

فرهنگ

اطلاعات عمومی

کاملترین دائرة المعارف اجتماعی
بامقدمه دکتر مصطفی شهبانی - استاد دانشگاه

مشتل بر
بزرگان جهان
جغرافی جهان
تاریخ ایران
تاریخ جهان
مکتب های ادبی
اختراعات مهم
اكتشافات
فلاسفه
شاعران
هنرمندان
موسیقیدانان
مورخان
کاشفین جهان
مخترعین جهان
دیدنیهای جهان
عجایب جهان
بن انسان
دوستان با
سینا و پاتر
جنگهای تاریخی
دانشندان ایران
زمینه تاریخی
نقششان
مقیاسات
اوضاع سیاسی جهان
وضع عمومی جهان
دانش فرهنگ جهان
آمارش هیر
دانشتهای عمومی
مکتب های سیاسی
تستی طبی
تستی تاریخی
تستی فیزیک
دین مذاهب جهان
انقلابات جهان
مشاهیر جهان
پادشاهان جهان

جدید

دکتر مهر روز فاضلی
صادق تبریزیان
همدی شکیب آزاد } مولفان

فرهنگ اطلاعات

عمومی

یا

کاملترین دائرةالمعارف اجتماعی

بامقدمه

دکتر مصطفی شهابی استاد دانشگاه و مشاور امور

فرهنگی و روانی رادیو ایران

شامل دانستیهای عمومی

مورد استفاده

دانش آموزان و دانشجویان و داوطلبان شرکت

در کنکور دانشگاهها و مسابقات رادیویی و تلویزیونی

و برنامه اطلاعات عمومی مخصوص جوانان و عموم

طبقات دانش پژوه

تألیف :

آقایان دکتر بهروز فاضلی ، صادق تبریزیان

مهدی شکیب آزاد

حق چاپ محفوظ و مخصوص است

به

مؤسسه چاپ و انتشارات افشار

چاپ این کتاب بسمایه انتشارات افشار در چاپ افست
احمدی با تمام رسید

شماره ثبت ۶۰۷

مقدمه

سی سال است که افتخار انجام خدمات فرهنگی را دارم در تمام این مدت نکته‌ایکه همواره توجهم را جلب میکرد این بود که دانش‌آموزان و دانشجویان ما با وجود استعداد و هوش سرشار فاقد معلومات عمومی و اطلاعات کافی متناسب با سن و سال خود هستند. در سالهای اولیه خدمتم تصور میکردم که این مسئله فقط در بین شاگردان مدارس ابتدائی و متوسطه شایع است، ولی بعداً که افتخار تدریس در دانشگاه نصیبم شد متوجه گردیدم که دانشجویان هم متأسفانه بمسائل اجتماعی و اطلاعات عمومی متناسب با دوران تحصیلی خود آشنائی کامل ندارند. پس از بررسی و کنجکاوی باین نتیجه رسیدم که علت این امر نداشتن وسائل مطالعه و نبودن کتب مفید و جامع میباشد. همانطوریکه در موقع تنظیم بودجه يك خانواده باید به هزینه مسکن و خوراک و پوشاک و غیره توجه کرد، همانطور هم باید هزینه‌ای را جهت تهیه کتاب و وسائل مطالعه بر آورد کرد، در صورتیکه در کشور ما این رقم در بودجه شخصی یا اساساً وجود ندارد و یا اگر وجود دارد رقم قابل ذکری نیست. مجلات تفریحی و سرگرم کننده و روزنامه‌های

خبری جزء کتب مفید و آموزنده محسوب نمیشوند، گرچه در ازدیاد معلومات تا حدی مؤثرند ولی نقش اصلی را بعهدہ ندارند .

خوشبختانه در چند سال اخیر که در تمام شئون این کشور تحولی شگرف بوجود آمده توجه دقیقتری نیز به پیشرفت فرهنگ و امر آموزش و پرورش گردیده است . و کتب مفید بسیاری چاپ و در دسترس همگان گذاره شده است .

از جمله همین کتاب حاضر است که بهمت و کوشش دوست و شاگرد قدیمی من آقای اردوان افشار بزیور طبع آراسته گردیده و جزء کتابهایی است که مطالعه اش واقعاً مفید بوده و در بسط و توسعه اطلاعات عمومی دانش پژوهان بسیار مؤثر خواهد بود . و مولفین این کتاب که عبارتند از آقایان دکتر بهروز فاضلی ، صادق تبریزیان و مهدی شکیب آزاد در تهیه و تدوین این کتاب دقت و سعی وافری مبذول داشته اند . و تألیف آنها از نظر داشتن مطالب سودمند و مفید و مورد استفاده از هر حیث قابل تقدیر و تحسین است .

این کتاب بقسمتهای مختلفی تقسیم شده که بسهولت اطلاعات لازم را در اختیار کاوش کننده خواهد گذارد ، فصول این کتاب شامل مباحث تاریخی ، علمی ، جغرافیائی ، طبی ، انسانهای جاویدان ، مهمترین رویدادهای تاریخی ایران و جهان ، سبکهای ادبی و نقاشی ، مکتبهای سیاسی و صدها مطالب دانستنی و آموزنده دیگر میباشد . اعداد و ارقام و اسامی با دقت کامل و بانوجه با آخرین تحولات

اجتماعی و علمی و سیاسی و جغرافیائی جهان تنظیم گردیده و الحق کوشش مؤلفان وسی آقای اردوان افشار در تهیه و چاپ این کتاب در خور تحسین و تمجید است. و بنده بسهم خود مطالعه و بررسی این کتاب کامل و برگزیده را بعموم طبقات بخصوص دانش آموزان و دانشجویان و شرکت کنندگان در کنکور دانشگاهها و مسابقات رادیویی و تلویزیونی توصیه مینمایم .

دکتر مصطفی شهابی استاد دانشگاه و مشاور

روانی و فرهنگی رادیو ایران

فهرست و راهنمای کامل اطلاعات عمومی

۱۱،۱۶	آثار جاویدان فارسی
۱۶،۵۴	انسانهای جاویدان
۵۵،۵۷	فهرست دانشمندان و شعرا و بزرگان ایران
۵۸،۶۱	فهرست شاهکارهای ادبی ایران
۶۲،۷۰	ادیان و مذهب بزرگ جهان
۷۱،۷۳	آرامگاه بزرگان ایران
	مشاهیر جهان نویسندگان، شعرا، دانشمندان، فلاسفه، موسیقیدانان،
۷۴،۱۳۹	ریاضی دانان برجسته جهان
۱۴۰،۱۴۱	برندگان جایزه ادبیات نوبل
۱۴۲،۱۴۴	دانستنیهای بدن انسان
۱۴۵،۱۴۷	دستگاه گوارش
۱۴۸،۱۵۱	دستگاه گردش خون
۱۵۲،۱۵۶	غده‌های بدن
۱۵۷،۱۵۹	تشریح علم تغذیه
۱۶۰،۱۶۲	ویتامین‌ها
۱۶۳،۱۶۸	بیماریهای جسمی و طرز مداوای آنها
۱۶۸،۲۰۸	اطلاعاتی درباره تاریخ ایران از ابتداء تا کنون

رویدادهای مهم تاریخ ایران از قرن دوم هجری تا حمله مغول

۱۸۹،۱۹۴

مهمترین وقایع تاریخ ایران از حمله مغول تا صفویان

۱۹۸،۲۰۰

وقایع مهم تاریخ ایران از صفویه تا انقراض قاجاریان

۲۰۵،۲۰۶

۲۰۹،۲۱۱

جدول سلسله‌های پادشاهی ایران

۲۱۲،۲۲۱

اختراعات مهم جهان

۲۲۲،۲۲۴

اکتشافات علمی و طبی

۲۲۵،۲۳۰

مکتب‌های سیاسی و فلسفی

۲۳۱،۲۳۴

سبک‌های ادبی و فلسفی

۲۳۴،۲۴۱

واحدهای اندازه‌گیری

۲۴۲،۲۴۳

عجایب هفتگانه جهان

۲۴۳،۲۴۴

عجایب دیگر جهان

۲۴۴،۲۴۶

لوايح ششگانه شاهنشاه آریامهر

۲۴۶،۲۴۷

روسای جمهور آمریکا

۲۴۶،۲۵۳

علم‌هئیت و نجوم

۲۵۵،۲۵۵

بزرگترین رصدخانه‌ها

۲۵۵،۲۵۶

منجمین معروف جهان

۲۵۶،۲۵۹

سالهای مردم جهان

۲۶۹،۲۶۲

فضانوردان جهان

۲۶۳،۲۶۴

آئین‌ها و مذاهب بعد از اسلام

۲۶۴،۲۶۶	موسیقیدانان بزرگ جهان
۲۶۶،۲۶۸	سبکهای نقاشی
۲۶۸،۲۷۰	سبکهای ادبی فارسی
۲۷۰،۲۷۱	معروفترین تذکره نویسان ایران
۲۷۱،۲۷۳	نقاشان معروف ایران
۲۷۴،۲۸۷	شاعران و دانشمندان اسلامی
۲۷۸،۲۸۲	مورخین اسلامی و ایرانی
۲۸۲،۲۸۵	مشاهیر علم حدیث و فقه ایرانی
۲۷۷،۲۸۸	دانشمندان ریاضیات هیئت و نجوم اسلامی
۲۸۸،۲۸۹	قدیمیترین آثار نثر فارسی
۲۸۹،۲۹۲	خطاطان و خوشنویسان ایران
۲۹۳،۲۰۵	راز و رمز گلها
۲۹۶،۳۰۵	اصطلاحات و واژه‌های خارجی در زبان فارسی
۳۰۵،۳۰۹	نخست‌وزیران ایران از آغاز مشروطیت
۳۰۹،۳۱۱	وزرای معروف ایرانی قبل از مشروطیت
	مهمترین وقایع جهان از سه هزار سال قبل از میلاد مسیح تا کنون
۳۱۲،۳۴۵	
۳۴۵،۳۴۶	روانشناسی و انحرافات روانی
۳۴۶،۳۴۷	دانستنیهای سازمان ملل
۳۵۴،۳۵۷	فرقه‌های مهم آئین اسلام
۳۵۸،۳۶۰	برگزیده‌ترین کتب فارسی
۳۶۱،۳۶۲	شعرواقسام آن در ادبیات فارسی

۳۶۳،۳۶۹	جهان
۳۶۹،۳۷۲	فيزيك دانان جهان
۳۷۲،۳۷۵	پر جمعيت ترين شهرهاى جهان
۳۷۹،۳۸۱	درياهاى بزرگ جهان
۳۸۲،۳۸۴	بزرگترين درياچههاى جهان
۳۸۳،۳۸۴	مهمترين بنادر جهان
۳۸۸،۳۹۲	بزرگترين جزاير جهان
۳۹۳،۳۹۴	شبه جزاير مهم جهان
۳۹۴،۳۹۵	مساحت اقيانوسها و درياهاى بزرگ جهان
۳۹۵،۳۹۷	خيلجهاى مهم جهان
۳۹۸،۳۹۹	مساحت قارههاى جهان
۳۹۹،۴۰۰	تنگههاى مهم جهان
۴۰۲،۴۰۵	كوههاى ايران
۴۰۶،۴۱۰	رودهاى بزرگ جهان
۴۱۰،۴۱۳	بلندترين قلهها و كوههاى جهان
۴۱۴،۴۱۶	وضع عمومى كشورهاى آسيا
۴۱۷،۴۱۹	وضع عمومى كشورهاى اروپا
۴۱۹،۴۳۰	وضع عمومى كشورهاى امريكاي شمالى و مركزى
۴۲۰،۴۲۱	، ، ، امريكاي مركزى
۴۲۲،۴۲۵	، ، ، افريقا
۴۲۶،۴۲۷	دانستنيهاى گوناگون جهان

۴۳۸،۴۳۳	کشورهای مستعمره جهان
۴۴۳،۴۴۴	پل‌های جهان
۴۴۵،۴۴۶	دماغه‌های جهان
۴۴۶،۴۴۷	نام قدیم کشورهای جهان
۴۴۷،۴۴۸	نام قدیم شهرهای جهان
۴۴۸،۴۴۹	دانستنیهای کره زمین
۴۴۹،۴۵۰	کشورهاییکه از سال ۱۹۵۱ تا کنون مستقل شده‌اند
۴۵۰،۴۵۳	تقسیمات کشوری ایران
۴۵۳،۴۵۵	رودهای ایران
۴۵۵،۴۵۹	تست‌های طبیعی
۴۵۹،۴۶۲	« فیزیک
۴۶۲،۴۶۶	« شیمی
۴۶۷،۴۷۵	ترورهای سیاسی ایران و جهان
۴۷۰،۴۷۲	کتابخانه‌های ایران
۴۷۲،۴۷۴	اوضاع سیاسی جهان
۴۷۴،۴۷۶	علوم اجتماعی
۴۷۶،۴۷۸	ملکه‌ها و زنان معروف جهان
۴۷۹،۴۸۵	پادشاهان جهان
۴۸۵،۴۸۹	واژه‌ها و اصطلاحات سینمایی
۴۸۹،۴۹۱	شرح اعداد رومی و مکتب‌های تأثر
۴۹۱،۴۹۴	اصطلاحات و فرمهای موسیقی
۴۹۴،۴۹۶	موسیقیدانان ایران
۴۹۶،۵۰۱	تست‌های ادبیات
۵۰۱،۵۰۴	« تاریخ
۵۰۴،۵۰۷	« جغرافی
۵۰۷،۵۱۲	دانستنیهای عمومی

آثار جاویدان فارسی

اخلاق ناصری - مؤلف این کتاب «خواجه نصیرالدین طوسی» است که از کتاب «طهارة الاعراق فی تهذیب الاخلاق» «ابوعلی مسکویه» دانشمند بزرگ قرن چهارم خلاصه کرده است. موضوع کتاب در مورد اخلاق و حکمت عملی و بحث در باره عادات و آداب و فضایل اخلاق بشری است.

اسرار التوحید، کشف المحجوب - مؤلف این دو کتاب «ابوالحسن غزنوی» است که آنها را بزبان فصیح فارسی در شرح حال و عقاید مشایخ صوفیه در قرن پنجم هجری تألیف نمود.

بهارستان - از جمله کتب معروف فارسی که آنرا «عبدالرحمن جامی» در سال ۸۹۲ هجری بنام ابوالغازی سلطان حسین بایقراء تألیف نمود سبک این کتاب همانند گلستان بوده و با ۸ باب تقسیم شده است.

اخلاق جلالی - معروف به «لوامع الاشراف» که در باب تدبیر منزل تدوین یافته از تألیفات «جلال الدین دوانی» است.

تاریخ بلعمی - تاریخ بلعمی ترجمه ابوعلی محمد بن - ابوالفضل بلعمی وزیر منصور بن نوح بن نصر سامانی میباشد. بلعمی این کتاب را از کتاب «الرسال والملوک» تألیف محمد جریر طبری ترجمه نموده است.

تجارب السلف - تجارب السلف به توسط محمد بن - فخرالدین هندوشاه نخجوانی سال ۷۲۴ هجری به نام اتابک نصره الدین

ترجمه شده است . تجارب السلف ترجمه‌ای است از کتاب
« منيته الفضلاء في التاريخ الخلفاء والوزراء معروف به تاریخ فخری
تألیف «ابن الطقطقی» .

تحفه سامی - تحفه سامی از تذکره‌های مهم قرن دهم
هجری است که توسط سام میرزا پسر شاه اسمعیل صفوی نوشته
شده است .

تذکره الشعراء - تذکره الشعراء شامل شرح حال بیش
یکصد تن از شاعران ایران است که توسط «امیر دولت‌شاه پسر
علاءالدوله بختیشاه غازی سمرقندی» ، بسال ۸۹۲ هجری قمری
تألیف شده است .

تاریخ طبری - یا د الرسل والملوک ، کتابی است
تاریخی بزبان عربی تألیف محمد جریر طبری .

التفهیم - کتاب د التفهیم لاوایل صناعة المتنجم از
تألیفات ریاضی‌دان بزرگ قرن چهارم هجری «ابوریحان بیرونی»
است که در سال ۴۲۰ هجری بنام ریحانه بنت الحسین خوارزمیه
و بنثر فارسی فصیحی نگاشته شده است .

التوسل الی التوسل - این کتاب مجموعه‌ای است
از منشات «بهاء‌الدین محمد بن مؤید بغدادی» منشی علاء‌الدین
تکش خوارزمشاه که در قرن ششم هجری قمری میزیسته و آنرا به
تألیف درآورده است .

اسرار التوحید - اسرار التوحید فی مقامات شیخ‌ابی
سعید از کتابهای ارزنده متصوفه و از زمره آثار شیوای پارسی

است . مؤلف این کتاب «محمد بن منور بن ابی‌الخیر المیهنی» است که آنرا در تعریف احوال و کرامات ابوسعید ابوالخیر نوشته است.

جامع التواریخ - این کتاب عظیم‌ترین شاهکار تاریخی است که در عصر مغول توسط «خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی» بسال ۷۱۰ هجری قمری تألیف یافته است .

اخلاق محسنی - کتابی است اخلاقی درچهل باب . مؤلف این کتاب «حسین واعظ کاشفی» است .

انوار سهیلی - این کتاب نیز از تألیفات حسین واعظ کاشفی است . که همانند کلیله‌دمنه نگاشته است .

جوامع الحکایات - جوامع الحکایات از معتبرترین کتابهایی است که بزبان فارسی تألیف شده . مؤلف آن محمد عوفی صاحب تذکره لباب‌الالباب است . این کتاب درچهار جلد و هر جلد شامل بر ۲۵ باب تدوین شده و مشتمل بر حکایتهای ادبی و اشعار و امثله است .

چهارمقاله - یا مجمع‌النوادرنوشته احمد بن علی النظامی العروزی سمرقندی است که آنرا بسال ۵۵۱ هجری قمری . در ماعت علم دبیری و کیفیت دبیر کامل ، ماعت علم شعر ، ماعت علم نجوم ، ماعت علم طب تألیف نمود .

حبیب‌السیر - معروف‌ترین کتاب تاریخی فارسی است که بعد از عهد مغول تاکنون پس از کتاب «روضه‌الصفای» میرخواند برشته تحریر درآمده است . مؤلف این کتاب عظیم

تاریخی غیاث‌الدین همادالدین الحسینی معروف به «خواند میر» است .

حدائق السحر - مؤلف این کتاب «رشیدالدین وطواط» است که در قرن ششم هجری آنرا تألیف نمود .

دانشنامه علایی - دانشنامه علایی یا حکمت علایی کتاب مهمی است به زبان فارسی تألیف دانشمند بزرگ ایرانی «شیخ‌الرئیس ابوعلی سینا» که آنرا درباره منطق و الهیات و طبیعیات به خواهش علاءالدوله کاکویه نوشته است .

راحة الصدور - کتاب اعلام الملوك یا راحة الصدور آیه‌السرور از کتب معتبری است که در قرن ششم هجری (۵۹۹) توسط «نجم‌الدین ابوبکر راوندی» در مدح غیاث‌الدین کیخسرو بن قلیج ارسال شده است .

روضة الصفیاء - کتاب روضة الصفیاء مهمترین کتاب تاریخی ایران است . که توسط محمدبن خاوند شاه معروف، میرخواند درشش جلد تألیف شده و جلد هفتم آنرا نواده دختری او غیاث‌الدین خواند میر، بر آن افزوده است . میرخواند معاصر سلطنت سلطان حسین بایقراء بوده و در دربار او مقام و اهمیت خاصی داشته است .

جامع عباسی - کتابی است در احکام فقه . تألیف «شیخ محمدبن حسین عاملی» این کتاب از آثار دوره صفویه است .

انجمن آراء - کتابی است از تألیفات «رضاقلی خان هدایت» درباره لغت فارسی .

زبدة التواریخ - تألیف شهاب الدین عبدالله بن لطف الله
عبدالرشید ملقب به « حافظ ابرو » است که آنرا درباره تاریخ
مفصل عمومی بنا بامر بایسنقر میرزا بسال ۸۲۶ هجری قمری
تألیف نمود .

سیاستنامه - سیاستنامه از مهمترین آثار ادبی زمان سلجوقیان
است که توسط « ابوعلی حسن بن علی بن اسحق طوسی » ملقب به
خواجه نظام الملك بدستور ملکشاه سلجوقی تألیف شده است .
گوهر مراد - تألیف عبدالرزاق حسین لاهیجی است .
درباره اصول حکمت و علم کلام .

شاهنامه - شاهنامه فردوسی بزرگترین منظومه
حماسی و تاریخی ایران بوده و در زمره عظیمترین آثار حماسی
جهان است . که توسط حکیم ابوالقاسم منصور بن حسن ملقب
به « فردوسی » شاعر بزرگ قرن چهارم و پنجم هجری سروده
شده است .

اسرار الحکم - کتاب معروفی است . درباره حکمت
الهی تألیف « حاج ملا هادی سبزواری » .

تذکرة اولیاء - از تألیفات شیخ فریدالدین عطار
است که آنرا درباره مقامات و غرائب صفات و عادات بزرگان
صوفیه در قرن هفتم هجری برشته تحریر در آورده است .

طبقات ناصری - طبقات ناصری کتاب تاریخی معروفی
است که توسط ابو عمر منهاج الدین عثمان بن محمد سراج الدین
جورجانی و بنام ناصرالدین محمود شاه پسر التغتمش تألیف

شده . در طبقات ناصری برای اولین بار لغات مغولی بزبان فارسی وارد شده است .

قابوسنامه - کتابی است درباره نصیحت پند و اندرز که امیرعصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر نواده قابوس بن وشمگیر از سلسله پادشاهان آل زیار برای فرزندش گیلانشاه بسال ۴۷۵ هجری قمری درچهل و چهارباب نوشته است .

کليلة دمنه - کتاب کليلة دمنه اصلا بزبان هندی بوده و نخستین بار در زمان ساسانیان به پهلوی و سپس از پهلوی بدست عبدالله بن مقفع به عربی ترجمه شد . در عهد نصر بن احمد سامانی این کتاب را رودکی به شعر فارسی برگرداند . در اوائل قرن ششم هجری ابوالمعالی نصرالله بن محمد بن عبدالحمید آنرا با نثری فصیح به فارسی ترجمه کرد .

گلستان - کتاب گلستان که زیباترین و معروفترین کتاب نثر مسجع فارسی است بسال ۶۵۶ هجری قمری در ۸ باب به شرح زیر . در سیرت پادشاهان ، در اخلاق درویشان ، در فضیلت قناعت ، در خاموشی ، در عشق و جوانی ، در ضعف پیری ، در تأثیر تربیت ، در آداب صحبت ، توسط شیخ سعدی تألیف شده است .

لباب الالباب - بزرگترین کتاب فارسی است در شرح حال شعراء و ادباء ایران از ابتدای شعر فارسی تا سال ۶۱۷ هجری که در آن زمان توسط «محمد عوفی» برشته تحریر درآمد از دیگر آثار این نویسنده میتوان جوامع الحکایات را نامبرد .

انسانهای جاویدان

پیوگرافی و مشخصات دانشمندان ، مورخان ،
نویسندگان و شعراي معروف اسلام و ایران .

ابن عربشاه (وفات - ۸۵۴)

ابوالفرج عبدالله بن الطیب الجائلیق ازدانشمندان معروف
قرن نهم هجری و مترجم کتاب مرزبان نامه سعدالدین ازپهلوی
عربی است . آثار دیگر عربشاه عبارتند از . **فاکمه الخلفا و**
عجایب المقدورفی نواب التیمور .

ابن مقفع (وفات - ۱۴۳)

عبداله بن مقفع (روزبه) ازدانشمندان معروف ایرانی است
که در اوایل قرن دوم هجری درفارس متولدشد . مقفع کتاب
کلیله دمنه را ازپهلوی عربی ترجمه کرد . تألیفات دیگر او **الادب**
الکبیر و الادب الصغیر است که بزبان فصیح عربی نگاشته شده
و نیز کتاب خداینامک (تاریخ شاهان ایران) را ازپهلوی عربی
ترجمه و آنرا بنام سیرالملوک نامید . ابن مقفع سرانجام بدستور
منصور خلیفه عباسی بسن ۳۶ سالگی بوضع فجیعی کشته شد .

ابن ندیم (وفات - ۳۸۵)

ابوالفرج محمد بن اسحق ازدانشمندان و ستاره شناسان معروف قرن چهارم هجری و مؤلف کتاب **الفهرست** است .

ابن یهین (وفات - ۷۶۹)

امیر محمود امیریمین الدوله طغرائی از شاعران معاصر سلسله سربداران و آل کورت بوده و در اشعارش آنان را مدح کرده است . دیوان اشعار او ده هزار بیت دارد .

ابن بابویه (وفات - ۳۸۱)

وی از مراجع فقه شیعه میباشد . از آثار مهمش کتاب **من لایحضره الفقیه** قابل ذکر است .

ابن فقیه همدانی

از جغرافی دانان و مؤرخین مشهور بوده و بسال ۲۹۰ هجری کتاب **البلدان** را تالیف کرده است .

ابن رشد

از دانشمندان معروف قرن پنجم هجری و مؤلف کتاب **تهافت التهافت** است .

ابن قتیبه

این دانشمند در ادبیات و تاریخ تالیفات بسیار دارد . از جمله **الشعر والشعراء** و **ادب الکاتب** . وی در قرن سوم هجری میزیسته است .

ابن خلکان

شمس الدین ابوالعباس احمد بن خلکان از طایفه برمکیان بوده و از دانشمندان قرن نهم هجری است .

ابن ماسویه

پزشک مشهور ایرانی است که در دربار هارون الرشید میزیسته و کتابهای زیادی در علم طب و نجوم تالیف کرده است .

ابن سینا (۳۷۰ - ۴۲۸)
حجة الحق شیخ الرئیس
ابوعلی سینا از دانشمندان مشهور
ایران است . وی در علم طب ،
نجوم ، ریاضیات ، حکمت و فلسفه
و منطق استاد بوده و از معاصرین

نوح بن منصور سامانی و شمس الدین دیلمی است. تالیفات او از ۱۲۰
جلد کتاب و رساله متجاوز است . اهم آثار وی عبارتند از قانون ،
شفا، المعاد، دانشنامه علایی، اشارات، نجات، مباحثات
حکمت شرقیه، حکمت عرشیه، اسباب الحدوث الحروف،
رساله قضا و قدر، رساله عشق و رساله کیمیا

ابونصر فارابی (۲۶۰ - ۳۳۹)

حکیم ابونصر محمد بن محمد
فارابی از دانشمندان قرن چهارم
در بسیاری از علوم مانند ریاضیات،
نجوم ، منطق ، فلسفه و م-وسیقی
تبحر کافی داشت و بعلمت همین وسعت
معلومات وی را معلم ثانی لقب دادند.

مهمترین آثار او عبارتند از: رساله آراء ، اهل المدینة
الفاضله ، احصاء العلوم ، فصول الحکم ، الجمع بین
رای لحکیمین ، افلاطون الالهی و ارسطو ، علم النفس ،
النفس اسکندر الافردوسی و نیز شرحی بر کتب انا و طبقای
اول و ثانی ، بو طبقای ، و سوفسطیقای ارسطو .

ابوشکور بلخی (وفات - ۳۳۶)

یکی از شعرای مشهور قرن چهارم هجری است . که در اوائل سلطنت سامانیان میزیسته از اشعاریکه باونسبت میدهند بیتی است که مضمون آن را حکمای یونان نیز گفته اند

تا بدانجا رسید دانش من که بدانم همی که نادانم
منظومه معروف این شاعر آفرین نامه است که بسال ۳۳۴
هجری سروده . بیشتر اشعار ابوشکور مثنوی است .

ابوحفص سفدی

حکیم ابوحفص سفدی در نحو و لغت عربی تبحر داشته و در حدود قرن اول و بروایتی قرن سوم هجری میزیسته است .

ابومعشر بلخی

ابومعشر بلخی از منجمین و ستاره شناسان بنام قرن سوم است که بسال ۲۷۳ هجری وفات یافت .

ابوریحان بیرونی (۳۶۲ - ۴۴۰)

ابوریحان بیرونی یکی از دانشمندان و بزرگان قرن چهارم هجری بشمار میرود . این دانشمند در خوارزم دیده بجهان گشوده و پس از تحصیلات مقدماتی در علم هیئت و هندسه و نجوم تبحر یافت . 'نور' ان فهرست کتابهای خود را تا سال ۴۲۷ یکصد و سیزده جلد بشمارد که در زمینه های مختلف : هیئت ، نجوم ، تاریخ ، جغرافی ، احادیث و داروسازی تالیف نموده بود . برگزیده آثار او عبارتند از قانون مسعودی ، فی معرفته الجواهر ، الدستور ، آثار الباقیه عن القرون الخالیه ، الجماهر تحقیق مالهند ، التفهیم لاوائل صناعته المنتجم

ابوالحسن غزنوی

این فیلسوف در قرن پنجم هجری میزیسته . از آثار برجسته او میتوان کتاب های **کشف المحجوب** ، **اسرار التوحید** را نام برد که بفارسی فصیحی در شرح حال و عقاید عرفا و مشایخ اهل تصوف نگاشته است .

ابوسعید ابوالخیر (۳۵۷ - ۴۴۰)

شیخ فضل الدین ابوسعید یکی از شاعران و عارفان نامی قرن پنجم هجری است او رباعیات و قطعات عارفانه نغزی میسرود .

ابوالفضل بیهقی (۳۸۵ - ۴۷۰)

این مورخ بسال ۳۸۵ هجری متولد شد . تالیف مهم او **تاریخ بیهقی** است که از شاهکار های ثرفارسی بشمار میرود . **تاریخ بیهقی** در اول سی جلد داشته ولی اکنون بیش از ۶ جلد آن باقی نیست .

ابوسلیک گرجانی

این شاعر معاصر عمرولیت صفاری بوده است . اشعاریکه از او بیادگار مانده دلیل بر روح بلند و منبع و عالی وی می باشد .

ابوعلی مسکویه (وفات - ۴۲۱)

وی از دانشمندان و مورخان مشهور زمان آل بویه میباشد کتابهای **تجارب الامم**، **تعاقب الهمم**، **تهدیب الاخلاق** **جاویدان خرد** از آثار اوست .

ابوالمؤید بلخی

از شاعران قرن چهارم هجری و از معاصرین سامانیان است . وی قبل از فردوسی به نظم شاهنامه مبادرت ورزید ولی بتدریج

آثار او ازین رفته فقط اندکی از آن در تاریخ سیستان ذکر گردیده است .

ابوالفتوح رازی (وفات - ۵۵۲)

جمال‌الدین حسین بن علی از دانشمندان و نویسندگان مبرز قرن ششم هجری است . از مهمترین آثار این نویسنده میتوان :
تفسیری بر قرآن مجید بنام روح الجنان، شرح الشهاب و رساله حسینییه را نام برد

ابوالفرج رونی (وفات ۵۱۵)

ابوالفرج رونی در دربار غزنویان مداح امراء غزنوی بود . او در صرف و نحو زبان عربی و علوم و حکمت و قصیده سرائی مهارتی بسزاداشت .

ابوعلی بلعمی (۳۸۵ - ۴۷۰)

ابوعلی محمد فرزند ابوالفضل بلعمی وزیر امیر منصور بن نوح سامانی و مترجم تاریخ طبری از عربی بفارسی است .

ابونواس (۱۴۵ - ۱۹۹)

ابونواس شاعر غزلسرای ایرانی است که اشعارش بزبان عربی شهرت بسزائی دارد . نواس لغات فارسی را در بین اشعار خود بعنوان تلمیحات گنجاینده است .

ابوحنیفه نعمان بن ثابت (۸۰ - ۱۵۰)

وی از دانشمندان معروف قرن اول هجری است . کتاب فقه الاکبر تالیف او از کتب معتبر فقهی و تصوفی بشمار میرود .

ابوالعباس مروزی

ابوالعباس مروزی یکی از نخستین شاعران فارسی زبان بعد از استیلای عرب است .

ابوالقاسم میرفندرسکی (وفات - ۱۰۵۰)

میرفندرسکی یکی از دانشمندان و مورخین قرن نهم هجری و معاصر شاه عباس کبیر است .

ابویوسف کندی

ابویوسف یکی از فلاسفه و حکمای معروف اسلامی است که در قرن سوم هجری میزیسته او نخستین دانشمند اسلامی می باشد که کتب حکمای یونان را مطالعه و آنها را ترجمه کرده است . مهمترین اثر او **فی مائتة العقل** نام دارد .

ابوالحسن بیهقی (۴۹۰ - ۵۶۵)

ابوالحسن علی بن ابوالقاسم محمد بیهقی از بزرگان و دانشمندان قرن ششم هجری است. وی تالیفات زیادی در زمینه های مختلف دارد . از جمله **جوامع الاحکام** ، **تمة صوان الحکمة** ، **شرح نهج البلاغه** ، و کتابی در امثال عرب بنام **غرر الامثال و در الاقوال**

امیر خسرو دهلوی (۶۵۱ - ۷۲۵)

محمد امیر سیف الدین محمود از شاعران معروف قرن هفتم و در شاعری پیرو سبک سعدی و سنائی است . آثار مهم او عبارتند از دیوان اشعار که در ۵ باب تنظیم یافته: **تحفة الصغر** ، **واسطه الحیوة** ، **غرة الکمال** ، **بقة النقیه** و **نهایتہ الکمال** از آثار دیگر دهلوی میتوان **مطلع الانوار** ، **خسرو شیرین** ، **آئینه اسکندری** ، **هشت بهشت** ، **لیلی و مجنون** ، **مفتاح الفتوح** ، **قران السعدین** ، **مسائل الاعجاز** و **نه سپهر** را نیز نام برد .

اسدی طوسی (وفات - ۴۲۱)

حکیم ابونصر علی ابن احمد اسدی طوسی از شعرای قرن پنجم هجری و معاصر بود و لف فرمانروای نخب جوان و از حماسه

سرایان معروف ایران است. مناظرات چهارگانه لغت نامه
فرس و کرشاسب نامه از آثار اوست .

اسکندر بیک ترکمان

اسکندر بیک نویسنده تاریخ عالم آرای عباسی منشی
وندیم شاه عباس اول بوده .

امام محمد غزالی (۴۴۰ - ۵۰۵)

حجة الاسلام امام محمد غزالی از دانشمندان قرن پنجم
هجری در فقه و علوم عرفانی و فلسفه مهارت داشته ولی نسبت به فلسفه
خوشبین نبوده است. از آثار معروف او مقاصد الفلاسفه است
که در آن نظریات ابن سینار اشرح داده و سپس در کتابهای تهافت
الفلاسفه، المنقذ من الضلال برد آنها میبرد. دیگر تالیفات
غزالی عبارتند از احیاء العلوم ، معیار العلوم و کیمیای
سعادت ، نصیحة الملوك.

امام احمد غزالی

امام احمد غزالی برادر کوچکتر محمد غزالی از عرفای
بنام و از واعظین مشهور بوده و مولف کتاب سوانح العشاق او است

امام فخر رازی (۵۴۳ - ۶۰۶)

محمد بن عمر معروف با امام فخر رازی از مشهورترین
دانشمندان عصر خود بود . وی تالیفات زیادی در حکمت ، فلسفه
تصوف ، منطق و کلام دارد . اعم آنها بزبان عربی عبارتست از .
شرح الاشارات ابن سینا ، المباحث المشرقیه ، الهیات
والمخلص ، طبیعیات ، نهایتة العقول ، شرح عیون
الحکمة ، و رسالاتی که بزبانی فارسی نگاشته عبارتند از :
رساله ای در معراج ، رساله روحیه ، اصول عقاید ، جامع
العلوم حدائق الانوار ، الاختیار العالیه

ادیب صابر (وفات - ۵۴۶)

یکی از مشهورترین شاعران قصیده‌سرای زمان سلطان سنجر سلجوقی است . که سرانجام بدستور علاءالدوله اتسزگشته شد .

ادیب پیشاوری (وفات - ۱۳۴۹)

ادیب پیشاوری یکی از مریدان ملاهادی سبزواری بود . آثار او عبارتند از دیوان اشعار و مثنوی قیصرنامه که در حدود ۱۴۰۰۰ بیت شعر دارد .

ادیب الممالک فراهانی

این نویسنده و شاعر بسال ۱۲۷۷ درقریه کازران اراک متولد شد . وی درعلوم جدید و قدیم فارسی و عربی ممارست داشت . وفاتش بسال ۱۳۳۶ هجری قمری اتفاق افتاد .

آذربیکدلی (۱۱۳۴ - ۱۱۹۵)

حاج لطفعلی بیك آذر متخلص به بیگدلی شاعر و دانشمند مشهور از معاصرین نادرشاه افشار بوده است . تذکره آشکده ، منظومه یوسف و زلیخا از یادگارهای اوست .

ایران شهر (وفات - ۱۳۶۲)

حسین کاظم زاده ایران شهر از نویسندگان معروف قرن اخیر ایران بوده و صاحب کتابهای زندگی زرتشت، زندگی محمد بن عبدالله و اسرار هبوط آدم است .

ارزقی هروی (وفات ۴۶۵)

ارزقی هروی از شعرای مداح سلاجقه کرمان بود و دیوان اشعار او که بسبک عنصری سروده شده بالغ بر دوهزار بیت شعر دارد .

انوری (وفات - ۵۸۷)

حجة الحق اوحد بن محمد انوری از شاعران قرن ششم هجری و معاصر سلطان سنجر سلجوقی بود. انوری یکی از بزرگترین قصیده سرایان ایران محسوب میشود. دیوان اشعار وی شامل سیزده هزار بیت از قصیده - رباعی - قطعه و غزل است.

اقبال لاهوری (وفات ۱۳۵۷)

محمد اقبال لاهوری از دانشمندان و شاعران فارسی زبان پاکستان است. اشعار عارفانه او بسیار نغز و دلکش سروده شده. **ارمغان حجاز**، **پیام شوق**، **جاوید نامه**، **رموز اسرار** از آثار اوست.

اوحدی مراغه‌ای (۶۷۰ - ۷۳۸)

رکن الدین اوحدی مراغه‌ای شاعر معروف و صوفی مسلک از مریدان شیخ ابو حامد الدین کرمانی و از مداحین سلطان ابوسعید مغول بود. مهمترین آثار او عبارتند از دیوان اشعار **منطق العشاق**، **جام جم**، و **یازده نامه** که پنج هزار بیت شعر دارد.

اهلی شیرازی (وفات ۹۴۲)

این شاعر در سرودن قصیده و غزل و مثنوی مهارت داشته و در مدح پیشوایان دینی و رثاء شهیدان کربلا اشعار و قصائد نغزی ساخته است.

ایرج میرزا (۱۲۹۱ - ۱۳۴۴)

ایرج میرزا ملقب به جلال الممالک از شاعران اواخر قرن سیزده و از معاصرین ناصرالدین شاه قاجار بوده و لقب صدرالشعرائی داشته است. مثنویهای **زهرة** و **منوچهر**، **عارف نامه** و **انقلاب ادبی** از آثار اوست.

اعتصام الملك (۱۲۵۳-۱۳۱۶)

پدر پروین اعتصامی است که در علم حکمت و منطق و فلسفه
از دانشمندان صاحب نظر عصر خود بود.

امیر معزی (۴۳۸-۵۲۰)

امیر الشعر امیر عبدالله بن محمد بن عبدالملك معزی نیشابوری
از شعرای قرن پنجم هجری و معاصر سلطان سنجر سلجوقی است .
دیوان اشعار معزی شامل ۱۸۵۰۰ بیت از قصیده . غزل - رباعی
و قطعه است .

اقبال آشتیانی (۱۲۷۷-۱۳۳۴)

استاد عباس اقبال آشتیانی یکی از مورخین و تاریخ نویسان
قرن اخیر ایران بود .

اسحق موصلی

ابو محمد اسحق بن موصلی اصلا ایرانی بوده و بسال ۱۵۰
هجری در موصل تولد یافته است . وی در فن حدیث ، نحو ،
لغت و موسیقی تبحر بسزا داشت .

اثیر اخیسکتی (وفات - ۵۷۹)

اثیر اخیسکتی از شاعران قرن ششم و از مداحین اتابکان
آذربایجان و سلاطین سلجوقی است .

بابا کمال خجندی (وفات - ۸۰۳)

بابا کمال خجندی اهل خجند ماوراءالنهر از شعرای غزل-
سرای قرن هشتم هجری است . وی عارف بوده و غزلهای عرفانی
میسرود .

بابا افغانی (وفات - ۹۲۷)

بابا افغانی از شعرای دربار سلطان یعقوب آق قویونلو بود .
وی اشعار خود را بسبک هندی میسرود .

باباطاهر عریان (۳۹۰ - ۴۵۰)

از شاعران قرن پنجم هجری است. دویتی‌هایی که او بزبان لری سروده دارای مضامین لطیف عرفانی و معرف روح بلندوی میباشد.

باباکوهی (وفات - ۴۴۲)

ابو عبدالله علی باباکوهی از شعرای معاصر ابوسعید ابی‌الخیر است. از آثار او فقط دیوان اشعارش قابل ذکر میباشد.

بشاربن برد (وفات - ۱۶۷)

بشاربن برد شاعر نایب‌ای ایرانی دربار عباسی است که در تحقیر عرب و فخر نسبت به عجم مشهور است.

بهار

میرزا محمدتقی‌خان بهار یکی از بزرگترین دانشمندان و شعرای زبان فارسی معاصر است. این شاعر استاد دانشگاه بوده و کتاب معروف **سبک‌شناسی** را که مشتمل بر سه جلد می‌باشد تألیف کرده است.

بدیع‌الزمان همدانی (وفات - ۳۹۸)

ابوالفضل احمدبن حسن بدیع‌الزمان همدانی اولین کسی است که قصص و روایات ادبی را در نشر مسجع عربی ساخته است.

پروین اعتصامی (۱۲۸۵ - ۱۳۲۰)

پروین اعتصامی دختر یوسف اعتصامی آشتیانی (اعتصام الملك) در سال ۱۲۸۵ خورشیدی در تبریز متولد شد وی تحصیلات خود را در کالج امریکائی-ی دختران بیابان رسانید. پروین رامیتوان بزرگترین

زن شاعره ایران و از معروفترین و خوش قریحه ترین شعرای تاریخ ادبیات ایران دانست. دیوان اشعارش انعکاس یک دریای متلاطم اندیشه زنی است که رنج و مشقت هموعان خود را احساس کرده و در قالب اشعار ریخته است.

ثعالبی (وفات - ۴۲۹)

ابومنصور عبدالملك بن محمد از نویسندگان عرب زبان است. اهم آثار او عبارتند از *یتمة الدهر*، *غور اخبار ملوک الفرس* و *سیرهم، التمثیل والمجاهر*.

جمال زاده (تولد - ۱۲۷۴)

سید محمدعلی جمالزاده فرزند مرحوم سید جمال الدین واعظ میباشد که نامش در تاریخ انقلاب مشروطیت در ردیف اول

ثبت گردیده. جمال زاده یکی از بزرگترین نویسندگان عصر ما محسوب میشود آثار این نویسنده سلیس و روان و عامیانه و درک مطالب آن بر همه مفهوم است.

آثار - صندوقچه اسرار - یکی بود یکی نبود -

صحرای محشر - سروته يك كرباس - تلخ و شیرین -
فارسی شکر است - دارالمجانین - قلتش دیوان - راه
آب نامه - عموحسینعلی - معصومه شیرازی

جامی (۸۱۷ - ۸۹۸)

نورالدین عبدالرحمن جامی بزرگترین استاد نظم و نثر
زبان فارسی در قرن نهم هجری است . تعداد تالیفات او را ۵۴
جلد رساله و کتاب ذکر نموده اند . دیوان اشعار جامی در سه قسمت
تنظیم شده . فاتحه الشباب . واسطه العقد ، خاتمة الحیات .
اثر دیگر جامی هفت اورنگ است که شامل سلامان -
وابسال ، سلسله الذهب ، تحفه الاحرار ، سبحة الابرار ،
یوسف وزلیخا ، لیلی و مجنون و خرد نامه اسکندری
میباشد . تالیفات دیگر مولانا عبارتند از نقد النصوص ،
نقحات الانس ، لوایح ، لوامع ، شواهد النبوه ،
بهارستان ، فوائد الصنائیه ، اشعة اللامعات ، تاریخ
صوفیان ، مناسک حج ، تحقیق مذهب صوفیان .

جلال الدین دوانی (وفات ۹۵۸)

جلال الدین دوانی از شاعران قرن نهم هجری و مهمترین
اثرش اخلاق جلالی است .

جمال الدین اصفهانی (وفات - ۵۸۸)

جمال الدین محمد عبدالرزاق از شاعران قصیده سرای قرن
ششم هجری است .

حافظ ابرو (وفات - ۸۳۴)

شهاب الدین عبدالله از دانشمندان و مورخان مشهور قرن
نهم هجری و مقر دربار شاهرخ شاه تیموری بود و بدستور او دو
کتاب زبدة التواریخ و ظفر نامه شاهی راتدوین کرد .

حافظ (۷۲۶ - ۷۹۱)

شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی (لسان‌الغیب) از شاعران توانای قرن هشتم و معاصر شاه ابواسحاق اینجو و امیر مبارز-الدین شاه منصور است. اثر ارزنده حافظ دیوان اشعار اوست که شامل مثنوی- ملمع - غزل - قطعه - ترجیح‌بند - رباعی، مغنی‌نامه و ساقی‌نامه می‌باشد. دیوان حافظ شهرت بین‌المللی دارد.

حمداله مستوفی (۶۸۰ - ۷۳۲)

ابوبکر احمد بن نصر نویسنده و مورخ و شاعر معروف ایران از متولدین قزوین است. **تاریخ گزیده**، **نزهة القلوب**، **ظفر نامه** از آثار اوست.

حنظله بادغیسی (وفات - ۲۲۰)

حنظله بادغیسی و محمود و راق هراتی هر دو معاصر بایعقوب لیث صفاری بوده‌اند اکثر محققین بادغیسی را نخستین شاعر فارسی زبان بعد از استیلای عرب دانسته‌اند.

خاقانی (۵۲۰ - ۵۹۵)

افضل‌الدین ابوبدیل بن علی خاقانی از قصیده سرایان درجه اول قرن ششم هجری و معاصر خاتمان منوچهر شروانشاه بود. دیوان وی شامل ۱۸۰۰۰ بیت قصیده - غزل - رباعی - ترجیح‌بند و ترکیب‌بند است. معروفترین قصیده او ایوان مدائن و مشهورترین اثرش **تحفة العراقین** نام دارد.

خواجهوی کرمانی (۶۷۹ - ۷۵۳)

ابوالعطا کمال‌الدین کرمانی از شاعران قصیده‌سرای قرن هفتم و از معاصرین شیخ ابواسحاق اینجو و سلطان ابوسعید بهادر و مداح آنان بود. دیوان اشعارش در حدود ۲۰۰۰۰ بیت دارد.

معروفترین اثرش خمسه‌ای است بسبک نظامی بنامهای همای و همایون، روضه الانوار، گل و نوروز - سام نامه - کمال نامه و گوهر نامه .

خواننده‌میر (۸۷۸ - ۹۲۴)

غیاث‌الدین همام‌الدین ملقب به خواندمیر نواده میرخواند معروف مولف خلاصه‌الخبار، روضه‌الصفاء، حبیب‌السير در تاریخ ایران است :

خواجه عبدالله انصاری (۳۷۹ - ۴۸۱)

خواجه درهرات متولد شد و از دوران کودکی به تحصیل دانش پرداخت و بهمین جهت درعلم فقه و کلام و فلسفه استاد شد. او بعرفان جنبه علمی داده است . تالیفات وی عبارتند از زم - الکلام ، منازل السائرین ، اسرار دل و جان ، کنز - السالکین، ارادت ، قلندرنامه ، هفت حصار ، محبت نامه، زادالعارفین ، الهی نامه ، مناجات نامه و انوار-التحقیق

خواجه نصیرطوسی (۵۹۵ - ۶۷۳)

ابوجعفر نصیرالدین محمدبن طوسی از دانشمندان معروف قرن هفتم و معاصر هلاکو خان مغول بود . وی درعلم هیئت و هندسه و نجوم و منطق و حکمت استاد زمان خود محسوب میشد . تالیف یکصد و سی جلد کتاب و رساله و ساختن رصدخانه‌ای در مراغه و تاسیس کتابخانه‌ای بتعداد چهارصد هزار نسخه کتاب از کارهای برجسته این نابغه بود. آثار: اخلاق ناصری - اوصاف الاشراف - تحریر اصول هندسی اقلیدس - رساله عروض - شرح اشارات ابن سینا - شرح اصول کافی - تذکره نصیری

تحریر مجسطی - معیار الاشعار - تحریر العقاید - اساس الاقتباس -

خیام (وفات - ۵۱۷)

حکیم ابوالفتح عمر بن خیام نیشابوری از ریاضی دانان
منجمین و شعرای بنام دوره سلجوقی است. گرچه مقام علمی خیام
برتر از مقام ادبی اوست ولی شهرت وی بیشتر بواسطه انشاء
رباعیاتش میباشد که شهرت بین المللی داشته و باغلب زبانهای زنده
دنیا ترجمه شده است. آثاری که از خیام باقی است نوروزنامه،
روضه القلوب، معراج - لوازم الاممکنه، جبر و مقابله،
رسائلی در طبیعیات رساله وجودیه رساله خبطة الغراء و دیوان
اشعار میباشد.

دهخدا (۱۲۵۷ - ۱۳۳۴)

استاد علی اکبر دهخدا یکی از دانشمندان و آزاد یخواهان
صدر مشروطیت بود. او با همکاری همفکران خود روزنامه‌ای
بنام صوراسرافیل انتشار داده و در آن مقالاتی با نام مستعار
دخو مینوشت. از آثار گرانبهای استاد میتوان ترجمه روح
القوانین منتسکیو - امثال و حکم - چرند و پرند -
سر عظمت و انحطاط روم - حواشی بر دواوین شعراء -
بیوگرافی ابوریحان بیرونی - فرهنگ فارسی بفرانسه -
ولغت نامه عظیم ۵۰ جلدی را نام برد

دقیقی (۳۲۰ - ۳۶۹)

ابومنصور محمد بن احمد دقیقی طوسی از شعرای دربار
چغانیان و سامانیان بود. شهرت دقیقی بیشتر بخاطر شاهنامه است
که آنرا با امر نوح بن نصر سامانی تنظیم کرد. گویند وی بدست غلام ترك

خود کشته شد . مهمترین اثر او سنی ملوک الارض والانبیاء نام دارد

رشیدالدین فضل الله همدانی (۶۴۵ - ۷۱۸)

از دانشمندان و منقذین معاصر الجایتو و آباقاخان بود که سرانجام بسعایت ملیشاه وزیر کشته شد. آثار : توضیحات - مفتاح التفاسیر - لطائف الحقایق - الرسالة السلطانیة - بیان الحقایق - جامع التواریخ - الاحیاء

رابعه

رابعه بنت قزداری کعب نخستین زنی است که پس از استیلای عرب بفارسی شعر سروده است .

روانندی

نجم الدین ابوبکر محمد بن علی بن سلیمان از نویسندگان قرن ششم و کتاب راحة الصدور از تألیفات اوست .

رشیدالدین وطواط (۴۸۰ - ۵۷۳)

رشیدالدین محمد سعد الملك ملقب بوطواط از شاعران و دانشمندان دربار علاءالدین اتسز خوارزم شاه بوده و در علوم عربی و فارسی مهارت داشته است .

آثار - دیوان اشعار - نثر اللئالی - من کلام امیر المؤمنین - حدائق السحر - فی دقائق الشعر و چند رساله بزبانهای عربی و فارسی در مسائل دینی و ادبی

رودکی (۲۶۰ - ۳۲۹)

ابو عبدالله محمد بن رودکی شاعر
دربار نصر بن احمد سامانی دارای
طبعی موزون و آوازی خوش بود. و
در اغلب علوم اسلامی اطلاع وافر داشته
و کلیه و دمنه را بنظم در آورده. سرودن
یک میلیون شعر را با و نسبت داده اند ولی

اکنون بیش از چند هزار بیت از آن باقی نمانده است. شعرای معاصر
رودکی عبارتند از: ابوالعباس فاضل نجاری - ابو عبدالله محمد حسن
بلخی - ابو عبدالله محمد بن مروزی - ابوشعیب صالح هروی -
ابوزراعہ معمري الجرجانی - حکیم ابوطاهر بن خسروانی

زکریای رازی (۲۵۱ - ۳۱۳)

ابوبکر محمد بن زکریای رازی
از پزشکان و دانشمندان مشهور ایرانی
است. و میتوان او را یکی از مفاخر
علمی جهان دانست. جرهر کوگرد
والکل از کشفیات اوست. رازی
در اواخر عمرش در نتیجه مطالعه

زیادی که درباره کیمیاگری کرده بود کور شد. آثار: القوانین
الطبیعه فی الحکمة الفلسفه - العلم الالهی - القول
فی الزمان والمکان - طب المنصوری - طب الحاوی -
اثبات الصنعة الاکسیر - علل المعادن - الحجر -
من لایحضره الطیب - التدبیر

زکریای قزوینی (وفات - ۶۸۲)

زکریای قزوینی علاوه بر قریحه ادبی مولف کتاب البلاد در تاریخ و جغرافی می باشد .

زمخشری (۴۹۷ - ۵۳۸)

ابوالقاسم زمخشری یکی از استادان صرف و نحو و لغت و حدیث قرن ششم بود . آثار مقدمات الادب - اساس البلاغة الكشاف عن الاسرار - التنزیل - تفسیر المفصل ،

سبزواری (۱۲۱۲ - ۱۲۹۵)

حاج ملاهادی سبزواری یکی از مبلغین و دانشمندان مشهور زمان خود بود . مهمترین اثر او بزبان فارسی اسرارالحکم و شرح منظومه نام دارد .

سروش اصفهانی (وفات - ۱۲۸۵)

میرزا محمدعلی سروش اصفهانی از شاعران معاصر ناصر-الدین شاه قاجار و صاحب تالیفات . ساقی نامه ، الهی نامه و زینت المدايح است .

سعدی

شیخ مشرف الدین بن مصلح الدین سعدی شیرازی که یکی از بزرگ ترین اساتید نظم و نثر زبان فارسی است در حدود سال ۵۸۰ هجری در شیراز متولد شد . وی از سخنگویان و شاعران در بار اتابک مظفرالدین سعدبن زنکی و مؤلف گلستان و بوستان و طبیات است . سایر آثار او عبارتند از ملامعات بفارسی و عربی ، نصیحة الملوك و خواتیم وفات سعدی بسال ۶۹۴ در شیراز اتفاق افتاد . بوستان سعدی ۱۰ باب و گلستانش ۸ باب دارد .

سنائی (۴۷۳ - ۵۴۵)

حکیم ابوالمجد مجدود بن آدم سنائی از شاعران و دانشمندان قرن پنجم و معاصر دربار غزنویان بود. آثار حدیقه الحقیقه - طریق التحقیق - سیر العباد الی المعاد - کارنامه بلخ - عشق نامه - غریب نامه - عقل نامه .

سهروردی (۵۳۹ - ۶۳۲)

شهاب الدین سهروردی معروف بشیخ اشراق در علم فلسفه مقامی والا داشت. چون اندیشه و عقاید وی با علماء وقت دین سازگار نبود در همه حال افکار خود را بای پروائی خاصی اظهار میداشت فقها و روحانیون علیه او برخاستند و آخر الامر وی را در حلب بفرمان صلاح الدین ایوبی بقتل رساندند. آثار حکمت الاشراق - قصة الغریة - الغریبه - تلویحات - المشارع - المطاوحات - بستان القلوب رساله عقل سرخ رساله عشق و رساله فی اعتقاد الحكماء.

سپهر (۱۲۰۷ - ۱۲۹۷)

محمد تقی خان سپهر ملقب به لسان الملك متولد در کاشان مولف کتابهای ناسخ التواریخ و آئینه جهان نما است

سوزنی سمرقندی (وفات - ۵۶۹)

تاج الدین محمد بن نسفی سوزنی سمرقندی از شعرای معروف قرن ششم و معاصر دربار غزنویان بود .

سلمان ساوجی (۷۰۵ - ۷۷۸)

خواجه جمال الدین علاء الدین ساوجی از شاعران قرن هشتم و معاصر دربار جلایریان می باشد. وی دارای قصائد دلکش و رباعیات

شیرین و سراینده دومثنوی فراق نامه و جمشید و خورشید است .

سیبویه (۱۵۰ - ۱۸۱)

ابوالبشر عمر بن عثمان فارسی بیضاوی مشهور به سیبویه عالم نجوم و علوم عربی از دانشمندان قرن دوم هجری و مؤلف اثر **الکتاب** است .

سید حسن غزنوی (وفات - ۵۵۶)

سید اشرف الدین حسن غزنوی از شعرای دربار سلطان سنجر بود . وی علاوه بر ذوق ادبی در علم فلسفه و منطق نیز دست داشت .

سعدالدین تفتازانی (۷۲۲ - ۷۹۷)

مسعود بن عمر تفتازانی از متولذین خراسان و از مقربین دربار تیمور بود .

سید شریف جرجانی (۷۴۰ - ۸۱۶)

سید شریف الدین جرجانی از نویسندگان و دانشمندان قرن نهم و معاصر تیمور بود . کتاب **الکبری** او در علم منطق و فلسفه بسیار مشهور است .

سید اسمعیل جرجانی (۴۳۴ - ۵۳۱)

وی از پزشکان نامی ایران است که در خدمت قطب الدین خوارزمشاه و پسرش اتسز میزیسته . معروفترین اثر او که درباره علم طب . تالیف یافته ذخیره خوارزمشاهی نام دارد .

شمس المعالی

قابوس بن وشمگیر دیلمی از امرای آل زیار بود . او در نظم

و ثر زبان فارسی و علوم ادبی تبهر داشت . کمال البلاغه از تألیفات اوست .

شاه نعمت الله ولی (۷۳۱ - ۸۳۴)

مؤسس سلسله نعمت الهی است که در قصبه کوبنان کرمان متولد شده و پس از ۱۰۴ سال زندگی در ماهان کرمان در گذشته و در همانجا بخاک سپرده شده است . وی معاصر شاهرخ بن تیمور و احمد شاه والی دکن بود . دیوان شاه نعمت الله مملو از اشعار عرفانی است .

شمس قیس رازی (وفات - ۶۱۴)

رازی از دانشمندان قرن هفتم هجری و معاصر دربار اتابکان فارس و همزمان سعدی بود . آثار - المعجم فی معانی الاشعار العجم - المعرب فی معانی الاشعار العرب - الکافی العروضین - القوافی .

شهرستانی (۴۷۹ - ۵۵۲)

امام ابوالفتح شهرستانی از جمله دانشمندان علم فقه و فلسفه در قرن ششم بود . آثار - المناجج والایات - الملل والنحل - نهایته الاقدام .

شیخ بهائی (۹۵۳ - ۱۰۳۱)

شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی از دانشمندان و ریاضی دانان معرف دوره صفویه بود . وی در ریاضیات ، هیات و نجوم مقام استادی داشته و در حدود ۸۸ جلد کتاب و رساله تألیف کرده است . آثار: تشریح الافلاک - خلاصة الحساب - مثنوی

شیر و شکر - نان و حلاوا - کشکول - جامع العباسی -
مفتاح الفلاح .

شبستری (وفات - ۷۲۰)

شیخ سعدالدین محمود شبستری که در عهد الجایتو و سلطان
 ابوسعید در شبستر آذربایجان میزیست از عرفاء برجسته قرن
 هفتم هجری است. آثار: گلشن راز - سعادت نامه - **حق الیقین** -
 شاهد نامه .

شیخ طوسی (۳۸۵ - ۴۶۰)

شیخ ابو جعفر بن محمد بن طوسی از دانشمندان و فقهای بزرگ
 مذهب شیعه است . آثار **استبصار** - تبیان در تفسیر قرآن -
تهذیب الاحکام - کتاب الرجل - **کتاب الغیبه** .

شهرید بلخی (وفات - ۳۲۵)

ابو شهید حسن بن محمد بلخی از شعرا و دانشمندان بنام قرن
 چهارم هجری و از ممدوحین نصر بن احمد سامانی است مناظره
 وی در علم حکمت بازگریای رازی معروف است .

شیخ صفی الدین اردبیلی

سید اسحاق جبرئیل هوسوی اردبیلی از بزرگان اهل تصوف
 و از جمله عرفا و جدااعلای سلسله صفویه است . وی خرقه ارشاد را
 از شیخ زاهد گیلانی بسال ۷۰۰ هجری دریافت داشته است .

شیخ رئیس قاجار (۱۲۶۴ - ۱۳۳۶)

ابوالحسن میرزا شیخ رئیس قاجار فرزند شاهزاده محمد تقی
 میرزا ملقب به حسام السلطنه از متولدین تبریز است . وی درسخنوری
 و نثر نویسی و سرودن اشعار نغز مهارتی بسزا داشت .

شمس تبریزی

شمس‌الدین علی بن ملک داد تبریزی ژولیده پیری از پیروان
 اهل تصوف بود . که بسال ۶۴۱ هجری مولانا جلال‌الدین رومی
 بسراغ وی رفته و مرشد و قائد روحانی او گردید .

شوریده

محمد تقی فصیح‌الملک شیرازی از شاعران نابینایه قرن
 چهاردهم هجری است .

شهریار (وفات - ۱۲۸۵)

استاد سید محمد حسین شهریار شاعری آزاده و دارای دیوان
 ۱۳ هزار بیتی از مثنوی و قصیده و غزل است .

صائب تبریزی (۱۰۱ - ۱۰۸۰)

محمد علی صائب تبریزی فرزند میرزا عبدالرحیم معروفترین
 شاعر سبک هندی دوره صفویه است . وی لقب ملک الشعرائی
 داشت .

صاحب ابن عباد (وفات - ۳۸۵)

صاحب ابن عباد یکی از دانشمندان و وزرای معروف
 مؤیدالدوله دیلمی و مولف کتاب **المحیط** در علم لغت است .

صبا (وفات - ۱۲۳۸)

فتحعلی خان صبا از شعرای نامی دوره فتحعلیشاه قاجار و صاحب
 دو مثنوی بنامهای **شاهنشاهنامه** و **خداوندنامه** و دو منظومه
 بنامهای **عبرتنامه** و **گلشن راز** است .

صبا (۱۲۲۸ - ۱۳۱۱)

محمود خان صبا ملک الشعرا فرزند حسین خان عندلیب و

نواده فتحعلی خان صبا علاوه بر طبع شاعری خطی خوش و از هنر
منبت کاری نیز بهره کافی داشت . نمونه کارهای هنری وی در کاخ
گلستان موجود است .

صفی علیشاه (۱۲۵۱ - ۱۳۱۶)

حاج میرزا محمد حسن اصفهانی از مریدان محمد شیرازی
ملقب به نورعلیشاه بود . وی از جمله عرفا و دانشمندان علوم دینی
است . آثار : تفسیر صفی - عرفان الحق - زبدة الاسرار -
بحر القایق - میزان المعرفة

صادق سرمد (۱۲۸۶ - ۱۳۳۵)

صادق سرمد متولد در تهران دکتر در حقوق، یکی از شعرای
نامی معاصر بود .

طالب آملی (وفات - ۱۳۵۶)

از شعرای معروف قرن دهم هجری و معاصر دربار
جهانگیر خان بود . از آثار او میتوان دیوان اشعار و منظومه‌ای
بنام جهانگیر نامه را نام برد .

ظہیرالدین فاریابی (وفات - ۵۹۸)

ابوالفضل طاهر بن محمد ظہیرالدین فاریابی از شاعران
قصیده سرای قرن ششم هجری و از ممدوحین سلاطین آل باوند
و قزل ارسلان است .

عبدالواسع جبلی (وفات - ۵۵۵)

این شاعر قصائد و غزلیات نیکو میسروده و در اشعارش صنایع
لفظی می پردازد . وی از ممدوحین بهرام شاه غزنوی و سلطان
سنجر سلجوقی بود .

عرفی شیرازی (وفات - ۹۹۹)

جمال‌الدین محمد عرفی شیرازی از سخن سرایان و شاعران قرن دهم و معاصر دوره صفویه دارای ترجیح بندی بنام گلشن راز و رساله‌ای در باب صوفیان بنام نفیسه است .

عظامک جوینی (وفات - ۶۸۱)

عطاءالله بهاء‌الدین جوینی از دانشمندان و مورخان قرن هفتم هجری و صاحب دیوان وزارت اباقاخان هلاکو و تالیف کننده تاریخ جهانگشا است .

عطار (۵۳۷ - ۶۲۷)

شیخ فریدالدین عطار نیشابوری از دانشمندان و شعرای متصوف قرن ششم هجری و معاصر خوارزمشاهیان و صاحب آثار زیر است ، دیوان اشعار - تذکرة اولیاء - منطق الطیر - پندنامه - خسرونامه - اسرارنامه - جواهرنامه - شرح القلب - مختارنامه - الهی نامه - مثنوی لسان الغیب - مصیبت نامه -

عسجدی (وفات - ۴۳۲)

ابونظر عبدالعزیز بن منصور المروزی متخلص بعسجدی از شعرای مداح سلطان محمود غزنوی بود .

علیشیر نوائی (وفات - ۹۰۶)

از دانشمندان معروف قرن نهم هجری و معاصر صفویان و صاحب آثار زیر است . لسان الطیر - محاکمة اللغتين رساله میزان الاوزان - خمسة المتحرین . مجالس - النفايس .

عنصری (۳۵۰ - ۴۳۱)

ابوالقاسم حسن بن احمد عنصری بلخی از شاعران معروف دربار سلطان محمود غزنوی و مؤلف مثنویهای **وامق و عذرا خنک** بتسرخ بت-عین الحیات و **شاد بهر** است .

عوفی (وفات - ۶۳۵)

سید یدالدین محمد بن محمد عوفی از دانشمندان و ادبای معروف دربار سلطان ناصرالدین قباچه است : **تالیفات مهم .**
لباب الالباب - لوامع الرویات - جوامع الحکایات .

عمق بخارائی (وفات ۵۴۳)

امیرالشعراء شهابالدین عمق بخارائی از شاعران قرن ششم هجری ومداح ابراهیم بن منصور ورکنالدین ابوالمظفر و سلطان سنجر سلجوقی است .

عمار هروزی (وفات - ۴۹۰)

عمار هروزی از شاعران قرن پنجم هجری و معاصر سامانیان بود .

عشقی (۱۲۷۲-۱۳۰۳)

سید محمد رضا عشقی مشهور به میرزاده عشقی شاعری آزاده و انقلابی بود و افکاری بسیار روشنفکر و تند داشت .
تابلوی مریم - ایده آل مردهقان و قطعه کفن سیاه که درباره آزادی زنان ایران سروده از آثار برجسته اوست .

عراقی (۶۱۰-۶۸۸)

شیخ فخرالدین عراقی از شعرای متصوف قرن ششم هجری و شاگرد عرفی بزرگ شیخ بهاءالدین زکریای ملتانی است . از

آثار اومیتوان دیوان اشعار و مثنوی عشاق نامه و کتابی بنام لمعات را نام برد .

عماد فقیه (وفات - ۷۷۳)

عماد فقیه کرمانی معاصر با خواجه حافظ شیرازی و از مقریین دربار سلاطین آل مظفر بود. دیوان وی حاوی غزل و مثنوی و رباعیات است . کتابهای **صاحب دلان و هونس - الابرار** از آثار اوست .

عبیدزاکانی

زاکانی از شاعران قرن هشتم و معاصر شاه شجاع و ابو - اسحاق اینجو و دیوان اشعار وی حاوی هجویات و غزلیات است . اما شماره اشعار جدی او در حدود ۳۰۰۰ بیت می باشد

عین القضاة همدانی (۴۹۲-۵۲۵)

ابوالفضائل عبدالله بن محمد میانجی از عرفا و دانشمندان قرن ششم هجری و معاصر سلطان سنجر سلجوقی و مولف کتابهای **یزدان پاک و تمهیدات** است .

عارف قزوینی

ابوالقاسم عارف قزوینی در سال ۱۳۰۰ هجری قمری در قزوین متولد شد . وی از دوستان نزدیک ایرج میرزا بوده و در سرودن تصنیف مهارت داشت عارف بسال ۱۳۱۲ خورشیدی در همدان درگذشت .

علامه حلی

حسن سدیدالدین علامه از دانشمندان و علمای دینی قرن هفتم و معاصر سلطان الجایتو است .

عثمان محمد مختاری (وفات - ۵۴۴)

وی از شعرای دربار غزنویان بود ولی بعداً بدربار پادشاهان سلجوقی رفته و مداح آنان شد. دیوان اشعار او حاوی ۸۰۰۰ بیت قصیده و ترجیح‌بند است .

غضائری رازی

از شعرای معروف قرن چهارم هجری و از ممدوحین سلطان محمود غزنوی است.

فرخی سیستانی (۳۵۰ - ۴۲۹)

ابوالحسن علی بن جولوغ متخلص بفرخی سیستانی از شاعران قرن چهارم و معاصر ابوالمظفر چغانی و سلطان محمود غزنوی و مؤلف کتاب **ترجمان البلاغه** است .

فرخی یزدی (۱۲۶۶ - ۱۳۱۸)

محمد فرخی یزدی از شعرای آزادینخواه قرن معاصر، دارای افکاری تند و انقلابی بود.

فروغی بسطامی (۱۲۱۳ - ۱۲۷۴)

میرزا عباس فروغی بسطامی از شعرای ارزنده ایست که بیشتر عمر خود را بتزکیه نفس و ریاضت گذراند . دیوان اشعار او بالغ بر بیست هزار بیت شعر عرفانی دارد. وی از معاصرین فتحعلیشاه قاجار بود .

فخرالدین اسعد گرگانی (وفات - ۴۶۶)

گرگانی از دانشمندان و شاعران نیمه اول قرن پنجم هجری و معاصر دربار سلطان محمد سلجوقی و مترجم ویس رامین از پهلوی بفارسی است.

فیروز مشرقی

از شعرای معروف دربار صفاریان بوده و بسال ۲۸۳ هجری درگذشته است .

فلکی شروانی

ابوالنظام محمد ملکی شروانی از شاعران اول قرن ششم هجری است . دیوان اشعار او رباعی ، مسمط ، قصیده و غزل بسیار دارد .

فردوسی (۳۳۰-۴۱۶)

حکیم ابوالقاسم بن اسحاق شرفشاه فردوسی بزرگترین شاعر حماسه سرای ایران و صاحب عالیترین اثر رزمی بنام شاهنامه و معاصر دوران غزنویان است. مثنوی منظوم یوسف و ذلیخا نیز از آثار اوست .

قآنی (۱۲۲۲ - ۱۲۷۰)

میرزا حبیب‌اله خان قآنی از شعرای خوش قریحه قرن اخیر ایران و معاصر ناصرالدین شاه قاجار است. وی علاوه بر دیوان اشعار کتابی نیز بسبک گلستان سعدی بنام پریشان دارد .

قائم‌مقام فراهانی (۱۱۹۳ - ۱۲۵۱)

از شعرا و دانشمندان معروف معاصر فتحعلیشاه و صدراعظم محمد شاه قاجار بود. منشآت قائم‌مقام و مثنوی جلایرنامه از آثار اوست .

قطران (وفات - ۴۶۵)

ابومنصور قطران تبریزی از شعرای معروف دوره سلجوقیان

وسراينده قصيده معروف زلزله تبريز است تاليف كتاب **تفسير في لغة الفرس** و منظومه **قوسنامه** رابا و نسبت داده اند .

قاضي بيضاوي (وفات - ۶۸۵)

ابوالخير قاضي بيضاوي از دانشمندان مشهور و فقهای بزرگ قرن هفتم هجری است تالیفات مهم او عبارتند از .

انوار التنزيل - اسرار التاويل - تفسير قرآن - طوابع الانوار - مطالع الانظار - منهاج الوصول - نظام التواريخ .

قطب الدين رازی (وفات - ۷۶۶)

قطب الدين محمد رازی از دانشمندان معروف عصر خود بود وی در علوم حکمت و فلسفه و منطق تالیفاتی دارد از جمله **شرح شمسیه - لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار - محاکمات .**

قطب الدين شيرازی (۶۳۴ - ۷۱۰)

قطب الدين محمود بن مسعود شيرازی از دانشمندان معروف قرن هفتم هجری است . اهم تالیفات او عبارتند از **شرح قانون ابن سینا - شرح حکمت الاشراف سهروردی - درة التاج - تحفة الشاهيه - فتح المنان - تفسير قرآن ونهايته الادراك ،**

كمال الدين اسماعيل (وفات - ۶۳۵)

كمال الدين اسماعيل محمد بن عبدالرزاق اصفهانی مداح آل صاعد و آل جنید از شعرای مشهور و از قصیده سرايان بنام قرن هفتم هجری است .

کسائی مروزی (وفات - ۳۴۱)

ابوالحسن مجدالدین اسحق مروزی از شعرای مداح دوره غزنویان است .

مانی

مانی نقاش معروف ایرانی است که دعوی پیغمبری کرد و اثرهای شاپورگان وارژنگ را از خود پیادگار گذاشت .

مجمر اصفهانی (وفات - ۱۲۲۵)

سید حسن طباطبائی متخلص بمجمر از شاعران اواخر قرن دوازدهم و صاحب دیوان اشعار و مثنوی زیبائی بسبک تخقه العرقین خاقانی است .

محتشم کاشانی (وفات - ۹۹۶)

محتشم معروفترین شاعر قصیده سرای دوره صفویه و معاصر شاه طهماسب اول است . اشعاریکه وی در شرح مصائب اهل بیت سروده معروف میباشد .

مجلسی

از دانشمندان معروف دوره صفویه است . که رسالات زیادی در مورد اخبار و عقاید شیعه انتشار داده . مهمترین تألیف او کتاب بحار الانوار در ۲۴ جلد میباشد .

مسعود سعد سلمان (۴۳۸ - ۵۱۵)

مسعود سعد سلمان لاهوری از قصیده سرایان معاصر سلجوقیان و غزنویان و صاحب دیوان ۱۶۰۰۰ بیتی است . معروفترین قصیده او حبسیات نام دارد .

منوچهری دامغانی (۳۹۵ - ۴۳۲)

ابوالنجم احمد منوچهری دامغانی از شاعران قصیده سرای قرن پنجم هجری و معاصر دربار قابوس بن وشمگیر بود .

مولوی (۶۰۴ - ۶۷۲)

مولانا جلال‌الدین محمد بن بهاء‌الدین خطیبی از بزرگترین گویندگان عرفانی و مثنوی اثر طبع او از شاهکارهای ادبیات فارسی است. آثار فیه مافیه - مجالس سبعة .

مهستی گنجوی (۴۹۰ - ۵۷۶)

مهستی گنجوی (منیژه) مشهورترین شاعره دوره سلطنت سلطان سنجر است .

محمد بن یعقوب کلینی (وفات - ۳۲۹)

وی از محدثین شیعه و کتاب او بنام الکافی یا اصول کافی معروف است .

میرداماد (وفات - ۱۰۴۱)

میرمحمد باقر بن استرآبادی از دانشمندان مشهور دوره صفویه و مؤلف کتابهای صراط‌المستقیم و کشف‌الحقایق و حبل‌المتین است .

محمد جریر طبری (وفات - ۳۱۰)

وی تاریخ عمومی و تفسیری بر قرآن مجید نوشته است .

مختار غزنوی (وفات - ۵۴۴)

ابوالمفاخر سراج‌الدین از شعرا و مداحین دوره غزنویان بوده و دیوان اشعارش ۸۵۰۰ بیت دارد .

ملاصدرا (وفات - ۱۰۵۰)

صدرالدین محمد شیرازی بعد از ابن‌سینا و خواجه نصیرالدین طوسی مشهورترین دانشمند و فیلسوف ایران است . وی معاصر شاه عباس دوم و شیخ بهائی بود آثار . شرح اصول کافی -

واردات القلبیه - اسفار اربعه - شواهد الربوبیه حاشیه‌ای
بر الهیات کتاب شفا - شرحی بر حکمت سهروردی -
شرح هدایه - و المبداء المعاد .

ملك المتكلمين (وفات - ۱۳۳۶)

حاج میرزا نصراله از واعظین و خطبای معروف دوره
انقلاب مشروطیت بود . سرانجام وی بدستور محمدعلی میرزا
کشته شد .

معروف کرخی (وفات - ۲۲۰)

از بزرگان صوفیه و سرسلسله (معروفیه) و معاصریا
حضرت علی بن موسی الرضا (ع) است .

محمد بن موسی خوارزمی (وفات - ۲۲۴)

محمد بن موسی بن شاکر خوارزمی از دانشمندان و ریاضی-
دانان بنام قرن سوم هجری و مؤلف نخستین کتاب جبر و مقابله
است .

مجیرالدین بیلقانی (وفات - ۵۹۴)

مجیرالدین بیلقانی از شاعران غزلسرای قرن ششم هجری
و معاصر با آتابکان آذربایجان و قزلارسلان سلجوقی است .

میرخواند (۸۳۸ - ۹۰۳)

محمد بن خاوندشاه بن محمود میرخواند از دانشمندان و
مورخان قرن نهم و معاصریا دوره تیمور و سلطان حسین بایقراء
است .

ناصر و خسرو (۳۹۴ - ۴۸۱)

حکیم ابومعین ناصر بن خسرو قبادیانی از گویندگان و

شاعران توانای زبان فارسی در دوره سلطان محمود و مسعود غزنوی است؟ - آثار - سفرنامه - زادالمسافرین - وجه الدین - خوان اخوان - دلیل المتحیرین - روشنائی نامه - سعادتنامه - کشایش و رهایش - جامع الحکمتین .

نظام وفا (وفات - ۱۲۸۵)

از دانشمندان قرن اخیر ایران در شاعری خوش طبع و خوش ذوق بوده و مثنویهای جیب در یاب . پیوند دل و مواج روح او بسیار دلپذیر و معروف است .

نشاط اصفهانی (۱۱۷۵ - ۱۲۴۴)

میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط از شعرا و ادبای قرن سیزده هجری و معاصر با فتحعلیشاه قاجار بود . دیوان وی بنام گنجینه معتمد مشهور است .

نیمایوشیخ (۱۳۱۵ هـ - ۱۳۳۸ خ)

علی اسفندیاری نیمایوشیخ از اولین پیروان سبک شعر نو در ادبیات قرن معاصر بود . معروفترین اثر او افسانه نیما- نام دارد .

نظامی گنجوی (۵۳۵ - ۵۹۹)

- حکیم اب- و محمد الیاس ابن یوسف بن زکی بن مؤید از دانشمندان و شاعران قرن شش هجری و معاصر تیموریان است . مهمترین اثرش خمسه‌ای است که شامل مثنویهای **فخرن الاسرار** - خسرو شیرین - اسکندرنامه - هفت پیکر - لیلی و مجنون میباشد .

نظام الملك (۴۱۰ - ۴۸۵)

خواجه نظام الملك از دانشمندان بزرگال قرن پنجم هجری

وصدراعظم دربارچغری بیک و آلبارسلان بود . سیاستنامه و وصایای نظام الملك از آثار اوست .

نظامی عروضی سمرقندی (وفات - ۵۶۰)

ابوالحسن نظام الدین نظامی عروضی از نویسندگان و ادبای قرن ششم هجری و معاصر باحسام الدین علی از سلاطین آل غور و مؤلف چهارمقاله عروضی (مجمع النوادر) است که شامل ماهیت دبیری ، ماهیت علم و شعر ، علم نجوم و علم طب میباشد .

نورعلیشاه (وفات - ۱۲۱۲)

محمد علی نورعلیشاه از متصوفین و عرفای قرن سیزدهم و از مریدان علیشاه دکنی است . از آثار وی میتوان رساله جامع الاسرار اصول و فروع ، تفسیر سوره بقره را نام برد .

وحشی بافقی (۹۲۹ - ۹۹۱)

مولانا وحشی بافقی از شاعران قرن دهم هجری و معاصر شاه طهماسب صفوی است آثار او عبارتند از : دیوان اشعار و مثنویهای خلدبرین - ناظر و منظور و فرهاد و شیرین .

وصال شیرازی (۱۱۹۷ - ۱۱۶۲)

میرزا شفیع شیرازی متخلص بوصال از غرلسرایان معروف دربار فتحعلیشاه و محمدشاه قاجار و صاحب دیوان اشعار و سراینده مثنویهای شیرین و فرهاد و بزم وصال است .

وحید دستگردی (۱۲۹۸ - ۱۳۲۱)

حسن وحید دستگردی از شعرا و حواشی نویسان قرن معاصر بوده و بر دیوانهای اوحدی ، فراهانی و نظامی گنجوی حاشیه نوشته است .

هاتف اصفهانی (وفات - ۱۱۹۸)

سیداحمد هاتف اصفهانی از شعرای قرن دوازدهم و معاصر سلسله افشاریه و زندیه بود . دیوان اشعار هاتف حاوی قصیده غزل و قطعه و رباعیات و ترجیح بند است .

هدایت طبرستانی

رضاقلی خان طبرستانی یکی از دانشمندان و مورخان معروف دوره قاجاریه است . وی در علم لغت و تاریخ و تذکره نویسی تألیفات زیادی دارد از جمله . **مجمع الفصحاء** - ریاض العارفین **بحر القایق** - نژادنامه - **سفرنامه** - فرهنگ انجمن آرای ناصری - **بکتاش نامه**

هدایت (۱۲۸۱ - ۱۳۳۰)

صادق هدایت از جمله بزرگترین نویسندگان و منقدین اجتماعی نویسنده قرن حاضر است . آثار وی عبارتند از **یادداشت های پراکنده** - بوف کور - **سک و لگر** - سه قطره خون - **حاجی آقا** - **وغ وغ ساهاب** - **توپ مرواری** - سایه مغول - **انسان و حیوان** - ترانه های خیام - **سایه روشن** - **علویه خانم** - **پروین دختر ساسان** - **نیرنگستان** .

هلالی جغتائی (وفات - ۹۳۹)

نورالدین هلالی جغتائی از شاعران قرن دهم هجری و معاصر صفویان بود . **مثنویهای صفات العاشقین** ، **لیلی و مجنون** و **شاه درویش** از آثار اوست .

همام تبریزی

همام‌الدین‌علائی تبریزی از شعرای قرن هفتم آذربایجان
 و دارای دیوان ۲۰۰۰ بیتی و منظومه‌ای بنام حجت نامه است .

یاقوت حموی (وفات - ۶۳۶)

عبداله بن یاقوت حموی از نویسندگان و مورخان قرن هفتم
 و مولف کتابهای **معجم البلدان** و **معجم الادباء** است .

ینمای جندقی (۱۱۹۶ - ۱۲۷۶)

میرزا ابوالحسن ینما بن ابراهیم جندقی از شعرای دربار
 محمد شاه قاجار و صاحب دیوان اشعار ، و مثنویهای شکوک الدلیل
 و خلاصه الافتضاح است .

فهرست شعرا ، ادبا ، دانشمندان و بزرگان ایران از استیلای عرب تا کنون دوره عرب

عبداله بن مقفع - سیبویه - ابوحنیفه بن ثابت - بشار بن برد -
 ابونواس - عباس مروزی - موسی بن شاکر خوارزمی ، ابو حفص
 سفدی معروف کرخی .

دوره طاهریان و صفاریان

حنطله بادغیسی - وصیف سگزی - فیروز مشرقی - ابوسلیک
 گرگانی .

دوره سامانیان

ابوالمؤید بلخی - ابوشکور بلخی - رودکی - بدیع الزمان
 ہمدانی - دقیقی - کسائی مروزی - شہید بلخی - ابن قتیبہ - محمد
 جریر طبری - حمزہ اصفہانی - ابن فقیہ ہمدانی - یعقوب کلینی -
 ابن بابویہ - اسحق موصلی - ابومعشر بلخی - عمارہ مروزی - رابعہ
 بنت قزداری

دوره غزنویان

ابوالفرج رونی - سنائی - سوزنی - فاریابی - عمق بخارائی
 عنصری - فرخی سیستانی - مختار غزنوی - سعد سلمان - منوچہری -
 ناصر و خسرو - ابن سینا - فردوسی - ابوریحان - ثعالبی - ابوعلی
 مسکویہ - عسجدی - ابوالفضل بیہقی - غضائری رازی -
 بدیع الزمانی .

دوره سلجوقیان

خواجہ عبدالہ انصاری - قہستانی - اسدی طوسی - امیر معزی
 جمال الدین اصفہانی - خیام - دقایقی - اسعد گرگانی - قطران
 باباطاہر - شیخ عطار - انوری - خاقانی - عبدالواسع جبلی - ابی -
 الخیر - بیلقانی - فلکی شروانی - نظامی - رواندی - نظام الملک -
 شیخ طوسی - غزالی - فخر رازی - سہروردی - زمخشری - شہرستانی -
 عراقی .

دوره مغول و تیموریان

سعدی - جلال الدین رومی - کمال الدین اسماعیل - ہمام
 تبریزی - اوحدی - دہلوی - خواجوی کرمانی - ابن یمین - سلمان

ساوجی-حافظ-جامی-شبستری-بلخی-عطا ملک جوینی-
 رشیدالدین فضل الله همدانی-ادیب شهاب الدین-حمداله مستوفی
 حافظابرو-شامی-میرخواند-نجم الدین رازی-خواجہ
 نصیرطوسی-قاضی بیضاوی-زکریای قزوینی-قطب الدین شیرازی-
 عضدالدین ایجی-قطب الدین رازی-عوفی-وطواط-خجندی
 حموی .

دوره صفویان

محتشم کاشانی-عرفی شیرازی-صائب تبریزی-بابافغانی
 اهلی شیرازی-وحشی بافقی-احمدغفاری-سام میرزا-احمد
 رازی-میرداماد.

دوره افشاریه وزندیه

میرزا حسن خان فراہانی-سیداحمدہاتف

دوره قاجاریہ

مجمراصفہانی-نشاط-وصال شیرازی-قائمقام-امیرکبیر
 قآنی-بسطامی-سروش اصفہانی-یغمای جندقی-ترشیزی-مفلق
 طہرانی-ہدایت طبرستانی-شیبانی-غمام-شوریدہ-ادیب الممالک
 فراہانی .

دوره معاصر پہلویان

عارف-ملک الشعراء بہار-عشقی-فرخی یزدی-نظام وفا-
 صادق ہدایت-دکتر رضا زادہ شفق-دکتر ناظرزادہ کرمانی-
 نیما یوشیج-علی دشتی-صادق چوبک-جمال زادہ-سعید نفیسی-
 عبدالرحمن فرامرزی-فروزانفر-دکتر میمندی نژاد .

فهرست شاهکارهای ادبی ایران از استیلای عرب تا تاریخ معاصر با ذکر نام مؤلفین آنها آثار ادبی و علمی از عرب تا سامانیان

الادب الكبير و الادب الصغير مقفع الفهرست ابن ندیم
من لا یحضره الفقیه ابن بابویه آفرین، نامه ابوشکور بلخی
والکتاب سیبویه - سنی ملوک الارض والانبیاء دقیقی - تجارب
الامم ، تعاقب الهمم ، تهذیب الاخلاق مسکویه - البلدان فقیه
همدانی - الشعر والشعراء ، ادب الکاتب قتیبه - تاریخ طبری
بلعمی - فی مائتة العقل کندی فقه الاکبر حنیفه - الکافی
کلینی - تاریخ عمومی ، تفسیر قرآن جریر طبری - المخردطات ،
جبر و مقابله موسی خوارزمی - مدینه الفاضله ، فصوص الحکم ،
رساله آراء فارابی - القوانین الطبیعه ، الاکسیر ، علل المعادن ،
لا یحضره الطیب ، التدبیر ، الحاوی ، طب المنصوری ، العلم الالهی ،
الحجر - زکریای رازی ، المحيط عماد -

آثار ادبی و علمی دوره غزنویان

وامق و عذرا ، سرخبت ، شادبهر ، عین الحیات عنصری
شاهنامه فردوسی ، قانون ، شفا ، دانشنامه علائی ، اشارات ،

نجات، رساله اسباب حدوث الحروف ابن سینا - قانون مسعودی،
 الدستور، آثار الباقیه عن القرون الخالیه ، الجماهر فی معرفته
 الجواهر ، تحقیق مالهند ابوریحان بیرونی - تاریخ بیهقی
 ابوالفضل بیهقی زادالمسافرین ، سفرنامه ، وجه الدین ،
 خوان اخوان ، دلیل المتحیرین ، روشنائی نامه ، سعادت
 نامه، کشایش ورهایش ، جامع الحکمتین ناصر و خسرو - ترجمان
 البلاغه فرخی - یتمة الدهر ، غوراخبار ملوک الفرس وسیرهم ،
 التمثیل والمجاهر رثما لابی جوادع الاحکام، تمة صوان الحکمة ،
 شرح نهج البلاغه، غرر الامثال ودر الاقوال ابوالحسن بیهقی .

آثار ادبی و علمی دوره سلجوقیان

ذم الکلام ، منازل السائرین ، اسرار دل و جان ،
 کنز السالکین ارادت، قلندر نامه، هفت حصار، محبت نامه، زاد
 العارفين، الهی نامه، مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری .
 حدیقه الحقیقه ، طریق التحقیق ، سیرالعبادالی المعاد،
 کار نامه بلخ، عشق نامه، غریب نامه، عقل نامه سنائی تذکره اولیاء، منطق
 الطیر ، پند نامه ، خسرو نامه، اسرار نامه جواهر نامه، شرح القلب
 مختار نامه ، الهی نامه ، مصیبت نامه عطار نیشابوری - مناظرات
 چهارگانه ، لغت نامه فرس اسدی طوسی معراج ، رساله وجودیه
 خیام - تحفة العراقین خاقانی - حدائق السحر ، شرالثالی
 وطواط - کیمیای سعادت . احیاء العلوم، معیار العلوم غزالی
 - چهارمقاله عروضی - راحة الصدور رواندی - سیاستنامه

نظام الملك - قابوس نامه وشمكير - استبصار ، تهذيب الاحكام
 شيخ طوسي - مقامات حميدى عمر بن محمود - حكمت
 الاشراف، تلويحات، بستان القلوب سهروردى - كشف المحجوب،
 اسرار التوحيد ابوالحسن غزنوى - نهايته العقول، شرح عيون
 الحكمة، شرح الاشارات والنهاية، جامع العلوم، حدائق
 الانوار، والاختيارات العلائيه امام فخر رازى - مقدمة الادب،
 اساس البلاغة، الكشف عن الاسرار، التنزيل، تفسير المفصل
 زمخشري المناج والايات، الملل والنحل نهايته الاقدام .
 شهرستاني كليله دمنه رودكى - لمعات عراقى - تفاسير
 فى اللغة الفرس قطران .

آثار ادبى وعلمى دوره مغول و تيموريان

گلستان و بوستان سعدى - فيه ما فيه، مجالس سبعة مولوى -
 منطق العشاق، جام جم اوحدى مفتاح الفتوح، قران السعدين،
 مطلع الانوار، واسطة الحيات، غرة الكمال، بقعة النقيه دهلوى -
 روضة الانوار، كمال نامه، سام نامه خواجوى كرماني -
 فراق نامه جمشيد و خورشيد ساوجى - فاتحة الشباب . واسطة
 العقد، خاتمة الحيات، تحفة الاحرار، سبحة الابرار، يوسف
 و ذليخا، سلسلة الذهب، سلامان و ابسال، نقد النصوص، نفحات
 الانس، لوايح، شواهد النبوه، لوايح، مناسك حج جامى
 - تاريخ جهانكشاي جوينى - روضة الصفا، جيب السير،
 خلاصة الاخبار ميرخواند زبدة التواريخ حافظ ابرو - تاريخ

گزیده، نزهة القلوب مستوفی اخلاق ناصری، معیار الاشعار، اوصاف
 الاشراف نصیر طوسی مفتاح التفاسیر، لطائف الحقایق، جامع
 التواریخ همدانی البلادز کریای قزوینی - حق الیقین، کلشن راز
 شبستری انوار التنزیل، اسرار التاویل، مطالع الاظار، نظام
 التواریخ قاضی بیضاوی - درة التاج، تحفة الشاهیه، فتح المنان،
 نهایتہ الادراک قطب الدین شیرازی - لوامع . الاسرار محاکمات
 مطالع الانوار قطب الدین رازی - صاحب دلان، مونس
 الابرار عماد کرمانی - لباب الباب، جوامع الحکایات، لوامع
 الروایات عوفی .

آثار ادبی و علمی دوره صفویان

بحار الانوار، حلیة المتقین مجلسی - تشریح الافلاک .
 خلاصة الحساب شیخ بهائی - اصول الکافی، تاریخ و صاف،
 واردات القلبیه ملا صدرا - خلد برین، ناظر و منظور، فرهاد شیرین
 وحشی بافقی - تاریخ عالم آرای عباسی، اسکندر بیک تر کمان
 صراط المستقیم، کشف الحقائق میرداماد .

آثار ادبی و علمی دوره قاجاریان

منشآت، جلایر نامه قائم مقام - فرهنگ جهانگیری،
 مجمع الفرس، برهان قاطع، فرهنگ رشیدی، غیاث اللغات،
 انجمن آرای ناصری طبرستانی ساقی نامه؛ الهی نامه، زینت المدایح
 دروش اصفهانی گلشن صبا، خداوند نامه، عبرت نامه صبا -

بزم وصال وصال - شكوك الدليل خلاصة الافتتاح جندقی -
مجمع الفصحاء ، رياض العارفين ، بحر القايق ، نژاد نامه ،
رضاقلى خان هدايت .

اديان و مذاهب بزرگ جهان آئين اسلام

دين اسلام در اوایل قرن هفتم ميلادی توسط حضرت محمد
در عربستان ظهور کرد. کتاب مقدس مسلمانان قرآن است که
۳۵ جزء مشتمل بر ۱۱۴ سوره دارد. فرقه‌های مهم دين اسلام
عبارتند از سنی-شيعه - شافعی - حنفی - حنبلی - مالکی
اسماعیلیه - زیدی .

سنی‌ها جانشینان پیغمبر را خلفای راشدین یا خلفای اربعه
میدانند (ابوبکر - عمر - عثمان - علی) .
حال آنکه در مذهب تشیع شیعیان جانشینان حقیقی حضرت
رسول اکرم را علی علیه السلام و یازده اولاد او میدانند .
تعداد پیروان آئين اسلام در جهان بیش از ۶۸۵ میلیون نفر
است .

حضرت محمد

پیشوای بزرگ دين اسلام در سال ۵۷۱ ميلادی که برابر

با چهل دومین سال سلطنت انوشیروان عادل بود متولد گردید .
 و چهل سال بعد یعنی همزمان با دهمین سال سلطنت خسرو پرویز
 به پینمبری مبعوث شده و مردم را براه خدا هدایت کرد حضرت محمد
 در بیست و هشتم ماه صفر سال یازدهم هجری و مطابق با بیستم ژوئن
 سال ۶۳۳ میلادی رحلت فرمود . مدفن آن حضرت در یثرب
 (مدینه) قرار دارد .

یادآوری

مبدأ تاریخ هجری سال ۶۲۲ میلادی است که در آن سال حضرت
 محمد جهت رواج دین اسلام از مکه بمدینه هجرت فرمودند .
 حضرت علی و یازده فرزندش را دوازده امام و مجموع
 دوازده امام و حضرت محمد و دخترش فاطمه زهرا را چهارده معصوم
 می نامند .

تعداد پیروان مذهب تسنن در جهان ۵۳۵ میلیون
 و تعداد پیروان مذهب تشیع ۱۵۰ میلیون نفر است

اسامی چهارده معصوم

نام	طول عمر	محل ولادت	محل وفات
محمد المصطفی	۶۳	مکه	م - مدینه
فاطمه زهرا	۱۸	مکه	مدینه
علی المرتضی	۶۳	کعبه	نجف
حسن المجتبی	۴۸	مدینه	مدینه

حسین سیدالشهداء	۵۷	مدینه	کربلا
سجاد زین العابدین	۵۷	مدینه	مدینه
محمد باقر	۵۷	مدینه	مدینه
جعفر صادق	۶۵	مدینه	مدینه
موسی کاظم	۵۵	مدینه	کاظمین
علی رضا	۵۵	مدینه	مشهد
علی النقی هادی	۵۱	مدینه	سامراء
حسن العسکری	۲۸	مدینه	سامراء
رسول خدامهدی قائم	-	سامراء	غایب

آئین مسیح

آئین مسیحیت (دین نصاری - کیش ترسایی) دینی است که در سرزمین فلسطین توسط حضرت عیسی که خود در اول یهودی بوده است آورده شد. کتاب مقدس مسیحیان انجیل میباشد که مشتمل بر چهار قسمت منی - مرقس - اوقا - یوحنا است .

اساس دین مسیحیت بر محبت و عشق و فداکاری استوار بوده و دارای سرفرقه منشعب (کاتولیک - پروتستان - ارتدوکس) میباشد .

پیروان این دین بیشتر در اروپا و امریکا ساکنند . وعده آنها در حدود ۸۷۱۱۱۵۰۰۰ نفر است .

حضرت عیسی

حضرت عیسی در دوره سلطنت اوگوست اکتاویوس و مقارن

با سلطنت فرهاد پنجم (اشک پانزدهم) در نامره واقع در شمال فلسطین متولد گردید . مادرش مریم عذرا دختر عمران بوده
 حضرت عیسی حضرت عیسی پیغمبر و پیشوای مسیحیان
 جهان در سال ۳۳ میلادی بجرم آن که خدو در ا پسر خدا
 خوانده بود از طرف شورای عالی یهود محکوم بمړك و در بالای تپه
 ای نزدیک شهر روم مصلوب و مقتول گردید .

یاد آوری

حوارین به ۱۲ نفر از شاگردان و مصاحبین حضرت مسیح
 اطلاق میشود که بعد از او نیز به تبلیغ آئین مسیحیت همت
 گماشته اند .

ریاست مذهبی کاتولیکها با شخص پاپ است که در قصر
 وایتکان واقع در ایتالیا سکونت دارد . رهبر کنونی روحانی
 کاتولیک های جهان پاپ پل ششم (جیوانی واتیستا) نام -
 دارد .

کلمه سنت بمعنی مقدس است که در اول اسم (حواریون)
 آورده میشود اسامی (حواریون) با حذف کلمه سنت عبارتند از -
 پطرس - لوقا متی - فلیکس - نابور - بنوا - پاتریک - جان -
 کرگوار - پل - یهودا -

سنت یهودا آخرین (حواریون)ها کسی است که حضرت عیسی را
 برومیان لوداد .

پیروان فرقه‌های مختلف آئین مسیح در جهان
 کاتولیک‌ها ۵۳۸۰۰۰۰۰۰ نفر - پروتستانها ۲۱۵۰۰۰۰۰۰
 آرتدوکس‌ها ۱۳۸۱۱۵۰۰۰ نفرند .

آئین زرتشت

کلمه زرتشت اساساً بمعنی (ستاره طلایی) است . این دین در قرن ششم پیش از میلاد مسیح توسط زرتشت در سرزمین ایران آورده شد .

زرتشتیان معتقد بکتاب مقدس اوستا میباشند که مشتمل بر ۵ قسمت و از مبادی مختلف تشکیل گردیده است .

اساس دین زرتشت اعتقاد بخدای یگانه (منوتئیسیم) و نیز وجود اهریمن یا شیطان در برابر یزدان (دوالیسم) و پاکی فردی و جهانی در عالیترین قسمت (اوستا) یعنی (گاتها) بچشم می - خورد .

زرتشتیان بیشتر در شیراز و یزد و کرمان و پاکستان سکونت داشته و عده آنها در حدود ۱۸۰۰۰۰ نفر است .

دین زرتشت در زمان اردشیر ساسانی مذهب رسمی ایرانیان شد ولی پس از تسلط اعراب بر ایران و روی کار آمدن دین اسلام از تعداد پیروان آن کاسته گردید .

زرتشتیان سخت بآتش احترام گذاشته و یزدان را سرچشمه‌ای از نور و روشنائی میدانند و در هنگام ادای فریضه رو بروی نور یا آتش می‌ایستند .

زرتشت

زرتشت پیغمبر ایرانی در آذربایجان متولد شد . نام

پدرش پورشسب و مادرش بنام دغدو خوانده میشد. عده‌ای از مورخین ولادت او را در حدود ۶۶۰ سال قبل از میلاد می‌دانند زرتشت در ۲۰ سالگی به پیغمبری مبعوث شد و بعلت اختلاف شدید مذهبی که با هموطنان خود داشت ناچار جلای وطن کرد و در زمان سلطنت گشتاسب پسر لهراسب پادشاه بلخ. بلخ رفت گشتاسب نظریات او را قبول، و دستور داد کتاب اوستا را با طلای ناب بر روی پوست ۱۲ هزار گاو دباغی شده بنویسند. زرتشت سرانجام در جنگی که بخاطر اختلاف مذهبی مابین تورانیان و گشتاسب روی داد در سن ۷۷ سالگی کشته شد.

اوستا

اوستا در ردیف قدیمی‌ترین آثار کتبی جهان است. اوستایی که امروزه در دست میباشد یک چهارم اوستائی است که در دوره ساسانیان موجود بوده. در دوره ساسانیان اوستا شامل ۳۴۵۷۰۰ واژه بوده ولی امروز از کتاب اوستا بیش از ۸۳۰۰۰ واژه باقی نمانده است. اوستایی که اکنون موجود است مشتمل بر ۵ کتاب یسنا - ویسپرد - یشت - وندیدا - و خرده اوستا میباشد.

آئین یهود

این دین مربوط به سیزده قرن پیش از میلاد مسیح است که بوسیله حضرت موسی ابن عمران در سرزمین فلسطین آورده شد کتاب مقدس یهودیان تورا (عهد عتیق) و (عهد جدید) است که دارای ۵ بخش میباشد سفر پیدایش - سفر خروج - سفر لاویان - سفر اعداد - سفر تثنیه (عده پیروان این دین در

حدود ۱۴۳۸۰۰۰۰۰ نفر است که اکثراً در اسرائیل سکونت دارند .

اساس دین یهود بر ده فرمان منقوش است
 منم یهود خدای تو - بت پرستی مکن - نام مرا بیاطل
 مبر - روز شنبه دست از کار بشوی - قتل مکن - دزدی مکن -
 بر مال دیگران حسد موز - شهادت دروغ مده - زنا مکن -
 پدر و مادر خود را احترام کن .

چرا بقوم یهود بنی اسرائیل میگویند ؟

بعلت آنکه حضرت یعقوب پدر حضرت یوسف نام مستعارش
 بنی اسرائیل بوده و چون از فرزندان او که تعدادشان دوازده
 نفر بودند رهبران بعدی قوم یهود برخاسته اند، با آنها بنی اسرائیل
 نیز میگویند .

فتی شیسم

فتی شیسم دینی است که از قدیم الایام در جهان رواج
 داشته و در آن خدا بصورت بت مصنوع جلوه گر شده است . شخص
 معتقد بآئین فتی شیسم به خداوند اعتقادی ندارد . خدای او
 تکه چوب یا مجسمه ای گچی است که مورد پرستش و عبادت
 آنان است .

آئین شینتو

زمان پیدایش آئین شینتو را قبل از تاریخ یعنی چندین هزار
 سال قبل در سرزمین ژاپن دانسته اند . پایه و اساس این دین
 بر محور شجاعت و آئین (شوالیه) گری بنا شده است . پیروان
 شینتو بیشتر در ژاپن و آسیا زندگی میکنند و در حدود ۵۰ -

میلیون نفرند. کتاب مقدس آنان (کوجی گی - نی هونگی و اینکی) نام دارد. معانی کتاب مقدس آئین شینتو عبارتند از کوجی گی (تاریخ دوران باستان) نی هونگی (تاریخ ژاپن) اینکی (سرودها و رازها و نیایشها)

آئین کنفوسیوس

زمان پیدایش آئین کنفوسیوس مربوط بقرن ششم پیش از میلاد مسیح در چین است. پدیدآورنده آن شخصی بنام **چی یو کونگ** است که بعداً بنام **کونگ فوتسه** نامیده شد. کتاب مقدس این دین **انا الکتس** و پنج قانون می باشد. پیروان کنفوسیوس معتقدند که آنچه را که بخود نمی پسندی بدیگران روا مدار. این دین دارای ۳۰۰۵۰۰۰۰۰ نفر پیرو است که بیشتر در آسیا مخصوصاً هندوستان زندگی میکنند.

کیش بودا

زمان ظهور بودائیسیم، قرن ششم پیش از میلاد مسیح در هند است و پیامبر آن **سیداتا گائوتا** می باشد. کتاب مقدس بودائیان **تری پی تاگا** یعنی سه سبد دانش نام دارد. دین بودا فلسفه ای از خودگذشتگی و تصوف است. و مبنای اصلی آن

پشت پازدن بلذات آنی و ظاهر و مادی جهان می باشد. عده پیروان این آئین متجاوز از ۵۰ میلیون نفر است که بیشتر در چین - مغولستان و ژاپن کره زندگانی میکنند.

(یاد آودی)

شهر مقدس بودائیان **لهاسا** نام داشته و در تبت واقع

شده است . رهبر روحانی بودائیان جهان شخصی بنام دالایی
لاما می باشد .

آئین لائوتسه

زمان پیدایش این دین ششصد سال پیش از میلاد مسیح
در چین است و آورنده آن لائوتسه یا فیلسوف کهن نام داشت .
کتاب مقدس آنان تائوتکینگ بوده و از جمله کوتاهترین
کتب دینی جهان بشمار میرود .

اساس این دین بر محور زندگی عرفانی و ستایش درویشی
و ریاضت استوار است . پیروان این دین در حدود ۵۰۶۰۰۰۰
نفرند که بیشتر در منچوری و کره و چین بسر می برند .

آئین توتمیسم

بدوی ترین آئین بشری است . و پیروان آن بیشتر در
بدوی نشین های استرالیا - امریکا - و افریقا زندگی می کنند .
در این دین انسان گرایش بحیوان پرستی دارد . مثلا تمام اعضای
طایفه یا قبیله ای حیوانی بنام (توتم) یا کانکورو و حیوانات
دیگری را بنا بسلیقه خود ، مقدس دانسته و مرجع عبادت
خود قرار می دهند .

آنی میسم

آنی میسم یا جان گرایی دینی نام دارد . پیروان این
آئین معتقدند که همه نمودارها و عناصرهای طبیعت دارای روح
هستند و جنبش طبیعت را بر اثر حرکت ارواح و شیاطین

می‌دانند . گر ایندگان و پیروان این آئین امروزه بیشتر در مناطق بدوی نشین جهان سکونت دارند.

پیروان ادیان مختلف در جهان

تعداد پیروان	کتاب مقدس	دین	پیامبر
۶۸۵۰۰۰۰۰۰	قرآن	اسلام	حضرت محمد
۸۹۱۱۱۵۰۰۰	انجیل	مسیحی	حضرت عیسی
۵۰۰۰۰۰۰۰۰	تری پی تا کا	بودائی	بودا
۳۰۰۵۰۰۰۰۰	انا الکتس	کنفوسیوس	چی یو کونک
۵۰۰۰۰۰۰۰۰	کوجی کی-اینکی	شوالیه گری	شینتو
۲۰۰۰۰۰۰۰۰	-	-	مذاهب ابتدائی
۱۴۳۸۰۰۰۰	توراة	یهودی	حضرت موسی
۱۸۰۰۰۰	اوستا	زرتشتی	زرتشت
۵۰۶۰۰۰۰۰	تائو تکینک	لائوتسه	لائوتسه
۵۵۰۰۰۰۰۰۰	-	-	سایر ادیان بدوی
۳۲۰۰۰۰۰۰۰	-	هندوئیسم	-
۵۲۰۰۰۰۰۰۰	-	تائو نیست	-

آرامگاه بزرگان ایران

شیراز	سعدی	مراغه	اوحدی
کاشان	شاه عباس	بغداد	ابوحنیفه ثابت

کرمان	شاه نعمت‌الله ولی	تهران	ایرج میرزا
مشهد	شیخ بهائی	کرمان	ارزقی هروی
مشهد	عباس میرزا	هرات	امام‌فخر رازی
نیشابور	عطار	مشهد	الله‌وردیخان
همدان	عین‌القضاة	کاشان	امیر کبیر
همدان	عارف قزوینی	همدان	ابن سینا
دمشق	فخرالدین عراقی	بلخ	انوری
غزنین	فرخی	همدان	بابا طاهر هریان
طوس	محمدغزالی	سمرقند	جرجانی
دمشق	فارابی	هرات	جامی
تبریز	فاریابی	قزوین	حسن صباح
هرات	جغتائی	طوس	فردوسی
تهران	فروغی	پاسارگاد	کوروش
خوارزم	وطواط	اصفهان	نظام‌الملک
ری	ستارخان	یزد	وحشی بافقی
غزنین	سنائی	قم	هاتف
تهران	کریم‌خان زند	اصفهان	صائب تبریزی
تهران	قائم‌مقام‌فراہانی	دهلی	خواند میر
تهران	لطفعلی‌خان	نیشابور	خیام
قونیه	مولوی	شیراز	خاقانی
اصفهان	میر عماد	شیراز	حافظ
تبریز	مجیرالدین بیلقانی	هرات	خواجہ انصاری

بصره	ملاصدرا	شیراز	خواجوی کرمانی
اصفهان	میرفندرسکی	گنجه	نظامی
مشهد	نادرشاه	تهران	بهار
ری	ادیب الممالک	یمکان	ناصر خسرو
تهران	عشقی	قم	پروین اعتصامی
کازرون	جلال‌الدین دوانی	غزنین	ابوریحان
خوارزم	نجم‌الدین کبری	قزوین	احمد غزالی

مشاهیر جهان

آمپر

آندره ماری آمپر ریاضی‌دان و فیزیک‌دان برجسته فرانسوی
 بسال ۱۷۷۵ متولد و در دوم ژوئن ۱۸۳۶ درگذشت . آمپر مبتکر
 قانون الکترو دینامو و جریان الکتریسته است .

آوگادرو

آمده آوگادرو فیزیک‌دان نامی ایتالیائی و عرضه کننده
 قانون معروف آوگادرو (تعداد ذرات موجود در حجم معینی از تمام
 گازها مقدار ثابتی است) بسال ۱۷۷۶ متولد و در سال ۱۸۵۶ در شهر
 تورن ایتالیا درگذشته است .

آلفونس دولامارتین (۱۷۹۰ - ۱۸۶۹)

از بزرگترین شاعران رمانتیسیم فرانسه محسوب میشود . مهمترین آثار او عبارتند از : **نغمه های شاعرانه** - ژوسلن - **تفکرات شاعرانه** - آهنگهای مذهبی - **سقوط يك فرشته** - گرازیلا - **سنکترایش سن پوان** - **اعترافات** - **رازها** - **تاریخ ژیر و نندنها** - **رافائل** - **ژنویو** - **دریاچه** .

آدام اسمیت

آدام اسمیت فیلسوف و اقتصاد دان بزرگ اسکاتلندی بسال ۱۷۲۳ در کر کالدی متولد و در سال ۱۷۹۰ در ادمبروک در گذشته است کتابهای **فرضیه عواطف اخلاقی و ثروت ملت** و تحقیق در باب طبیعت از تالیفات اوست .

آلفرد دوموسه (۱۸۱۰ - ۱۸۵۷)

دوموسه بعد از لامارتین مشهور ترین شاعر قرن نوزده فرانسه است .

اشعار ظریف و آثار ادبی دلپذیر او طرفداران بیشماری دارد. آثار - **رولا** - **نولها** - **اسپانیا و ایتالیا** - **هوسهای ماریان** - **فانتازیو** - **آندر آول سارتو** - **شبا** -

مردخای - نامونا - باعشق شوخی نمی کنند - کودك امروزی -
لورنتساچو -

آلفونس دوده (وفات - ۱۸۴۵)

وی از نویسندگان و داستانسرایان معروف قرن نوزده
فرانسه می باشد. آثارنامه های آسیای من - آرنوین - همسران
هنرمندان - ستارگان - پسرک - پهلوان شیرافکن - شاهان
در تبعید - سافو جاویدان .

آلکسیس تولستوی (۱۸۸۲ - ۱۹۴۵)

تولستوی از داستان پردازان مخصوص کودکان روسی
است . بهترین آثار اوسه جلد داستان تاریخی می باشد بنامهای
مرک ایران مخوف . تزار بوریس و تزار ایوانوویچ . ودیگر آثار .
طلای سفید - طوفان .

آندره ژید (۱۸۶۹ - ۱۹۵۱)

بزرگترین نویسنده فلسفی قرن بیستم فرانسه دارای تالیفات
بسیاری است . آثار - مائده های زمینی - درتنک - آهنگ
روستائی - ایزابل - سکه سازان - مکتب زنان - باطلاقها -
بازگشت از شوروی - زنجیر - اودیپ - اکنون باتو - سفر بکنگو -
خاطرات آندره والتر - داستایوسکی - بداخلاق - پرومته -
تزه - سپیدوسیا - بهانه ها - کاندول شاه - هرزه گرد -
مائده های تازه - خاطرات اسکار وایلد - مذاکرات خیالی - زیر -
زمین های واتیکان

آنا تول فرانس (۱۸۴۴ - ۱۹۲۴)

آنا تول فرانسوا تیبوا از برجسته ترین نثر نویسندگان قرن نوزده

فرانسه است. آثار : اشعار طلائی - فاجعه - عصیان فرشتگان
 خدایان تشنه اند - ژوشکات و گر به لاغر - بالتازار - تائیس -
 زنبق سرخ - عقاید ژروم کوانار - زندگی در آغوش گلها -
 ماجرای مضحك - کتاب دوست من - عقاید اجتماعی -
 عشق و عصیان - روی سنک سپید - جنایات سیلوستر بومار -
 جزیره پنگوئنها - آدمک حصیری - ریکه - باغ پیکور -
 آقای برژه در پاریس - بچه‌ها - زندگی ادبی - عصر .

آلبرت شوایتزر

آلبرت شوایتزر پزشک انسان دوست آلمانی بسال ۱۸۷۵
 در کیزرز برک متولد شد . وی در سایه خدمات شایانی که
 بجدامیان کرد بسال ۱۹۵۲ برنده جایزه نوبل گردید .

افلاطون

که نام اصلی اش (اریستوکلس) است از فلاسفه و دانشمندان
 یونان قدیم بوده و بسال ۴۲۷ قبل از میلاد در آتن متولد و در سال
 ۳۴۷ قبل از میلاد در گذشته است . افلاطون بانی تئوری (مدینه
 فاضله) میباشد . مدینه فاضله یک شهر خیالی است که مردم آن
 تحت حکومت فلاسفه و دانشمندان زندگی سعادت آمیزی دارند .
 آثار : جمهوریت - فدر - فدون - گورجیاس - قوانین -
 ضیافت - مکالمات - سوفسطائی .

ارسطو

ارسطو فیلسوف و دانشمند
بزرگ یونانی در سال ۳۸۴ قبل از
میلاد در اشتاتیر متولد و بسال ۳۲۲
قبل از میلاد در شالسیس در گذشته است
آثار : ارغنون یادائرة المعارف
- شش رساله در منطق - ما بعد الطبیعه

- تاریخ حیوانات - درباره آسمان - درباره سیاست - درباره
فیزیک - درباره طبیعت .

اپیکور

اپیکور فیلسوف مشهور یونانی در سال ۳۴۲ قبل از میلاد
در ساموس دیده بجهان کشوده و بسال ۲۷۰ قبل از میلاد در مقدونیه
در گذشته است . وی دشمن موهومات و خرافات بود . آثار :
سه نامه بشاگردان - در باب طبیعت - آراء اساسی منطق -
متافیزیک .

ارشمیدس

ارشمیدس دانشمند معروف
یونان در سال ۲۸۷ ق . م در سیرا -
گوز متولد و بسال ۲۱۲ ق . م در گذشته
ست . ارشمیدس پایه گذار دودانش
استاتیک (تعادل اجسام) و
هیدرواستاتیک (تعادل مایعات) و محاسبه

کننده وزن مخصوص مایعات و سطح و حجم مخروط و استوانه و

کره و عدد پی است . اهرم و منجنیق و چرخهای دنداندار از -
اختراعات اوست .

ادوارد جنز (۱۷۴۹ - ۱۸۹۵)

از دانشمندان مشهور انگستان و کاشف مایه کوبی و برنده ده
هزار لیره جایزه سلطنتی است .

اقلیدس

اقلیدس ریاضی دان معروف یونانی بسال ۳۳۰ ق . م
در آتن متولد و بسال ۲۷۰ ق . م در گذشته است . کتاب مقدمات
اقلیدس یا کتاب هندسه او بعد از انجیل کثیر الا انتشارترین کتاب
بشمار میرود و مهمترین اثر او کتاب نور و قضیه نامحدود بودن سلسله
اعداد اول است .

ادیسون

توماس ادیسون مخترع معروف
امریکائی در سال ۱۸۴۷ در شهر میلان
دیده به جهان کشوده و در اکتبر ۱۹۳۱
در هشتاد و چهار سالگی در گذشته است .
ادیسون در سال ۱۸۸۶ آزمایشگاه
مجهزی در خانه خود بوجود
آورد و در همانجا بود که با اختراع گراما فون و ضبط صوت و
دستگاه ثبت آراء ، بوفیق یافت مهمترین اختراع وی برق و چراغ
برق و لاستیک مصنوعی است .

اگوست کنت

اگوست کنت دانشمند و فیلسوف نامی فرانسوی بسال

۹۷۹۸ متولد و در سال ۱۸۵۷ در سن پنجاه و نه سالگی در گذشته است
آثار : - فلسفه تحقیقی - دیانت انسانیت - سیاست
تحقیقی .

اسپینوزا

باروخ اسپینوزا فیلسوف شهیر هلندی بسال ۱۶۳۲ متولد
و در سال ۱۶۷۷ در گذشته است . آثار - رساله اخلاق - رساله
بهبود فردی - اصول فلسفه رنه دکارت - الهیات و فلسفه -
تصورات متافیزیک .

اکاتا کریستی

خانم اکاتا کریستی از داستان پردازان معروف پلیسی و
جنائی نویسن انگلستان است . آثار - رازی که فاش نشد -
ال ام ان - انگشت متحرک - خنجر خونین - مرگ در -
رود نیل - حماقت مرده - گربه‌ای در میان کبوتران -
سرود مرگ .

انیشتین

آلبرت انیشتین معروفترین
فیزیکدان و ریاضیدان جهان در -
چهاردهم مارس ۱۸۷۹ در جنوب
آلمان متولد و در هیجدهم آوریل
۱۹۵۵ در امریکا درگذشت . وی
بزرگترین دانشمند قرن بیستم و بانی
شروع تحقیقات بمب اتمی و واضع فرضیه (نسبیت) و بهم ریزنده

قانون جاذبه عمومی نیوتون است .

امیل فون بهرینک

امیل فون بهرینک دانشمند آلمانی تهیه کننده اولین سرورم دیفتری بسال ۱۸۵۴ متولد و در سال ۱۹۱۷ در گذشته است .

اسکار وایلد (۱۸۵۶ - ۱۹۰۰)

وی از شعرا و نویسندگان مشهور قرن نوزدهم انگلستان است. آثار. بادبزن خانم ویندرمیر - تصویر دوریان گری - شوهر آینده آل - سالومه - اهمیت ثابت قدم بودن - ورا - دوشس دوپارو - شاهزاده خوشحال - جنایات لرد آرتور - زن بی ارزش - دیو خودخواه - نامه های از زندان ردینک - رؤیای شب - تاجگذاری شاه جوان - روح ماهیگیر - خانه آنار انریکوفر می - (مردیکه اتم را شکافت)

سازنده اولین پیل اتمی امریکا از فیزیکدانان برجسته ایتالیائی اصل است . وی بسال ۱۹۰۱ در رم متولد و در سال ۱۹۴۸ موفق بدریافت جایزه نوبل در رشته فیزیک گردیده است .

الکساندر پوشکین

وی یکی از شعرا و نویسندگان صاحب قلم روسی است که در سن سی و هشت سالگی طی دوئلی کشته شد. آثار - طوفان - روسلان - نور و میلا - زندانی قفقاز - کولی ها - اوتکین - پاریس گودوتو - پوکاچف - دختر سروان - اوژنی اوژنین - دختر دهقان - دلک و زندگی - سیاهان و سفیدها

امیل زولا

ادوارد شارل آنتوان زولا داستان نویس بزرگ فرانسوی در دوم آوریل ۱۸۴۰ در پاریس متولد در ۱۹ سپتامبر ۱۹۰۲ در همان شهر درگذشت. وی پایه گذار مکتب ادبی ناتورالیست است. آثار : نانا - فاجعه آسیای سبز - انسان وحشی - آرزوی مرده - هوس - کاپیتان برول - مجموعه داستانهای نینون - خانواده روگون - شکار - قلب پاریس - خطای کشیش - خوشی زندگی - صفحه‌ای از عشق - خوشبختی زنان - رقم - رچک - رویاء .

ارنست ماخ

ارنست ماخ فیلسوف و فیزیکدان برجسته اطریشی سال ۱۸۴۶ متولد و در سال ۱۹۱۶ درگذشت. وی با انتقاد از اصول مکانیک کلاسیک جزو پیشروان انیشتین در مورد ایجاد مکانیک نسبی قرار گرفت.

امیل ورهارن (۱۸۵۵ - ۱۹۱۶)

معروفترین شاعر بلژیکی سبک سمبولیست بود. آثار :

شامگاهان - سپیده دم - مشعل های سیاه

استفن تسواک (۱۸۸۱ - ۱۹۴۲)

بیوگرافی نویس مشهور اطریشی است که بیشتر آثارش را بزبان فرانسه نوشته است. آثار : ماری آنتوانت - تولستوی - فوشه - جوانی يك استاد - نامه های یکن ناشناس - ماری استوارت - شطرنج باز - بالزاک - آموک - ماژلان - فروید - جیب بر - راز

اسکات (۱۷۷۱ - ۱۸۳۲)

و التراسکات از شاعران و نویسندگان تاریخی نویس انگلیسی است وی در اسکاتلند متولد شده . از آثار او فقط ایوانه و وطلسم بفارسی ترجمه شده است .

الکساندر دروینا (۱۸۵۲ - ۱۸۷۵)

الکساندر دروینا پدر از نویسندگان و داستانسرایان معروف فرانسوی است . آثار - سه تفنگدار - سرگذشت ملکه - کنت مونت کریستو - ملکه مارکو - بیست سال بعد - گردن - بند ملکه - دام دومونسترو - و نیز کتابهای نیمه جهان و مادام کاملیا از نوشتههای الکساندر دروینا است .

ایوان تورکنیف

ایوان تورکنیف داستان پرداز و رمان نویس برگزیده روسی سال ۱۸۱۸ در اورل روسیه متولد و در سوم سپتامبر ۱۸۸۴ در فرانسه درگذشت . آثار: رودین - آدم زیادی - آشیانه دولت‌مندان - از یادرفته - نخستین عشق - سه دیدار - خاطرات یک شکارچی - پدران و فرزندان - در آستانه تحول - دود - زمین بکر - نامه‌ای بگوگول - مرداب آرام - سیلاب بهاری - فاوست - سه تصویر - آسیه - مومو - پارواشکا

اونیل (۱۸۸۸ - ۱۹۵۳)

یوجین اونیل برنده جایزه پولیترز ۱۹۳۶ از نمایاننامه نویسان معروف امریکاست . آثار: جونزو امپراطور - آنا کریستی - آنسوی افق - درنگ عجیب - بیکم - الکترا -

فاصله عجیب - هوس - آرزو در زیر نارونها -
لازاروس خندید - اخطار - مه - در راه کاردیف - سفر دور
بوطن - دینامو

اوهنری (۱۸۶۲ - ۱۹۱۰)

ویلیام سیدنی پورتر (اوهنری) از درام و اجتماعی نویسان
مشهور امریکاست . آثار : دو کبها - جاده های سر نوشت -
هدیه پس از بیست سال بعد - روشنائی قلب مغرب - شش ها
وهفت ها - داروی عشق - ولگردان - چهار ملیون - آواز
مؤثر - پز عالی - اختیارات - کلم ها و شاهان - سنگهای
غلطان - آوارکان -

آنتوان چخوف

آنتوان پاولیچ چخوف درام
نویس و داستانسرای ارزنده روسی
در هفدهم ژانویه سال ۱۸۶۰ در تاگان-
روک دیده دنیا کشوده و در دوم ژانویه
۱۹۰۴ در باون وایلر واقع در جنگل
سیاه درگذشت . آثار : افکار

رنکارنک - ایوانف - ساخالین - مرغ نوروزی - عمو وینا -
سه خواهر - باغ آلبالو - اطاق شماره ۶ - زندگی من - اندوه
- ۲۵ روبل - گم گشته ها - ۷ داستان - شکارگاه - دهقانان -
انسان در غلاف - خانه ای با اشکوب گوتاه - عروس - گوشک
جدید - تیفوس - خاطر هیک استاد - آندره - تمشک - دوئل -
خواب آلود - دختر آوازه خوان - داستان یک هنرمند - در میان
گودال - کاکانی - جنایتکار - سکی با خانمش - یکسال -

ارسکین کالدول (تولد - ۱۹۰۳)

وی از داستان پردازان مشهور معاصر امریکاست. آثار :
 جاده تنباکو - غوغای ژوئیه - يك وجب خاك خدا - آفتاب
 جنوبی - جوانی در جورجیا - دست مطمئن خدا - احق -
 سر زمین امریکا - حرامزاده - سر تاسر شب - اینست امریکا -
 چهره‌های ناپیدا - وقتیکه تو بمن فکر میکنی - اسمش را
 تجربه‌گذار - زنان معصوم - گرتا - مازنده ایم - عشق و پول -
 مسافر خانه بیلاقی .

ارنست همینگوی (وفات - ۱۹۶۱)

وی معروفترین نویسنده رئالیست امریکائی بود که موفق
 بدریافت جایزه نوبل گردید. آثار - وداع با اسلحه - مردان
 بی زن - تپه‌های سبز افریقا - داشتن و نداشتن - ستون پنجم -
 زنگها برای که بصدا در می‌آید -
 برف‌های کلیما نچارو - کلبه سرخ
 پوستان - خورشید همچنان
 میدمد - آدمکش‌ها - قمارباز
 چیزی نمی‌برد - براه خرابات
 در چوب تاق - زندگانی خوش -
 انسان در جنگ .

آندره موروا

آندره موروا متولد سال ۱۸۹۲ از بیوگرافی نویسان
 مشهور معاصر فرانسه است. آثار : سرگذشت دیزرائیلی -

لرد بایرون - گوته - تاریخ امریکا - تاریخ انگلستان - خاموشی
گلنل برامبل - خاطرات دکتر اوگرادی - زن بدون عشق -
فن زندگی - گلهای سپتامبر

آلبر کامو

آلبر کامو نویسنده و نقاد برجسته فرانسوی بسال ۱۹۱۳
در الجزایر متولد و در سال ۱۹۴۷ موفق بدریافت جایزه نوبل و
بالاخره در سال ۱۹۶۰ در سانحه تصادف اتومبیل درگذشت . وی
از طرفداران فلسفه اگزیستانسیالیسم و پیرو عقاید ژان پل سارتر
بود . آثار طاعون - سیزیف - بیگانه - افسانه - عادلها -
غریبه - یاغی - تسخیر شدگان

الیوت

تی اس الیوت بزرگترین شاعر و نویسنده معاصر انگلیس
بسال ۱۸۸۸ در شهر سنت لوئیس متولد و در پانزدهم ژوئن سال
۱۹۶۴ درگذشت . آثار . جنگ بیپهوده - قتل در کلیسا -
پایان یک سرگذشت - اجتماع خانواده - منشی خصوصی

اوهم (۱۷۸۷ - ۱۸۵۴)

ژرژسیمون اوهم فرزند قفل سازی بود که بسال ۱۷۸۷ در
آلمان متولد شد. وی توانست در سال ۱۸۲۷ تئوری ریاضی جریان
الکتریسته را در قالب کلمات مجسم سازد .

ادوارد موریکه (۱۸۰۴ - ۱۸۷۵)

شاعر با احساس و رمانتیک آلمانی است که اشعارش حاوی
ظرافت و کیرائی خاصی میباشد

الفیری (۱۷۴۹ - ۱۸۵۴)

از شاعران نامی قرن هیجدهم ایتالیا و دیوان وی حاوی اشعار تراژدی است .

ادگار آلن پو

ماهرترین نویسنده و بازوقترین شاعر معاصر امریکاست آثار - نوشته‌ای در بطری - سوسک طلائی - گربه سیاه - تیمورلنک - سرگذشت عجیب - دوزخ - اسرافیل و هلن - زنده - بگور - ولاد میر - بشکه آمونتیلا - آدمکش کوچک - کلاغ - پریان رنگها

اشتراوس

یوهان اشتراوس از نوابغین موسیقی آلمان است . وی در حدود ۴۵۰ والس ساخته و از بین آنها دو اثرش بنام های داستانهای از جنگل وین و سوی دانوب زیبای آبی معروفیت بین المللی دارد .

استانداال

هنری بیل استانداال نویسنده نامی فرانسه در سال ۱۷۸۳ متولد و بسال ۱۸۴۲ در گر نویل درگذشت . آثار : سرخ سیاه - راهبه کاسترو - زندگی مونتسارت - شکسپیر - ناپلئون - هایدن - معبد پارم - و الینا والینی - وقایع ایتالیا - یاد داشتهای يك سیاح - گردشهای رم - سفر جنوب

استراوینسکی

ایگور استراوینسکی موسیقیدان شهیر روسی متولد ۱۸۸۲ و خالق موسیقی کلاسیک نوین یا ضد رمانتیک است . آثار بالها -

پرنده آتشین - پتروشکا - ستایش بهار - لبخند پریان -
 اپراها - هزارستان - ادیب شهریار - پیشرفت شن گش -
 سفونی‌ها - پژوم - - در اوت ماژورسه حرکت

اشتراوس

ریشارد اشتراوس آهنگساز نامی آلمان در سال ۱۸۶۴
 در مونیخ متولد و بسال ۱۹۴۹ درگذشت . آثار چنین گفت
 زرتشت - سوارکار گل سرخ - لکترا - دون کیشوت -
 تیل شپیکل

آلبادس پهدس (تولد - ۱۹۱۱)

خانم آلبادس پهدس از نویسندگان زبردست معاصر
 ایتالیاست . آثار : دفترچه ممنوع - پشیمانی - هیچکس
 به گذشته بر نمی‌گردد - فرار .

آندرسن

هانس کریستین آندرسن نویسنده مشهور دانمارکی در سال
 ۱۸۵۵ در جزیره فیونی متولد و بسال ۱۸۷۵ درگذشت . آثار:
 افسانه‌ها - سرگذشت‌ها - ویلوون نوازتنها - قصه‌گو -
 زندگی من - تصاویری تصویر - افسانه‌های کوتاه - مجموعه
 داستان برای بچه‌ها - اردک زشت .

امرسون

امرسون نویسنده و ناطق شهیر امریکا در سال ۱۸۵۳
 در بستن متولد و بسال ۱۸۸۲ در شهر کونکورد درگذشته‌است .
 آثار: طبیعت - روش طبیعت - مردان برجسته - قهرمانان -
 صفات مشخصه انگلیسی .

ایبسن

هنریک ایبسن بزرگترین نویسنده و نمایشنامه نویس نروژی
 سال ۱۸۲۷ در شهر (اسکین) متولد و در سال ۱۹۰۶ در شهر
 (اسلو) درگذشت. آثار: رستاخیز مردگان - اشباح -
 دشمن مردم - کاتی لینا - خیانت براند - استادان معماری -
 ریشه‌های اجتماعی - مرغابی وحشی - خانه عروسک .

استفن گرین

از داستان پردازان معاصر امریکاست. وی بسن ۲۹ سالگی
 در عنفوان جوانی درگذشت آثار: نشان سرخ دلیری - هیولا -
 سواران سیاه پوش - مهمانخانه آبی - هنک کوچک - زورق
 بی روپوش .

انکلس

از بزرگترین فلاسفه سوسیالیست آلمان و از همکاران
 نزدیک کارل مارکس آلمانی بود. معروفترین نوشته او مانیفست
 نام دارد .

ارنست رادفورد

رادفورد کاشف هلیوم متولد ۱۸۷۱ و برنده جایزه نوبل
 ۱۹۰۸ در سال ۱۹۳۷ درگذشت .

اسلوچفسکی

وی از نویسندگان و روشنفکران روسی بوده و بسال ۱۸۳۸
 متولد شده است. برجسته‌ترین اثر او کتابی بنام چه باید کرد
 است که از مره بزرگترین کتب انقلابی جهان بشمار می‌آید .

الکساندر ویچ شولوخف

الکساندر ویچ میخائیل شولوخف نویسنده نامدار روسی
در سال ۱۹۵۵ در دهکده کروژیلین متولد شده است. آثار :
دون آرام - سرنوشت یک انسان - علم کین - آنان که برای
وطن می جنگند .

استیونسن (۱۸۵۰ - ۱۸۸۸)

رابرت لوئی استیونسن خالق آثار : جزیره گنج - دکتر
جکیل و مستر هاید - مسافرت با الاغ - مار کهایم و کاتریا نوشت
از نویسندگان انگلیسی است .

ایروینک

شاوایروینک متولد ۱۹۱۴ مولف کتابهای زیر است .
محاصره - بازگشت بشادی - شیرهای جوان - هوای طوفانی -
لوسی گروان .

آبراهام لینکلن

آبراهام لینکلن آزادی بخش سیاهان امریکا از بردگی
ورئیس جمهور محبوب اسبق امریکا بسال ۱۸۵۷ متولد و در سال
۱۸۷۵ در تئاتر فورد و اشنکتن امریکا بقتل رسیده است .

بلاک (۱۷۲۸ - ۱۷۹۹)

بلاک ژوزف از شیمی دانان معروف فرانسه و کاشف
گاز گرینک از تگلیس آهک یامیزی و هوای ثابت
است .

بالاگیرف (۱۹۰۰ - ۱۹۳۶)

از آهنکسازان معروف روسیه است . آثار : سه اورتور -
تامارا - بوئم سنفونیک - فانتزی اوریا تال

بقراط

این پزشک و دانشمند در سال ۴۲۰ قبل از میلاد در جزیره ای بنام کوس متولد شد و پس از ۱۱۰ سال زندگی بسال ۳۵۰ قبل از میلاد درگذشت. مهمترین اثر او کتابی تحت عنوان جراحات سر میباشد که مطالبش با کتب طبیبی امر روزه چندان تفاوتی ندارد.

بوریس پاسترناک (۱۸۹۰ - ۱۹۶۱)

از چهره های درخشان ادبیات قرن بیستم روسیه و برنده جایزه نوبل ۱۹۵۸ بخاطر تالیف کتاب دکتر ژیواگواست. آثار بر فراز حصارها - اشعار برگزیده - رهبری بی خطر - خط آخر - دکتر ژیواگوا.

بیکن

فرانسویس بیکن فیلسوف و دانشمند انگلیسی بسال ۱۵۶۰ متولد و در سن ۶۵ سالگی بسال ۱۶۲۵ درگذشت. آثار: ارغنون جدید - ارزش علوم و ترقیات - بررسی های سیاسی و اجتماعی - تجدید حیات دانشهای بزرگ.

بلیک (۱۷۷۵ - ۱۸۲۷)

ویلیام بلیک از شاعران و نقاشان نیمه اول قرن هیجدهم انگستان است. آثار: زناشوئی - تل - جهنم و بهشت - بهشت اروپا - رئیس - آهانیا - میلتن - بیت المقدس.

باخ (۱۶۸۵ - ۱۷۵۰)

ژان سباستیان باخ از بزرگترین استان موسیقی آلمان و سازنده ترانه های معروف مذهبی است. آثار: فانتزی

کوماتیک - کنسرتوی ایتالین - سویت‌های پیانو - اریا - سیون‌ها .

بتهون

لودویک وان بتهون موسیقی‌دان شهیر آلمانی در سال ۱۷۷۰ در بن متولد و در ۲۶ مارس ۱۸۲۶ درگذشت . وی در سن ۳۲ سالگی حس شنوایی خود را ازدست داد . آثار سونات مهتاب - سنفونی اروشیکا - فیدلو - کورال - ونه سنفونی .

بکرل

هانری بکرل فیزیکدان برجسته فرانسوی است که در پانزدهم دسامبر ۱۸۵۲ متولد و در بیست و پنجم اوت ۱۹۰۸ درگذشت . وی کاشف رادیواکتیویته است .

بورگر (۱۷۴۷ - ۱۷۹۹)

گوتفرد اداوگوست بورگر از شعرای درجه اول قرن هیجده آلمان است . آثار شکارچی وحشی - ترانه‌های مرد دلیر - لغونور .

بارتون (۱۸۲۱ - ۱۹۱۲)

کلارا barton از زنان نامدار جهان و بنیان‌گذار صلیب سرخ امریکا است .

باتلری تز

و یلیام جونز باتلری تز معروفترین شاعر و نویسنده عصر حاضر ایرلند است ، آثار : سرزمین هوس - آبهای ظلمت .

برنارد کلود

کلود برنارد زیست شناس نامدار فرانسوی در سال ۱۸۱۳ در شهر سن ژولین بدنیا آمده و در سوم سپتامبر ۱۸۷۸ زندگی را بدرود گفت. وی بر اثر کشف لوزالمعده و کار آن و همچنین کشف کار کبد و ساختمان قند در بدن و نیز چگونگی گردش خون در بدن و ثابت بودن درجه حرارت پستانداران بارها از طرف فرهنگستان علوم فرانسه بدریافت جایزه نائل گردید.

بیچراستو (۱۸۱۱ - ۱۸۹۶)

خانم بیچراستو نویسنده کتاب معروف **کلبه عمو تم** از داستان‌سرایان برجسته امریکا است. آثار وی لطیف و جذاب بوده و نقش مهمی در رفع تبعیضات نژادی داشته است.

برکسن هانری برکسن فیلسوف نامدار فرانسوی در سال ۱۸۵۶ در یک خانواده مهاجر یهودی ساکن انگلستان متولد و بسال ۱۹۴۱ در فرانسه درگذشت. وی در سال ۱۹۲۸ موفق باخذ جایزه نوبل شد. آثار: **ماده و حافظ** - معلومات بی واسطه خود آگاهی - **دو سر چشمه اخلاق و دین**

برتراند راسل

برتراند راسل فیلسوف و دانشمند

آزادخواه انگلیسی بسال ۱۸۷۲ در ایرلند متولد شده است. وی یکی از ریاضی دانان و فلاسفه معروف معاصر جهان است. آثار: **روح و تجزیه ازدواج و اخلاق** - غلبه بر خوشبختی تربیت روح اجتماعی - **یادگارشش**

ماه زندان - تاریخ فلسفه غرب - عرفان و منطق - اصول ریاضیات

بوسوئه (۱۶۲۷ - ۱۷۰۴)

ژان بوسوئه نویسنده ناطق و خطیب مشهور دوره کلاسیک و قرن هیجدهم فرانسه است. آثار: سوگندها - مرثیه ها - خطابه نافر جام - تاریخ او نیورسال - اختلاف کایساها - درباره - انجیل .

بالزاک

انوره دو بالزاک نویسنده مورخ و جامعه شناس نابغه فرانسوی که نام اصلی بالسا بود در ۱۶ ماه مه سال ۱۷۹۹ در شهر تورن فرانسه متولد و بسال ۱۸۵۰ در اوکراین روسیه درگذشت ، آثار: یاغیان - دختر زرین چشم - زنبق دره - دهقانان -

اوژنی گراند - طبیب دهکده - تخیلات گمشده - زنی سی - ساله - دختر عموبت - چرم ساگری - بابا گوریو - کمدی انسانی - در اوج قدرت - سرهنک شار .

برناردشاو (۱۸۵۶ - ۱۹۵۰)

جرج برناردشاو از نویسندگان صاحب قلم و شعرای خوش طبع انگلیسی بود ، آثار : ژندارک - کاندیدا - سلاحها و انسانها - جزیره جان بول - کاروپیشه خانم وارن - میچرباربارا - هارت برک هوز - سنت جان - باک تونتوزلا -

مرید شیطان - اندیشه‌های ایپسن - دکتر ویما - سزارو کلاو -
پاتر - مرد و اسلحه .

برناردین دوسن پیر (۱۸۳۷ - ۱۸۷۴)
از نویسندگان معروف مکتب رومانسیسم فرانسه است آثار:
پل ویزنی - مطالعه درباره طبیعت

بوفن (۱۷۰۷ - ۱۷۸۸)
جرج لوی بوفن بزرگترین دانشمند طبیعی شناس قرن
۱۸ فرانسه است . تالیفات او اساس علوم طبیعی امروزه بشمار
میرود . آثار : دوره های طبیعت - تئوری زمین

بطلمیوس

کلود بطلمیوس ستاره شناس و منجم معروف یونانی در سال
۲۴۶ قبل از میلاد در اسکندریه متولد و بسال ۱۶۸ قبل از میلاد
درگذشت ، مشهورترین اثر او (المجسطی) می باشد که در مورد
علم هیئت و هندسه و نجوم تالیف کرده است .

برونته

امیلی برونته و شارلوت برونته دو خواهر شاعر و نویسنده
انگلیسی هستند . معروفترین اثر شارلوت کتاب جین ئیر و
عالیترین اثر امیلی وو تر نیک هاتیز نام دارد شارلوت در
۳۹ سالگی و امیلی در ۳۵ سالگی درگذشتند .

بودلر (۱۸۲۱ - ۱۸۹۰)

شارل بودلر مشهورترین شاعر سبک سمبولیسم و نوپرداز
قرن نوزدهم فرانسه است . آثار . ساحر جوان - راه پرداخت
قروض - گل‌های رنج - میوه‌های بد .

بر دو (۱۸۷۵ - ۱۹۶۱)

هانری بر دو از نویسندگان معروف و از اعضای آکادمی علوم قرن معاصر فرانسه بود: آثار: **سایه‌ای از گمشده** - **قرن زندگی** - **زندگی بدون بازگشت** - **ژاکت کرکی** - **برف روی قدمها** - **تقاطع راهها** .

بر لیوز

هکتور بر لیوز آهنگساز نامی فرانسه از رهبران موسیقی توصیفی است. آثار: **سنفونی هارولد** - **آرتور** - **لیرشاه** - **سنفونی فانتاستیک** - **ارتوکرسر** - **سنفونی رمئوو ژولیت** - **اورتور کارناوال روسی** .

برامس

یوهان برامس موسیقیدان عالیقدر آلمانی در هفتم ماه مه سال ۱۸۳۳ در هامبورگ متولد و در ۸ آوریل ۱۸۹۶ در وین در گذشت .

پوپ (۱۶۱۸ - ۱۷۴۴)

الکساندر پوپ از شاعران انگلیسی در هجاسرائی استاد بود. آثار: **مقاله‌ای درباره نحوه‌ی انتقاد** - **مقاله‌ای درباره انسان** .

پرستلی (۱۷۳۳ - ۱۸۵۴)

ژوزف پرستلی شیمی‌دان برجسته ایتالیایی کاشف گازازت و بدست آورنده اکسیژن از حرارت دادن اکسید جیوه است .

پاسکال (۱۶۲۳ - ۱۶۶۲)

بلز پاسکال ریاضی‌دان و فیزیکدان نابغه فرانسوی مخترع

ماشین حساب و وجود آورنده تئوری حساب احتمالات است که در علم فیزیک اهمیت فراوان دارد . به-ترین اثر او **مقاطع مخروطی** نام دارد .

پرسی شلی (۱۸۲۲ - ۱۹۷۲)
یکی از شاعران معروف سبک رومانسیسم انگلستان است
آثار : ادونائیس - عصیان اسلام - پرومته - سرودزیبائی
باد غروب - روح تنهائی .

پلاسکو ایبانز (۱۸۶۶ - ۱۹۲۸)
وی از نویسندگان مشهور انگلستان است . آثار : خون
وشن -- سایه کلیسا -- مارنوستروم .

پاستور (۱۸۲۲ - ۱۸۹۵)

لوئی پاستور شیمی دان وزیست
معروف فرانسه اولین کسی است که
میکروب را شناخت و ثابت نمود که
پس از مرگ انسان نیز حیات وجود
دارد . وی همچنین برای درمان
مرض هاری و سیاه زخم و بیماریهای

کرم ابریشم مطالعات فراوان داشته و سرانجام در سال ۱۸۸۵
موفق بکشف واکسن هاری و سیاه زخم شد .

پیرلوتی (وفات -- ۱۸۳۰)
ژان پیرلوتی از داستانسرایان قرن نوزدهم فرانسه است

آثار : بسوی اصفهان - صیاد ایسلند - مسافرت در دریاها .

پاولف (۱۸۴۹ - ۱۹۳۶)

ایوان پتروویچ پاولف بزرگترین دانشمند فیزیولوژی روسی و یکی از معروفترین شخصیت های علمی جهان است . وی در سال ۱۹۵۴ بمناسبت تحقیقاتی که در فیزیولوژی دستکاه گوارش انجام داده بود باخذ جایزه نوبل نائل آمد .

پتوفی (۱۸۲۳ - ۱۸۴۹)

وی بزرگترین شاعر رماتیک انقلابی و ملی مجارستان است . قطعه شعر او بنام مجارها پیاخیزیده شهور است .

پیرفرما (۱۶۰۱ - ۱۶۶۵)

پیرفرما از دانشمندان و ریاضی دانان قرن هفده فرانسه و از معاصرین دکارت و پاسکال بود وی کتابی تحت عنوان مکانهای مسطح و مجسم نوشته و در آن اصول علم هندسه تحلیلی را تشریح کرده است .

پیکاسو

پابلو پیکاسو بزرگترین نقاش مدرنیست معاصر جهان و بنیانگذار سبک کوبیسم در هنر نقاشی بسال ۱۸۸۱ میلادی در مالاکای اسپانیا متولد شده است . نخستین اثر او بنام گورینکا در سال ۱۹۶۵ برنده جایزه اول نقاشی بین المللی گردید . دیگر آثار او : فامیل سالی تمبانک - عشاق - زن در لباس سپید

پلانک

ماکس پلانک دانشمند معروف فرانسوی و برنده جایزه نوبل سال ۱۹۱۸ در رشته فیزیک و اعلام کننده اینکه انرژی

بطور مداوم و اتصالی نیست و در سال ۱۸۵۸ متولد و بسال ۱۹۴۷ در گذشت .

پاسوس

جان دوسن پاسوس متولد ۱۸۹۶ از نویسندگان باذوق معاصر آمریکا و مولف کتاب معروف **مانهاتان ترانسفر** است .

پوانکاره (۱۸۵۴ - ۱۹۲۴)

هانری پوانکاره بزرگترین ریاضیدان قرن بیستم فرانسه است . وی در مباحث نور و الکتریسته و تئوریهای مربوط به آن تحقیقات فراوان داشته و نظریات خود را در کتاب **مفروضات تکوینی** بطور کامل شرح داده است . آثار او **علم و فرض علم و روشنائی - روشهای نوین - مکانیک فضا - ارزش علم** .

پاگانینی (۱۷۸۲ - ۱۸۴۰)

نیکولای پاگانینی مشهورترین موسیقیدان و ویلونیسست قرن نوزده فرانسه است . آثار : **کنسرتو دور ماژور - کنسرتو ویلان درسی مینو - ۲۴ کانتربریج**

برتلو (۱۸۲۷ - ۱۹۰۷)

مارسلن برتلوشیمی دان معروف فرانسوی در سال ۱۸۶۳ توانست از ترکیب شیمیائی کافور با تولید جرقه الکتریکی مابین دو الکترود مثبت و منفی در داخل محیط ئیدروژنی آستیان ترکیب نماید . وی یکی از نخستین دانشمندان علم ترمودینامیک و سازندگان مواد منفجره است .

پروسپه هریمه (۱۸۷۰ - ۱۸۰۳)

از نویسندگان فرانسوی است که نولهای متعددی نوشته
 اهم آنها عبارتند از : کارمن - کولومبا - آرسن گویو .

پیراندلو (۱۸۶۷ - ۱۹۳۶)

لوئیچی اندلو از نویسندگان فکاهی نویس و شوخ طبع
 قرن بیستم ایتالیا است. داستانهای کوتاه و نولهای شیرین او
 طرفداران بسیار دارد، آثار : عشق بی دل بستگی - سیاهان و سفیدها
 ناراحتی مطبوع - دلکک و زندگی - زن مطرود - مجموعه
 داستان - مجموعه اشعار - بذله گوئیهای مانیا - بیست
 داستان - هانری چهارم :

پزیللو

از آهنگسازان و موسیقیدانان معروف ایتالیائی میباشد .
 وی اپراهای بزرگ و مشهوری ساخته است .

پاول (۱۹۰۳)

هانری پاول فیزیکدان مشهور انگلیسی و برنده جایزه
 نوبل کاشف لوحه هائی است که درفتوگراف بکار میرود .

پروست (۱۷۵۴ - ۱۸۲۶)

پروست از شمیمدانان فرانسه و واضع قانونی در شیمی است.

پرل . س . باك

خانم پرل . س . باك نویسنده نامدار معاصر آمریکا به
 سال ۱۸۹۲ متولد و در سال ۱۹۳۸ بدریافت جایزه نوبل دوق
 گردید. آثار : خاک خوب - باد شرق و غرب - همه مردان
 برادرند - محبوبم بازگرد - خانه زمین - فرشته جنگجو
 مردان خدا - دنیاهاى مت-عدد من - مادر - پسران -
 میهن پرست تبعید شده - زن مجلل - اولین زن - نامه‌ای

از پکن - نسل ازدها - خدایان دیگر - عمارت کلاه فرنگی

پیر لوئیس

وی از نویسندگان و شاعران معروف و باذوق فرانسه است . آثار : **ترانه های بیلی تیس** - **بدنبال زن** - **زن و بازیچه** - **آفریدوت** .

پوچینی (۱۸۵۸ - ۱۹۲۴)

جاکومو پوچینی از موسیقیدانان معروف ایتالیا است .

آثار : **لابوم** - **توسکا** - **مادام باترفلای**

تاگور

رابیندرانات تاگور نویسنده ؛

فیلسوف و شاعر شهیر هندی در ششم ماه مه ۱۸۶۱ در کلکته متولد و در هفتم اوت ۱۹۴۱ در بنگال درگذشت جایزه نوبل سال ۱۹۱۳ باو تعلق گرفت . آثار : **ناسیونالیسم**

کشتی شکسته ها - **مذهب بشر** - **میوه چینی** - **کودک** - **ماه جوان** - **باغبان** - **بندهای گسسته** - **شاه قصر سیاه** - **چنیرا** - **خاطرات من** - **شخصیت** - **هدیه عاشق** - **نامه های یکدوست دانستنیهای بنگال** - **پیوند اخلاق** - **امیددهقان** - **مهتاب درخشنده** - **مجموعه اشعار خیبر** .

تربر

جیمز تربر نویسنده نکته سنج و نقاد موشکاف امریکایی

در سال ۱۸۹۴ در نیویورک متولد و بسال ۱۹۶۱ در سن ۶۷ سالگی درگذشت . مهمترین کتاب او **زندگی نهائی والتر**

میتی نام دارد .

تی‌شی‌ین (۱۴۴۷-۱۵۷۶)

تی‌شی‌ین یا تسیانو و چلیو یکی از نقاشان مشهور ایتالیا است. وی بسبک مکتب ونیز کار میکرد. آثار: هرگ سنت پطر - ونوس خفته - مسیح در باغ - سنت مارگوت - داود و غولیات .

تامس الیوت

شاعر معروف معاصر انگلیس متولد ۱۸۸۸ است . آثار: جنگل مقدس - شخم - هرگ در کلیسا .

توریچلی (۱۶۴۷-۱۶۵۸)

اوانژیسنا توریچلی از شاگردان گالیه و کاشف فشار هوا و تئوری میزان‌الحراره است .

تاسو (۱۵۴۴-۱۵۹۵)

توکارنو تاسو از شعرای خوس‌قریحه قرن شانزدهم ایتالیا است . معروفترین اثر او اورشلیم گمشده نام دارد .

توسکانی‌نی (۱۸۶۷-۱۹۵۷)

از موسیقیدانان معروف ایتالیایی اصل ساکن آمریکا بود . آثار: آرایشگر شهر سویل - اتلو - آرمیدا - زولمیر - سمیر امید - خداوند حق را می‌بیند - قهوه‌خانه مورات - خاطرات یک دیوانه - پیاده‌نظام - بچه معتقد - تفسیر انجیل - سرگشتگی بی‌حاصل - بیابانم صحبت کنیم .

ترنر

ژوزف مالورو ویلیام ترنر از نقاشان ماهر قرن نوزدهم انگلستان است . آثار: باغ هسپرید - طلوع خورشید -

غرق کشتی - سقوط کارتاژ - پل کالیگولا - عبور از جوی .

توین بی (۱۸۷۹ - ۱۹۲۴)

آرنولد توین بی از دانشمندان و نویسندگان انگلستان است. آثار: بررسی تاریخ جهان - ملیت و جنگ - نگاهی بچین - در میدان مذاهب جهان - جهان و مغرب زمین .

تولستوی

کنت لئون تولستوی نویسنده نامدار و انقلابی روسیه در نهم سپتامبر ۱۸۲۸ در شهر (یاسنایا پولیانایا) متولد و در بیستم نوامبر ۱۹۱۰ در ناحیه (تولا) درگذشت. آثار: رستاخیز - ماجراهای سواستپول - جوانی سه

مرگ - اعتراف - اناکارنین - باباسرژی - چه باید - انتقام شوهر - تاریخ دیروز - هنر چیست - حاجی مراد - اسیر قفقاز - ترانه‌های گرترز - جنگ و صلح - دوران کودکی - قزاقها - نیروی جهل - بخدا خدمت میکنم - زناشویی ناجور - ارباب و نوکر - شهر دوزخ - شاه و عابد - ماجراهای سیاست - تابش نور و ظلمت - سرکیوس پیر - سفارش دروغی - میوه‌های خرد - لاشه جاندار - دو سرباز - عشق زایل میشود - یک تیر - طمع باعث مرگ است .

تنی سن (۱۸۵۹ - ۱۸۹۲)

لردا لورتنی سن معروفترین شاعر قرن نوزدهم انگلستان

و معاصر ملکه ویکتوریا است . آثار : ماجرای عاشقانه -
لکسلی‌ها - شاهزاده خانم .

تیکو براهه

تیکو براهه دانشمند و عالم نجوم دانمارکی بسال ۱۵۴۶
در شهر کوچک کنورستروپ متولد و در ۲۴ اکتبر سال ۱۶۰۱
بعد از یک مهمانی بزرگ ناگهان درگذشت. وی بدستور امپراطور
دانمارک رصدخانه‌ای در جزیره هون تأسیس کرد .

تنسی ویلیامز

توماس لاینیر (تنسی ویلیامز) متولد ۱۹۱۶ در ایالت
کلمبیا از نمایشنامه نویسان مبرز و توانای معاصر آمریکاست
آثار : گربه‌ای روی شیروانی داغ - اتوبوسی بنام هوس
پرنده شیرین جوانی - شب ایکوانا - نزول ارفه -
ناگهان تابستان گذشته - باغ وحش شیشه‌ای .

ترو مپلدور (۱۸۸۵-۱۹۲۱)

یوسف ترو مپلدور از نویسندگان روسی‌الاصل یهودی -
مذهب است . وی زحمات فراوانی برای استقلال اسرائیل
کشید. آثار: زندگی یهودیان - دلدادگان صیون - سر مشق
کشاورزی .

تالس

این دانشمند و فیلسوف در قرن ششم پیش از میلاد مسیح
میزیسته و در علم هندسه و نجوم تبحر داشته و معتقد بوده
است که آب ماده‌المواد و مایه حقیقی زندگی همه موجودات
جهان است . وی اولین کسی است که خاصیت الکتریسته را
شناخت .

توماس من

مشهورترین نویسنده معاصر آلمان بسال ۱۸۷۵ متولد
 ودر سال ۱۹۲۹ جایزه ادبی نوبل گرفته است. آثار : دکتر
 فاوست - مرگ در ونیز - ماریو - جادوگر - یوسف و
 برادرانش - فروید - واگنر - گوته - شارلوت ورویمار -
 کوهستان جادو .

چایکوفسکی

پیتر چایکوفسکی آهنگ ساز
 نامی روسیه بسال ۱۸۴۰ در شهر
 و تکنیک متولد و بسال ۱۸۹۳ در
 شهر پترزبورگ بمرض وبا درگذشت.
 آثار : ایریچنیک - هملت -
 طوفان - اوژن اونگین - رومئو

وژولیت - زیبای خفته - سونات پیانو - بالتهای دریاچه قو -
 سنفونی های ۴ و ۵ و ۶ .

چارلز پارسونز (۱۸۵۴)

چارلز پارسونز انگلیسی اولین کسی بود که توانست
 توربین برقی مولد را بقوه ۷۵ کیلووات برای راه انداختن موتور -
 های برقی اختراع کند .

چاپلین

چارلی چاپلین نابغه عالم سینما بسال ۱۸۷۹ در لندن
 متولد شد . وی بیش از ۵۰ فیلم بازی کرده است .

چرچیل (۱۸۷۴ - ۱۸۶۵)

وینستون چرچیل نخست وزیر زمان جنگ انگلیس از

سیاستمدان و نویسندگان معروف قرن بیستم است - مشهور ترین اثر او **خاطرات جنک** نام دارد .

چاسر (۱۳۴۰ - ۱۴۰۰)

کثوفری چاسر از شعرای قرن چهاردهم انگلیس و کتاب او بنام **کانتربری** - مشهور است .

چارلز دیکنز

دیکنز نویسنده معروف انگلیسی در سال ۱۸۱۲ درلند - پورت متولد و بسال ۱۸۷۰ در لندن درگذشت . آثار :

داستان دو شهر - دیوید کاپرفیلد - **آرزوهای بزرگ** نیکولای نیکل بای - **سمساری کهنه** - **بامبی و پسر** - **سرود کریسمس** - **دوست مشترک** - **دوریت کوچک** - دوران بدبختی **اولیور توویست** - **ناقوس ها** - **پیک نیک** - افسانه های نوئل **یتیم** - **خانه بی محافظ** - **دوست صمیمی** - **مارتین چزلویت**

جالینوس (۱۳۲ - ۲۰۱ ق . م)

حکیم و پزشک حاذق یونان قدیم است - که در آن زمان اقدام بعمل جراحی و تشریح بدن انسان نمود .

جانسون (۱۵۸۳ - ۱۶۳۷)

جانسون ازدوستان نزدیک شکسپیر و از شعر او نمایشنامه - نویسان بنام قرن هفدهم انگلستان است . آثار : **مردم بادماغ** و **لپن یاروباه** - **اپیکون زن خاموش** .

جیمز ماکسول

جیمز کلرک ماکسول ریاضی دان و نابغه بزرگ و عالیقدر انگلیس در سیزدهم نوامبر ۱۸۳۱ در ادیمبورگ متولد و در پنجم نوامبر سال ۱۸۷۹ درگذشت . وی در سال ۱۸۶۹ ثابت نمود که نور

چیزی جز ترکیب تموجات الکتریکی مغناطیسی نیست معروفترین اثرش دوره الکتریسته و مغناطیس نام دارد .

جک لندن (۱۸۷۶ - ۱۹۱۶)

جک لندن نویسنده توانا و نقاد بزرگ اجتماعی نویسنده امریکا ۴۱ جلد کتاب و ۱۲۵ داستان ک-وچک تالیف کرده است . آثار : گرگ دریا - خاموشی سپید - سپید دندان - دختر بر فرها - آشتی ناپذیر - دزدان خلیج عشق زندگی - اعتراف - تب طلا -

ندای جنگل - جای پای خورشید - بچه گرگ - میکائیل سک سیرک - کشتی شکسته ها - پاشنه آهنین - جری در جزیره - پسر آفتاب - حادثه - آوای وحش - آتشپاره - جزیره وحشت - حماسه شمال - مسافرت در دریاها - دوزخیان مارتین ایردن - سرگذشت ها - داستان دریای جنوب - از خود گذشتگی .

جان کیتز (۱۷۹۵ - ۱۸۹۱)

بایرون شلی از شاعران معروف رمانتیک و صاحب آثار زیر است .

خانم سنگدل - اندیمیون - شب زنده داری سنت آنیز - پنج قطعه .

جرج برنارد (۱۸۵۶ - ۱۹۵۰)

وی از نویسندگان و نمایشنامه نویسان مشهور قرن بیستم انگلستان است .

جان اشتاین بک

جان اشتاین بک نویسنده معروف رئالیستی معاصر امریکا
 بسال ۱۹۵۲ در شهر سالیونس کالیفرنیا متولد و در سال ۱۹۶۲
 جایزه ادبی نوبل گرفت. آثار : **بخدای ناشناخته** - **اسب**
سرخ - **موشها و آدمها** - **جام طلا** - **ماه پنهان است** -
مروارید - **ولگردان** - **خوشه‌های خشم** - **آتش درخشان** -
درنبردی مشکوک - **چمنزارهای بهشت** - **تورتیلا فلات** -
چراگاههای آسمان - **دریای کورتز** - **اتوبوس سرگردان**
پنج‌شنبه دلپذیر - **رویای افیونی** - **جریده روسی** - **در دره**
بی انتها - **خون نیرومندی دارند** - **دهکده از یاد رفته** -
ژورنال دوس - **دیدار ادیت گیلگد و رابرت لوئی استونس**
 بمبها را دور بریزید.

جان بوید دانلپ (۱۸۴۵-۱۸۹۸)

ساخت اسکاتلندی او این کسی بود که برای دو چرخه پائی لاستیک

جان لاکس برد (۱۸۸۸-۱۹۴۶)

او نیز اسکاتلندی بوده و برای اولین بار توانست
 تصاویر لرزان را در صفحه تلویزیون نشان دهد.

جی . ری سالینجر

از نویسندگان معاصر امریکائی بسال ۱۹۱۹ در نیویورک
 متولد شد کتابهای انتقادی واجتماعی وی طرفداران بسیار دارد
 آثار : **باعشق ورنج** - **شبان ورمه** - **فرانی وزوئی** - **موز**
 ماهی .

جوناتان سويفت (۱۶۶۷-۱۷۴۵)

بزرگترین نویسنده و شاعر ایرلندی است که در راه استقلال و آزادی وطنش شجاعانه مبارزه کرد. آثار: **خاطرات روزانه** **بری استلا** - نامه‌های یک پارچه فروش - **سفرنامه گالیور** **نبرد کتابها** - **داستان لاوک** - **خانم فرانسیس** - **باران شهر** - **باشگاه هنگ** - **مکالمه مؤدبانه** .

جرج الیوت (۱۸۱۹-۱۸۸۰)

خانم جرج الیوت (ماریان ایوانز) از نویسندگان معروف انگلستان است. آثار: **سیلاس مارنر** - **رمولا** - **مناظر زندگی دهقانی** .

حکمای الثات

این فلاسفه و دانشمندان که مشهورترین آنان کزنوفان و برمانیدس وزنن میباشند معتقد بسکون و دوام ثبات بوده اند و حرکت و فعالیت را خطا و امری غیر واقعی می پنداشتند.

دالامبر

دالامبر از ستاره‌های درخشان و از ریاضی دانان بنام قرن ۱۸ فرانسه است که بتالیف اولین دایره المعارف اجتماعی همت گماشت. وی در اول نوامبر ۱۷۱۷ متولد و در ۲۵ سپتامبر ۱۷۸۳ در گذشته است. معروفترین آثار او عبارتند از کتاب **(انتهگرال)** و کتاب **(دینامیک)** .

داروین (۱۸۰۹-۱۸۸۲)

چارلز داروین زیست شناس و طبیعی دان مشهور انگلیسی همه عمر خود را مصروف آزمایش و تجربه و بررسی ژرف و بنیاد گیاهان و جانوران کرد. نتیجه این همه تلاش و پی گیری بصورت شاهکارهای جاویدانی بنام دو کتاب **بنیاد انواع** و **منشأ انسان**

درآمد. داروین طبق قانونهای تنازع بقاء توانست ثابت نماید که نژاد انسان کنونی در اصل از میمون سرچشمه گرفته است .

دانته (۱۲۶۵-۱۳۲۱)

دانته آلگیری شاعر بزرگ و عالیقدر ایتالیایی در سال ۱۲۶۵ در فلورانس متولد شد دانته پدر ادبیات ایتالیا بشمار رفته و بنوان خالق کتاب **کمدی الهی** معروف است. کمدی الهی شامل سه قسمت است بهشت - دوزخ - برزخ

دفنه دوموریه

دفنه دوموریه نویسنده معروف کتابهای **ربه سا** و **دختر عموی من** راشل از نویسندگان برجسته انگلیسی است.

دکارت

رنه دکارت فیلسوف و ریاضیدان معروف فرانسوی بسال ۱۵۶۹ در یک خانواده متوسط متولد گردید . وی کاشف قانون **ضریب انکسار** و طراح هندسه تحلیلی است . آثار: **گفتار در روش راه بردن عقل** - تفکرات و اندیشه های فلسفی - **اصول حکمت** - انفعالات

داستایوسکی

فتودورداستایوسکی داستانسرای
نامی روس در سال ۱۸۲۱ در مسکو
متولد و بسال ۱۸۸۱ در شصت سالگی
درگذشت. وی مهندس بود ولی بیشتر
از مهندسی به نویسندگی علاقه داشت
آثار: بیچارگان - برادران کارا -
مازوف - قمار باز - خانه مردگان

جنایات و مکافات - تسخیر شدگان - ابله - اعترافات -
آزردگان - یادداشت های زیرزمینی - وزیر خارجه شیطان
جوان بی تجربه - نامه های گذشته.

داوینچی (۱۴۵۲ - ۱۵۱۹)

لئوناردو داوینچی فیلسوف و شاعر و نقاش و پیکر ساز و موسیقی
دان ایتالیائی از نوایغ بزرگ جهان هنر بود. تا بلوی آخرین شام
اولین و تا بلوی مونالیزا یا لبخند ژکوند آخرین اثر او از شاهکار -
های نقاشی جهان است .

دانیل بوویل (تولد - ۱۹۰۷)

بیوشیمیست ایتالیائی است که در سال ۱۹۵۷ بخاطر کشف
ماده صنعتی که جلوی برخی از عوامل مضره بر بدن را گرفته
و در ضمن اثر مثبتی بر روی عروق و عضلات بدن انسان داشته
است برنده جایزه نوبل گردید.

دنی پاپن (۱۷۱۴ - ۱۸۴۷)

از فیزیکدانان معروف فرانسه و اولین کسی است که بنیروی
بخار آب پی برده و دیگ بخار را جهت موتورهای حرارتی

امروزی ساخته است .

دموستن (۲۶۳ ق . م - ۳۸۳ ق . م)
دموستن خطیب و سیاستمدار و بزرگترین ناطق عصر قدیم
یونان يك روانشناس واقعی و يك نویسنده توانا بود . زبان او
فصیح روشن و نوشته هایش گویا و روان و معانی تألیفاتش در خاطر ها
پایدار است .

دالی

سالوادور دالی نقاش و هنرمند عالیقدر اسپانیائی بسال
۱۹۰۳ در مادرید متولد شد . وی بزرگترین نقاش سوررآلیست
جهان است .

دموکریت

دموکریت فیلسوف و دانشمند شهیر یونانی در سال ۴۶۰
پیش از میلاد در (درآبدر) تولد یافت . وی اولین کسی است
که از اتم سخن گفته و آنرا جزو لاینجزائی دانسته است . آثار
آرامش و روان - طبیعت انسان - دوزخ - سه نسل - علل
هماهنگی زمین - اعداد .

دولا فونتن

ژان دولا فونتن شاعر بزرگ فرانسوی در هشتم ژوئن
سال ۱۶۲۱ در (شاتونیزی) متولد شد . افسانه های دلپذیر
و اشعار دلکش او در همه جهان مشهور است . آثار : داستانها
افسانه ها - گنه گنه - اوردنیس کوپیدون .

دبوسی

(۱۸۶۲ - ۱۹۱۸)
آشیل کلود دبوسی از آهنگسازان نامور فرانسه
است . آثار : پلئاس و ملی زانه - كودك اعجوبه - دریا

شبرگردان - ابرها - بهار - پریروی جنگل - خانم والا
قصیده فرانسه

دوبروی

پرنس لوئی دو بروی دانشمند معروف فرانسوی
در سال ۱۸۹۲ متولد شد و بسال ۱۹۲۹ برنده جایزه نوبل
گردید وی تحقیقات عمیقی درباره تئوری کوانتا داشته و پایه
گذار مکانیک عمومی و مکانیک موجی است.

دانیل دیفو (۱۶۶۰ - ۱۷۳۱)

دیفو از نویسندگان مشهور انگلیسی است - شاهکار او کتاب
روینسن گروزه است که بفارسی نیز ترجمه شده .

دورر (۱۴۴۱ - ۱۵۲۸)

آلبرت دوررنحاط و نقاش از هنرمندان برجسته قرن
پانزدهم آلمان است . آثار : تابلوهای نقاشی - آدم و حوا -
عیسی مصلوب - آثار نحاطی - آدم و حوا در بهشت -
غم - سنت ژروم

دانونزیو

گابریل دانونزیو از شعرای وطن پرست ایتالیائی معاصر
موسولینی دارای اشعار نغز و دلکش است. آثار : پیروزی بر
مرک - دوشیزگان و آتش - هوس

داروین (۱۷۳۱ - ۱۸۰۲)

آراسمس داروین جد بزرگ چارلز داروین از پزشکان
و شاعران معروف قرن هیجدهم انگلستان است. آثار: زونومیا
(قوانین آلی حیات) فیتو لوژیا (فلسفه کاورزی نوین)

دیزرائیلی (۱۸۵۴ - ۱۸۸۱)

بنیامین دیزرائیلی نخست وزیر متوفی انگلیس از -
سیاستمداران و نویسندگان معروف بود. آثار: **ویوانگری** ،
یونك داك

درایزر

تئودور درایزر نویسنده معاصر امریکا بسال ۱۸۷۱
متولد شده است . آثار: **غول** ، **خواهرکاری** ، **رواقی** ،
نابغه ، **امریکا و ارزش آن** .

درایدن (۱۶۳۱ - ۱۷۰۰)

جان درایدن شاعر و نقاش و نویسنده معروف انگلیسی
قریب ۱۴ نمایشنامه نوشته است . آثار: **اورنکزیپ** -
امپراطورهند - **همه چیز فدای عشق**

رامبراند

رامبراند خالق بزرگ درهنر نقاشی در پانزدهم ژوئیه
سال ۱۶۰۶ در هلند متولد و در روز سه شنبه برابر با ۱۸
اکتبر سال ۱۶۶۹ در آمستردام درگذشت. آثار: **گشت شبانه**
تصاویر دروس .

رافائل

سانتی رافائل نقاش و معمار عالیقدر و بنام ایتالیائی در
سال ۱۴۸۳ در اورینو متولد و بسال ۱۵۲۰ در رم درگذشت
آثار: **باغبان زیبا** - **خانواده مقدس** - **سن میشل** - **آتش سوزی**
شهر رم - **مدرسه آتن** - **پارناس** .

روسو

ژان ژاک روسو فیلسوف و نویسنده فرانسوی در ۲۸ ژوئن ۱۷۱۲ در ژنو بدنیا آمد و در دوم ژوئیه سال ۱۷۷۸ بسن ۶۶ سالگی در پاریس درگذشت نوشته‌های اخلاقی و سیاسی و اجتماعی وی در مردم جهان نفوذ بسزائی داشته و خوانندگان فراوان دارد. آثار: **اعترافات** - **هلویز جدید** - **امیل** - **قرار داد اجتماعی** - **منشاء عدم مساوات** - **نامه هائی از کوهستان** - **صنایع و علوم** - **هیئت** - **فرهنگ موسیقی** - **نامه هائی درباره نمایش**.

رایت (۱۹۰۸ - ۱۹۶۱)

ریچارد رایت نویسنده معروف سیاهپوست امریکائی بسال ۱۹۶۱ در پاریس درگذشت. نوشته های او آئینه تمام نمای جامعه آمریکا و نمایش دهنده اختلافات نژادی است - آثار: **رانده شده** - **شکم ماهی**، **اطفال عموتوم**، **پسرك سیاه**.

روبسن (۱۵۷۰ - ۱۶۴۲)

وی از نقاشان معروف قرن هفدهم اروپا بود. آثار: **شست شوی دریا**، **الهبه هنر**، **بازگشت از کار**، **عیسی در زندان**، **ستایش بت پرستان**، **عروسی سنت کاترین**، **هلن فورمان**،

رابله (۱۴۹۴ - ۱۵۵۳)

رابله فیلسوف و نویسنده مشهور فرانسوی و صاحب مجموعه داستانهای بنام **گارگانتوا و پانتاگروئل** است.

رنوار (۱۸۴۱ - ۱۹۱۹)

اوگست رنوار از نقاشان معروف فرانسه و صاحب آثار

زیراست . پایان‌شام، لوژ ، آسیاب‌گالت مادام شارپانتیه
وساماری .

روبرت کخ (۱۸۴۳-۱۹۱۰)
روبرت کخ دانشمند و پزشک
معروف آلمانی در سال ۱۸۴۳ در
هارتن متولد شد و در بیست و هفتم
ماه مه ۱۹۱۰ بمرض سل بسن ۶۵
سالگی درگذشت ، وی کاشف باسیل

سیاه زخم و تهیه‌کننده سرم مرض سل و برنده جایزه نوبل ۱۹۰۵
در رشته پزشکی است .

ریمسکی کورساکف (۱۸۴۴-۱۹۰۸)

نیکولا ریمسکی کورساکف از آهنگسازان مشهور روسی
است . آثار: شهرزاد، آهنگ هند، دوشیزه برفی، موزارت
وسالیری، کلاغها .

رابرت برتن (۱۵۷۷-۱۶۴۰)

رابرت برتن انگلیسی نویسنده کتاب معروف تشریح
مالیخولیا است .

روننگن (۱۸۴۵ - ۱۹۲۳)

ویلهلم کنرادفن روننگن دانشمند معروف آلمانی کاشف
اشعه مجهول (اشعه X) و برنده جایزه نوبل ۱۹۰۱ در رشته
فیزیک است .

ژول ورن (۱۸۲۸ - ۱۹۰۵)

بزرگترین نویسنده فرانسوی است که بجای تالیف داستان از آینده سخن میگفت آثار بیست هزار فرسنگ زبردریا، مسافرت بکره ماه، هشتاد روز دور دنیا: مسافرت بمرکز زمین - میشل استروگف، از زمین تا ماه، خانه بخار، روبر پیروز، سرگذشت ناخدا های بی ترس، ابولهول یخها، وصیت نامه يك ابله، در مقابل پرچم.

ژرژساند (۱۸۵۴ - ۱۸۷۰)

مادام ژرژساند از داستان سرایان معروف فرانسوی و معاصر بالزاک وفلو بر بود. آثار، اندیا، لیلیا، همسفر، گناه آقای آنتوان. فادت شیطان کوچولو.

ژان پل سارتر

ژان پل سارتر فیلسوف و

نویسنده معروف فرانسوی متولد ۱۹۰۵
وبانی مکتب اگزیستانسیالیسم است.
آثار. استفرانغ، طروق آزادی،
روسی بزرگوار، جنک شکر در
کوبا، هستی و نیستی، مکس ها،

کلمات، دیوار، نقد عقل دیالتیک، عصیان، تصور،
مرده های بی دفن و کفن، جلسه سری.

ژیلموند مورتیس

وی از نویسندگان معروف اواخر قرن نوزدهم محارستان

است . آثار هفت‌شاهی ، شبنم ، پشت سرخدا ، مشعل
فروزان ، خانم شارلوت .

سقراط

این فیلسوف وحکیم بسال
۴۶۹ قبل از میلاد مسیح در یونان
متولد شد . وی پیوسته در جستجوی
حقیقت و خیر مطلق بود و با شیوه
خاص خود بطرفداری از حق و حقیقت
می‌پرداخت . سقراط را در سال ۳۳۹

قبل از میلاد بجرم فاسد کردن اخلاق جامعه و جوانان
و بی‌اعتقادی بهخدایان بمرگ بانوشیدن جام شوکران محکوم
کردند .

سامرست هوام (۱۸۷۵-۱۹۶۵)

معروف‌ترین نویسنده قرن بیستم انگلستان است . آثاره:
ماه و شش‌پشیز . حاصل عمر؛ گذرگاه خطرناک ، گذرگاه
پروانه‌ها ، لبه تیغ ، تسخیرناپذیر ، اسارت بشری ، خانه
بیلاقی ، میسز کرا دوک ، ارض موعود ، درخت کازو و ارنیا

ساگان

فرانسواز ساگان متولد ۱۹۳۹ معروفترین نویسنده زن
فرانسه است . آثار : آیا برامس را دوست دارید ، سلام
برغم ، دریکماه و در یکسال ، شکفتی ابرها ، یک نوع
لبخند ، یولون ها گاهی .

سرافیموویچ (۱۸۶۳ - ۱۹۴۹)

الکساندر سرافیموویچ از نویسندگان انقلابی روسیه است ،

آثار رنگها . آهنگ شوم ، مردگان در کوچه ، کنار سیل ،
سیل آهنین .

سزان

سزان نقاش مشهور بسال ۱۸۳۹ در اکس آن پرووانس
متولد و در ششم آوریل ۱۹۰۶ بسن ۶۷ سالگی در همان شهر
درگذشت . آثار نقاشی - دهقان پیر ، باد و طوفان ، مردی
با پیپ ، غرش ، طبیعت بی جان .

شوبرت

فرانس پتر شوبرت موسیقیدان
شهر اطریشی در سال ۱۷۹۷ دروین
متولد و در ۳۱ سالگی بمرض
تیفوس بسال ۱۸۲۸ درگذشت .
سنفونی شماره ۹ معروفیت جهانی
دارد .

شاتوبریان (۱۷۶۸-۱۸۴۷)

فرانسوارنه شاتوبریان نویسنده و شاعر فرانسوی اولین
آفریننده سبک رومانتیسم در جهان بود که بعد ها ویکتورهوگو
مکتب او را رونق داد. آثار : رنه، اتالا، قربانیها، مسافرت
از پاریس. خاطرات پس از مرگ : جلال مسیحیت، انقلاب،
بهشت گمشده، موهبت، عشق و عفت.

شکسپیر (۱۵۶۴-۱۶۱۶)

ویلیام شکسپیر بزرگترین شاعر و نمایشنامه نویس و داستانپرداز مکتب کلاسیسم انگلیسی است . وی با نوشتن شاهکارهای بی نظیری مانند **هاملت**، **مکبث**، **اتللو**، **تاجر ونیزی** ، **رمئو و ژولیت** ، **کلوخ انداز**

کاترین چهارم . **لوکرس** ، **طوفان**، **ونوس و آدونیس** ، **پادشاه جوان** ، **ژول سزار**، **شب دوازدهم**، **تیدی و زنان سبگدل** شهرت جهانی دارد .

شوپنهاور

آرتور شوپنهاور فیلسوف و نویسنده شهیر آلمانی در سال ۱۷۸۸ در دانتز یک متولد و بسال ۱۸۵۹ بمرگ ناگهانی درگذشت مهمترین اثر او **جهان نمایشنامه و اراده** میباشد نام دارد .

شوپن

فردریک شوپن آهنگساز معروف لهستانی در ۲۲ فوریه ۱۸۱۰ در زلازو واولا دهکده ای نزدیک ورشو متولد و در ۱۷ اکتبر سال ۱۸۴۹ بمرض سل درگذشت . آثار . سونات سی بمل مینو . **رایوس ۳۵** . کراکویا .

اپوس ۱۴ . کراکوی . **کنسرتوی پیانو درسی مینو** شماره ۱

شولم علیخیم

سولومن رابنویچ علیخیم بسال ۱۸۵۹ در اکرائین روسیه متولد و در سال ۱۹۱۶ در نیویورک درگذشت. آثا بوسه بلبل. مناخ مندل. خیاط جادو شده. استم پینو. اگر روچیلد بودم. اگر بودی.

شیلر

فردریک یوهان فن شیلر شاعر ملی و نویسنده عالیقدر آلمانی در سال ۱۷۵۹ در دور تمبرک متولد و بسال ۱۸۰۵ در سن ۴۶ سالگی درگذشت. آثار: راهزنان. توطئه فیسک دوشیزه اورلئان، جنک سی ساله، ماریا استوارت، ویلهلم تل، والنشتاین، دون کارلوس، تاریخ انقلاب هند، انحطاط هند، کیوم تلا، لاپوسلر.

شومان

روبرت شومان نابغه عالم موسیقی و آهنگساز بزرگ آلمانی بسال ۱۸۱۰ در ساکس متولد و بسال ۱۸۵۶ بر اثر ضعف اعصاب و اختلال مشاعر درگذشت. وی چهار سمفونی و سونات و ۱۵۰ آواز از خود برجای گذاشت.

شنیه (۱۷۶۲ - ۱۷۹۴)

آندره شنیه از شعرای معروف عصر انقلاب فرانسه بود که بوسیله گیوتین اعدام شد. آثار: دختران جوان، کور، امریکا. سرود مرک. هرمسس. امیدتتها. من و مرک، اسانیت.

شینستلر (۱۸۶۲)

آرتور شینستلر از نویسندگان معروف آلمانی است آثار:
 بثاتریس ، در راه آزادی ، رقصه یونانی ، فرار در تاریکی
 خواهران . انتقام گربه ، عشق و عاشقی ، مراجعت ،
 مدار ، رقص .

فلو طین

این فیلسوف مردی وارسته و عرفانی بود . و دنیا را بچیزی
 نمی گرفت و در کمال قناعت زندگی می کرد . وی معتقد بپازگشت
 همه چیز بسوی مبدأ بود و بوحدت خود ایمان داشت . او ۵۴
 رساله از خود بیادگار گذاشت .

فرانسیس کافکا (۱۸۸۳-۱۹۲۴)

نویسنده معروف چکوسلواکی مردی بدبین بود و همه
 چیز را زشت و مسخره می پنداشت . آثار . گروه محکومین
 مسخ . فتوی ، قصر ، دادخواست ، روزه داران افسونگر ،
 گراکوس ، پژوهش های یک سک .

فاکنر (۱۸۹۷-۱۹۶۲)

ویلیام فاکنر از متولدین جنوب امریکا از نویسندگان
 معروف بود . آثار : خشم و هیاهو ، روشنائی ماه ، ماه اوت
 شکست ناپذیر ، نخل های وحشی ، پاکدامنی .

فیثاغورث

فیثاغورث دانشمند ریاضی دان معروف یونانی در سال ۵۷۲
 قبل از میلاد بدنیا آمده و بسال ۵۰۰ قبل از میلاد در گذشته است
 وی عدد را اصل وجود میدانسته و همه عالم را ترکیبی از اعداد

و نسبت های آنها بهم می پنداشت . وضع جدول ضرب از کارهای اوست .

فلو بر

گوستا و فلو بر نویسنده نامدار فرانسوی و پدید آورنده سبک رئالیسم در ادبیات جهان بسال ۱۸۲۱ در شهر (روان) فرانسه متولد و بسال ۱۸۸۵ درگذشت . آثار : **مادام بواری** ، **خاطرات يك ديوانه** ، **سالامبو** ، **وسوسه سنت آنتوان** ،

فاست

هوارد فاست نویسنده توانای امریکا بسال ۱۹۱۴ متولد و در سال ۱۹۵۴ برنده جایزه ادبی نوبل گردیده است . آثار : **هم شهری توم پین** ، **شکست ناپذیر** ، **صبح آوریل** ، **راه آزادی** ، **اسپار تا کوس** ، **خدای عربان** ، **مکانی در شهر** ، **کودکان** ، **آخرین هرز** ، **امریکائی** ، **برادران دلاور من** ، **سی سکه نقره** ، **سایلا تیمبر من** ، **شام مخفیانه** ، **عبور** ، **موسی** ، **فداکاری ساکو و وان ستیتی** ، **ادبیات و واقعات** .

فروید

زیکموند فروید روان شناس نامی اطریشی و بنیان گذار مکتب روانکاری بسال ۱۸۵۶ در فرایبورگ متولد و در سال ۱۹۳۹ به بیماری سرطان حنجره در لندن درگذشت . آثار : **توتم و کلان** ، **تعبیر خواب** ، **تحلیل روحی** ، **آینده يك توهم** ، **سه رساله درباره میل جنسی** ، **ماورای اصل لذت** ، **پسیکو آنالیز داوینچی** ، **پژوهش های درباره هیستری** .

فارادی

میشل فارادی شیمی‌دان بزرگ و نابغه عالم بشریت در دوم سپتامبر ۱۷۹۱ در انگلستان متولد و در بیست و پنجم اوت ۱۸۶۷ در لندن درگذشت. وی ایجادکننده الکتروتکنیک و الکتریسته القائی بود.

فراست

رابرت فراست نویسنده و شاعر محبوب امریکا در ۲۶ مارس ۱۸۷۴ در سانفرانسیسکو متولد و در ۲۹ ژانویه ۱۹۶۲ بسن ۸۸ سالگی در نیویورک چشم از جهان پوشید. آثار: **مجموعه اشعار**، اراده پسر کوچک، **فاصله کوتاه**. وی برنده دو جایزه نوبل سالهای ۱۹۱۸ و ۱۹۴۵ است.

فورد (۱۸۶۳-۱۹۴۵)

هانری فورد مکانیک و کارگر ساده‌ای بود که بسال ۱۸۹۶ اولین اتومبیل کامل را در شهر دیترویت امریکا بکار انداخت.

کانت

آمانوئل کانت فیلسوف و دانشمند شهیر آلمانی در بیست دوم آوریل سال ۱۷۲۴ در کنیگزبرگ متولد و بسال ۱۸۰۴ در هشتاد سالگی درگذشت. آثار: **نقادی عقل مطلق**، نقادی عقل عملی

کاسپار مونتر (۱۷۴۶-۱۸۱۸)

ریاضی‌دان برجسته فرانسوی بنیانگذار اصول هندسه ترسیمی بود.

کپلر

یوهان کپلر قانون گذار آسمان
 وستاره شناس برجسته آلمانی در ۱۶
 ماه مه ۱۵۷۱ در وورتمبرگ متولد و
 در ۱۵ نوامبر ۱۶۲۳ در اطاق میخانه-
 ای زندگی را وداع گفت . وی سه
 قانون بزرگ جهت حرکت سیارات
 وضع نمود . نیوتون بکمک همین قوانین توانست قانون جان
 عمومی را کشف کند :

کارل لایل (۱۷۹۵-۱۸۷۱)

طماس کارل لایل از نویسندگان و بیوگرافی نویسان معروف
 انگلیسی است آثار، انقلاب فرانسه ، فردریک کبیر، زندگی
 شیلر ، قهرمان پرستی .

کریستف کولن

کریستف کولن (کریستف کلمب) دریا نورد معروف بسال
 ۱۴۵۱ در جنوا (ایتالیا) متولد و در سال ۱۵۰۶ به سن ۵۴
 سالگی درگذشت او کاشف قاره امریکا و جزایرهای نئیتی و کوبا بود.

کالریج

سموئیل تایلر کالریج شاعر معروف انگلیسی بسال ۱۷۷۲
 متولد و در سال ۱۸۳۴ درگذشت . آثار: **قوبیلای قا آن** ،
 کریستابل ، سرود دریا نوردان پیر .

کوری

مادام ماری کوری شیمیدان نابغه لهستانی در سال ۱۸۶۷
 در ورشو متولد و بسال ۱۸۹۵ با پییر کوری استاد فیزیک و شیمی

ازدواج و در سال ۱۹۰۳ با تفاق هانری بکرل موفق بدریافت جایزه نوبل گردیدند . کوری کاشف رادیوم و پلونیوم و طرز استفاده از اشعه X است . وی بسال ۱۹۳۴ درگذشت .

کوپرنیک

نیکولای کوپرنیک ستاره شناس معروف لهستانی بسال ۱۴۷۳ در شهر تورن متولد و در ۲۴ ماه مه ۱۵۴۳ در وین درگذشت . وی حرکت وضعی زمین و حرکت بسیاری از سیارات را بثبوت رساند بهترین اثرش کتابی است تحت عنوان **دوران اجسام آسمانی** .

گروچه

بندتو گروچه نویسنده و دانشمند ایتالیائی بسال ۱۸۶۶ متولد و در سال ۱۹۵۲ درگذشت آثار : **ماتریالیسم کارل مارکس** ، زیباشناسی ، چرا نمی توانیم جزمسیحی باشیم .

کانان دوویل (۱۸۵۹ - ۱۹۳۰)

آرتور کانان دوویل خالق داستانهای ماجراهای شرلوک هلمز از داستانپردازان انگلیسی است .

کلرو (۱۷۱۳ - ۱۷۶۵)

الکسی کلرو از ریاضی دانان برجسته فرانسوی است . مهمترین اثرش **منحنیات دو انحنائی** نام دارد :

کلودل

پل کلودل نویسنده و شاعر توانای فرانسوی بسال ۱۸۶۸ در ایالت (آیزن) متولد و در ۲۳ فوریه ۱۹۵۵ در اثر بیماری قلبی درگذشت . آثار : **زن تنها** ، نوید جبرئیل بمریم عذرا . **هنر شاعری** ، آثار بزرگ ، **معرفت مشرق زمین** ، **کشف اطلسی** ، **مناجات** ، **لحظه کوتاه** .

گراهام بل (۱۸۴۸-۱۹۲۲)

الکساندر گراهام بل متولد در هامبورگ آلمان اولین مخترع
تلفن کامل در جهان است .

گائوس

شارل فردریک گائوس ریاضی دان نامی آلمان دره ۳ آوریل
۱۷۷۷ متولد و در سوم فوریه ۱۸۵۵ درگذشت آثار: **تئوری**
اجسام آسمانی ، تجسّسات عمومی سطوح منحنی؛ تجسّسات مساحی
عالی، تجسّسات حسابی ، **تجسّسات مغناطیسی** ، انالیز کامل.

گاریبالدی (۱۸۵۷-۱۸۸۲)

یوسف جوزبه گاریبالدی یکی از آزادیخواهان و جنگجویان
معروف ایتالیا است که بر علیه سپاه اطریش جنگیده و سرانجام
موجبات آزادی ایتالیا را فراهم ساخته است .

گویا

فرانسیس کوخوزه دوگویا پایه گذار حقیقی نقاشی سبک
نوین رآلیست دره ۳ مارس ۱۷۴۶ متولد و ۱۶ مارس ۱۸۲۸
درگذشت . آثار : **انگورچینی** ، تاجر ظریف ، جنبش ،
بازرگانان کل ، **کشتار سوم مه** ، دوشس الیا ، **خاکستری**
پوش ، کلیسای نتردام . **گاو بازی** ، تلون مزاجی:

گوتیه

تئوفیل گوتیه یکی از بزرگترین نویسندگان سبک (رمانتیسیم)
فرانسه دره ۳ اوت ۱۸۱۱ متولد و در ۲۳ اکتبر ۱۸۷۲ درگذشت
آثار . **کاپیتان فراکاس** رمان مومیائی ، **مادموازل**
دوموپن ، مجموعه اشعار ، **تاریخ روما تیسیم** ، زره پولادین .

گالیله

گالیلو گالیله ستاره شناس و فیزیک دان نامی ایتالیائی و کاشف قوانین حرکات پاندول و قوانین سقوط اجسام و دوربین نجومی و پایه گذار دانش دینامیک بسال ۱۵۴۶ در شهر (پیز) متولد و بسال ۱۶۴۲ در

رم درگذشت. وی با وجود تکفیر پاپ حرکت زمین را در رساله قاصد آسمان بثبوت رساند. نتیجه یک عمر تلاش تجربه و اندیشه او در کتابی تحت عنوان **مکالمات در باره دانش نوین** جمع است.

گوتمبرگ

یوهان گوتمبرگ بسال ۱۳۹۸ در شهر مانیس آلمان چشم بدنیا گشوده و در سال ۱۴۶۸ در گذشته است. وی زرگر فقیری بود که در سال ۱۴۵۰ با کمک مالی شخصی بنام جوهام توست توانست اولین ماشین چاپ را با حروف سربی اختراع نماید.

گوگول

نیکلای ژانوسکی گوگول نویسنده و خلاق داستانهای درام در سال ۱۸۰۹ در اوکراین روسیه متولد و بسال ۱۸۵۲ در مسکو درگذشت. آثار: شب نشینیها در مزرعه، دیکانجکا، میرگورود، تاراس بولبا، بازرس کل، پالتو، مالکین عصر گذشته، شب عید، اعترافات، منازعه ایوان ایوانیچ، نامه های مذهبی، نفوس مرده، بازار مکاره، تصویر،

یادداشت‌های يك ديوانه . وی از زمره نویسندگان ناتور
اليسم جهان است .

گی دوموپاسان

هانری رنه آلبرت گی دوموپاسان نویسنده و شاعر ارجمند
فرانسوی در ۵ اوت ۱۸۵۰ در شاتودومیر و مانسیل بدنیآ آمد و
در ۶ ژوئیه ۱۸۹۳ در پاریس جان سپرد. آثار: **مردی در
پاریس**، منظومه ها ، **خانه تلیر**، **زندگی سرگردان . هورلا**،
بول دولسوئیف ، **بل آمی**.

گوته

یوهان ولفگانگ گوته در سال ۱۷۴۹ در فرانکفورت متولد
و در ۲۲ مارس ۱۸۳۲ درگذشت. وی یکی از شعرا و نویسندگان
بنام آلمان بشمار میرود. آثار: **ایفی ژنی**، **اگمونت**، **فاوست**،
دیوان شرقی، **سرگذشت ورتنر**، **مجموعه اشعار**، **رقص
اموات**، **پرومته**، **تاسو**، **رنجهای جوانی**، **اعترافات بزرگ**،
روح بزرگ، **شرکاء جرم**، **ویلهلم مایستر**.

لرد بایرون (۱۷۸۸-۱۸۲۴)

جرج گوردون بایرون معروف-
ترین شاعر ملی انگلستان است. آثار:
ساعات فراغت، **زندانی شیلون**،
مارینو فالیر، **کیا ئور**، **نامزد آبیذر**
رامشکران انگلیسی، **دون ژوان** .
منقدان اسکاتلندی .

لایپ نیتمس

این فیلسوف بسال ۱۶۴۶ میلادی در آلمان متولد شده و جزء اعضای اکادمی علوم پاریس بود و ریاست اکادمی برلن را نیز داشته است . وی علت موافقت قوانین ذهن و نوامیس طبیعت را با اصل مهم نظام قبلی توجیه کرده است :

لاپلاس (۱۷۴۹-۱۸۲۷)

پیرسیمون دولاپلاس فرانسوی ریاضی دان بود و در حساب احتمالات و مکانیک مطالعات فراوان داشت . آثار: مکانیک آسمانی، تئوری تحلیلی احتمالات ، شرح دستگاه جهان

لوتر

مارتین لوتر مصلح بزرگ اجتماعی و بانی پیدایش آئین پروتستان و مترجم کتاب مقدس بزبان آلمانی در سال ۱۴۸۴ متولد و بسال ۱۵۴۶ درگذشت ،

لودویک (۱۸۸۱-۱۹۴۸)

امیل لودویک آلمانی پایه گذار سبک پسیکوگرافی در ادبیات نوین و از بزرگترین بیوگرافی نویسان جهان است آثار بتهون ابراهام لینکلن ، عیسی فرزند انسان ، ناپلئون کبیر ، بیسمارک ، واگنر ، ویلهلم دوم ، میکال آنژ ، موسولینی ، هندنبرک روزولت ، استالین ، دوک ویندسور ، ژاندارک ، ژان - مازاریک . بینیتو .

لنین

ولادمیر ایلیچ اولیانف لنین سیاستمدار معروف روسی بسال ۱۸۷۰ در سبیرک بدنیا آمد ، وی با پیروی از عقاید کارل مارکس پایه‌های حکومت کمونیستی را در شوروی بنیان نهاد، آثار. رشد و تکامل کاپیتالیسم، امپریالیسم ، چه باید کرد ، آخرین مرحله کاپیتالیسم : دولت و انقلاب ماتریالیسم و امپریوکریتیسم . لنین در ۲۱ ژانویه ۱۹۲۴ درگذشت ؛

لژه

الکسی لژه متولد ۱۸۸۷ و برنده جایزه نوبل ۱۹۶۰ از نویسندگان محبوب معاصر فرانسه است آثار: **مدیحه‌ها** ، **تبعید ؟ بارانها . برف ، بادها ، تلخ .**

لیستر (۱۸۲۷-۱۹۱۲)

ژوزف لیستر جراح بزرگ انگلیسی اولین کسی است که فایده بکار بردن مواد ضد عفونی را در حین عمل جراحی کشف کرد .

لاکرانتر (۱۷۳۶-۱۸۱۳)

ژوزف لوئی لاکرانتر ریاضی دانان بنام فرانسه است: آثار: **میزانیه ماه ، مکانیک تحلیلی . حساب تغییرات :**

لاوازیه (۱۷۴۳-۱۷۹۴)

آنتوان لورن لاوازیه شیمیدان برجسته فرانسوی و مبتکر دانش اندازه گیری درجه حرارت و طبقه بندی اصطلاحات و فرمولهای شیمی و مؤلف کتاب اصول مقدماتی علم شیمی در سال ۱۷۹۴ بدستور حکومت انقلابی فرانسه اعدام شد .

لاک (۱۶۳۲-۱۷۰۴)

جان بولاک فیلسوف و دانشمند معروف انگلیسی بانی مکتب جدید تجربی در علوم و فلسفه است .

لاژوس

زیلاهی لاژوس متولد ۱۸۹۸ از نویسندگان معروف مجارستان است . آثار: بهار کشنده ، نامزدی .

لارنس (۱۸۸۵-۱۹۳۰)

دیوید هربرت لارنس از نویسندگان ایرلندی است آثار: لیدی چاترلی ، فرزندان ، دلباختگان ، قوس و قزح ، طاووس سفید، کفشدوز : کانگرو ، اژدهای پرداز . زن فراری ، مردی که مرده بود : مردی که جزایر را دوست داشت ، عروسی لوتی .

ماکسیم گورگی

ماکسیم گورگی (ماکسیموویچ پشکوف) پایه‌گذار مکتب خاصی از رئالیسم در ادبیات شوروی بسال ۱۸۶۸ در شهر نیتری نووگورود متولد و در ۱۸ ژوئن ۱۹۳۶ در مسکو درگذشت آثار: دوران کودکی ، میراث ،

دانشگاه‌های من ، زندانبان ، بورژواها ، یادبودهای جوانی ، همسفر من ، مادر ، رؤیای عشق ، اعتراف ، چلکاش افسانه‌های ایتالیا ، در جستجوی نان ، در اعماق اجتماع ،

کارچودرا ، داستانها ، ارباب ، فضول ، دلداده ، آنهاکه آدم بودند .

مترلینگ

موریس پلیدور برنارد مترلینگ ، محقق ، نویسنده ، شاعر و درام نویس نابغه بلژیکی و برنده جایزه نوبل سال ۱۹۱۱ در ۲۹ اوت ۱۸۶۲ در شهرکان متولد و بسال ۱۹۴۹ در اثر سکت قلبی بسن ۸۷ سالگی درگذشت . وی از پیروان مکتب سمبولیسم بود . آثار . پرنده آبی ، موریانه ، زنبور عسل ، مورچگان ، عقل و سر نوشت ، عنکبوت زجاجی ، در برابر خدا ، میزبان ناشناس ، سایه بالها ، هوش کلهها ، رستاخیز ، مرک ، دنیای دیگر ، معجزه سنت آنتوان ، بقایای جنک ، گشتار معصومان .

موزارت

ولفگانگ موزارت موسیقیدان و آهنگساز شهیر اطریشی درهفتم ژانویه ۱۷۵۶ در سالزبورگ متولد و در پنجم دسامبر ۱۷۹۱ بسن سی و پنج سالگی درگذشت . آثار : دون ژوان ، عروسی فیگارو ، فلوت سحر آمیز ، گذشت نیتوس ، ۶۴۶ کمپوزیسیون ، سنی های ۳۸ و ۳۶ .

مندلیف (۱۸۳۴-۱۹۰۷)

دیتری ایوانوویچ مندلیف زیر و روکننده علم شیمی و استاد دانشگاه مسکو جدولی جهت تدوین عناصر شیمی تهیه کرده و در آن ۶۳ عنصر شناخته شده را به ترتیب جرم اتمی جا داده است .

مارکونی (۱۸۷۴-۱۹۳۷)

کولیلومارکونی مخترع معروف ایتالیائی است که طرز استفاده از بی‌سیم را کشف کرد و بدین وسیله اختراع رادیورا میسر گردانید

مندلسون (۱۷۴۷-۱۸۰۹)

فلیکس مندلسون از موسیقی دانان آلمانی است. آثار: آوازهای بی‌کلمه، کریستوس، والیاس، رؤیای نیمه‌شب.

ملویل

هرمان ملویل از نویسندگان قرن نوزدهم آمریکاست. آثار: نرهنک سفید، موبی‌دیک، کارل، نخستین سفر، افسانه‌های پیاز، ماردی، تی‌پی، مرد مطمئن.

ماکیاول (۱۴۶۹-۱۵۲۷)

نیکو ماکیاول از سیاستمداران و مورخین مشهور ایتالیائی است. مسلک ماکیاولیسم در جهان سیاست زائیده افکار اوست
آثار: شهریار، هنر جنگ، عبث درباره نخستین دهه تیت لیو.

منتسکیو (۱۶۸۹-۱۷۵۵)

شارل لوئی دوسه کوندانتسکیو از بزرگترین نویسندگان فلسفی و قانون دان قرن هجدهم فرانسه است
آثار: نامه‌های ایرانی، سرعظمت و انحطاط روم، روح القوانین.

مارک تواین (۱۸۳۵-۱۹۱۰)

ساموئل کلمنس (مارک تواین) از نویسندگان بذله‌گو و شوخ طبع امریکائی است. آثار: ماجراهای تام سایر، شاهزاده وگدا، بیگانه‌ای در شهر، ساده‌دلان، آدم‌خانه-بدوش، بیگناهان، جست‌وخیز قورباغه، ولایت کالاوراس عصر زران‌دود، روش درسفر، زارع شیکاگو.

مولیر

ژان پاپتیست مولیرادیب وکمدی نویس مشهورفرانسوی در سال ۱۶۲۲ در شهر پاریس متولد و بسال ۱۶۷۳ درحالیکه آخرین اثر وی روی صحنه نمایش بود بسن ۵۱ سالگی درگذشت. آثار: خسیس، ضدانسان، دون ژوان، تارتوف، مسخره-های درباری، مکتب زنان، بیمار خیالی، مردم آزار، ریاسکار، زنان دانشمند، طبیعت عشق، عروسی اجباری، مکتب شوهران، ژرژدان-دن، حقه اسکاپن، کنت-دستکار بانیا،

میکل آنژ

میکل آنژ پیکر تراش و حجار و نقاش و هنرمند نامدار ایتالیائی بسال ۱۴۷۵ در کاپرز متولد و در سال ۱۵۶۴ در شهر رم درگذشت. آثار: مجسمه داود، عیسی و مریم، روز پاداش، کتابخانه فلورانس، مسیح صلیب بردوش، مرمرین کوپید.

هیتسکیه ویچ (۱۷۹۸-۱۸۵۵)

آدام هیتسکیه ویچ از نویسندگان و شاعران معروف لهستان است آثار. زائران لهستان ، مجموعه نیاکان ، ارواح آواره ، کونراد والنزود .

نیوتون (۱۶۴۳-۱۷۲۷)

اسحق نیوتون منجم و ریاضی دان معروف انگلیسی کاشف قانون جاذبه عمومی و بنیانگذار حساب عنصرهای بی نهایت کوچک و تئوری نور است، معروفترین اثر او . اصول ریاضی فلسفه طبیعت نام دارد.

نهر و (۱۸۸۹-۱۹۶۳)

جوهر لعل نهر و از نویسندگان روشنفکر و از سیاستمداران بنام کشور هند است . آثار : نامه های پدری بدخترش ، نگاهی بتاریخ جهان .

نگراسف (۱۸۲۱-۱۸۷۸)

نیکولای الکساندروویچ از شاعران و نویسندگان معروف قرن نوزدهم روسیه است . آثار : اشخاص خوشبخت روسیه ، میهن ما ، دهقانان و اطفالشان ، سرنوشت ما .

نیچه (۱۸۴۴-۱۹۰۰)

فردریک ویلهلم نیچه فیلسوف و دانشمند و شاعر بزرگ آلمانی است . آثار . چنین گفت زرتشت ، ماوراء خوب و بد ،

بشرزیادی ، دانش‌خندان ، اینست انسان . مجموعه اشعار .
فوق بشر ، افول‌بتها .

نوبل (۱۷۸۳-۱۸۷۰)

آلفرد برنهارد نوبل دانشمند و شیمیدان معروف سوئدی
مخترع دینامیت و بالیستیت و مبتکر جایزه نوبل است .

نروال (۱۸۵۵-۱۸۰۸)

ژراردونروال یکی از معروفترین نویسندگان سبک سور
رآلیسم فرانسه است . آثار . اورلیا . سیلوی . مجموعه اشعار

واگنر (۱۸۸۳-۱۸۱۳)

ریشارد واگنر از آهنگسازان و موسیقیدانان بنام آلمان
است. آثار. **تان‌هاورز**، **لوهنگرین**، **زیگفرید**، **پاریفال**،
گوتردومرونک، **داس‌راین‌کولد** . **قریستان‌وایزوت** ،
نیبلونک .

ولتر

فرانسوا ماری ولتر نویسنده شهیر و فیلسوف روشن‌بین
فرانسوی بسال ۱۶۹۴ در پاریس متولد و در سال ۱۷۷۸ در
همین شهر درگذشت . آثار . **ساده لوح** ، **فرهنگ فلسفی** ،
زادیک ، **اودیپ** ، نامه هائی در باره انگلستان ، **شارل**
دوازدهم ، **قرن‌لوئی چهاردهم** ، **کاندید** ، **میکرومیکاس** .

ولتا (۱۷۴۵-۱۸۲۷)

الکساندر ولتا فیزیکدان و شیمی‌دان ایتالیائی کاشف
قوانین الکتریسته و خاصیت‌های پیل الکتریکی و مخترع

الکتروسکوپ و چراغی که هوای قابل اشتعال را میسوزاند و نیز پیستول الکتریکی است . واحد نیروی الکترو موتیو (ولت) بافتخار او انتخاب گردیده است .

وات (۱۷۳۶)

جیمزوات مهندس و مکانسین اسکاتلندی سازنده اولین ماشین بخار و واضع قدرت الکتریکی است . واحدوات بنام او ثبت است .

وایزمن (۱۸۷۵-۱۹۵۲)

حئیم وایزمن دانشمند . سیاستمدار و شیمیدان برجسته یهودی اصل متولد روسیه است که بعداً بریاست جمهوری اسرائیل انتخاب شد وی اولین کسی است که باروت بی دود (کوردیت) را اختراع نمود .

ولز (۱۸۶۵-۱۹۴۶)

هربرت جرج ولز از نویسندگان معروف انگلستان است آثار: خطوط برجسته تاریخ ، انسان نامرئی ، آنورونیکا ، مشاهدات های بریت آقای لینک ، عصر ماشین ، نبرد گیتی ، سوسیالیسم و ازدواج ، علم زندگی ، سعادت بشری ، دنیای آینده ، کار و ثروت ، باکتری سرعت شده .

وات

سیر رابرت وات اسکاتلندی بعد از خاتمه جنگ اول موفق با اختراع رادار گردید .

ویلیام هاروی (۱۵۷۸-۱۶۵۷)

ویلیام هاروی کاشف گردش خون در بدن انگلیسی بود .

ویلیام هرشل (۱۷۳۸-۱۸۲۳)

وی از دانشمندان ریاضی دانان و ستاره شناسان بنام و کاشف سیاره اورانوس است .

و ثورن (۱۸۰۴-۱۸۶۴)

ناتانیل و ثورن از نویسندگان معروف آمریکائی است . آثار: داغ ننگ ، افسانه ها ، فال شاخه ، خانه هفت شیروانی از نو گرفته شد ، درخت آزادی ، مجسمه برقی ، کتاب عجایب

هومر

شاعر نابینای قرن پنجم قبل از میلاد مسیح یونان است دو حماسه ایللیاد و اودیسه از تألیفات اوست .

ویکتور هوگو (۱۸۰۲-۱۸۸۱)

ویکتور هوگو شاعر و نویسنده بلند پایه و عالیقدر فرانسوی پیرو مکتب رومانسیسم بود . آثار: کلود ولگرد ، مردیکه می خندید ، هرنانی ، عشق و جوانی ، بینوایان ، تتردام دوپاری ، رنجبران دریا ، نود و

سه ، بر کهای پائیزی ، امپراطور تفریح میکند . گرمول ، افسانه قرون ، ریپلاس ، لوکرس بورژیا ، آخرین روز های یک محکوم ، صدای درون .

هرودت (۴۸۴ ق.م)

از مورخین و تاریخ نویسان یونان قدیم است . وی راپدر تاریخ لقب داده اند .

هانری بکرل (۱۸۵۲-۱۹۰۸)

هانری بکرل کاشف رادیو اکتیویته است .

هسه (۱۸۷۸-۱۹۶۲)

هرمان هسه برنده جایزه نوبل ۱۹۴۶ از نویسندگان معروف آلمانی است . آثار . گمترود ، دیبان ، پرلن شپیل گلزار . بازی مروارید ، گله مند .

برندگان جایزه ادبیات نوبل

فرانسوی	رنه سللی پرودوم	۱۹۰۱
آلمانی	تئودوم سن	۱۹۰۲
نروژی	بژیونس تژرنه	۱۹۰۳
فرانسوی	فردریک میسترال	۱۹۰۴
لهستانی	انریک سینکیه ویچ	۱۹۰۵
ایتالیائی	کلوسوئه کاردوکیچی	۱۹۰۶
انگلیسی	رودیارد کیپ لینگ	۱۹۰۷
آلمانی	رودلف اوکن	۱۹۰۸
سوئدی	سلمالا کولیوف	۱۹۰۹

آلمانی	پول فون هيسه	۱۹۱۰
بلژیکی	موريس مترلینک	۱۹۱۱
آلمانی	کرهات هوپت مان	۱۹۱۲
هندي	رايیند رانات تاگور	۱۹۱۳
فرانسوی	رومن رولان	۱۹۱۵
سوئدی	ورنر نون هیدنهام	۱۹۱۶
دانمارکی	کارل گلروپ	۱۹۱۷
امریکائی	رابرت فراست	۱۹۱۸
سویسی	کارل اسپیتلر	۱۹۱۹
نروژی	کنوت هامسون	۱۹۲۰
فرانسوی	آنا تول فرانس	۱۹۲۱
اسپانیائی	جاسین تو بناونته	۱۹۲۲
ایرلندی	ویلیام بتیز	۱۹۲۳
لهستانی	ولادیسلا وریمونت	۱۹۲۴
انگلیسی	جرج برنارد شاو	۱۹۲۵
ایتالیائی	گراتزیادلدا	۱۹۲۶
فرانسوی	هانری برکسن	۱۹۲۷
نروژی	زیگرید اوندست	۱۹۲۸
آلمانی	توماس مان	۱۹۲۹
امریکائی	سینکلر لولیس	۱۹۳۰
سوئدی	اریک کارل فلد	۱۹۳۱

انگیسی	جان گالس ورثی	۱۹۳۲
روسی	ایوان بونین	۱۹۳۳
ایتالیائی	لوئیچی پیر آندلو	۱۹۳۴
امریکائی	اوژن اونیل	۱۹۳۵
فرانسوی	روژ رمارتین دو گارد	۱۹۳۷
امریکائی	پیرل باک	۱۹۳۸
فنلاندی	امیل سیل لایا	۱۹۳۹
امریکائی	رابرت فراست	۱۹۳۰
دانمارکی	جوہانس ین سن	۱۹۴۴
اهل شیلی	کابریلا میسترا	۱۹۴۵
آلمانی	هرمان هسه	۱۹۴۶
فرانسوی	آندره ژیر	۱۹۴۷
انگلیسی	توماس الیوت	۱۹۴۸
امریکائی	ویلیا فاکنر	۱۹۴۹
انگلیسی	برتراندراسل	۱۹۵۰
سوئدی	پارلا گوک ویست	۱۹۵۱
فرانسوی	فرانسوا موریاک	۱۹۵۲
انگیسی	وینستون چرچیل	۱۹۵۳
امریکائی	ارنست همینگوی	۱۹۵۴
ایسلندی	هالدور لاکسنس	۱۹۵۵
اسپانیائی	خوان رامون خیمنز	۱۹۵۶

فرانسوی	آلبر کامو	۱۹۵۷
روسی	بوریس پاسترناک	۱۹۵۸
ایتالیایی	کوآسی مودو	۱۹۵۹
فرانسوی	الکسی لژ	۱۹۶۰
فرانسوی	سن ژان پرس	۱۹۶۱
امریکائی	اشتاین بک	۱۹۶۲
فرانسوی	ژان پل سارتر	۱۹۶۴

دانشتهای بدن انسان

استخوان بندی انسان

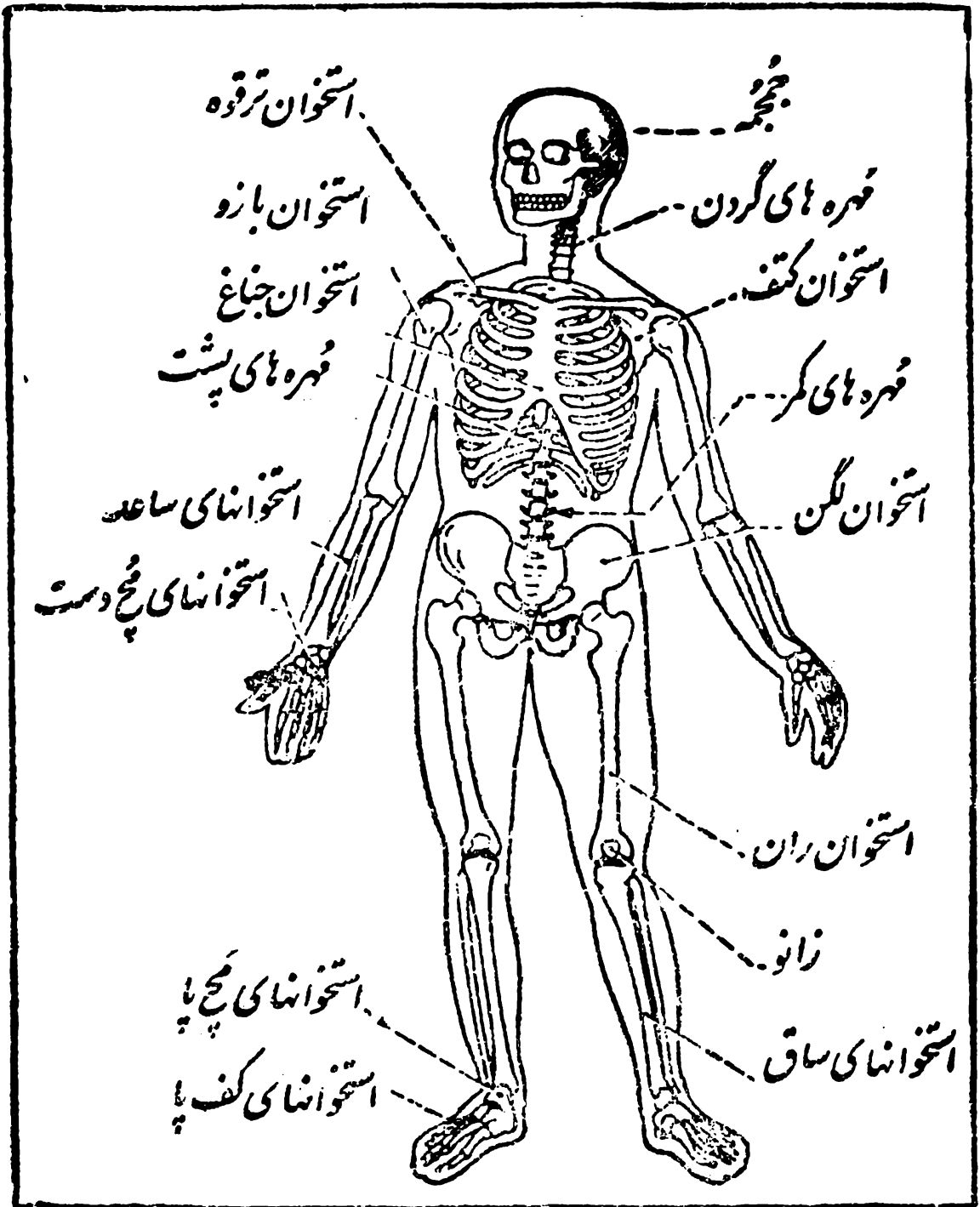
بدن انسان از ۲۰۸ استخوان تشکیل شده و بوسیله ۱۶۰ مفصل بیکدیگر مربوطند . استخوان بندی بدن به سه قسمت تقسیم میشود استخوانهای سر ، تنه ، دست و پا . استخوان سر شامل استخوانهای جمجمه و صورت است . که از ۱۳ استخوان بی حرکت و یک استخوان با حرکت (فك پائین) تشکیل شده است . استخوانهای تنه شامل ستون فقرات ، مهرهها ، دندهها و جناغ است .

سلول

سلول (پاخته) کوچکترین واحد ساختمانی بدن موجودات

زنده انسان و حیوان است .

سلول از سه قسمت : هسته ، غشاء ، سیتوپلاسم

تشکیل گردیده و دارای اعمال حیاتی است مانند حرکت ، تغذیه (گوارش ، جذب ، متابولیسم ، کاتابولیسم ، آنابولیسم) دفع نمو و تکثیر ، در سلولهای انسان و جانوران زنده دو بخش مواد وجود دارد مواد زنده (کوندریوزومها ، سانتروزم) و ضمایم یا مواد بی جان مانند واکوئلهای ، ارمونها ، ویتامینها و مواد غذایی .

یاخته ها . اندامهای کوچکی بشکل واحدهای میکروسکوپی هستند که سلولها را تشکیل میدهند .

دستگاههای بدن انسان

دستگاههای بدن انسان عبارتند از . دستگاه عصبی ، گوارشی ، تنفسی و گردش خون .

دستگاه عصبی

دستگاه عصبی شامل نخاع ، بصلالنخاع ، مخچه و مخ است .

۱ - **نخاع** : نخاع بطول ۴۵ و بقطر ۱ سانتیمتر در درون ستون فقرات قرار دارد . و کار آن دریافت پیامهای عصبی و انعکاسهای عصبی مانند تونوس ماهیچه ها ، تغییر قطر رگها ، تند کردن ضربان قلب و انقباض عضلات میباشد .

بصلالنخاع : تحتانی ترین بخش مغز بوده و نخاع را بقسمت‌های دیگر مربوط ساخته و ۳ سانتیمتر طول و ۱۸ گرم وزن دارد. کار آن هدایت پیامهای عصبی و مرکز انعکاسهای چون تنفس ، کندکننده حرکات قلب ، تنظیم قند خون ، اعمال گوارشی مانند . بلع ، سرفه ، استفراغ و عطسه است .

مخچه: بوزن تقریبی ۱۴۰ الی ۱۵۰ گرم در بالا و عقب
بصل النخاع در حفره لوزی شکلی قرارداد. و کار آن تنظیم
تونوس ماهیچه ها و حفظ تعادل بدن است.

مخ: حجیم ترین قسمت مغز بوده و از دو نیمکره قرینه
هم تشکیل شده است. وزن آن در مردان بطور متوسط ۱۱۶۰
و در زنان ۱۰۰۰ گرم میباشد. مخ مرکز فهم و شعور (خود
آگاهی)، ادراک، اراده، حافظه و هوش است.

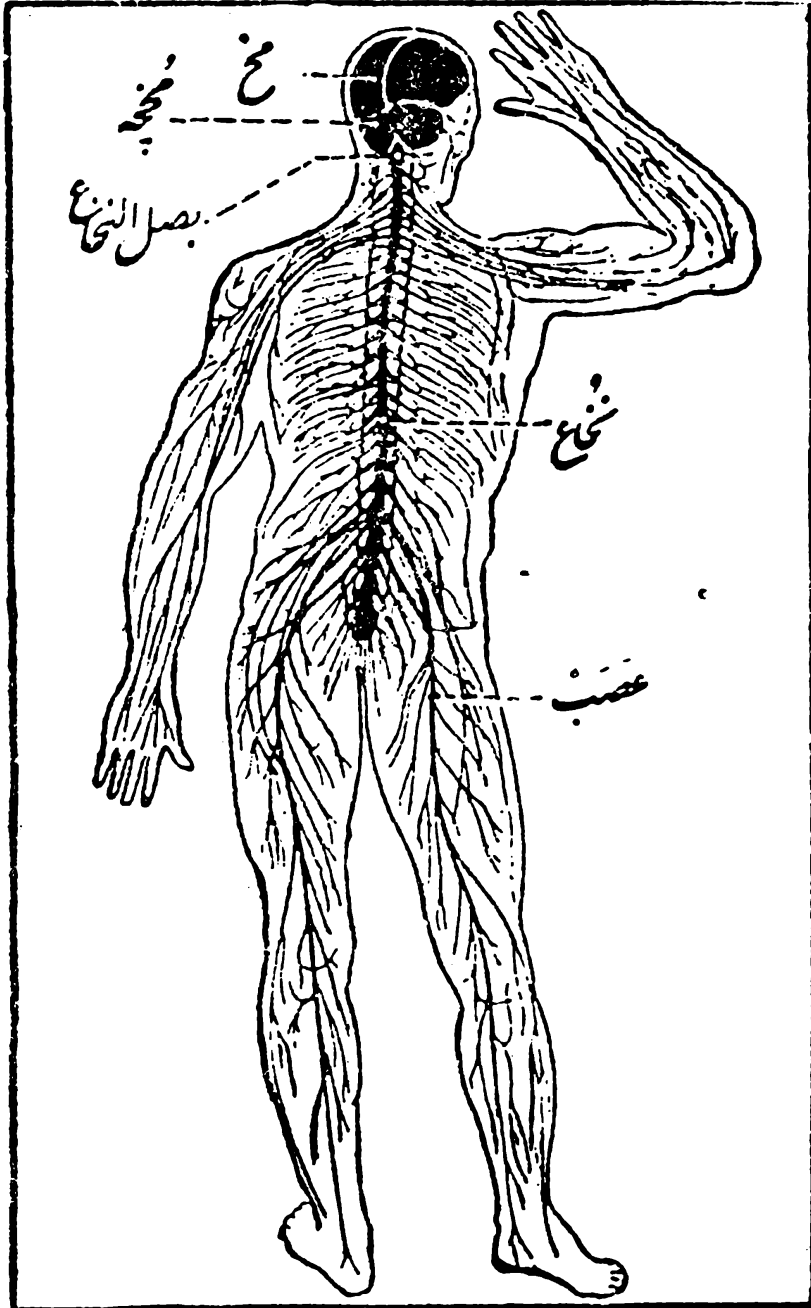
دستگاه گوارشی

دهان: حفره ایست که از جلو بلبها و از عقب بحلق و
از بالا بکام و شراع الحنك و زبان كوچك و از پائین بزبان وفك
محدود است.

دندانها: قسمت بیرون از لثه دندانها را تاج یا عاج
و پوشش راه مینا و قسمت درون آنرا ریشه و پوشش را ساروج
میگویند. دندان در دو نوبت در میآیند اول دندانهای شیری و دوم
دندانهای همیشگی. در بین سالهای ۲۰ الی ۳۰ سالگی چهار
آسیای بزرگ بیرون میآیند که بدن دندانهای عقل موسومند.
فرمول دندانهای همیشگی بدین قرار است پیشین $\frac{2}{2}$ - نیش

$$\frac{1}{1} \text{ آسیای کوچک} \frac{2}{2} \text{ آسیای بزرگ} \frac{3}{3}$$

زبان : درمزه کردن و بلع غذا بکار میرود.
حلق : چهارراهی است برای عبور غذا (مری و دهان) و
هوا (نای و بینی).

مری : لوله ایست میان تهی و اندکی منحنی طول آن در حدود ۲۶ و قطرش ۳ سانتیمتر و از حلق بمعده متصل است. کار مری رساندن غذا از دهان بمعده است.

معده: مانند کیسه بوده و در طرف چپ بدن زیر دیاфраگم قرار دارد هضم غذا توسط دیاستازهای گوارشی در معده انجام می‌گیرد .

روده‌ها. لوله‌های طویلی هستند که از باب المعده شروع شده و بمخرج خاتمه می‌یابند. روده دو قسمت دارد، روده کوچک و روده بزرگ . روده کوچک قطرش ۴ سانتیمتر و درازایش ۸ متر است. روده بزرگ قطرش ۱۰ سانتیمتر و طولش ۱/۵ متر است . و شامل سه قسمت : روره کور (که زائده آپاندیس در انتهای آن قرار دارد) قولون و راست روده میباشد.

غدد گوارشی : در طول لوله گوارش غددی وجود دارد که ترشحات آنها باعث تغییرات شیمیائی غذاها یا عبارتی دیگر سبب هضم و گوارش آنها میگردد . این غدد عبارتند از : غدد مخاطی، غدد بزاقی (زیر زبانی ، تحت فکی ، بنا گوشه) غدد معدی ، پانکراس (لوزالمعده) : جگر سیاه ، و غدد روده‌ای.

دیاستازها (آنزیمها) . موادی هستند که تحت شرایطی بر روی مواد غذائی اثر کرده و باعث هضم آنها میگرددند.

دستگاه گردش خون

قلب . ازدو قسمت چپ و راست تشکیل گردیده و در هر

قسمت يك بطن ويك دهليز وجود دارد . قلب عضله ايست بشکل گلابی برگشته بوزن ۲۵۰ الی ۳۰۰ گرم در درون قفسه سينه بين دوشش و نوک آن متمایل بسمت چپ روی دیافراگم (حجاب حاجز) بوسیله پرده‌ای بدو قسمت تقسیم شده نیمه راست دارای خون تیره و نیمه چپ محتوی خون روشن است و دارای ۵ الی ۶ لیتر خون میباشد . و هرروز بطور متوسط ۱۱۰ هزار بار و در سال ۲/۵ میلیون بار میزند که آنرا ضربان قلب میگویند . ساختمان قلب از سه لایه تشکیل گردیده است . بافت پوششی (آندوکارد) در داخل . بافت ماهیچه ای (میوکارد) در وسط، آب شامه قلب (پری کارد) در خارج .

گردش خون . شامل گردش بزرگ و کوچک است در گردش بزرگ خون از بطن چپ بوسیله سرخرگ آئورت خارج شده و بكمك سرج رگهای سرو دست . احشائی ، کلیوی، روده بندی، تهیگاهی بتمام اندامهای بدن میرسد و سپس خون بوسیله بزرگ سیاهرگ تحتانی بدهلیر راست بازگشت میکند مدت این گردش ۲۵ ثانیه است در گردش کوچک خون از بطن راست به وسیله سرخرگ ششی خارج شده و پس از عبور از شش ها خون قرمز و روشن بوسیله چهار سیاهرگ ششی بدهلیر چپ بر میگردد این گردش ۶ ثانیه طول دارد.

سرخرگها و سیاهرگها . لوله های قابل ارتجاعی هستند که از بافتهای پوششی و قابل کشش ولایه پیوندی تشکیل گردیده اند . کار سیاهرگها جمع کردن خونهای تیره از بافتها و رساندن آنها بقلب است . مویرگها مانند شبکه ظریفی بافتها را دربر گرفته و در دنباله سرخرگهای کوچک قرار دارند .

خون . تشکیل شده از گلبولهای قرمز و سفید و پلازما .
گلبولهای سفید ماده‌ای بنام پاد زهر در خون ترشح میکنند که زهر میکروبها را در بدن انسان خنثی کرده و از آن دفاع میکنند . **کار عمده‌ی خون** در بدن تبادل گازهای تنفسی . متعادل نگهداشتن درجه حرارت بدن، رسانیدن مواد غذایی به سلولها و پس گرفتن مواد زائد است .

فشار خون . از انقباض بطن و مقاومت مویرگهای کوچک در مقابل خون بوجود می‌آید . در هر میلی‌متر مربع خون ۵ الی ۶ میلیون گلبول سرخ و ۷ الی ۸ هزار گلبول سفید وجود دارد .
مقدار خون در انسان قریب $\frac{1}{13}$ وزن بدن است .

تعداد ضربان قلب در انسان و حیوان . در انسان در هر دقیقه ۷۰ الی ۷۵ بار در کودکان ۱۳۰ الی ۱۴۰ بار در اسب ۳۰ تا ۴۰ بار در سگ ۱۲۰ الی ۱۴۰ بار، در خرگوش ۱۶۰ الی ۲۰۰ بار، در موش ۳۵۰ الی ۴۵۰ بار و در بلبل ۷۵۰ بار .

لنف : هنگام جریان خون از مویرگها مقداری از پلازما از دیواره آنها تراوش کرده وارد یاخته‌ها میشوند این مایع لنف یا آب میان بافتی نام دارد .

پلازما : مایعی است زرد رنگ و شفاف و قابل انعقاد که حداکثر آن از خون تشکیل گردیده و در تمام انساج و لنفهای بدن وجود دارد .

هموگلوبین : ماده‌ایست سرخ رنگ و آهن دار که

معادل یکدهم گلبولهای خون را تشکیل میدهند و در تمام خون ۶۵۰ الی ۷۰۰ گرم هموگلوبین وجود دارد. عمر هموگلوبینهای قرمز در حدود یک ماه و نیم الی ۵۰ روز است .

دستگاههای قلب عبارتند از: آئورت، سرخرگها، برگه خلفی، دریچه آئورت، برگه قدامی، تارهای وتری، کمان آئورت دهلیز راست، سیاه رنگ بزرگ پائین و سیاهرگهای شش .

قند خون. در هر سانتیمتر مکعب خون انسان ۰/۰۹ تا ۰/۱۸ گرم قند موجود است .

گروههای خون: خون انسان گذشته از خصوصیات نژادی و خانوادگی و ارثی و بیماری بچهار گروه مشخص تقسیم میشود . باین ترتیب گروه A، گروه B، گروه AB، گروه O. خون افراد O بهمه گروههای دیگر میخورد ولی جز از گروه خود نمیتواند از گروههای دیگر خون دریافت کند. افراد A به گروه AB و گروه A خون میدهند خون گروه B به گروههای AB و B میخورد. و خون افراد AB فقط بخود گروه AB میخورد .

خشکناي: یا قصبه الریه لوله راست و ساده ایست که حنجره را به نای وصل میکند .

لوزالمعده یا غده پانکراس: عضوی است بین ستون فقرات و معده و در مقابل کبد قرار گرفته و وزن آن ۲۰ مرتبه کمتر از کبد است. لوزالمعده ماده ای بنام انسولین در خون ترشح کرده و بدین وسیله قند خون را بمیزان مناسبی ثابت و به حل و هضم غذا کمک میکند.

طول نای ۱۲ و قطر آن $۵/۲$ سانتیمتر است و دارای ۱۵ الی ۲۰ غضروف میباشد .

دستگاههای تنفس عبارتند از (حفرات بینی، حلق نای، نایژهها) و ششها . مردان در هر دقیقه ۱۶ و زنان ۱۸ بار نفس میکشند . گنجایش شش ۵ الی ۶ لیتر هوا است . انسان در شبانه روز به ۱۰۸۰۰ لیتر هوا که حاوی ۵۶۰ لیتر اکسیژن است احتیاج دارد .

دستگاههای ادرار شامل دو کلیه (اندامهای ترابنده ادرار) دومیز نای (که ادرار را از کلیه بمثانه میرسانند) و یک مثانه (محل جمع شدن ادرار است) میباشد .

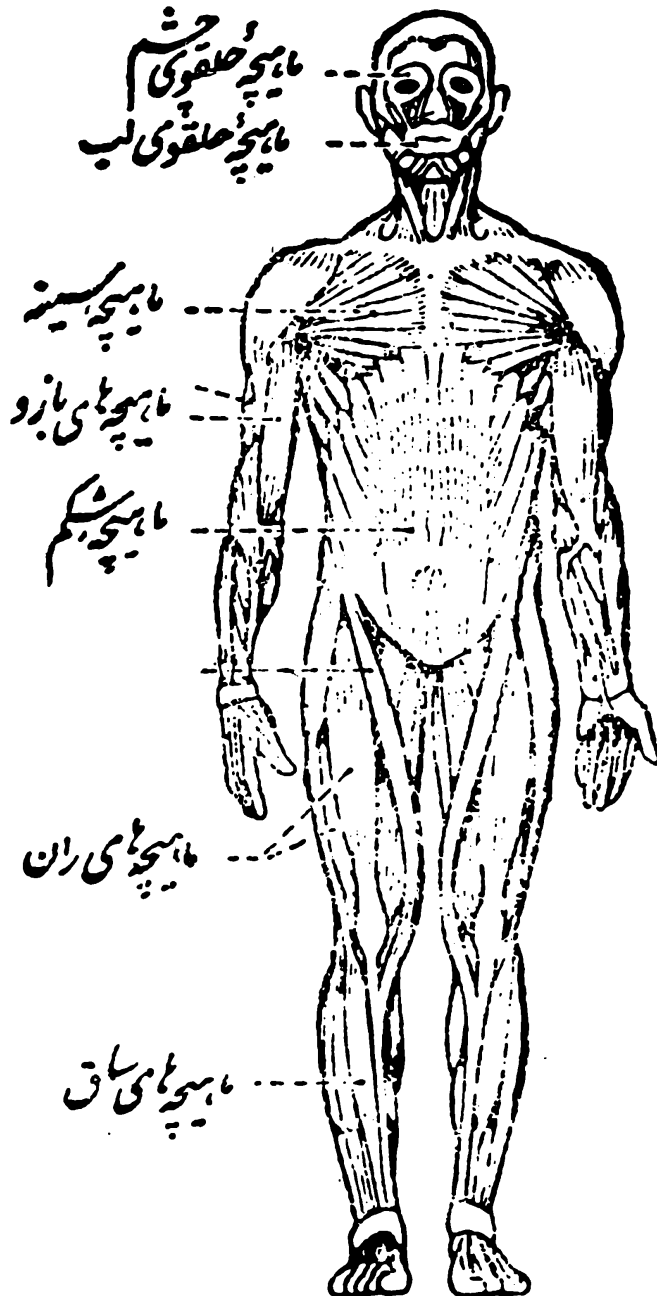
غدههای بدن

غده تیروئید: در جلو گردن انسان عدهای بنام تیروئید وجود دارد که مادهای بنام **تیروکسین** ترشح میکند . تیروکسین نمو انسان را تأمین فعالیت مغز را بحد طبیعی تنظیم و باعث رشد غدههای تناسلی میگردد . کم شدن این ترشح باعث بیماری **گواتر** و فقدان آن سبب کوتاهی قد، جنون و ضعف جسمانی و عدم بلوغ میشود .

غده تیموس در جلوی نای قرار دارد و کارش دخالت در رشد بدن و غدههای تناسلی است .

غدههای پاراتیروئید این غدهها در پشت غده تیروئید بوده و ترشحاتی بنام **پاراتورمون** میکنند که باعث تنظیم کلسیم خون و کلسیم استخوانی میشود .

غده‌های فوق کلیه این غده‌ها روی دو کلیه قرار دارند
 و دو نوع ترشح میکنند بنامهای گرتین که کارش حفظ میزان

نمک طعام در خون است و دیگری بنام آدرنالین که باعث زیاد
 شدن قند خون و تند شدن ضربان قلب میگردد.

غده هیپوفیز: این غده در مجمه قرار گرفته و کارش ترشح موادی است بنام **سوماتو تروپ** که باعث رشد قد انسان میگردد .

غدد تناسلی: عبارتند از بیضه‌ها و تخمدانها . کار این غدد ساختن سلولهای جنسی (اسپرماتوزوئید ، اوول) و نیز سبب بروز بلوغ میشوند (ریش درآوردن ، گلفتی صدا در مردان و رشد پستانها و بزرگی باسن در زنان) .

ششها : بصورت دو توده اسفنجی قابل ارتجاع درون قفسه سینه مابین مهره‌ها و دنده‌ها و دیافرام قرار دارند. وزن آنها در مردان ۱۲۰۰ گرم و در زنان ۹۰۰ گرم است. ششها در روز ۵۶۰ الی ۷۰۰ لیتر اکسیژن بخون میرسانند .

کلیه‌ها در واقع بمنزله پالایشگاه بدن هستند زیرا مواد زائد را همراه خون در خود میگیرند و پس از برگشت دادن خون مواد اضافی را بصورت ادرار خارج میکنند . طول کلیه‌ها ۱۲ سانتیمتر و وزنشان در حدود ۱۲۵ الی ۱۵۰ گرم است.

کبد . دارای اعمال حیاتی مختلفی است مانند تنظیم قند خون (یک در هزار خون) و دیگر دارا بودن خاصیت ضد سمی است (آمونیاک را به اوره) تبدیل میکند . ساختن گلبول و ذخیره کردن چربی از کارهای کبد است .

چشم . دستگاه دیدن است و شامل حدقه ، کره چشم ، پلکها ، پلک فوقانی ، غدد اشکی ، رگها و اعصاب ، عصب بینائی ماهیچه‌های گرداننده چشم میباشد . کره چشم از خارج بدخل دارای لایه‌های زیر است : صلبیه ، ششیمیه ، شبکیه .

صلبیه ، قسمت سفید رنگ چشم بوده و برجستگی جلوی آن بنام **قرینه** معروف است .

مشیمیه، قسمت جلوی مشیمیه عنبیه است که ۴ تا ۸ میلیمتر قطر داشته و نور را در چشم تنظیم میکند .

شبکیه، داخلی ترین لایه کره چشم دارای سلولهای حسی بوده و تحت تاثیر امواج نورانی تحریک می شود . درون کره چشم ماده ای ژلاتینی بنام **زجاجیه** وجود دارد . عدسی شفاف چشم **جلیدیه** بین دو مایع شفاف بنامهای **آبگونه** و **آبکینه** قرار دارد .

گوش : اندام حس شنوایی و حفظ تعادل بدن از سه قسمت تشکیل یافته . **گوش خارجی** ، **گوش میانی** و **گوش داخلی** **گوش خارجی** ، شامل لاله گوش و مجرای شنوایی است و کارش هدایت اصوات بگوش میانی میباشد .

گوش میانی ، دارای فضای پر پیچ و خمی بنام صندوق صماخ بوده و کارش شدید کردن صداها و انتقال آن بگوشی داخلی است ، استخوانهای چکشی و سندان و رکابی در درون گوش میانی قرار دارند .

گوش داخلی ؛ کیسه پر پیچ و خم داری است که به **لابیرنت** غشائی موسوم بوده و درون آن مایعی بنام آندولنف موجود است . کار گوش داخلی انتقال احساسهای شنوایی بمغز است .

مشخصات انسان کامل يك انسان کامل بوزن ۷۵ کیلوگرم ، مغزش ۱۳۷۵ گرم، قلبش ۳۰۰ گرم، کبدش ۱۶۰۰ و کلیه هایش ۱۶۰ گرم وزن خواهد داشت .

در بینی، موهای بسیار ریزی وجود دارد که مانع عبور گرد و غبار و میکروبها بریه است .
موی سر، انسان در ۲۴ ساعت در حدود دو میلیمتر رشد می‌کند .

در شبکیه چشم ۷۵ میلیون سلول وجود دارد .

هر انسان سالم در هر دقیقه ۱۵ بار نفس میکشد و در هر بار نیم لیتر هوا وارد ششها میشود .

سنگ کلیه و سنگ مثانه، ترکیب اسید اوریک و اوراتها با فسفاتها و اکسالاتها بلورهای راسبی تولید می‌کنند که چنانچه این رسوب در کلیه حاصل شود سنگ کلیه و اگر در مثانه صورت گیرد ایجاد سنگ مثانه می‌کنند .

میکروبها . طبق محاسباتیکه توسط دانشمندان صورت گرفته با هر نفسی که میکشیم بیش از ۳۰۰ میکروب مختلف اعم از مفید و مضر و خنثی وارد بدن می‌شوند که از این عده فقط در حدود ۱۰۰ الی ۱۵۰ میکروب آن توسط باز دم از بدن خارج شده و بیش از نصف آن وارد خون میگردد که البته از این تعداد تنها ۱۰ الی ۱۲ تای آنها برای سلامتی مضرند .

اجزاء دهان و گوش : دهان ، زبان کوچک، دیوار خلفی، لثه‌ها، شراع الحنك، دندانها، زبان. **گوش** : شامل پرده گوش، صماخ، استخوانهای چکشی، حلزون گوش.

طول رگهای بدن انسان در حدود ششصد و پنجاه هزار کیلومتر است .

تعداد پی‌هائی که از مغز و نخاع بیرون می‌آیند ۴۳

جفت است که ۱۲ جفت آن از منز و ۳۱ جفت دیگر از نخاع بیرون می آیند .

علت خسته شدن وجود اسید لاکتیک و گاز کربنیک و اسید فسفریک است که بر روی ماهیچه‌ها و مفاصل اثر میگذارند .

درد گرفتن سر ممکن است ۲۴۰ علت داشته باشد که یکی از آنها تنک بودن کفش است .

اصولاً مقاومت بدن مرد در مقابل هجوم میکروبها از استقامت بدن زن کمتر است .

انسان جهت صداها را بوسیله برجستگیها و فرورفتگیهای لاله گوش تشخیص میدهد .

خون غذای اصلی یاخته های بدن توسط قلب بانساج فرستاده می شود اما یاخته‌ها نمی‌توانند مستقیماً از خون درون قلب استفاده کنند و تغذیه آنها بوسیله رگی که از سرخ‌رگ بزرگ خارج میشود و شاخه‌های زیادی از خود در سرتاسر بدن منتشر میکند صورت میگیرد .

در بدن انسان بالغ بر دو میلیون غده عرق وجود دارد .

بطور متوسط در هر دقیقه ۱۸۰ میلیون عدد گلبولهای

قرمز بدن تلف میشوند اما با در نظر گرفتن اینکه در هر میلیمتر مکعب خون در حدود ۶/۵ میلیون گلبول قرمز وجود دارد و از طرفی منز استخوان دائماً گلبول جدید و فعال میسازد این از بین رفتنها مهم نیست .

تشریح علم تغذیه

وفیزیولوژی غذائی و ویتامین‌ها بطور ساده برای همه داشتن بدنهای سالم و نیرومند که باعث نشاط و عمر طولانی است. بستگی مستقیم بر ویتامین‌ها و عناصر معدنی و مواد غذائی کافی دارد. یک انسان کامل و سالم روزانه بطور متوسط احتیاج به ۲۴۰۰ کالری دارد و این مقدار نیرو و حرارت باید بوسیله غذاهای مختلف تامین گردد. سرگیجه، خستگی سریع، چرت زدن، خمودگی، ضعف در مقابل امراض مهمترین اثراتی است که یک رژیم ناقص غذائی بدای انسان تولید میکند.

کالری . واحد نیرو عبارت از واحد حرارت است که آنرا کالری مینامند و این حرارت از مصرف مواد قندی، نشاسته‌ای چربیها و مواد سفیده‌ای در بدن تولید میشود، در حقیقت یک کالری مقدار حرارت لازمی است که حرارت یک لیتر آب ۱۵ درجه را به ۱۶ درجه برساند و یا یک درجه گرمای یک سانتیمتر آب مقطر را بالا برد، مواد کالری بیشتر در کره، پیه، چربی، ماهی، شیر، پنیر، روغن نباتی، روغن زیتون، روغن بادام، فندق، گردو، سفیده تخم مرغ و گوشت گوسفند و خوک موجود است.

عناصر معدنی مورد لزوم بدن: عناصر معدنی موجود در بدن انسان سه دسته‌اند.

۱- عناصری که مقدارشان در بدن نسبتاً زیاد است مانند کلسیم، سدیم، پتاسیم، کلسیم، مانیزیم، فسفر و گوگرد.

۲- آهنائی که بمقدار معینی وجود دارد مانند آهن؛ فلز زنگ و مس .

۳- عناصری که مقدارشان جزئی است مانند: مانگانز، نیکل، سلسیم، کبالت، آلومینوم و بور و آرسنیک .

کلر: برای حیات سلولهای بدن لازم بوده و در اغذیه زیر موجود است . خاویار، مغز گاو، جعفری، نارگیل، زرده تخم مرغ، شلغم، انجیر و هویج .

سدیم: برای رشد و نمو و اعمال عصبی موجود در کائو، خاویار، مغز گاو، زیتون، اسفناج، جگر، تربچه .

پتاسیم: در انقباض عضلات و اعصاب موجود در برگه زردآلو، زیتون، لوبیا، انجیر، نخود، کشمش، مغز بادام، اسفناج، سیب زمینی و ترشک .

کلسیم: برای مقاومت استخوانها و دندانها موجود در برگ کلم، بادام، جعفری، شیر، فندق، گلابی، انجیر، زرده تخم مرغ، خاویار، شکلات، گردو، و پنیر .

مانیزیم: باعث سختی استخوانها و مقاومت بدن موجود در لوبیا گردو، ذرت، عدس، خرما و برنج .

فسفر: یا فسفات کلسیم برای تکمیل هسته سلولها موجود در شیر خشک، زرده تخم مرغ، نخود، قند، لوبیا، پسته، سیب زمینی، جگر، کائو، عدس و گوشت خوک .

گوگرد: جهت تسریع جریان خون موجود در سفیده تخم مرغ، نخود، لوبیا، گوشت، عدس، کائو، فندق، جعفری، گردو و ذرت .

آهن: لازم برای ترکیب و تولید هموگلوبین خون و

تبادلات گازی موجود درخاویار، کاکائو، جعفری، دل وقلوه، لوبیا؛ عدس، نخود، اسفناج، بادام و فندق .

فلوئر: جهت محکمی مینای دندانها و استخوانها موجود در لوبیا، عدس، برنج، هویج و سیب زمینی .

مس: وجود مس برای تمام اندامهای بدن لازم است است مخصوصاً برای کبد موجود درمنز بادام، منز گردو، لوبیا، نخود، عدس، جگرخوک.

مانگانز وید: برای فعالیت غده تیروئید و کبد و فقدان آن باعث بیماری گواتراست . موجود درسیر، شیر، برک چغندر پیاز، لبو، شلغم، تربچه، کاهو و گردو.

کبالت و آلومینیوم: برای خون سازی موجود در جگر گردو، جگرخوک، مغزقلم، پسته و کرفس.

ویتامین ها

ویتامین « A »

ویتامین A . فقدان این ویتامین در بدن ابتداء موجب کندی و بعد متوقف شدن رشد و نمو گردیده و سپس لاغری تدریجی رخ داده و منجر بمرک میشود، مشخصترین علائم کمبود ویتامین A ضایعاتی است که مخصوصاً در چشم پیدا شده و قرینه چشم خشک و منتهی بکوری میگردد.

مواد غذائی کارتون یا مواد غذائی کاروتنوئید (مولد ویتامین A) موادی هستند که میتوانند تبدیل بویتامین A شده و

احتیاجات بدن را مرتفع سازند باین گونه مواد پروویتامین نیز میگویند مانند کره، سبزیجات، هویج، اسفناج، تربچه، گوجه فرنگی، پرتقال، جگرسیاه، روغن جگر، روغن ماهی جگرغاز، زرده تخم مرغ.

ویتامین « B »

ویتامین B : برای نگاهداری نظم بدن و بخصوص برای برقراری تعادل عصبی و استفاده کامل از مواد قندی و نشاسته‌ای در بدن لازم است. کمبود این ویتامین در عمل جهاز هاضمه و اعصاب مؤثر بوده و ممکن است دردهائی نظیر رماتیسم ایجاد نماید.

ویتامین B₁ : حافظ تبادلات تنفسی و عصبی و دارای خاصیت ضد سمی است. این ویتامین بیشتر از همه چیز در مخمر آبجو وجود دارد، کمبود آن تولید بیماری تورم روده میکند.

ویتامین B₂ : احتیاج بدن جهت رشد و نمو باین ویتامین زیاد بوده و فقدان آن باعث لاغری و نقصان تبادلات تنفسی و موجب بیماری‌های جلدی است، مهمترین مواد غذایی که ویتامین (B₂) آنها زیاد است عبارتند از جگر، قلوه، گوشت، آبجو، اسفناج، پسته زمینی.

ویتامین B₆ : مفید برای سوخت مواد غذایی و مخصوصاً مواد گلوکوسیدی و کمبودش باعث بیماری‌های جلدی است موجود در جوانه گندم، ذرت، جگر، سبزیجات، مخمر آبجو، و برنج.

ویتامین ب۱۲ B12: برای جلوگیری از کم‌خونی بکار میرود و در جگر، زرده تخم مرغ و پسته بفرآوری یافت میشود.

ویتامین ث «C»

ویتامین ث C: عامل اصلی جلوگیری از ابتلاء بیماری اسکوربوت است، علائم این مرض خونریزی شدید. تورم مفاصل و لثه‌ها و ریختن دندانها و فساد خون میباشد، این ویتامین یکی از عوامل مقاومت دهنده بدن انسان در مقابل عفونت‌ها و امراض ریوی و سرماخوردگی است. و بیشتر در زرشک، جعفری، پرتقال، تربچه، نخود تازه، اسفناج، لیمو ترش، سیب‌زمینی، جگر، کاهو و فلفل تازه موجود است.

ویتامین د «D»

ویتامین D: این ویتامین برای جلوگیری و مالمجه بیماری راشی‌تیس (کج معوج شدن استخوانها) و نرمی غضروفها و تشنج بکار میرود. کمبود آن نزد کودکان باعث میشود که نسج استخوانها بطور طبیعی ساخته نشده و در نتیجه استخوانها نرم و ستون فقرات و پاها خمیده میشوند و دندانها شکل طبیعی نخواهند داشت. ویتامین D سبب جذب فسفر و کلسیم در استخوانها و جلوگیری از سل میگردد. ویتامین D در اغذیه‌های زیر موجود است: روغن ماهی، ماهی، جگر، زرده تخم مرغ، شیر، کره، کاکائو، پوست پرتقال، نارنج و از همه مهمتر نور آفتاب.

ویتامین ا «E»

ویتامین E: فقدان این ویتامین هیچ‌گونه علائم ظاهری

ندارد و عدم آن سبب عقیم شدن میگردد. بدین طریق که سلولهای مولد نطفه مرد فاسد شده و عمل خود را انجام نداده و بمحض بوجود آمدن رشد نمونکرده و جذب میشوند. ویتامین E اکثراً در جگر، کلم، زرده تخم مرغ و موز یافت میشود.

ویتامین ف « F »

ویتامین F : برای رشد و نمو انسان و لطافت پوست بدن و رشد نمو ناخن و موی بسیار مفید بوده و معالجه مرض اگزما، و خشکی پوست و سودای اطفال است. و در روغن ماهی و جوانه گندم بحد کافی وجود دارد.

ویتامین ح « H »

ویتامین H : کمبود این ویتامین ایجاد ضایعات پوستی و لکننت زبان کرده و درمخمر آبجو و سبوس گندم و زرده تخم و دل و جگر موجود است.

ویتامین ك « K »

ویتامین K . این ویتامین ضد خونریزی و سبب انعقاد خون بوده و فقدان آن باعث ایجاد ورم روده و ورم کبد و عوارض خونی چشم میگردد و در حبوبات و گوجه فرنگی و سیب زمینی وجود دارد.

ویتامین پ . پ « P . P »

ویتامین P . P : بهترین معالجه امراض روحی و دماغی و اعصاب است و فقدان آن موجب بیماریهای اگزما و جوش و غرور جوانی گشته و بحد کافی در آبجو، زرده تخم مرغ، جگر سیاه، سبزیجات و دل و قلوه وجود دارد. ویتامین پ . پ معالجه مرض

پلاکراست بیماری پلاکر معمولاً در بهار بروز کرده و با يك سستی و رخوت شدید تواما با اسهال و دردهای شدید در کف دست و کف پا همراه است

بیماریهای جسمی و طرز مداوای آنها

آبله : بیماری عفونی خطرناکی است و اکثراً بـطـرـز وبائی مخوفی دردهات و ایلات بروز می کند. علائم این بیماری استخوان درد و استفراغ و لرز و تب فوق العاده شدید در حدود ۴۰ درجه همراه با کسالت عمومی وضعف مفرط بدن است و پس ازدوروز تاولهایی بر روی پوست بدن بخصوص در صورت ظاهر میگردد . این تاولها ابتداء سرخ رنگند ولی بتدریج متورم شده از مایع چرکینی پرمی شوند و اگر تاولها در چشم بیمار نیز پدید آید منجر بکوری اومی گردد . مولد این بیماری ویروسی است که در تاولها و آب دهان و خون بیمار بسیار یافت میشود.

مداوای آبله : برای جلوگیری و معالجه بیماری آبله از واکسن آن که توسط ادوارد جنرانگلیسی در سال ۱۷۹۸ تهیه شده است استفاده میکنند.

سیاه سرفه : مرضی است ساری و هرگاه يك طفل در خانواده ای بآن مبتلا شود عموم اطفال آن خانواده و اطفال مجاورشان را نیز گرفتار می نماید. در این بیماری شعب قصبه الریه متورم میشود . مقدمه الجیش مرض سیاه سرفه با زکام و نزله خفیف توام با ناتوانی جسمی و هذیان و تب شدید و سرفه های خشک و متوالی همراه است .

معالجه سیاه سرفه : هیچ مرضی در دنیا با اندازه این بیماری انواع و اقسام دواها برایش استعمال نشده . بهترین داروهائی که تاکنون ثمر بخش افتاده است عبارتند از تَنْتور بلادن و اتروبین . البته برحسب سن مقدار مصرفی آنها تفاوت میکند و در ضمن باید مراعات مریض را از حیث غذا و لباس و منزل و خصوصاً تحریکاتی که اسباب حمله سرفه میگردد نمود .

آنژین : آنژین بیماری بسیار مسری است و بسرعت شیوع پیدا می کند علائم این بیماری با بالا رفتن درجه حرارت بدن توأم بالرزشدید و تندى نبض و کم اشتهاى و گاهى نیز با استفراغ همراه است . لوزتین و حلق مریض متورم و قرمز میشود .

معالجه آنژین : برای معالجه آنژین بیمار باید روزانه چندین بار محلول بلود و هتیلین را با حلق و لوزتین مالیده و از نوشیدن و خوردن آب و خوراکی سرد امتناع کرده و با محلولهای کلرات دو پتاس غرغره کند .

تراخم . بیماری مسری چشم است . علائم آن سرخی و تورم سطح داخلی پلکها و پیدایش دانه های کوچک خاکستری رنگی است که تدریجاً تمام سطح پلک های بالا را فرا می گیرد .

معالجه : برای معالجه تراخم از سلفات مس و داروهای سولفا میدو پنی سیلین استفاده میکنند در ضمن با اسباب برقی بخصوصی دانه های تراخمی را سوزانده و از توسعه آن جلوگیری مینمایند .

مخملک : از بیماریهای مسری بوده و بیشتر اطفال با آن مبتلا میشوند و ویروس این بیماری در آب دهان بیمار به زیاده وجود داشته و بهنگام نفس کشیدن در هوا پراکنده میشود . علائم

مخملک ابتدا تب ولرز شدید و گلو درد و ورم لوزتین است گاهی نیز لکه‌های سفید در حلق بیمار مشاهده میشود. و پس از ۲ الی ۳ روز لکه‌های قرمز رنگی در ناحیه کشاله ران و زیر بغل و گردن ظاهر میگردد در موقع ظهور این لکه‌ها حال مریض بسیار خراب و دچار هذیان است لکه‌های سرخ رنگ پس از یک هفته خشک شده و میریزند ، هنگام بیماری مخملک شخص مریض را باید از خوردن غذاهای نمکدار منع نمود .

سرخک: یکی از امراض حاد و عفونی است که تقریباً هر بچه ای بآن مبتلا خواهد شد و چون فوق العاده مسری است جلوگیری از آن تا اندازه‌ای اجتناب ناپذیر میباشد علیهذا پرهیز از این بیماری لازم بوده و باید بدون تأمل طفل سرخکی را از سایر اطفال جدا نمود. علائم این بیماری عبارتست از تب شدید و لکه‌های قرمز رنگ کوچک در صورت و شکم و عطسه و سرفه . مولد بیماری سرخک ویروسی است که در بینی و حلق مریض یافت میشود و بهنگام عطسه و سرفه در هوا پخش میگردد. برای معالجه کودک بیمار را باید از دیگران دور نگهداشت و در اطاق ملایمی از او مواظبت نمود ضمناً باید دهان و بینی کودک را با محلولهای ضد عفونی کننده گندزدائی کرد.

گریپ - آنفلونزا : گریپ یکی از بیماریهای ساری و خطرناک است که بسرعت شیوع پیدا میکند. علت بروز آن تغییر ناگهانی درجه حرارت هوا است و بیشتر در فصل پائیز و زمستان اپیدی پیدا می کند . علائم این بیماری سردرد، لرز، کمردرد، ورم مخاط بینی و حنجره همراه با تب شدید و بی اشتهائی مفرط است ، برای مبارزه و معالجه با گریپ بیمار باید هر روز چندین

بار حلق خود را با مواد ضد عفونی کننده ای نظیر کلرات دوپتاس شستشوداده و با چکاندن چند قطره گومنوله حفره های بینی را نیز ضد عفونی نماید و تا آنجائی که امکان دارد استراحت کند. انفلونزا نوعی گریپ است که سرعت انتشار آن بینهایت زیاد میباشد.

سرطان: عبارتست از رشد سریع و فوق العاده زیاد خارج از حد طبیعی مقداری از سلولهای بدن است که بدون کنترل محیط و نظم و ترتیب پیشرفت نماید. در مرحله نخستین تشخیص این بیماری بسیار مشکل است زیرا سرطان درد و عارضه ای ندارد، از این رو باید به هفت نکته زیر جهت تشخیص و مبارزه با این بیماری مهلك توجه کامل مبذول داشت.

۱- هرگونه خونریزی و یا ترشح غیرعادی که بطوربی- سابقه ای پدید آید.

۲- پیدایش هرگونه دردهایی که با درمان عادی بهبودی نیابد.

۳- هرگونه برجستگی و برآمدگی غیر عادی در پستان یا هر عضو دیگر بدن.

۴- بروز هرگونه تغییرات در ادرار و یا اجابت مزاج.

۵- دشواری بلع غذا و یا سوء هاضمه.

۶- دورگه شدن صدا و گرفتگی گلو و سرفه های بی مورد.

۷- تغییر شکل زگیل و خال که بطور ناگهانی صورت

گیرد

معالجه و مداوا: طرق درمانی و معالجه سرطان عبارتند

از رادیو تراپی ، رادیوم کبالت ، رادیو اکتیویته ، ارمونهای شیمیائی و جراحی .

سل ، یکی از امراض خطرناک و مسری محسوب میشود که هنوز دامنگیر بشر بوده و هر ساله تلفات زیادی وارد میسازد شخص مسلول ابتداء تك سرفه‌های خشك کرده و با احساس درد در ناحیه سینه همراه است. پریدگی رنك، خستگی مفرط، ضعف شدید، لاغری تدریجی و تب نامنظم علایمی هستند که با پیشرفت مرض بروز میکنند، میکرب سل توسط کخ دانشمند آلمانی بسال ۱۸۸۲ کشف گردید و بهمین جهت بآن باسیل کخ نیز میگویند . امروزه برای جلوگیری از ابتلاء به بیماری سل از واکسن B. C. G. استفاده می کنند، واکسن فوق توسط دو نفر دانشمند فرانسوی به نامهای کالمت و کورن کشف گردیده و از باسیل کاوی تهیه می شود .

طاعون ، بیماری خطرناکی است که هر وقت شایع میشود میلیونها انسان را تلف میسازد، میکرب این بیماری با نیش کیک وارد بدن انسان شده و تب شدیدی عارض می کند و طی يك هفته مریض را میکشد، امروزه با تزریق واکسن طاعون به اشخاص سالم و یا تزریق سرم باشخاص مبتلا از شیوع این بیماری مهلك جلوگیری می کنند، از بین بردن کیکها و موشها نیز یکی از طرق مبارزه با طاعون است .

کزاز ، میکرب این بیماری از راه زخم و بریدگیهای عمیق آلوده ب خاک وارد بدن انسان میگردد، علایم آن پس از ورود میکرب کزاز از ۱۱ الی ۱۳ روز دیگر ظاهر میشود در این حالت ابتداء ماهیچه‌های آرواره منقبض می گردند بطوری که دندانها رویهم کلید شده و با اصطلاح قفل می شوند، سپس ماهیچه‌های

گلو و پشت کردن و سایر اعضا نیز منقبض و سفت می گردند. در این موقعیت درجه تب بیمار به ۴۲ حتی به ۴۴ درجه رسیده و مریض با حال نزاری در خفگی می میرد. برای ۸۵ درصد از مبتلایان به کزاز راه نجاتی موجود نیست و باید کوشید از ابتلای به آن بوسیله سرم کزاز جلوگیری کرد و بهنگام بریدگی و یا خراشهای عمیق محل زخم را با تنطویرید و سایر داروهای میکرب کش ضد عفونی نمود علت انقباض ماهیچه ها ترشح سمی بسیار شدید و مهلك است که توسط میکرب کزاز در خون صورت میگیرد

اطلاعاتی درباره تاریخ ایران از ابتداء تا کنون

مادها

اقوام مادش قبیله مستقل بودند که هنگام خطر با یکدیگر متحد می گشتند. شغل آنان ابتداء گله داری بوده ولی بتدریج به زراعت و فلاحت مشغول شدند. اولین کسی که پادشاهی مادها انتخاب شد دیوکس (دژوس) بود، وی پایتختش را هاکماتانا (همدان) قرار داد و مدت ۵۳ سال سلطنت کرد از (۷۵۸ الی ۶۵۵ قبل از میلاد مسیح). پس از دیوکس پسرش فرارت با سلطنت رسید وی پارسههارا مطیع کرد و بهنگام جنگ با آسوریهها شکست خورده و کشته شد، مدت حکمرانی او بیست و دو سال است از (۶۵۵ الی ۶۳۳ ق. م) پس از فرارت به ترتیب کیاکسار (هوخستر) ۴۹ سال از (۶۳۳ تا ۵۸۴ ق. م) و آستیاك ۳۴ سال از (۸۵۴ الی ۵۵۵ ق. م) بر قوم ماد پادشاهی کردند، آخرین پادشاه این قوم (آستیاك) در سال

۵۵۰ ق.م بدست داماد خود کورش کبیر از سلطنت خلع و بدین گونه سلسله مادها منقرض گردید

سلطنت در ایران با جلوس کورش کبیر سر سلسله هخامنشیان در روز اول فروردین سال ۵۵۰ ق. م آغاز می شود آنچه از این بیعده مطالعه خواهید فرمود شرح سلسله های سلطنتی و حکومتی مختلفه ایران در طول ۲۵۰۰ سال تاریخ شاهنشاهی است .

سلسله هخامنشی (۵۵۰ - ۳۳۰)

کورش کبیر بانی و نخستین پادشاه این سلسله است ، وی لیدی و بابل را فتح و یهودیان را از بند اسارت رها نید کورش بسال ۵۲۸ ق.م در حین کارزار با اقوام صحرا نشین آسیای وسطی کشته شد، قبر کورش در بازار گاد قرار دارد.

پادشاهان سلسله هخامنشی

کورش کبیر	(۵۲۸-۵۵۰ ق . م)	۲۲ سال
کمبوجیه	(۵۲۳-۵۲۸)	۶
کئوماتا	(۵۲۳-۵۲۳)	۱
داریوش اول	(۴۸۶-۵۲۳)	۳۷
خشایارشا	(۴۶۵-۴۸۶)	۲۱
اردشیر اول	(۴۲۴-۴۶۵)	۴۱
خشایارشا دوم	(۴۲۴-۴۲۴)	۴۵ روز
داریوش دوم	(۴۰۴-۴۲۴)	۲۰ سال
اردشیر دوم	(۳۵۸-۴۰۴)	۴۶
اردشیر سوم	(۳۳۸-۳۵۸)	۲۰
اوارسیس	(۳۳۶-۳۳۸)	۲

داریوش سوم (۳۳۵-۳۳۶) ۴ ۶

آخرین پادشاه سلسله هخامنشی یعنی داریوش سوم بسال ۳۳۵ قبل از میلاد در ناحیه بین النهرین و اربل از اسکندر مقدونی شکست خورده و بدست دو نفر از ساتراپها به نامهای بسوس و برسانتس کشته شد و با مرك وی سلسله هخامنشیان پس از ۲۲۵ سال سلطنت منقرض گردید . اسکندر کبیر پس از تاخت و تاز فراوان و آتش زدن (استخر) پایتخت زیبای هخامنشیان بسن ۳۲ سالگی در بابل در گذشت، پس از مرك وی امپراطوری وسیعش بین سرداران او تقسیم شد و ایران نیز نصیب سرداری بنام سلوکوس گردید . آغاز تاریخ سلطنت سلوکیان از سنه ۳۱۲ قبل از میلاد است پایتخت آنان ابتدا بابل و بعد سلوکیه و در آخر انطاکیه شد آخرین پادشاه این سلسله در سال ۲۴۷ ق.م از تیرداد اشکانی شکست خورد و با این شکست بعمر ۱۳۸ ساله حکومت سکوکیان در ایالت پارت خاتمه داده شد .

اشکانیان (۲۵۰ ق.م - ۲۲۴ میلادی)

در زمان سلطنت آنتیو کوس دوم (۲۶۱-۲۴۲) از سلسله سلوکیان ایالت پارت به همت ارشک یا اشک موسس سلسله اشکانیان در سال ۲۵۰ ق.م مستقل گردید . و این استقلال وقتی استحکام کامل یافت که پس از مرك وی برادرش تیرداد اول بسنه ۲۴۷ ق.م سپاه سلوکیان را شکست داده و آنها را تارومار کرد، پادشاهان بعدی اشکانی با احترام اشک اول (مؤسس این سلسله) اسم او را بر نام خود افزودند .

جدول سلاطین اشکانی

۳ سال	مؤسس سلسله اشك اول	ارشك
۳۳	برادر ارشك ، دوم	تیرداد اول
۱۸	پسر تیرداد ، سوم	اردوان
۱۰	پسر اردوان ، چهارم	فری پاپیت
۱۲	پسرفری پاپیت ، پنجم	فرهاد اول
۳۷	برادر فرهاد اول ، ششم	مهرداد اول
۱۱	پسر مهرداد اول ، هفتم	فرهاد دوم
۱	عموی فرهاد دوم ، هشتم	اردوان دوم
۵۷	پسر اردوان دوم ، نهم	مهرداد دوم
۲	برادر فرهاد دوم ، دهم	سنتروك
۹	پسر سنتروك ، یازدهم	فرهاد سوم
۴	پسر فرهاد سوم ، دوازدهم	مهرداد سوم
۱۸	برادر مهرداد سوم ، سیزدهم	ارداول
۳۵	پسر ارداول ، چهاردهم	فرهاد چهارم
۲	پسر فرهاد چهارم ، پانزدهم	فرهاد پنجم
۶	پسر فرهاد پنجم ، شانزدهم	ارد دوم
۲	پسر فرهاد چهارم ، هفدهم	وانان اول
۳۰	برادر فرهاد پنجم ، هجدهم	اردوان سوم
۷	پسر اردوان ، نوزدهم	واردن
۶	برادر واردن ، بیستم	گودرز
۵ ماه	پسر وانان اول ، بیست و یکم	وانان دوم
۲۴ سال	پسر گودرز ، بیست و دوم	بلاش اول

پس از مرگ بلاش اول پادشاهانی بنام بلاش - پاگرسوم اردوان چهارم در نقاط مختلفه ایران حکم فرمائی کردند . مدت سلطنت آنها رویهم ۳۲ سال طول کشید از ۷۵ میلادی الی ۱۰۷ میلادی .

خسرو	-	بیست و سوم	۱۷ سال
بلاش دوم	برادر خسرو	بیست و چهارم	۱۸
بلاش سوم	پسر بلاش دوم	بیست و پنجم	۴۶
بلاش چهارم	پسر بلاش سوم	بیست و ششم	۳
بلاش پنجم	پسر بلاش چهارم	بیست و هفتم	۱۹
اردوان پنجم	پسر بلاش چهارم	بیست و هشتم	۲۷

ساسانیان (۲۲۴ میلادی - ۳۱۰ ق .)

مؤسس سلسله ساسانی و احیاء کننده آئین مزدیسنی اردشیر بابکان است که بسال ۲۲۴ میلادی در دشت هر مزدگان (نزدیک شوش) اردوان پنجم آخرین پادشاه اشکانی را شکست داده و آن سلسله را منقرض کرد.

جدول سلاطین ساسانی

اردشیر	(۲۲۴ - ۲۴۱ میلادی)	۱۷ سال
شاپور	(۲۴۱ - ۲۷۲)	۳۱
هرمز	(۲۷۲ - ۲۷۲)	۱
بهرام	(۲۷۲ - ۲۷۵)	۳
بهرام دوم	(۲۷۵ - ۲۸۲)	۷
بهرام سوم	(۲۸۲ - ۲۸۲)	۱
نرسی	(۲۸۲ - ۳۰۱)	۱۹

۹	(۳۱۰-۳۰۱)	هرمز دوم
۱	(۳۱۰-۳۱۰)	آذر نرسی
۷۰	(۳۸۰-۳۱۰)	شاپور دوم
۲	(۳۸۲-۳۸۰)	اردشیر دوم
۶	(۳۸۸-۳۸۲)	شاپور سوم
۱۱	(۳۹۹-۳۸۸)	بهرام چهارم
۲۱	(۴۲۰-۳۹۹)	یزدگرد اول
۲۰	(۴۴۰-۴۲۰)	بهرام پنجم
۱۷	(۴۵۷-۴۴۰)	یزدگرد دوم
۲	(۴۵۹-۴۵۷)	هرمز سوم
۲۴	(۴۸۳-۴۵۹)	فیروز
۴	(۴۸۷-۴۸۳)	بلاش اول
۴۴	(۵۳۱-۴۸۷)	قباد اول
۴۸	(۵۷۹-۵۳۱)	انوشیروان عادل
۱۱	(۵۹۰-۵۷۹)	هرمز چهارم
۳۸	(۶۲۸-۵۹۰)	خسرو دوم
۱	(۶۲۹-۶۲۸)	شیرویه

از این پس سلسله ساسانی دچار هرج و مرج گردیده و نه پادشاه و ملکه بامدت‌های کوتاه بسلطنت رسیدند باین ترتیب اردشیر سوم، شهربراز، بهرام چوبینه، پوران دخت، گشتاسپده : آذر میدخت، جوانشیر، هرمز پنجم . خلاصه تاج و تخت ایران هر روز باز یچه شخصی بوده و خطر عظیمی که عبارت از پیدایش قدرت اعراب باشد استقلال ایران را تهدید میکرد و سرانجام

در سال ۶۳۲ اعیان مملکت تاج را بر سر یزدگرد سوم پسر شهریار نوه خسرو پرویز گذاشتند و در ایام سلطنت او سلسله ساسانی به دست اعراب منقرض گشت .

فهرست مهمترین وقایع تاریخ ایران باستان قبل از میلاد

سلسله مادها - ۷۰۸ تأسیس سلطنت مادها بهمت دیوکس

۵۸۵ - صلح مادها و لیدیها در زمان کیاکسار .

۵۵۰ - شکست استیاک و انقراض مادها بدست کوروش کبیر

سلسله هخامنشیان - ۵۴۶ . جنگ کوروش با کروزوس

پادشاه لیدی .

۵۳۹ - فتح بابل توسط کوروش .

۵۲۵ - فتح مصر در زمان کمبوجیه .

۵۲۱ - قتل گوماتا ، آغاز سلطنت داریوش کبیر ، تسخیر

بابل .

۵۱۷ - لشکر کشی داریوش بمصر .

۵۱۴ - حمله داریوش بکشور سکیتها .

۴۹۸ - تسخیر شهر سارد توسط شورشیان یونانی .

۴۹۳ - فتح تراکیه بدست لشکر داریوش .

۴۹۰ - جنگ ماراتن .

۴۸۱ - لشکر کشی بیونان در زمان خشایار شاه و جنگ

سالامین .

- ۴۷۹ - نبرد پلاته
- ۴۴۹ - معاهده کیمون با یونانیان در زمان اردشیر اول.
- ۴۰۱ - جنگ کوناکزا و بازگشت ده هزار اسپر جنگی در زمان اردشیر دوم.
- ۳۸۷ - قرار داد آنتالیداس در زمان اردشیر دوم با یونانیها .
- ۳۴۵ - فتح مصر در زمان اردشیر سوم .
- ۳۳۴ - جنگ گرانیک در عصر داریوش سوم با اسکندر .
- ۳۳۱ - جنگ اربل داریوش سوم با اسکندر .
- ۳۳۰ - قتل داریوش سوم .
- ۲۵۰ - تأسیس دولت پارت بهمت اشک اول
- ۲۴۷ - آغاز سلطنت تیرداد و شکست سلوکیان .
- ۲۱۴ الی ۱۹۶ - به رسمیت شناختن سلوکیان سلطنت اشکانیان را .
- ۱۲۸ الی ۱۲۵ - شکست آنتیوکوس در (سیده) و زمان سلطنت فرهاد دوم .
- ۱۲۴ الی ۷۸ - سلطنت مهرداد بزرگ و توسعه مملکت اشکانی از هند تا بین النهرین .
- ۵۳ - شکست رومیان در جنگ حران و کشته شدن کراسوس در زمان ارداول .
- ۳۶ - شکست آنتوان رومی در زمان فرهاد چهارم .

وقایع بعد از میلاد

۱۱۵ الی ۱۱۷ - لشکر کشی تراژان بطرف ایران و

- عقب نشینی وفوت او .
 ۹۴ الی ۱۹۷ - افتادن سلوکیه بدست سور هفتم و عقب
 نشینی او در عهد بلاش چهارم .
 ۲۱۷ - خیانت کارکالا امپراطور به اردوان پنجم .
 ۲۱۸ - شکست مارینوس از اردوان پنجم .
سلسله ساسانیان - ۲۲۴ - قیام اردشیر بابکان و شکست
وانقراض اشکانیان و کشته شدن اردوان پنجم .
 ۲۲۶ - ورود اردشیر بابکان به طیسفون .
 ۲۳۷ - فتح حران و نصیبین
 ۲۴۲ - سلطنت شاپور اول و ظهورهانی .
 ۲۶۰ - اسیر شدن والرین امپراطور روم در زمان شاپور
 اول .

- ۲۹۶ - شکست کالریوس از نرسی
 ۲۹۷ - شکست نرسی از کالریوس و ازدست دادن پنج
 ایالت .
 ۳۶۳ - صلح با رومیان و استرداد پنج ایالت در عصر
 شاپور دوم
 ۳۸۵ - قسمت شدن ارمنستان در زمان شاپور سوم بین
 ایران و روم
 ۴۲۰ الی ۴۴۰ - جنگ بهرام پنجم (گور) با هیاطله و
 شکست قطعی آنها و مدت سلطنت بهرام .
 ۴۸۷ الی ۴۹۷ - سلطنت قباد دعوی مزدک و خلع قباد
 ۵۰۱ - بازگشت قباد بسلطنت

- ۵۳۱ - جنگ و فتوحات قباد بارومیان
 ۵۳۲ - صلح انوشیروان با روم
 ۵۷۵ - فتح یمن در عهد انوشیروان
 ۵۷۹ - مرگ انوشیروان
 ۵۹۰ الی ۵۸۹ - قیام بهرام چوبینه و کشته شدن هرمز
 چهارم .
- ۵۹۱ الی ۵۹۰ - سلطنت خسرو پرویز ، فتوحات او و سرداران نامیش و فتح بین النهرین ، آسیای صغیر ، انطاکیه ، دمشق ، بیت المقدس و مصر از سالهای ۶۱۷ تا ۶۰۳ .
- ۶۲۷ الی ۶۲۲ - جنگهای هرقل با سرداران ایرانی در ارمنستان و انطاکیه .
- ۶۲۸ الی ۶۲۷ - حمله هرقل به دستگرد و کشته شدن خسرو پرویز .
- ۶۲۹ - صلح شیرویه با رومیان .
- ۶۲۹ - سلطنت شهربراز و کشته شدن او بدست سربازانش
- ۶۳۵ - صلح ایران و روم در زمان پوراندهخت
- ۱۴ هـ . ق . - شکست لشکر یزدگرد در قادسیه از عربها .
- ۱۶ هـ . ق . - نبرد جلولاء
- ۲۱ هـ . ق . - جنگ نهاوند .
- ۳۱ هـ . ق . - کشته شدن یزدگرد سوم و انقراض دولت ساسانیان .
- بعد از انقراض سلسله ساسانی بدست اعراب دوسلسله

حکومتی عرب بر امپراطوری اسلامی که ایران نیز قسمتی از آن بود خلافت کردند.

۱- دوره خلافت بنی امیه از سال ۴۱ هجری یعنی پس از شهادت علی علیه السلام و صلح امام حسن (ع) با معاویه شروع شده و در سنه ۱۳۲ هجری باشکست مروان ثانی از ابو مسلم خراسانی و ابوالعباس علی بن عبدالله بن عباس خاتمه یافته است، واقعه جانسور کربلا و شهادت حضرت حسین علیه السلام در زمان خلافت یزید بن معاویه در محرم سال ۶۱ هجری بوجود آمد ، اسامی خلفای بنی امیه از این قرار است : معاویه - یزید - معاویه دوم - مروان اول - عبدالملک - ولید اول - سلیمان - عمر بن عبدالعزیز - یزید دوم - ه-شام - ولید دوم - یزید سوم - ابراهیم - مروان دوم.

۲- خلافت عباسیان از سنه ۱۳۲ هجری تا خلافت مستعصم آخرین خلیفه عباسی که بسال ۶۵۶ هجری بدست هلاکو - خان مغول مقتول گردید ۵۲۴ سال طول کشید ، اسامی خلفای عباسی عبارتند از : ابوالعباس ۱۳۲ - منصور ۱۳۶ - مهدی ۱۵۸ - هادی ۱۶۹ - هارون ۱۷۰ - مأمون ۱۹۸ - معتصم ۲۰۸ - واثق ۲۲۷ - متوکل ۲۳۲ - منتصر ۲۴۷ - مستعین ۲۴۸ - معتز ۲۵۲ - مهتدی ۲۵۵ - معتمد ۲۵۶ - معتضد ۲۷۹ - مکتفی ۲۸۹ - مقتدر ۲۹۵ - قاهر ۳۲۰ - راضی ۳۲۲ - متقی ۳۲۹ - مستکفی ۳۳۳ - مطیع ۳۳۴ - طائع ۳۶۳ - قادر ۳۸۹ - قائم ۴۲۲ - مقتدی ۴۶۷ - مستظهر ۴۸۷ - مسترشد ۵۱۲ - راشد ۵۲۹ - مقتضی ۵۳۰ - مستنجد ۵۵۵ - مستضی ۵۶۶ - ناصر ۵۷۵ - ظاهر ۶۲۲ - مستنصر

۶۲۳ مستعصم ۶۵۶ - ۶۴۰ . اولین سلسله حکومتی ایران که بعد از تسلط اعراب تشکیل گردید سلسله طاهریان بود.

طاهریان

زمانیکه کار خلافت بین امین و مأمون فرزندان هارون- الرشید بجنک و جدال کشید ، طاهر بن حسین معروف به ذوالیمینین بکمک مأمون شتافته و لشکر امین را بسرداری علی بن عیسی بسال ۱۹۵ هجری شکست داده و خود او را بقتل رسانید مأمون نیز پیاس این فداکاری ویرا بحکومت خراسان منصوب کرد، طاهر درسال ۴۰۵ هجری عازم آنحدود شده و پایه‌های حکومت طاهریان را بنیان گذارد ؛ سلسله طاهریان پس از ۵۵ سال حکومت درسال ۲۵۹ بدست یعقوب لیث صفاری منقرض گردید .

طاهر بن حسین	(۲۰۷-۲۰۵)	۲ سال
طلحة بن طاهر	(۲۱۳-۲۰۷)	۷
عبدالله بن طاهر	(۲۳۰-۲۱۳)	۱۸
طاهر بن عبدالله	(۲۴۸-۲۳۰)	۱۸
محمد بن طاهر	(۲۵۹-۲۴۸)	۱۱

علویان

مؤسس این سلسله حسن بن زید است که بسال ۲۵۰ هجری با اتحاد دیلمیان و طبرستانها حکومت علویان را تشکیل دادوی بسال ۴۷۰ هجری درگذشت ، پس از فوت حسن بترتیب محمد بن زید تا سال ۲۸۷ و حسن بن علی تا سال ۳۰۱

بر گرگان و طبرستان حکومت کردند ، آخرین بازمانده این سلسله بنام حسین بن علی در جنگ با سامانیان کشته شد و نواحی مورد حکومت او بین سرداران دیلمی و آن بویه و سامانی تقسیم گردید .

مدت حکومت علویان ۶۵ سال است از (۲۵۰ تا ۳۱۵ ه . ق)

حسن بن زید	(۲۷۰-۲۵۰)	۲۰ سال
محمد بن زید	(۲۷۸-۲۷۰)	(۸
حسین بن کوکبی	(۲۵۳-۲۵۱)	(۲
حسن بن علی اطروش	(۳۱۱-۳۰۴)	(۷
حسن بن قاسم	(۳۱۵-۳۰۴)	(۱۱
ابو علی احمد	(۳۱۵-۳۱۲)	(۳
ابو جعفر احمد	(۳۱۵-۳۱۵)	(۱
ابو علی حسین بن احمد علی	(۳۱۵-۳۱۲)	(۳

صفاریان

بانی سلسله صفاریان یعقوب بن لیث است که مدتی با برادرانش عمرو و علی و ظاهر در سیستان برویکری اشتغال داشتند و بهمین جهت این سلسله بصفاریان مشهور گردید .
 یعقوب در سال ۲۴۷ هجری پس از برکناری درهم حاکم سابق امیر سیستان و بلخ و هرات گردید . مرك یعقوب در سال ۲۶۵ هجری پس از ۱۸ سال حکومت بمرض قولنج درگندی شاپور اتفاق افتاد ، پس از یعقوب برادرش عمرو لیث جانشین او گردید وی سال ۲۸۷ هجری بهنگام جنگ با سامانیان دستگیر و در

سال ۲۸۹ بامر مکتفی خلیفه عباسی در بغداد کشته شد. دیگر حکمرانان صفاری عبارتند از: طاهر بن محمد بن عمر - معذل بن علی بن لیث - ابوجعفر احمد بن محمد بن خلف - خلف ابن احمد - طاهر بن خلف ابن احمد. مدت حکومت صفاریان ۴۸ سال است از (۲۵۹ تا ۳۰۷ ه.ق) این سلسله بدست غزنویان منقرض شد .

سامانیان

جمعی از مؤرخین منجمله ابوریحان بیرونی نسب سامانیان را به بهرام چوبینه نسبت داده‌اند . مؤسس این سلسله (اسد بن عبدالله) نام داشت ۴۰۴ هجری و حکمران خراسان بود . پس از او به ترتیب فرزندانش نوح و احمد و یحیی و الیاس بر سمرقند و فرغانه و هرات و چاچ حکومت کردند .

۱- نصر بن احمد	(۲۷۹-۲۵۰)	۲۹ سال
۲- اسمعیل بن احمد	(۲۹۵-۲۷۹)	۱۶
۳- ابو نصر احمد بن اسمعیل	(۳۰۱-۲۹۵)	۶
۴- نصر بن احمد اول	(۳۳۱-۳۰۱)	۳۰
۵- نوح بن نصر	(۳۴۳-۳۳۱)	۱۲
۶- عبدالملک بن نوح	(۳۵۰-۳۴۳)	۷
۷- نصر بن ملک نوح	(۳۵۰-۳۵۰)	۱
۸- منصور بن نوح	(۳۶۶-۳۵۰)	۱۶
۹- نوح بن منصور	(۳۸۷-۳۶۶)	۲۱
۱۰- منصور بن نوح	(۳۸۹-۳۸۷)	۲

- ۱۱- عبدالملك، بن نوح (۳۸۹-۳۸۹) ۶ماه
 ۱۲- ابوالفوارس بن نوح (۳۸۹-۳۸۹) ۶ د
 ۱۳- ابراهیم بن نوح (۳۸۹-۳۹۵) ۶سال
- مدت حکومت سامانیان از بدو تأسیس یعنی از زمان اسد بن عبدالله تا سلطنت ابراهیم بن نوح و انقراض آن توسط سلطان محمود سبکتکین ۱۹۵ سال طول کشید از (۲۰۴ تا ۳۹۵ ه.ق)

آل زیار

مؤسس سلسله آل زیار **مرداویچ** یا مردآویز است که بسال ۳۱۶ در اندک مدتی قزوین ، طبرستان ، همدان ، یزد ، کاشان ، اصفهان ، گلپایگان و قم را بزیر سلطه خود کشید، وی لشکر (مقتدر) خلیفه عباسی را شکست داده و بسال ۳۲۳ هجری بدست لشکریان خود کشته شد. پس از مرداویچ برادرش وشمگیر از سنه (۳۲۳-۳۵۶) و بهستون از (۳۵۶-۳۶۶) و قابوس بن وشمگیر از (۳۶۶- ۴۰۳) و منوچهر از (۴۲۳-۳۶۶) و انوشیروان از (۴۰۳-۴۳۵) به ترتیب بسطنت رسیدند. آخرین پادشاه این سلسله بنام **گیلان شاه** دست نشانده سلجوقیان شد. مدت سلطنت آل زیار ۱۱۹ سال است از (۳۱۶ الی ۴۳۵)

آل بویه (دیلمیان)

سلسله آل بویه بهمت بویه ماهیگیر از اهالی دیلم که نسبش بهرام گور میرسد تشکیل گردید. حکمرانان این سلسله از سال (۳۲۱-۴۴۳) بمدت ۱۲۲ سال بر نواحی مختلف ایران

حکومت داشتند، امرای معروف آل بویه عبارتند از : ابوشجاع ، علی عماد الدوله ، حسن رکن الدوله ، احمد معزالدوله ، علی فخرالدوله ، فنا خسرو عضدالدوله . بختیارعزالدوله ، ابوالحسن فخرالدوله ، مؤیدالدوله ، ابوکالیجار ، صمصام الدوله ، رستم مجدالدوله ، شمس الدوله ، شرف الدوله ، بهاء الدوله ، جلال الدوله ، مشرف الدوله ، قوام الدوله ، عمادالدین ، سلطان الدوله ، طوطی الدوله ، کاکویه ظهیرالدین ابو منصور فرامرز و ملک الرحیم وعلاء الدوله . آخرین حکمرانان این سلسله یعنی ملک الرحیم وعلاء الدوله از طغرل سلجوقی و محمود غزنوی شکست خورده و سلسله آنان منقرض گردید . معزالدوله دیلمی **مستکفی** خلیفه عباسی را بسال ۳۳۳ هجری از خلافت خلع و پسرش ابوالقاسم (مطیع الله) را برجای وی نشاند و بدین ترتیب خلفای عباسی پس از سه قرن خلافت دست نشانده ایرانیان شدند .

غزنویان

در زمان منصور اول سامانی **البتکین** غلام ترک او که ریاست لشکر وی را داشت در اثر کدورتی بجانب غزنه رفته و در آنجا بسال ۳۵۰ هجری سلسله غزنویان را تأسیس کرد ، پس از **البتکین** به ترتیب **اسحق** و **پیری** حکومت کردند . جدول سلاطین غزنوی بشرح زیر است :

البتکین - اسحق - پیری

سال ۲۱	(۳۸۷-۳۶۶)	سبکتکین
چندماه	(۳۸۷-۳۸۷)	اسمعیل

۳۴ سال	(۳۸۷-۴۲۱)	محمود
چندماه	(۴۲۱-۴۲۱)	محمد
۱۱ سال	(۴۲۱-۴۳۲)	مسعود
چندماه	(۴۳۲-۴۳۲)	محمد
۹ سال	(۴۳۲-۴۴۱)	مودود
چندماه	(۴۴۱-۴۴۱)	علی بن مسعود
چندماه	(۴۴۱-۴۴۱)	مسعود بن مودود
۳ سال	(۴۴۱-۴۴۴)	عبدالرشید محمود
چندماه	(۴۴۴-۴۴۴)	طغرل
۷ سال	(۴۴۴-۴۵۱)	فرخ زاد
« ۲۰	(۴۵۱-۴۷۱)	ابراهیم
« ۲۱	(۴۷۱-۴۹۲)	ظیرالدوله
« ۱۶	(۴۹۲-۵۰۸)	مسعود
« ۲	(۵۰۹-۵۱۱)	ارسلان شاه
« ۳۶	(۵۱۱-۵۴۷)	بهرام شاه
« ۸	(۵۴۷-۵۵۵)	خسروشاه
« ۲۷	(۵۵۵-۵۸۲)	ملکشاه

سلسله غزنوی پس از ۲۰۷ سال سلطنت (۳۵۰--۵۵۷) با دست نشانده شدن سلطان ملکشاه بسال ۵۵۷ توسط غوریان منقرض گردید .

سلجوقیان

مؤسس سلسله سلجوقیان طغرل است که در سال ۴۳۱

هجری پس از فتح نیشابور بسطنت رسید وزیر او عمیدالملک کندری بود. پس از طغرل پسر برادرش محمد بن چغری بیک (آلب ارسلان) بدستیاری وزیر دانشمندش خواجه نظام الملک برجای وی نشست. فرقه اسماعلیه و فتنه حسن صباح در زمان سلطنت همین پادشاه ظهور کرد.

طغرل اول	(۴۳۱ - ۴۵۵)	۲۴ سال
سلیمان	(۴۵۵ - ۴۵۵)	چند ماه
آلب ارسلان	(۴۵۵ - ۴۶۵)	۱۰ سال
ملکشاه	(۴۶۵ - ۴۸۵)	۲۰ سال
برکیارق	(۴۸۵ - ۴۹۸)	۱۳ سال
غیاث الدین محمد	(۴۹۸ - ۵۱۱)	۱۳ سال
محمود بن محمد	(۵۱۱ - ۵۱۱)	۱ سال
سلطان سنجر	(۵۱۱ - ۵۵۲)	۴۱ سال
ابوالقاسم محمود	(۵۵۲ - ۵۵۶)	۴ سال

سلاجقه عراق: ۱ - محمود بن ملکشاه ۲ - طغرل بن ملکشاه ۳ - ابوالفتح مسعود ۴ - ملکشاه سلطان محمود ۵ - غیاث الدین ابوشجاع ۶ - سلیمان بن محمد ۷ - ارسلان بن طغرل ۸ - رکن الدین طغرل بن ارسلان. این سلسله بدست خوارزمشاهیان منقرض شد (۵۱۱ - ۵۹۰)

سلجوقیان کرمان: ۱ - قاورد بن چغری بیک ۲ - سلطان شاه ۳ - تورانشاه بن قاورد ۴ - امیران شاه ۵ - ارسلان شاه ۶ - غیاث الدین طغرل ۷ - محمد بن بهرامشاه ، این سلسله

پس از ۱۵۰ سال سلطنت در سال ۵۸۳ بدست غزها منقرض گردید
(۴۳۳ - ۵۸۳)

اتابکان فارس (سلفریان) (۵۴۳ - ۶۸۶)

۱ - سلفر	۲ - زنگی بن مودود
۳ - ملك بن زنگی	۴ - طغرل بن سلز
۵ - سعد بن زنگی	۶ - ابوبكر بن سعد زنگی
۷ - اتابك محمد بن ابوبكر	۸ - اتابك محمد شاه بن سعد
۹ - سلجوق شاه	۱۰ - ملكه آتش خاتون
- این سلسله با ازدواج آتش خاتون با منكو تیمورپسر
هلاکو خان پس از ۱۴۳ سال حکمرانی بسال ۶۸۶ منقرض
گردید .

اتابکان آذربایجان (۵۳۱ - ۶۲۲)

۱ - محمد جهان پهلوان ایلدگز	۲ - محمد بن ایلدگز مظفر
۳ - قزل ارسلان	۴ - اتابك ابوبكر محمد
۵ - منظرالدین بن محمد	۶ - قتلغ اینانج
- منقرض کننده این سلسله سلطان جلال الدین خوارزمشاه است .

اتابکان دمشق (۴۹۷ - ۵۴۹)

۱ - تاج الملوك بوری	۲ - شهاب الدین محمود
۳ - شمس الملوك	۴ - جمال الدین محمد
۵ - مجیر الدین	

اتابکان موصل (۵۲۱ - ۶۳۱)

۱ - سیف الدین غازی	۲ - قطب الدین مودود

- ۳- سیف‌الدین دوم
 ۴- عزالدین مسعود
 ۵- ارسلانشاه اول
 ۶- مسعود دوم
 ۷- ارسلان شاه دوم
 ۸- ناصرالدین محمود
 ۹- بدرالدین لؤلؤ. این سلسله بدست مغولان منقرض شد.

اتابکان لرستان (۵۴۳ - ۷۴۰)

- ۱- علی بن حسن فضولی
 ۲- نصرالدین هزاراسب
 ۳- اتابک تکه
 ۴- شمس‌الدین ارغو
 ۵- یوسف شاه ارغو
 ۶- افراسیاب اول
 ۷- احمد بن آلب ارغو
 ۸- رکن‌الدین بن یوسف
 ۹- افراسیاب دوم

اسمعیلیان (۴۸۳ - ۶۵۳)

- ۱- حسن صباح (۴۸۳ - ۶۱۸) ۳۵ سال
 ۲- کیا بزرگ‌امید (۵۱۸ - ۵۳۲) ۱۴ سال
 ۳- محمد (۵۳۲ - ۵۵۷) ۲۵ سال
 ۴- علی ذکروه‌الاسلام (۵۵۷ - ۵۶۱) ۴ سال
 ۵- نورالدین محمد (۵۶۱ - ۶۰۷) ۴۶ سال
 ۶- جلال‌الدین حسن (۶۰۷ - ۶۱۸) ۱۱ سال
 ۷- علاء‌الدین محمد (۶۱۸ - ۶۵۱) ۳۳ سال
 ۸- رکن‌الدین خورشاه (۶۵۱ - ۶۵۳) ۲ سال
- فرقه اسمعیلیه را هلاکوخان مغول باکشتن رکن‌الدین خورشاه منقرض کرد.

غوریان (آل‌غور) (۵۴۳-۶۲۲)

سال ۱	(۵۴۴-۵۴۳)	سیف‌الدین سوری
سال ۱۲	(۵۵۶-۵۴۴)	علاء‌الدین جهانسوز
سال ۴	(۵۵۸-۵۵۶)	سیف‌الدین محمد
سال ۴۱	(۵۹۹-۵۵۸)	غیاث‌الدین محمد
سال ۳	(۶۰۲-۵۹۹)	شهاب‌الدین محمد
سال ۵	(۶۰۷-۶۰۲)	محمود بن غیاث‌الدین
چند ماه	(۶۰۷-۶۰۷)	بهاء‌الدین سام
سال ۳	(۶۱۵-۶۰۷)	علاء‌الدین بن محمد
سال ۱۵	(۶۲۵-۶۱۵)	علاء‌الدین اتسز
سال ۲	(۹۲۲-۶۲۵)	محمد بن شجاع‌الدین

امراء بامیان (۶۰۲-۵۶۹)

۱- فخرالدین مسعود

۲- شمس‌الدین محمد

۳- بهاء‌الدین بن شمس‌الدین

خوارزمشاهیان

نسب سلاطین خوارزم به انوشترکین غرجه میرسد وی از مقربین درگاه ملک‌شاه سلجوقی بود. مؤسس این سلسله **قطب‌الدین محمد** است که بسال ۴۹۱ هجری حکمرانی خراسان از طرف سلطان سنجر باو تفویض گردید.

سال سلطنت	(۵۲۱-۴۹۱)	قطب‌الدین محمد
» ۳۵	(۵۵۱-۶۲۱)	علاء‌الدین اتسز
» ۱۶	(۵۶۷-۵۵۱)	ایل ارسلان
» ۱	(۵۶۸-۵۶۷)	سلطان شاه

- علاءالدین تکش (۵۶۸-۵۹۶) ۲۸
  - علاءالدین محمد (۵۹۶-۶۱۷) ۲۱
  - جلال‌الدین منکبرمی (۶۱۷-۶۲۸) ۱۱
- این سلسله (۴۹۱-۶۲۸) پس از ۱۳۹ سال سلطنت به دست چنگیزخان مغول منقرض گردید .

رویدادهای مهم تاریخ ایران از قرن دوم هجری تا حمله مغول

- ۱۳۲- شکست مروان آخرین خلیفه بنی امیه در نزدیکی رودزاب از ابومسلم و تشکیل خلافت عباسیان .
- ۱۳۷- کشته شدن ابومسلم خراسانی در زمان خلافت منصور .

۱۳۷- دستگیری سندباد مجوس و قتل او

۱۵۱- کشته شدن استاذسیس

۱۵۹ الی ۱۶۱- دعوی المقنع و دفع غائله او

۱۸۷- کشته شدن جعفر برمکی بامرهارون الرشید

۲۰۱ الی ۲۲۳- قیام بابک خرم‌دین و شکست و قتل او

طاهریان

- ۱۹۸- فتح بغداد بدست طاهر بن حسین (ذوالیمینین) از طرف مأمون .

۲۰۵- تأسیس سلسله طاهریان در خراسان

۲۵۹- انقراض طاهریان بدست یعقوب لیث صفاری

علویان

۲۰۵- آغاز اقتدار حسن بن زید بیاری دیلمیان و طبرستانی‌ها

در مازندران

۲۵۷- تسلط حسن بن زید بر گرگان و شکست محمد بن طاهر .

۲۷۰- درگذشت حسن بن زید .

۲۸۷- شکست محمد بن زید از اسمعیل سامانی و فوت او

۳۰۱- استیلاء حسن بن علی الاطروش بر مازندران

۳۰۱- پایان حکمرانی علویان توسط سرداران دیلمی و

آل زیار .

صفاریان

۲۵۳- حکمرانی یعقوب لیث صفاری بر سیستان و هرات

و تسلط او بر بلخ ، طغارستان و سند

۲۵۷- واگذاری امارت نواحی فوق از خلیفه عباسی (معمد)

به یعقوب .

۲۵۹- فتح نیشابور و انقراض طاهریان توسط یعقوب

۲۵۹- لشکرکشی یعقوب بمازندران

۲۶۰- شکست یعقوب از لشکر خلیفه

۲۶۲- درگذشت یعقوب

۲۷۴- جنگ عمرو بن لیث صفاری با خلیفه در حدود فارس

۲۸۳- شکست رافع بن هرثمه از عمرو

۲۸۷- شکست و اسیر شدن عمرو بدست اسمعیل سامانی و

محدود شدن اقتدار صفاریان بر سیستان .

سامانیان

- ۲۵۴- حکمرانی اسد بن سامان در خراسان و ماوراءالنهر
 ۲۷۵- شکست نصر بن احمد سامانی از برادرش اسمعیل

سامانی .

- ۲۷۹- فوت نصر و توسعه قدرت اسمعیل
 ۲۷۸- شکست عمرو و اقتدار اسمعیل بر خراسان
 ۲۷۸- اقتدار اسمعیل بر گرگان و طبرستان
 ۲۹۵- رحلت اسمعیل سامانی
 ۲۹۸- فتح مشهد و سیستان توسط احمد سامانی
 ۳۳۱- درگذشت نصر دوم (احمد)
 ۳۳۱ الی ۳۴۳- سلطنت نوح بن نصر و فتنه ابوعلی محتاج

و ابراهیم بن احمد

- ۳۵۰- رحلت عبدالملک بن نوح
 ۳۶۶- فوت منصور بن نوح
 ۳۸۹- انقراض سامانیان در زمان سلطنت عبدالملک بن
 نوح ثانی بدست محمود سبکتکین

آل زیار

- ۳۱۶- آغاز قدرت مردآویج و تأسیس سلسله آل زیار
 ۳۲۳- قتل مردآویج
 ۳۲۱- اقتدار آل بویه (عمادالدوله - رکنالدوله -
 معزالدوله) در حدود اصفهان و فارس
 ۳۲۴- فتح کرمان توسط معزالدوله

۳۲۴ - ورود معزالدوله به بغداد و عزل مستکفی خلیفه عباسی.
 ۳۶۶ الی ۳۷۲ - مدت سلطنت و جها ندادی عضدالدوله دیلمی.
 ۴۴۷ - انقراض این سلسله در زمان ملك الرحيم بدست
 طغرل سلجوقی

غزنویان

۳۸۷ - فوت سبکتکین داماد البتکین
 ۳۸۹ - تسلط محمود غزنوی بر خراسان در عهد عبدالملك
 سامانی.

۳۹۳ - فتح قهستان و سیستان توسط محمود.
 ۴۰۱ الی ۴۲۵ - فتح غور، خوارزم، سومات هند بدست
 محمود.

۴۲۱ - رحلت محمود

۴۳۲ - کشته شدن مسعود غزنوی و فتح خراسان توسط
 سلجوقیان

۴۵۷ الی ۵۵۳ - خطبه خواندن بهرامشاه بنام سلطان
 سنجر و آتش زدن علاءالدین حسین جها نسوز غزنه را

سلجوقیان

۴۳۱ - ورود طغرل به نیشابور.
 ۴۳۳ - عزیمت طغرل بطبرستان و گرگان و فتح آن حدود.
 ۴۴۲ الی ۴۴۶ - فتح ری و اصفهان و آذربایجان توسط
 طغرل.

۴۴۷ - ورود طغرل ببغداد و دستگیری ملك الرحيم دیلمی
 و خطبه خواندن بنامش.

- ۴۵۵ - درگذشت طغرل .
- ۴۶۳ - غلبه آلب ارسلان بر امپراطور روم (رمانوس)
و دستگیری او .
- ۴۶۵ - قتل آلب ارسلان در ماوراءالنهر بدست یوسف
گوتوال .
- ۴۶۵-الی ۴۸۵ - ایام فرمانروائی وجهاندارى ملكشاه
سلجوقى و وزارت خواجه نظام الملك
- ۴۸۵ - رحلت خواجه نظام الملك
- ۴۸۵ - درگذشت ملكشاه
- ۴۹۸ - فوت برکیارق
- ۵۱۱ - شکست محمود بن محمد از سلطان سنجر
- ۵۵۲ - درگذشت سلطان سنجر پس از فرار از دست غزها
- غوریان**
- ۵۵۱ - درگذشت علاءالدین حسین جهانسوز
- ۶۰۷ - انقراض غوریان بدست خوارزمشاهیان
- خوارزمشاهیان**
- ۴۹۱ - واگذار شدن حکومت خوارزم از طرف سنجر به
قطب الدین محمد انوشتکین .
- ۵۲۱الی ۵۵۱ - حکمرانی آتسز و مخالفت او با سنجر
- ۵۶۷ - درگذشت ایل ارسلان پس از هفده سال سلطنت
- ۵۶۷ الی ۵۸۹ - جنگ سلطان شاه و تکش پسران ایل
ارسلان .

- ۵۹۵ الی ۵۹۲ - شکست لشکر ناصرالدین الله خلیفه عباسی
از طغرل بن ارسلان
- ۵۹۶ - فوت تکش
- ۵۹۷ الی ۶۱۱ - فتوحات محمد خوارزمشاه و تسخیر
بلاد غور و مازندران و کرمان و بخارا و سمرقند و اترارو غیره
- ۶۱۴ - قصد پیرانداختن خلافت عباسیان توسط خوارزمشاه
- ۶۱۷ - آغاز فتنه مغول

مغولان

تموچین که بعداً بچنگیز خان موسوم گشت در سن سی سالگی بسرداری عشیره خود برگزیده شد وی پس از غلبه بر سایر حکام مغول و ترک بسال ۶۱۵ عازم ماوراءالنهر و حدود متصرفات خوارزمشاهیان گردید ، و بسنه ۶۱۷ بخارا و اترارو خجند و سمرقند را فتح و در سالهای ۶۱۸ الی ۶۱۹ دروازه های زنجان ، مراغه ، خوی ، سلماس ، نخجوان ، بیلقان ، خوارزم ، بلخ ، بدخشان ، پامیان ، مرو ، نیشابور و هرات توسط چنگیز و پسرانش گشوده و همه مردم آن سامان به جزء عده معدودی قتل عام و خود شهرها ویران گردید . چنگیز پس از اینکه اکتای را بجان شینی خود معین کرد در رمضان سال ۶۲۴ در گذشت

سلسله ایلخانان (۶۱۵-۷۳۶)

چنگیز (تموچین)	(۶۱۵-۶۲۶)	۱۱ سال
اوگتای قاآن	(۶۲۶-۶۲۹)	۳ ،

۱۸	(۶۴۷-۶۲۹)	گیوک خان
۱۵	(۶۵۷-۶۴۷)	منگو قاآن
۱۲	(۶۶۳-۶۵۱)	هلاکو خان
۱۷	(۶۸۵-۶۶۳)	آباقا خان
۳	(۶۸۳-۶۸۵)	احمد تکودار
۷	(۶۹۵-۶۸۳)	ارغون خان
۴	(۶۹۴-۶۹۵)	گیخاتو
چند ماه	(۶۹۴-۶۹۴)	بیدو آغول
۸ سال	(۷۰۳-۶۹۴)	غازان خان
۱۳	(۷۱۶-۷۰۳)	سلطان محمد خدا بنده
۲۵	(۷۳۶-۷۱۶)	ابوسعید بهادر

این سلسله بدست امیر شیخ حسن ایلکانی و بزرگ جلایری منقرض گردید . امرای بعدی ایلخانیان که دست نشانده سایر فرمانروایان بودند عبارتند از: ارپاخان ، موسی خان ، محمدخان ، طغاتی مورخان ، ساتی بیک (ملکه) ، شاه تیمورخان ، سلیمان خان . انوشیروان عادل .

قراختائیان (۶۱۵-۷۰۷)

۱- براق بن گلدوز	۲- رکن الدین جوق
۳- قطب الدین محمد	۴- حجاج سلطان
۵- سیور غتمش	۶- پادشاه خاتون
۷- محمد شاه	۸- شاه جهان

این سلسله در سنه ۷۰۷ با عزل شاه جهان توسط الجایتو (خدا بنده) منقرض شد .

جلایریان یا ایلیکانیان (۷۳۶-۸۲۳)

۲۱ سال	(۷۵۷-۷۳۶)	۱- شیخ حسن بزرگ
۲۰ سال	(۷۷۷-۷۵۷)	۲- سلطان اویس
۷ سال	(۷۸۴-۷۷۷)	۳- شیخ حسین
۱ سال	(۷۸۵-۷۸۴)	۴- بایزید اول
۲۸ سال	(۸۱۳-۷۸۵)	۵- سلطان احمد
۱ سال	(۸۱۴-۸۱۳)	۶- شاه ولد
۱۰ سال	(۸۲۳-۸۱۳)	۷- بایزید دوم

این سلسله بدست ترکمانان قره قویونلو منقرض گردید

مظفریان (آل مظفر) (۷۱۳-۷۹۵)

۴۶ سال	(۷۵۹-۷۱۳)	۱- امیر مبارزالدین محمد
۲۷	(۷۸۶-۷۵۹)	۲- شاه شجاع
۱۷	(۷۷۶-۷۵۹)	۳- یحیی نصرالدین
۳۶	(۷۹۵-۷۵۹)	۴- عمادالدین
۳	(۷۸۹-۷۸۶)	۵- زین العابدین
۱۴	(۷۹۵-۷۸۱)	۶- شاه منصور

سلسله آل مظفر بدست امیر تیمور گورکانی منقرض شد

سربداران (۷۳۷-۸۷۳)

این سلسله بسال ۷۳۷ هجری باقیام مردی بنام عبدالرزاق از روستا زادگان سبزوار علیه بهادرخان مغول آغاز گردید.

۲- عبدالرزاق	۱- شهاب الدین فضل الله
۴- محمود تیمور	۳- امیر مسعود

۵- کلو اسفندیار	۶- شمس‌الدین فضل‌الله
۷- شمس‌الدین علی	۸- یحیی‌کراولی
۹- ظهیرالدین کراولی	۱۰- حیدرقصاب
۱۱- امیر لطف‌الله	۱۲- حسن دامغانی
۱۳- علی مؤید	

نواحی مورد اقتدار این سلسله در سال ۸۷۴ جزو قلمرو تیموریان شد .

اهرای کورت (۷۰۷-۷۸۵)

۱- شمس‌الدین محمد	۲- شمس‌الدین کهن
۳- فخرالدین	۴- جلال‌الدین محمدسام
۵- غیاث‌الدین	۶- شمس‌الدین بن ملک
۷- ملک حافظ	۸- معزالدین حسین
۹- پیر علی بن حسین	

تیموریان (گورکانیان) (۷۷۱-۹۱۱)

۱- امیر تیمور	(۷۷۱-۸۰۷)	۳۶ سال
۲- سلطان خلیل	(۸۰۷-۸۰۷)	چند ماه
۳- شاهرخ	(۸۰۷-۸۵۰)	۴۳ سال
۴- الغ بیک	(۸۵۰-۸۵۳)	۳ سال
۵- میرزا عبدالطیف	(۸۵۳-۸۵۴)	۶ ماه
۶- میرزا عبدالله	(۸۵۴-۸۵۴)	۱ سال
۷- میرزا ابوالقاسم بابر	(۸۵۵-۸۶۱)	۶ سال
۸- سلطان ابوسعید	(۸۶۱-۸۷۳)	۲ سال

۹- سلطان حسین بایقراء (۸۷۵-۹۱۱) ۳۶ سال
 امرای دیگر تیموریان عبارتند از عبدالله بن ابراهیم ،
 ابراهیم بن علاءالدوله ، سلطان محمد بایسنقر ، شاه محمود ،
 بدیع الزمان ، مظفر حسین ، جلیل میرانشاه ، ابوسعید محمد
 و احمد بن ابوسعید .

قره قویونلو (۷۹۲-۸۷۳)

۱- قره محمد بانی سلسله قره قویونلو ها فوت (۷۹۲)
 ۲- قرایوسف (۸۱۰-۸۲۳) ۱۳ سال
 ۳- امیر اسکندر (۸۲۳-۸۳۹) ۱۶ سال
 ۴- جهانشاه (۸۳۹-۸۷۲) ۳۳ سال
 ۵- حسنعلی میرزا (۸۷۲-۸۷۳) ۱ سال
 آخرین پادشاه این سلسله بدست اغورلو محمد پدراوزون
 حسن کشته شد .

آق قویونلو (۸۱۰-۹۰۳)

۱- بهاءالدین قراء عثمان (قرا ایلک) مؤسس سلسله
 ۲- امیر حسن علی بیگ (۸۴۵-۸۵۵) ۱۰ سال
 ۳- سلطان جهانگیر (۸۵۵-۸۵۷) ۲ سال
 ۴- اوزون حسن (۸۵۷-۸۸۲) ۲۵ سال
 ۵- خلیل (۸۸۲-۸۸۲) ۶ ماه
 ۶- یعقوب (۸۸۲-۸۹۶) ۱۴ سال
 ۷- بایسنقر (۸۹۶-۸۹۷) ۱ سال
 ۸- رستم بن مقصود (۸۹۷-۹۰۲) ۵ سال
 ۹- احمد بیگ (۹۰۲-۹۰۳) ۱ سال

۱۰- الوند میرزا
 ۱۱- مرادبیک
 سلسله آق قویونلو بوسیله صفویان منقرض گردید.

فهرست مهمترین وقایع تاریخی

از حمله مغول تا صفویان

۶۱۷- حمله چنگیز و فتح بخارا ، اترار ، سمرقند ،
 زنجان ، مراغه و نخجوان .

۶۱۷- درگذشت خوارزمشاه در جزیره آبسکون

۶۱۷ الی ۶۲۴- قتل عام و ویرانی در خوارزم ، بلخ و
 بدخشان ، مرو ، نیشابور و هرات توسط مغولان

۶۲۴ الی ۶۲۸- فوت چنگیز و نبرد سلطان جلال الدین
 خوارزمشاه با مغولان و فتوحات او

۶۵۱- آمدن هلاکو خان بایران

۶۵۳- قلع و قمع اسمعیلیان توسط هلاکو

۶۵۶- انقراض خلافت عباسیان و کشته شدن مستعصم

۶۷۵- شکست آباقا خان مغول از سیف الدین قلاوون

سلطان مصر

۶۸۳- کشته شدن احمد تکودار بامر ارغون خان

۶۹۰- قتل سعدالدوله و درگذشت ارغون خان

۶۹۵ الی ۷۵۳- سلطنت غازان خان و وزارت خواجه

رشیدالدین فضل الله

۷۱۶- رحلت الجایتو سلطان محمد خدا بنده

۷۱۸- کشته شدن رشیدالدین فضل الله

۷۳۶- درگذشت سلطان ابوسعید

(۷۳۶ - ۸۲۳)	جلایریان مدت اقتدار
(۷۱۳ - ۷۹۵)	مظفریان مدت حکمرانی
(۷۳۷ - ۷۸۳)	سربداران فرمانروائی
(۷۰۷ - ۷۸۵)	امرای کرت حکومت

تیموریان

- ۷۸۳ - فتوحات امیر تیمور گورکانی - سرخس، هرات، طوس، کلات، سبزوار، سیستان، بیداد و اسفراین
- ۷۸۵ الی ۷۸۹ - فتح آذربایجان، نخجوان، گرجستان، ارومیه، ارزروم، سلماس، خرم آباد و بروجرد بدست تیمور
- ۷۹۰ - قتل عام اصفهان توسط تیمور
- ۷۹۵ - مقاومت منصور آل مظفر در برابر تیمور و انقراض آن سلسله بدست تیمور
- ۸۰۷ - درگذشت تیمور و سلطنت شاهرخ
- ۸۰۸ الی ۸۲۳ - نبردهای شاهرخ
- ۸۵۰ - درگذشت شاهرخ
- ۸۵۳ - کشته شدن الخ بیک
- ۸۵۴ - کشته شدن عبداللطیف
- ۸۷۳ - شکست ابوسعید از اوزون حسن و کشته شدن او
- ۹۱۱ - فوت سلطان حسین بایقراء
- ۸۰۹ - فتح آذربایجان توسط قرايوسف
- ۸۲۳ - فتح ساوه، قزوین، سلطانیه بدست قرايوسف
- وفوت او

۸۲۳ الی ۸۳۹ - سلطنت اسکندر و کشته شدنش بدست
پسرش قباد و سلطنت جهان‌نشا و حکومت او بر ایران و عراق عرب
۸۷۲ - کشته شدن جهان‌نشا
۸۷۳ - انقراض سلسله قره قویونلو توسط اوزون حسن

آق‌قویونلو

۸۷۲ - آغاز قدرت اوزون حسن
۸۷۸ الی ۸۷۹ - نبرد اوزون حسن با (سلطان محمد فاتح) عثمانی

سلسله صفویه

- ۱- شیخ صفی‌الدین ابواسحاق مؤسس سلسله ۲- شیخ صدرالدین موسی
- ۳- سلطان خواجه علی
- ۴- سلطان صدرالدین ابراهیم
- ۵- سلطان جنید
- ۶- سلطان علی حیدر

بزرگان صفوی تا سلطان حیدر ریاست روحانی داشتند
ولی از این بیعد یعنی از شاه اسمعیل اول صاحب سلطنت معنوی
نیز شدند

۱ - شاه اسمعیل اول	(۹۰۵ - ۹۳۰) ۲۵ سال
۲ - شاه طهماسب اول	(۹۳۰ - ۹۸۴) ۵۴ سال
۳ - محمد خدابنده	(۹۸۴ - ۹۸۴) چند ماه
۴ - حیدر	(۹۸۴ - ۹۸۴) چند ماه
۵ - اسمعیل دوم	(۹۸۴ - ۹۸۵) ۱ سال
۶ - سلطان محمد خدابنده	(۹۸۵ - ۹۹۶) ۱۱ سال
۷ - شاه عباس کبیر	(۹۹۶ - ۱۰۳۸) ۴۲ سال
۸ - شاه صفی	(۱۰۳۸ - ۱۰۵۲) ۱۴ سال
۹ - شاه عباس دوم	(۱۰۵۲ - ۱۰۷۸) ۲۶ سال
۱۰ - شاه سلیمان	(۱۰۷۸ - ۱۱۰۶) ۲۹ سال
۱۱ - شاه سلطان حسین	(۱۱۰۶ - ۱۱۲۵) ۱۹ سال

- ۱۲ - شاه طهماسب دوم (۱۱۳۵ - ۱۱۴۵) ۱۰ سال
 ۱۳ - شاه عباس سوم (۱۱۴۵ - ۱۱۴۸) ۲ سال
 سلسله صفویان توسط نادرشاه افشار بسنه ۱۱۴۸ منقرض شد

افشاریان

نادرقلی پسر امامقلی از قبيله افشار متولد ۱۱۰۰ هجری
 در ایبورد خراسان مؤسس سلسله افشاریه است

- ۱ - نادرشاه افشار (۱۱۴۸ - ۱۱۶۰) ۱۲ سال
 ۲ - علیقلی عادلشاه (۱۱۶۰ - ۱۱۶۱) ۱ سال
 ۳ - ابراهیم شاه (۱۱۶۱ - ۱۱۶۲) ۱ سال
 ۴ - شاهرخ شاه (۱۱۶۲ - ۱۲۱۰) ۴۸ سال
 ۵ - نادر میرزا (۱۲۱۰ - ۱۲۱۸) ۸ سال

این سلسله بدست فتحعلیشاه بسنه ۱۲۱۸ منقرض گردید

سلسله زندیه

- مؤسس این سلسله کریم خان زند (وکیل الرعایا) است .
 ۱ - کریم خان زند (۱۱۶۳ - ۱۱۹۳) ۳۰ سال
 ۲ - ابوالفتح خان (۱۱۹۳ - ۱۱۹۴) ۱ سال
 ۳ - زکی خان (۱۱۹۴ - ۱۱۹۴) چندماه
 ۴ - صادق خان - ۵ - علیمراد خان
 ۶ - جعفر خان - ۷ - صیدمراد خان
 ۸ - لطفعلی خان زند

آخرین پادشاه این سلسله (لطفعلی خان) با وجود رشادت
 وشجاعت فراوان در سال ۱۲۰۹ بدست آقا محمد خان قاجار
 دستگیر و با قتل او سلسله زندیه منقرض گردید

سلسله قاجاریه

این سلسله بسال ۱۲۰۱ با تاج‌گذاری آغا محمد خان قاجار در تهران که بنیادین او انتخاب شده بود آغاز گردید بعقیده بعضی از مؤرخین نسب قاجاریان به قاجارنویان پسر سرتاق‌نویان که از امرای لشکر هلاکو بود میرسد. قاجاریانیکه بسطنت رسیدند از طایفه (اشاقه باشر) ساکن جنوب رود گرگان بودند

۱۰ سال	(۱۲۱۱ - ۱۲۰۱)	۱ - آغا محمد خان قاجار
۳۹ سال	(۱۲۵۰ - ۱۲۱۱)	۲ - فتحعلیشاه قاجار
۱۴ سال	(۱۲۶۴ - ۱۲۵۰)	۳ - محمد شاه
۴۹ سال	(۱۳۱۳ - ۱۲۶۴)	۴ - ناصرالدین شاه
۱۱ سال	(۱۳۲۴ - ۱۳۱۳)	۵ - مظفرالدین شاه

- ۶ - محمدعلی شاه (۱۳۲۴ - ۱۳۲۷) ۳ سال
 ۷ - احمد شاه (۱۳۲۷ - ۱۳۴۳) ۱۶ سال
 آخرین پادشاه سلسله قاجاریه (احمدشاه) در نهم آبان
 ۱۳۰۴ شمسی از طرف مجلس شورایی از سلطنت خلع و بدین ترتیب
 سلسله قاجاریه پس از ۱۴۲ سال حکمرانی منقرض گردید .

مهمترین رویدادهای تاریخ ایران از صفویه تا انقراض قاجاریان

- ۹۰۵ - آغاز اقتدار شاه اسمعیل
 ۹۰۷ - تاجگذاری شاه اسمعیل و رسمی شدن مذهب تشیع
 ۹۱۴ - فتح بغداد توسط شاه اسمعیل
 ۹۲۰ - شکست شاه اسمعیل از سلطان رحیم عثمانی در
 چالدران.
 ۹۳۰ - درگذشت شاه اسمعیل ،
 ۹۳۰ الی ۹۸۴ - زمان سلطنت شاه طهماسب و جنگ او با
 عثمانیها و ازبکان
 ۹۸۵ - رحلت اسمعیل دوم
 ۹۹۵ - برکناری محمد خدا بنده از سلطنت
 ۱۰۰۶ - شکست فاحش ازبکان از شاه عباس کبیر .
 ۱۰۱۰ - آغاز نبردهای شاه عباس با عثمانیها .
 ۱۰۳۸ - فوت شاه عباس کبیر .

- ۱۰۳۸ الی ۱۰۵۲ - سلطنت مدت شاه صفی
 ۱۰۵۲ الی ۱۰۷۸ - سلطنت شاه عباس ثانی
 ۱۰۷۸ الی ۱۱۰۶ - سلطنت شاه سلیمان
 ۱۱۳۵ - حمله محمود افغان و تسلیم شدن شاه سلطان حسین
 و تسخیر شهر اصفهان توسط محمود.

افشاریه

- ۱۱۴۱ - شکست اشرف افغان از نادر در مورچه خورت ،
 دامغان و استخر
 ۱۱۴۲ - شکست عثمانیها از نادر و استخلاص آذربایجان
 ۱۱۴۳ - فتح هرات بدست نادر
 ۱۱۴۵ - خلع شاه طهماسب از سلطنت توسط نادر
 ۱۱۴۶ - شکست نادر در کرکوک
 ۱۱۴۶ - شکست عثمانیان و کشته شدن توپال در عراق
 ۱۱۴۸ - شکست عبدالله پاشا سردار عثمانی از نادر
 ۱۱۴۸ - تاجگذاری نادرشاه
 ۱۱۵۱ الی ۱۱۵۳ - فتح دهلی و خوارزم توسط نادر
 ۱۱۶۰ - کشته شدن نادر

زندیه

- ۱۱۶۷ - شکست آزادخان ابدالی از کریم خان
 ۱۱۷۲ - شکست محمد حسن خان قاجار از علیخان زند
 ۱۱۹۳ - فتح بصره توسط صادق خان برادر کریم خان
 ۱۱۹۴ - درگذشت کریم خان

۱۲۰۳ الی ۱۲۰۹ - نبرد لطفعلی خان با آغا محمد خان قاجار و کشته شدن او

قاجاریه

- ۱۱۹۳ - فرار آغا محمد خان پس از درگذشت کریمخان
- ۱۲۱۰ - قتل و غارت آغا محمد خان و تاجگذاری او
- ۱۲۱۲ - سلطنت فتحعلیشاه
- ۱۲۱۸ - آغاز جنگ ایران و روس و انقراض سلسله افشاریه
- ۱۲۲۸ - معاهده ننگین گلستان
- ۱۲۳۶ - جنگ ایران و عثمانی
- ۱۲۴۳ - نبرد با روسها و معاهده ترکمنچای
- ۱۲۶۳ - معاهده ارزته الروم بین ایران و عثمان .
- ۱۲۶۴ الی ۱۲۶۸ - آغاز سلطنت ناصرالدین شاه و آرامش

داخلی.

- ۱۲۶۸ - قتل میرزا تقی خان امیر کبیر در کاشان
- ۱۲۷۱ - شکست لشکر خوارزم
- ۱۳۱۳ - کشته شدن ناصرالدین شاه در مسجد شاه
- ۱۳۲۳ - آغاز انقلاب ایران
- ۱۳۲۴ - اعطای فرمان مشروطیت از طرف مظفرالدین شاه در چهاردهم جمادی الثانی
- ۱۳۲۶ - توپ بستن محمد علیشاه مجلس را
- ۱۳۲۷ - شروع انقلابات آزادیخواهان آذربایجان و سایر

نقاط ایران

۱۳۲۷ - خلع محمد علی شاه و فتح تهران
 ۱۳۲۷ الی ۱۳۳۹ - هرج و مرج و بلوا و آشوب و دخالت
 بیگانگان در امور ایران تا پایان سلطنت احمد شاه

سلسله پهلوی

این سلسله در ۲۱ آذر ۱۳۰۴ شمسی با تفریض مقام
 سلطنت از طرف مجلس شورای ملی از سلسله قاجاریه به سردار
 سپه رضا خان میرپنج (رضا شاه پهلوی) توسط ایشان تأسیس
 گردید .

- ۱- رضا شاه کبیر (۱۳۰۴-۱۳۲۰ شمسی) ۱۶ سال
- ۲- محمد رضا شاه (آریامهر) از ۱۳۲۰ تا کنون

جدول سلسله‌های پادشاهی ایران از ابتدا تا حال

نام منقرض کننده	نام سلسله	بایتخت	پادشاه	آخرین پادشاه	نام مؤسس
کوروش	ماد	همدان	آستیاک	دیوکس	کوروش
اسکندر	هخامنشی	پازارگاد	داریوش سوم	سلوکوس	سلوکوس
تیرداد اشکانی	سلوکیان	افلاکیه	آنتیوکوس	تیرداد اوز	تیرداد اوز
اردشیر بابکان	اشکانیان	ری	اردوان پنجم	اردشیر بابکان	اردشیر بابکان
اعراب	ساسانی	تیسفون	یزدگرد سوم	طاهر ذوالیمینین	طاهر ذوالیمینین
یعقوب لیث	طاهریان	نیشابور	محمد بن طاهر	حسن بن زید	حسن بن زید
آل زیار	علویان	آمل	حسین بن احمد علی	یعقوب	یعقوب
محمود غزنوی	صفاریان	سپستان	خلف بن احمد	اسد بن عبدالله	اسد بن عبدالله
محمود غزنوی	سامانیان	بخارا	ابراهیم بن نوح		

طغرل سلجوقی	آل زیار	گرگان	گیلان شاه	مرد آویج
محمود غزنوی	آل بویه	بغداد	ملك الرحيم	علی بویه
سلاطین غور	غزنویان	غزنین	ملکشاه	البتکین
خوارزمشاهیان	سلجوقیان	نیشابور	ابوالقاسم محمود	طغرل اول
چنگیز خان	خوارزمشاهیان	خوارزم	جلال الدین	قطب الدین محمد
حسن ایلکانی	منولان	مراغه	انوشیروان	چنگیز خان
قرایوسف	جلایریان	تبریز	شاه ولد	شیخ حسن بزرگ
امیر تیمور	آل مظفر	شیراز	شاه منصور	مبارزالدین
امیر تیمور	سربداران	سبزوار	علی مؤید	عبدالرزاق
آق قویونلو	تیموریان	هرات	حسین بایقراء	امیر تیمور
آق قویونلو	قره قویونلوها	تبریز	حسنعلی میرزا	قره محمد

صفویه	آق قویونلوها	تبریز	مرداد بیگ	قراء عثمان
افشاریه	صفویه	اصفهان	شاه عباس سوم	شاه اسمعیل
فتحعلیشاه قاجار	افشاریان	مشهد	نادر میرزا	نادرشاه
آغا محمدخان	زندیه	شیراز	لطفعلی خان	کریم خان زند
پهلوی	قاجاریه	تهران	احمدشاه	آغا محمد خان
-	پهلوی	تهران	---	رضا شاه کبیر

اختراعات مهم جهان

سال اختراع	نام و ملیت مخترع	نام اختراع
۱۸۸۹	رابرت امریکائی	اتومبیل بخار
۱۹۱۱	کترینک امریکائی	اتومبیل با استارت
۱۸۹۹	دایملر آلمانی	اتومبیل
۱۸۸۷	، ،	اتومبیل گازوئیلی
۱۸۹۲	مورس امریکائی	اتومبیل برقی
۱۸۹۶	هنری فورد امریکائی	اتومبیل بنزینی
۱۸۹۴	کروپ آلمانی	اتومبیل کامل
۱۹۳۹	الکساندرسون آلمانی	الکترو موتور
۱۸۷۵	لایناک امریکائی	استروسکوپ
۱۸۳۹	ادوارد امریکائی	الکترو موتور
۱۸۳۳	استامپفرا تریشی	استرویبوسکوپ
۱۹۰۴	لرد و ترود انگلیسی	اثم - شکافتن آن
۱۸۸۶	هال امریکائی	الومینیوم
۱۸۶۸	وایت هود انگلیسی	اژدر با پروانه
۱۸۷۶	بوشنل امریکائی	اژدر ساده
۱۸۷۶	برتان انگلیسی	اژدر هدایت شونده
۱۸۰۵	بروک ناتلی ایتالیائی	آبکاری فلزات
۱۸۳۸	اسپنسر انگلیسی	آبکاری برقی
۱۸۰۸	نیوبری انگلیسی	اره موتوری
۱۸۸۴	واندیل امریکائی	اتوبوس برقی

۱۸۹۵	رنگتن آلمانی	اشعه مجهول
۱۹۲۲	لاٹورن امریکائی	استارت آسانسور
۱۸۹۵	بونسون آلمانی	اسپکٹروسکوپ
۱۸۵۹	کیرشف آلمانی	اسپکٹروسکپ (تجزیہ نور)
۱۸۲۲	لاٹورن امریکائی	اسپکٹروسکوپ
۱۸۵۹	لوف انگلیسی	آتن بی سیم
۱۶۵۱	ماروی ایتالیائی	آئینہ
۱۸۵۲	اویتس امریکائی	آسانسور کامل
۱۸۸۳	مونگولفیہ فرانسوی	بالون
۱۸۸۲	ادیسون امریکائی	برق
۱۷۵۲	فرانکلین امریکائی	برق گیر
۱۹۲۱	فلارٹی امریکائی	باروت بیدود
۱۹۲۴	رایس کلرک امریکائی	بلندگو
۱۹۵۲	انریگہ سوئدی	بمب
۱۹۱۶	تیت امریکائی	بمب کامل
۱۹۴۲	انشٹاین آلمانی	بمب اتم
۱۹۲۳	برتون امریکائی	بنزین تجزیہ شدہ
۱۹۲۲	میچلی امریکائی	بنزین
۱۹۳۵	ایپاتیف روسی	بنزین سفید
۱۷۷۹	بوردون فرانسوی	پتک ماشینی
۱۵۸۱	گالیله ایتالیائی	پاندول
۱۸۵۲	شونباين آلمانی	پنبه باروتی
۱۷۵۹	کریستوفری ایتالیائی	پیانو

۱۷۷۸	اتوان بکرل فرانسوی	پیل دانیل
۱۹۴۲	فرمی ایتالیائی	پیل اتمی
۱۸۰۰	ولتا ، ،	پیل الکتریکی
م.ق	ارشمیدس یونانی	پی (عدد)
۱۸۵۴	استیوکسن امریکائی	پروانه کشتی
۱۸۵۹	گیرشف آلمانی	تجزیه نور
۱۸۹۱	ادوارد امریکائی	تجزیه نفت
۱۸۹۱	پارسونز امریکائی	توربین کامل بخار
۱۹۱۴	سوپنتون انگلیسی	تانک
۱۸۳۲	مورس امریکائی	تلگراف اولیه
۱۸۷۴	ادیسون امریکائی	تلگراف کامل
۱۸۹۶	مارکنی ایتالیائی	تلگراف بی سیم
۱۸۷۵	دوبروی فرانسوی	تلگراف زیر دریائی
۱۸۷۶	گراهام بل امریکائی	تلفن
۱۸۹۹	کارلنس امریکائی	تلفن بی سیم
۱۸۹۱	استراگر ،	تلفن خودکار
۱۹۴۸	براتن ،	ترانزیستور
۱۶۰۹	گالیله ایتالیائی	تلسکوپ
۱۶۱۱	کپلر آلمانی	تلسکوپ نجوی
۱۸۵۲	اومتیس امریکائی	ترمز آسانسور
۱۸۶۸	وستینگهاوس امریکائی	ترمز بادی
۱۹۲۶	برد اسکاتلندی	تلویزیون
۱۸۹۱	ادوار امریکائی	تجزیه نفت

۱۹۳۵	فیلو فرانسورس امریکائی	تلویزیون
۱۹۵۱	پیتر گلدمارک ،	تلویزیون رنگی
۱۹۲۶	برد اسکاتلندی	ترانسفورماتور
۱۸۸۵	استانلی امریکائی	ترانسفورماتور متناوب
۱۹۳۵	کلارک ،	ترانسفورماتور کامل
۱۹۵۰	هافت امریکائی	تراکتور
۱۸۴۹	فرانسیس ،	توربین آبی
۱۹۲۵	بلن فرانسوی	تله فوتوگرافی
۱۸۹۹	کورتیس امریکائی	توربین گاز
۱۹۹۱	فیسک ،	تفنگ دوربین دار
۱۹۳۳	جونگ ،	ترن برقی
۱۸۷۷	ادیسون ،	تله تایپ
۱۵۸۹	برنارد پال فرانسوی	چینی سازی
۱۴۵۵	گوتمبرگ آلمانی	چاپ
۱۴۵۱	سنه فلور ،	چاپ سنگی
۱۸۵۵	بونس ،	چراغ گاز
۱۸۳۵	تیمونیه فرانسوی	چرخ خیاطی
۱۸۱۶	دپومی انگلیسی	چراغ معدن
۱۹۲۳	الکساندرسن ،	چراغ برق ذغالی
۱۹۳۲	لودویک امریکائی	چراغ برق خودکار
۱۸۷۷	تامپسون ،	جوش کاری برقی
۱۹۴۴	هوتیل ،	جت
۱۴۵۵	دونورمبرگ آلمانی	جرثقیل

۱۶۷۴	پاسکال فرانسوی	حساب احتمالات
۱۸۵۱	شاپ فرانسوی	دستگاه تلگراف
۱۸۴۲	مکمیلن اسکاتلندی	دوچرخه
۱۸۸۴	استارتی انگلیسی	دوچرخه نیمه تکمیل
۱۸۸۶	پوپ امریکائی	دوچرخه کامل
۱۸۹۳	ادیسون ،	دوربین سینما
۱۸۹۳	کی نر ،	دوربین سینما
۱۸۹۵	لومیر فرانسوی	دوربین سینما کامل
۱۸۶۰	نوتی ایتالیائی	دینامو مستقیم
۱۸۶۱	، ،	دینام کامل
۱۸۳۹	تامپسون انگلیسی	دینامو بافر کانس
۱۸۹۴	گرامول آلمانی	دینام
۱۸۸۶	نوبل سوئدی	دینامیت
۱۸۹۵	هنری نبر آلمانی	دیفرانسیل اتومبیل
۱۸۹۵	مارکنی ایتالیائی	رادیو اولیه
۱۹۰۲	پولسن امریکائی	رادیو تلفن
۱۹۲۲	تیلورپونک ،	رادار
۱۸۷۵	هانری بکرل فرانسوی	رادیو آکتیویته
۱۸۲۴	کروس انگلیسی	رادیومتر
۱۹۲۵	هلیارد امریکائی	رزیستانس الکتریکی
۱۸۹۱	هالند ،	زیر دریائی
۱۹۰۰	زیپلین آلمانی	زیپلین
۱۸۵۲	فوکه فرانسوی	ژیروسکوپ

۱۸۸۷	ادیسون امریکائی	سینما دوربین
۱۸۹۵	لومیر فرانسوی	سینما
۱۹۵۲	والتر امریکائی	سینما سه بعدی
۱۸۴۹	هافت ،	سنجاق کاغذ
۱۷۵۰	گراهام انگلیسی	ساعت جیبی
۱۶۵۷	هگولس هلندی	ساعت دیواری
۱۸۴۵	آسپیدن انگلیسی	سیمان
۱۸۹۲	مرداخ انگلیسی	سوخت گاز
۱۶۸۰	کلمان ،	ساعت پاندول دار
۱۸۷۰	هیات امریکائی	سولولوئید
۱۹۵۲	پاز ،	سیم داخل لامپ
۱۸۵۶	بردن ،	شیر خشک
۱۸۹۱	لیپمن فرانسوی	عکس رنگی
۱۸۷۰	فوکس انگلیسی	عکس نیکاتیف
۱۸۲۹	داگر فرانسوی	عکاسی
۱۸۹۸	سیکلاندا امریکائی	عکاسی کاغذ
۱۸۸۸	ادیسون ،	عکس متحرک
۱۸۴۱	کروف آلمانی	قرقره القائی
۱۹۵۷	روسها	قمر مصنوعی
۱۸۸۴	واترمن امریکائی	قلم خودنویس
۱۸۸۵	وبرت ،	خودنویس کامل
۱۷۸۳	ژوفرو فرانسوی	کشتی بخار
۱۸۰۷	فولتون امریکائی	کشتی موتوری

۱۸۸۴	دال آلمانی	کاغذ
۱۸۲۷	جان واگر انگلیسی	کبریت سمباده‌ای
۱۸۳۶	فیدایپس امریکائی	کبریت فسفری
۱۸۷۶	دایملر ،	کاربوراتور
۱۸۶۹	اسپنسر ،	کابل برق
۱۸۹۳	هوفمان اطریشی	کوره ذغالی
۱۸۷۷	فولت امریکائی	کنتور برق
۱۸۶۱	اریکسن ،	کشتی جنگی
۱۹۱۳	امت ،	کشتی الکتریکی
۱۸۶۱	زیمنس آلمانی	کوره ذوب آهن
۱۸۵۲	ژیفار فرانسوی	کشتی هوایی
۱۸۹۸	درمون برزیلی	کشتی ،
۱۸۷۵	تومسون امریکائی	گالوانومتر
۱۸۲۵	سوايگر آلمانی	،
۱۸۱۹	لافینه فرانسوی	گوشی پزشکی
۱۸۷۷	برلیز امریکائی	گرامافون
۱۸۹۳	کروس فرانسوی	گرامافون کامل
۱۸۹۳	آیوز امریکائی	گراورسازی
۱۷۹۳	گیوتین فرانسوی	گموتین
۱۹۱۳	فسندن امریکائی	گیرنده رادیوئی
۱۹۳۱	هیل انگلیسی	لاستیک مصنوعی
۱۸۸۹	دانلپ ایرلندی	لاستیک بادی
۱۹۱۳	لانکور امریکائی	لامپ رادیو

۱۹۱۶	« کوليج	لامپ اشعه ایکس
۱۸۷۹	« اديسون	لامپ الکتریکی
۱۹۲۵	کلود فرانسوی	لامپ نئون
۱۸۵۱	تراوینک انگلیسی	لوکوموتیو
۱۸۱۴	« استونسن	لوکوموتیو اولیه
۱۸۲۹	« استونسن	لوکوموتیو کامل
۱۸۳۵	کوپر امریکائی	لوکوموتیو
۱۹۴۶	« کین	لامپ کامل
۱۸۵۱	ژاکار فرانسوی	ماشین بخار اولیه
۱۸۹۷	نیوبلد امریکائی	ماشین شخم زنی
۱۶۴۱	پاسکال فرانسوی	ماشین حساب
۱۸۴۶	هور امریکائی	ماشین چاپ
۱۹۶۵	« مک کی	ماشین کفشدوزی
۱۹۵۳	« اوسن	ماشین بطری سازی
۱۸۸۸	« بورو	ماشین اعداد
۱۵۹۳	گالیله ایتالیائی	میزان الحرارة
۱۷۱۴	فارنهایت آلمانی	میزان الحرارة جیوه‌ای
۱۸۶۴	متیرهورفرا تریشی	ماشین تحریر
۱۷۸۵	کاتلنیک امریکائی	ماشین نساجی
۱۸۶۴	رایت انگلیسی	ماشین نساجی کامل
۱۹۵۱	گویل امریکائی	ماشین یخ سازی
۱۸۶۱	« کلبرت رایت	مسلسل
۱۸۷۲	« هاج کینس	مسلسل کامل

۱۸۳۳	ماکزیم انگلیسی	مسلل ماکزیم
۱۸۳۶	مورامریکائی	ماشین درو
۱۶۴۳	توریچلی ایتالیائی	میزان الهوا
۱۹۱۷	برلینز امریکائی	میکروفون
۱۹۵۰	جانسون هلندی	میکروسکوپ
۱۸۹۲	تلا امریکائی	موتور برقی
۱۸۸۹	تلا ،	موتور القائی
۱۹۰۷	استاسک چکوسلواکی	موتور برقی دوار
۱۸۸۵	دایملر امریکائی	موتور سیکلت
۱۹۴۶	اکرت موجلی امریکایی	ماشین حساب الکترونی
۱۸۶۸	هیلتز امریکایی	ماشین چمن زنی
۱۹۰۷	اوتوآلمانی	موتورگازی
۱۸۹۵	مرگنتالر آمریکایی	ماشین تایپ
۱۸۹۶	دایملر آلمانی	موتور گازوئیل
۱۸۸۰	بنز آلمانی	موتور با استارت
۱۸۸۳	دایملر آلمانی	موتور کمپرسی
۱۷۰۵	نیوکامن انگلیسی	ماشین بخار با پیستون
۱۶۹۸	ساوری ،	ماشین بخار
۱۸۲۳	براون ،	ماشین تخلیه گاز
۱۷۸۱	هورن ،	ماشین بخار کاهل
۱۸۹۵	دیزل آلمانی	موتور دیزل
۱۸۲۴	استرگون انگلیسی	ماگنت الکتریکی
۱۹۲۹	رابرت گدار امریکائی	موشک

۱۷۸۵	کارت رایت انگلیسی	ماشین بافندگی
۱۹۴۶	سویزر ایتالیائی	نیترو گلیسرین
۱۸۳۵	اردوئن امریکائی	ناپلن
۱۸۳۵	بایر آلمانی	نیل مصنوعی
۱۹۳۰	کاروتر امریکایی	نایلون
۱۹۲۶	درومونه انگلیسی	ذرافکن کامل
۱۹۱۵	اسپری امریکایی	نورافکن
۱۸۱۱	توروتون امریکایی	هفت تیر اتوماتیک
۱۹۱۶	لاتک لی ،	هفت تیر برونینک
۱۸۳۵	کلت ،	هفت تیر رولور
۱۹۰۶	ارویل رایت انگلیسی	هواپیمای ساده
۱۸۹۶	برادران رایت امریکائی	هواپیمای موتوری
۱۹۳۰	ویتل ،	هواپیمای جت
۱۹۱۶	برتان انگلیسی	هلیکوپتر
۱۹۳۹	سیکورسکی امریکائی	هلیکوپتر
۱۹۱۱	کورتیس ،	هواپیمای آبی
۱۸۶۸	دیوید امریکائی	یخچال برقی
۱۸۷۵	ویدریش تیمان آلمانی	وانیلین

مهمترین اکتشافات علمی و طبی

سال	نام و ملیت کاشف	نام اکتشاف
۱۹۴۰	واینرمن انگلیسی	آستون

۱۸۹۹	درسر آلمانی	آسپرین
۱۷۹۸	ادوارد جنر انگلیسی	ابله - واکسن
۱۸۴۲	لانگ امریکائی	اتر برای بیهوشی
۱۸۷۱	ارنست رادفورد انگلیسی	اتم - انرژی
۱۸۵۳	دالتون انگلیسی	اتم و الکترون
۱۷۵۶	ارنست فلاتی آلمانی	ارتعاشات صوتی
۱۹۱۹	ویلیام کروس امریکائی	اشعه کاتود
قرن چهار هجری	زکریای رازی ایرانی	الکل
۱۹۱۹	هابر آلمانی	آمونیاک مصنوعی
۱۸۹۱	اوگوست فرانسوی	الکل امیلیک
۱۷۷۷	ژان اوستد انگلیسی	الکترو دینامیک
۱۸۲۱	جیمز ماکسول	الکتروتکنیک
۱۷۹۱	لاوازیه فرانسوی	اکسیژن
۱۹۱۸	تامپسون انگلیسی	الکترون
۱۹۱۸	« «	امواج الکتریکی
۱۸۵۷	هرتز آلمانی	امواآ مغناطیسی
۱۷۸۱	هرشل آلمانی	اورانوس (ستاره)
۱۹۴۸	دوکار امریکائی	آروما یسین
۱۹۴۵	واکرمن کانادائی	آلتر نیوما یسین
۱۸۲۲	باتینک کانادائی	انسولین
۱۸۹۵	رننگتن آلمانی	اشعه ایکس
۱۸۵۱	بالار فرانسوی	بروم
۱۷۸۲	ناکاکا ژاپنی	بریبری

۱۵۵۵	ژرژاگر آلمانی	بیسوت
۱۸۸۴	رانیکلایر آلمانی	باسیل کزاز
ق . م	ارشمیدس یونانی	تعادل مایعات
۱۹۱۹	رادفورد انگلیسی	تئوری انفجار اتمی
۱۷۹۱	گرگوار انگلیسی	تی تان
۱۸۸۸	هرتر آلمانی	تئوری امواج الکتریکی
۱۹۲۱	فلمینک ،	پنی سلین
۱۶۶۷	نیوتن انگلیسی	جازبه عمومی زمین
قرن ۴ هجری	زکریای رازی ایرانی	جوهر گوگرد
۱۷۷۴	روبرت آلمانی	جدام
۱۸۷۴	مندلیف	جدول شیمی
۱۸۷۴	زایدلر آلمانی	د . د . ت
۱۸۸۴	فردریک آلمانی	دیفتری
۱۹۱۷	امیل بهرنیک آلمانی	دیفتری - سروم
۱۹۴۲	انریکوفری ایتالیائی	راکتور اتمی
۱۸۹۸	مادام کوری لهستانی	رادیوم
۱۸۹۶	بکرل فرانسوی	رادیواکتیویته
۱۹۳۵	مورگان امریکائی	ژن شناسی
۱۸۸۲	کخ آلمانی	سل
۱۸۵۰	شارل ریشه فرانسوی	سروم
۱۹۵۰	سالک امریکائی	سولفانیلامید
۱۸۴۰	داون فرانسوی	سیاه زخم

۱۸۸۰	پاستور فرانسوی	سیاه زخم - واکسن
۱۸۶۳	الکساندر پرس فرانسوی	طاعون
۱۸۲۷	برتللو فرانسوی	فیزیک و شیمی
ق. ۰	هیپارک یونانی	فاصله خوردشید از زمین
۱۶۲۵	کاسیلی فرانسوی	قمر زحل
۱۸۰۶	لابلان ،	کاربنات دوسود
۱۸۳۸	گوتری امریکائی	کلر فرم
۱۷۹۹	ژزوف بلاک انگلیسی	گاز کربنیک
۱۶۵۸	ویلیام هاروی ،	گردش خون
۱۹۳۶	کندال امریکائی	کور تیزون
۱۹۰۰	لانداشتاینر آلمانی	گروه خون
۱۹۳۰	روجر آدامس امریکائی	گاز مرک آور
۱۶۳۱	هانری بریکس امریکائی	لکاریم
۱۹۵۳	سالک امریکائی	واکسن فلج
۱۸۸۷	سیمون اوهم آلمانی	مقاومت الکتریکی
۱۷۲۷	گالوانی فرانسوی	مغناطیس حیوانی
۱۷۸۴	پاستور ،	میکروب
۱۸۸۰	ابرت آلمانی	میکرب حصبه
۱۸۸۳	روبرت کوخ آلمانی	میکرب وبا
۱۹۱۴	شارل لوت فرانسوی	نیل بنفش
۱۸۳۶	نورمان لوکی انگلیسی	هلیوم
۱۸۱۸	کاسپار مونث فرانسوی	هندسه ترسیمی
۱۶۴۸	دکارت ،	هندسه تحلیلی
۱۸۸۵	پاستور ،	هاری

مکتب‌های سیاسی و فلسفی

و فرهنگ مختصر عقاید و مرام‌های سیاسی جهان

امپریالیسم : به حکومتی اطلاق میشود که هدف آن استثمار ملتها و تشکیل يك امپراطوری عظیم باشد .

ابسولوتیسم : ابسولو بمعنی مطلق و مقصود از ابسولوتیسم حکومت و ریاست یکنفر شخص مطلق‌العنان بر جامعه است .

اپورچونیسم : بمعنی مسلك ابن‌الوقت بودن و بنا بنفع شخصی تأخیر عقیده دادن را میگویند .

اتوریتاریانیسم : در این مکتب سیاسی حکومت و فلسفه و آزادی تمام افراد ملت در دست دولت است .

اریستوکراسی : یا حکومت اشرافی نام سیستم حکومتی است که در آن قدرت و نظارت در اختیار عده معدودی از طبقه اشراف و هیئت حاکمه است .

اتوکراسی : سیستم حکومت فردی است که قدرت و حکمرانی عملاً در دست زمامدار است .

انارشیزم : آرش در لغت یونانی بمعنی حکومت است و (آنارشی) یعنی بدون حکومت یا زمامدار و لذا معاف از مضائب اجتماعی . در حقیقت مسلك آنارشیزم حکومت را تنها باعث ناراحتی و بدبختی مردم و اجتماع میدانند .

الیگارشی : رژیم و حکومتی است که بوسیله چند نفر معدود اداره شده و کلیه قوه و قوانین و قدرت حکومت متمرکز در اختیار همان عده قلیل باشد .

- اکوئیسم :** در این آئین سیاسی عقیده بخویشتن پرستی و خودخواهی و تکبر وجود دارد .
- اندیویدوالیسم :** یا اصالت فردی است بدین معنی که قانون اصل و جامعه فرع آن است .
- اندوستریالیسم :** یعنی صنعتی شدن و رواج ماشین آلات در زندگی انسان است .
- ایدآلیسم :** یعنی سیاست خیال پروری و رویاء پردازی است .
- بالشویسم . بالشویکیسم :** نام نوعی خاص از مکاتب مارکسیسم است که در آن (پرولتاریا) یعنی طبقه کارگر باید قدرت سیاسی را بدست گرفته و سرمایه داری را نابود سازد .
- بربریسم :** مقصود حالت توحش و بربریت و بدویت است که در طایفه و یا قبیله ای وجود داشته باشد .
- پارلمانتاریسم :** عبارت از سیستم حکومتی است که در آن قوه مجریه در اختیار قوه مقننه یعنی پارلمان است .
- تئوکراسی :** سیستم رژیم است که در آن زمامداران رسمی ورؤسا و رجال درجه اول از پیشوایان و مراجع روحانی تشکیل شده باشد .
- تروتسکی ایسم :** فرقه منشعبی از حزب کمونیست شوروی است . و عقاید سیاسی آن منتصب به تروتسکی میباشد .
- ترورایسم :** عقیده ای سیاسی است که در آن لزوم آدمکشی و ایجاد خوف و وحشت برای نیل به هدف سیاسی و بر انداختن حکومت وقت بچشم میخورد .

توتالیتاریانسیسم : یا حکومت جمعی است که در کلیه شئون زندگی افراد دخالت کرده و برای آنها مقررات خاصی تدوین کنند .

دسپوتیسم : دسپو بمعنی مستبد و دسپوتیسم سیستم حکومتی را گویند که تابع قدرت مطلقه و استبدادی زمامداری مستبد باشد .

دهوکراسی : اصطلاح دموکراسی از اصطلاحات موضوعه تمدن یونان باستان است . و مراد از آن حکومت مردم بر مردم است . امروزه سیستم دموکراسی عبارت از حکومت مردم است که بوسیله اکثریت آحاد ملت از طریق انتخاب نمایندگان و تشکیل مجلس ملی اجرا میگردد . در موارد بخصوصی زمامدار می‌تواند مستقیماً بآراء عمومی مراجعه نماید که آنرا فراندوم یا رجوع بآراء عمومی میگویند .

دیالکتیک : بکار بردن روش مصاحبه و مباحثه در مسائل سیاسی است .

دیکتاتوری : روش حکومتی است که سرنوشت يك مملت در اختیار فرمان مستبدانه و بدون چون و چرای يك فرد موسوم بدیكتاتور باشد .

راسیونالیسم : فلسفه اصالت و ارجحیت و برتری عقل بر احساسات است .

رویالیست : عنوانی است که بطرفداران سلطنت در برابر جمهوری طلبان و همچنین مخالفین رژیم سلطنت در مقابل جمهوری خواهان داده میشود .

سزاریسیم . تزاریسیم: اصطلاح تزاریسیم و سزاریسیم به معنی سیستم حکومت قیصری و امپراطوری بوده و همان مفهوم حکومت استبدادی و دیکتاتوری و مطلقه را دارد .

سندیکالیسم: عقیده بلزوم داشتن سندیکا و اتحادیه‌های سیاسی است .

سوسیالیسم: مفهوم این اصطلاح سابقاً کنترل تمام شئون حیاتی‌اعضاء جامعه توسط دولت بوده است که بالطبع شامل کنترل مؤسسات اقتصادی هم می‌شد ولی امروزه معنی آن شامل کنترل تمام امور اقتصادی و صنعتی است بنفع مردم که بوسیله مالکیت دولت نسبت بکلیه دستگاه‌های تولیدی اعم از صنعتی و کارخانجات و وسایل حمل و نقل و امور بانکی و غیره باشد انجام می‌گیرد .

فابیانیسم: نام مسلک سیاسی یک سازمان سوسیالیسی در انگلستان است .

فاشیسم: عبارت از روش حکومتی است که بحدا فرراط حالت استبدادی و انقلابی دارد . در این مسلک فرهنگ و فکر و عمل و نیز کلیه شئون مذہبی و اجتماعی و حیاتی ملت تحت کنترل شدید دولت است . فاشیست های آلمان تحت رهبری (هیتلر) بر این پندار بودند که نژاد ژرمن مافوق نژاد های دیگر بوده و باید بر تمام جهان و یا کلیه همسایگان خود تسلط و ارجحیت داشته باشد . فاشیسم ایتالیا بر رهبری (موسولینی) نیز خواب دوره قدیم امپراطوری روم را میدید و هدف آنها احیاء شوکت و عظمت روم قدیم بود . در آئین فاشیسم جنگ برحق

بوده و ملت باید همیشه آماده پیکار باشد . فاشیسم معتقد بنبوغ پیشوا بوده و رهبر را حتی بدرجه خدایی نیز رسانده است . روابط جنسی زن و مرد و تعیین مذهب و دین نیز در اختیار پیشوامیباشد .

فئودالیسم : مقصود از این اصطلاح در قرون وسطی این بود که قسمت بزرگی از اراضی کشور بنام املاک از طرف شاه بکسی موسوم به فئودال واگذار میشد و آن شخص اراضی را بمستأجرین خود اجاره میداد فئودالها و یا نمایندگانشان در حوزه املاک خود نسبت برعایا و کشاورزان اختیارات قضائی و جزائی و مالی و سیاسی کامل داشتند . ولی امروزه مراد از این مسلك اینست که عده‌ای از اشراف و مالکین مقدار زیادی املاک را صاحب می‌باشند و رعایای ایشان از حقوق سیاسی و اجتماعی محروم بوده و توسط اربابان خود استثمار میشوند و یا بمقدار خیلی ضعیف و کمی از امتیازات سیاسی و کشوری می‌توانند بهره‌مند گردند .

کاپیتالیسم : یعنی سیستم سرمایه داری و آن عبارت از يك روش اقتصادی است که کلیه لوازم اولیه تولید توسط سرمایه های شخص فراهم شده و بمالکیت همان صاحبان سرمایه باقی می‌ماند . در این سیستم اداره امور و گردش دستکاهها و تنظیم برنامه ها در اختیار صاحبان سرمایه و سهام بوده و کارگران را بعنوان روزمزد اجیر کرده و بکار می‌گمارند .

کمونیسم : در واقع کمونیزم یعنی مسلك اشتراکی . در گذشته این اشتراك مفهوم وسیعتری داشته مانند زمان قباد که

مفهب مزدك پدید آمد و شامل اشتراك عمومی در همه امور زندگی و مسائل جنسی نیز میشد . و اما معنی و مرام کمونیزم امروزه که در همه نقاط جهان مورد نظراست پیشرفت عقیده و مرام با قوه قهریه توأم با اعمال عملیات نظ-امی است . و حفظ رژیم کمونیستی باقوه نظامی مورد نظر میباشد . رهبران بزرگ این فلسفه عبارتند از : کارل مارکس ، انگلس ، لنین و استالین .

لنینیسم : شکل خاصی از عقاید مارکسیسم است که به لنین پیشوای انقلابی بالشویکهای شوروی منسوب میباشد .

لیبرالیسم : مکتب لیبرالیسم بمفهوم وسیعتر خود عبارت از اعتقاد باینکه انسان آزاد بدنیا آمده و صاحب اختیار و اراده و فکر خود بوده و مجاز است بهر اندازه که میسر است فکر خود را آزاد پرورش دهد لذا این فلسفه را میتوان فلسفه آزادی طلبی نام گذاشت .

ماتریالیسم : یا در مکتب مادی اعتقاد باینست که نیروی اقتصادی و مالی پایه و اساس حوادث تاریخ میباشد .

مارکسیسم : مکتب مارکسیسم عنوان فلسفه موضوعه کارل مارکس فیلسوف آلمانی و واضع فرضیه کمونیسم جدید میباشد که در واقع تفسیر و توجیه سوسیالیسم است .

ماکیاولیسم : مکتب استبداد جدید منتصب بعقاید ماکیاویل فیلسوف معروف ایتالیائی است .

میلیتاریسم : عقیده ایست سیاسی مبنی بر لزوم حکومت نظامی .

ناسیونالیسم : منظور از این اصطلاح یعنی مکتب ملیت

عبارت از اعتقاد به اعتلای يك ملت و تفوق و برتری آن نسبت به تمام ملل و دیگر لزوم وفاداری مطلق تبعه آن نسبت به مملکت خود و مقید باینکه اعتقادات و ارزشهای آن ملت بالاتر و والاتر از معتقدات سایر ملل است . هیتلر و موسولینی ناسیونالیسم را ستوده و بحد افراط از آن حمایت میکردند .

نازیسم یا ناسیونال سوسیالیسم : نام مکتب فلسفه و رژیم حکومت آلمان در زمان هیتلر است که مشابیه فلسفه فاشیسم موسولینی ایتالیائی میباشد .

سبکهای ادبی و فلسفی

۱- **کلاسیسم :** در این سبک نویسندگان و شعراء از روش و شیوه نویسندگان و شعرای یونان قدیم پیروی میکردند و چون احتیاج بآموختن و کسب معلومات داشت بمکتب کلاسیک معروف شد . این سبک در سراسر قرون وسطی و قرون اول عصر جدید در بین نویسندگان و شعرار رایج بود . اساس مکتب کلاسیک بر سه قانون استوار است . ۱- قانون وحدت عمل ۲- قانون وحدت زمان ۳- قانون وحدت مکان . از آثار بزرگ کلاسیک میتوان این کتابها را نام برد : **خسیس ، خطابه و وعظ ، آندروماک ، بهشت مفقود ، ایفی ژنی ،** نویسندگان معروف این سبک عبارتند از **گلدونی و آلفیری ایتالیائی ، اوپیتز و لسینک آلمانی ، میلتن و درایدن و بیکن انگلیسی ، راسین و مولیر و بوسوئه و لوبرویرها فرانسوی .**

۴- سبک رمانتیک : در اثر محدودیتهای سبک کلاسیک و چهارچوب اجباری سه قانون محدودیت مکتب رومانسیسم بوجود آمد نویسندگان و شاعران این سبک آزاد بودند بهر طریق و روشی که مایلند میتوانند بنویسند و شعر بگویند و در قید سبک کلاسیسم نباشند . شاتوبریان ، ویکتور هوگو ، ژان ژاک روسو ، مادام دوستال ، دوموسه ، لامارتین ، ژرژساند فرانسوی و شکسپیر ، کالریج ، والتراسکات ، لردبایرون انگلیسی و گوته شیلر آلمانی و پوشکین ، لرمانتف ، گوگول روسی ، پتوفی و کیشفالودی مجارستانی از معروفترین نویسندگان این سبک هستند . مشهورترین آثار رومانسیسم جهان عبارتند از: بینوایان رنجبران دریا ، گرازبلا ، رافائیل ، اعترافات ، تاراس بولبا دریانورد فرتوت ، ورتنر و افسانه های قدیم هنگری .

۳- سبک رئالیسم : در این سبک نویسندگان میکوشیدند طبیعت و واقعیت هرچیز را همانگونه که هست توصیف کنند یعنی زیبایی هارا زیبا و زشتی ها را زشت بنمایانند . این مکتب در اوایل قرن ۱۸ در اروپا بوجود آمد و در قرن نوزدهم باوج معروفیت خود رسید . بالزاک ، استانداال ، کوستا و فلوبر فرانسوی دیکنز ، چسینک ، انگلیسی ، هنری جمس آمریکائی ، تولستوی ، چخوف ، داستایوسکی ، ماکسیم گورگی ، ارنبورک شولوخوف ، گلادکوف ، تورگنیف روسی ، گالدوس ، کیروز پرتقالی ، وایسن فروژی از زمره نویسندگان رئالیستی هستند . معروفترین آثار رئالیستی عبارتند از جنک و صلح ، اناکارنین ، مادام بواری ، بابا گوریو ، مادر ، معبد پارم ، پیک ویک و اطاق شماره ۶

۴- سبک ناتورالیسم: این مکتب دنباله سبک رئالیسم بوده و نویسنده و شاعر سعی دارد طبیعت را بیش از آنچه هست زیباتر و خوبتر توصیف کرده با این تفاوت که از بدیها و زشتیها سخنی بمیان نیاورد. مشهورترین نویسندگان این سبک عبارتند از: امیل زولا و کی دو موپاسان و آلفونس دوده فرانسوی، جرج مور انگلیسی، اما نتس و وان لنپ هلندی، کرتز و هولتس و هوپتمان آلمانی.

۵- سمبولیسم: در این مکتب شعراء و ادباء بدینی و نومیدی را باوهم و خیال و رویاء پردازي درهم آمیخته و هریک از مظاهر طبیعت را سمبول و وجه تشبیه يك عنوانی قرار داده اند. مثلا مروارید مظهر دندان و سرو مظهر قد و هلال و کمان مظهر ابرو و گل مظهر صورت و کمنند را سمبول گیسو توصیف کرده اند معروفترین نویسندگان این سبک عبارتند از: سولوویف، پل والری، حافظ، ویلیام باتلری پز. الیوت، شارل بودلر، مترلینک پلورلن. گوته.

۶- امپرسیونیسم: این سبک دگرگون شده سبک سمبولیسم است یعنی نویسندگان آن بجای تشبیه به نتیجه تشبیه بیشتر توجه داشته اند.

۷- سوررئالیسم: در این سبک جستجو در ضمیر پنهان و درک فعالیت آن و تجسم خواستهها و انگیزه های غریزی مورد توجه است. نویسندگان و شاعران این مکتب عبارتند از: دایلن تامس، آندره برتون، بنژامن پره، گیوم، آپولینر، آندره برتون، ژاک پرور، پیروردی.

۸- اگزستانسیالیسم: پیروان فلسفه اگزستانسیالیسم که میتوان آنرا (اصالت وجودی) در مقابل (اصالت ماهیت) بشمار آورد (وجود) و آزادی انسان را مقدم بر ماهیت او می‌شمارند . بزرگترین رهبران این مکتب ، ژان پل سارتر و آلبر کامو بودند . علاوه بر مکتب های فوق سبک های دیگری نیز ظهور کرده اند که کمتر اهمیت داشته و قابل ذکر نیستند و آنها عبارتند از دادائیسیم ، ناتوریسم ؛ وریسم ، فوتوریسم ، اوماینسم ، کسموپولیتیسیم و رلیبریسم ، کوبیسیم و غیره .

واحدهای اندازه گیری

اوزان و مقیاسهای سیستم متریک

در سیستم متریک واحد طول متر است که مساوی یک چهارم میلیونیم طول نصف النهار کره زمین میباشد . این سیستم در سال ۱۸۷۵ از طرف دانشمندان برگزیده بین المللی وضع گردید .

مقیاس طول

یکمتر = ۱۰ دسیمتر = ۱۰۰ سانتیمتر = ۱۰۰۰ میلیمتر

اضعاف متر

ذرع = ۱۰۴ سانتیمتر

دکامتر = ۱۰ متر = ۱۰۰۰ سانتیمتر

هکتومتر = ۱۰۰ دکامتر = ۱۰۰۰ متر

کیلومتر = ۱۰ هکتومتر = ۱۰۰۰ متر

اجزاء متر

$$\text{سانتیمتر} = ۱۰ \text{میلیمتر} = \frac{۱}{۱۰۰} \text{متر}$$

$$\text{دسیمتر} = ۱۰۰ \text{میلیمتر} = ۱۰ \text{سانتیمتر} = \frac{۱}{۱۰} \text{متر}$$

$$\text{میلیمتر} = \frac{۱}{۱۰} \text{سانتیمتر} = \frac{۱}{۱۰۰۰} \text{متر}$$

سیستم غیر متریک

$$\text{میل جدید جغرافیائی} = ۷۴۲۰ \text{متر}$$

$$\text{میل انگلیسی} = ۳۶ \text{اینچ} = \frac{۹}{۱۴} \text{سانتیمتر} =$$

$$۵ / ۸۲۸ \text{ ذرع}$$

$$\text{اینچ انگلیسی} = \frac{۲}{۵۴} \text{سانتیمتر}$$

$$\text{یارد} = ۹۰ \text{سانتیمتر} = ۳ \text{فوت}$$

$$\frac{۱۲}{۱۲} \text{اینچ} = ۱ \text{فوت} = ۳۰ \text{سانتیمتر}$$

$$\frac{۳}{۳} \text{فوت} = ۱ \text{یارد} = ۹۰ \text{سانتیمتر}$$

$$\text{میل دریائی بین المللی} = \frac{۱۸۵۲}{۵۱} \text{متر (یک میل دریائی)}$$

در یک ساعت برابر یک گره دریایی سرعت است.

یک درجه از خط استوا مساوی با ۱۵ میل جغرافیایی و

برابر با ۱۱۱/۳۰۶ کیلومتر است.

یک درجه از نصف النهار بطور متوسط مساوی با ۶۰ میل

دریایی و برابر با ۱۱۱/۱۱۶ کیلومتر است.

مقیاس سطح

$$\text{سانتیمتر مربع} = ۱۰۰ \text{میلیمتر مربع}$$

دسیمتر مربع = ۱۰۰ سانتیمتر مربع
 متر مربع = ۱۰۰۰۰ سانتیمتر مربع
 آر = ۱۰۰ متر مربع
 جریب = ۱۰۰۰ ذرع
 هکتار = ۱۰۰ آر = ۱۰۰۰۰ متر مربع
 کیلومتر مربع = ۱۰۰ هکتار = ۱۰۰۰۰۰۰ متر مربع
 یارده ربع = ۵ / ۸۳۶ متر مربع
 اینچ مربع = ۶ / ۵۱ سانتیمتر مربع

مقیاس حجم

سانتی متر مکعب = ۱۰۰۰ میلیمتر مکعب
 دسیمتر مکعب = ۱۰۰۰ سانتی متر مکعب = ۱۰۰۰۰۰۰۰
 میلیمتر مکعب
 متر مکعب = یک استر = ۱۰۰۰ دسمیتر مکعب =
 ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ میلیمتر مکعب
 اینچ مکعب = ۱۶ / ۳۸۶ سانتیمتر مکعب
 یاردمکعب = ۵ / ۷۶۴ متر مکعب

مقایسه چند واحد طول

واحد طول	متر	یارد	فوت (۱۲ اینچ)
متر	۱	۱ / ۰۹۳۶	۳ / ۲۸۰۹
یک ذرع	۱ / ۰۴	-	-
یارد	۰ / ۹۱۴۴	۱	۳
فوت (۱۲ اینچ)	۰ / ۳۰۴۸	۰ / ۳۳۳۳	۱
۱ اینچ	۲ / ۵۴۰	-	۰ / ۰۸۳

حجم مایعات

سانتی لیتر = ۱۰ میلی لیتر
 دسی لیتر = ۱۰ سانتی لیتر = ۱۰۰ میلی لیتر
 لیتر = ۱۰ دسی لیتر = ۱۰۰ سانتی لیتر = ۱۰۰۰ میلی لیتر
 دکالتر = ۱۰ لیتر = ۱۰۰ دسی لیتر
 هکتولتر = ۱۰ دکالتر = ۱۰۰ لیتر
 کیلولتر = ۱۰ هکتولتر = ۱۰۰۰ لیتر
 یک بشکه = ۴/۹۱۹ هکتولتر
 یک لیتر معادل با حجم یک کیلو گرم آب خالص در شرایط
 استاندارد میباشد و این حجم تقریباً معادل ۱۰۰۰ سانتی متر
 مکعب، و یا یک دسی متر مکعب است.
 متر مکعب = ۱۰ هکتولتر = ۱۰۰۰ لیتر

مقیاس وزن

واحد وزن عبارت از گرم است که معادل با وزن یک
 سانتیمتر مکعب آب مقطر ۴ درجه سانتیگراد حرارت در خلاء
 میباشد.

سانتی گرم = ۱۰ میلی گرم
 دسی گرم = ۱۰ سانتی گرم = ۱۰۰ میلی گرم
 گرم = ۱۰ دسی گرم = ۱۰۰۰ میلی گرم
 دکا گرم = ۱۰ گرم
 هکتو گرم = ۱۰ دکا گرم = ۱۰۰ گرم
 کیلو گرم = ۱۰ هکتو گرم = ۱۰۰۰ گرم
 تن = ۱۰۰۰ کیلو گرم

يك ليتر آب = يك كيلو گرم

يك لیورفرانسه = $497/5$ گرم = تقریباً نیم کیلو
 يك پوندا انگلیسی = ۱۶ انس انگلیسی = $453/6$ گرم =
 ۱۶ قیراط انگلیسی

اونس = $\frac{1}{16}$ پوند

هندردویت انگلیسی = ۱۱۲ پوند

هندردویت امریکائی = ۱۰۰ پوند

اوزان و مقیاسهای ایران

هم اکنون در کشور ما اصول سیستم متریک رسمی بوده و مورد قبول میباشد. معهدنا بعضی اوزان که سابقاً متداول بوده اکنون نیز بکاربرده میشود. این اوزان عبارتند از:

يك خروار = ۶۴۰۰۰ مثقال = $296/96$ كيلو گرم =
 صدمن سقط

يك من سقط = ۶۴۰ مثقال = $2/9696$ كيلو گرم =
 ۴ چارك = ۴۰ سير

يك چارك = ۱۶۰ مثقال = $742/4$ گرم = ده سير

يك سير = ۱۶ مثقال = $74/24$ گرم

يك مثقال = $4/64$ گرم = ۲۴ نخود

يك نخود = $0/1933$ گرم = چهار گندم

يك ری = ۲۵۶۰ مثقال = $11/8784$ كيلو گرم =

چهارمن سقط

يك من شاهی = ۱۲۸۰ مثقال = $5/9392$ كيلو گرم =

دومن سقط

يك پوط = ۳۵۲۰ مثقال = ۱۶/۳۳۲۸ كيلوگرم =
 پنج من ونیم سقط
 يك قيراط = ۲۰۵/۹ گرم

مقایسه چند کیل مایعات

واحد کیل	لیتر	گالون امپریال	گالون امریکا
لیتر	۱	۰/۲۲۰۰	۰/۲۶۴۲
گالون امپریال	۴/۵۴۶	۱	۱/۲۰۰۹
گالون امریکا	۳/۷۸۵۳	۰/۸۳۲۷	۱

يك سنگ آب معادل با ۱۲ لیتر در ثانیه

مقیاسات و روابط آنها با یکدیگر

متر = ۱۰۰۰ سانتیمتر = ۳/۲۸ فوت = ۰/۹۶ ذرع
 کیلومتر = ۱۰۰۰ متر = ۳۲۸۰ فوت = ۹۶۰ ذرع
 ذرع = ۱۰۴ سانتیمتر = ۱۶ گره = ۳۲ بهر
 یارد = ۰/۹۱۴ متر = ۳۶ اینچ
 اینچ = ۲/۵۴ سانتی متر = ۰/۸۳ فوت
 فوت = ۱۲ اینچ = ۰/۳۰۵ متر = ۰/۳۳۳ فوت
 فرسنگ = ۶۰۰۰ ذرع = ۶ کیلومتر
 میل انگلیسی = سه پا = ۱۳۶ اینچ = ۹۱/۴ سانتیمتر
 میل جدید جغرافیائی = ۷۴۲۰ متر
 آر = ۱۰۰ متر مربع (مربعی که هر ضلعش ۱۰ متر
 باشد)
 هکتار = ۱۰۰۰۰ متر مربع = جریب = ۲/۴۷

ایگر .

ایگر = $۰/۴۰۴$ هکتار = ۴۰۴۸ مترمربع
 لیتر = ۱۰۰۰ سانتیمتر مکعب = یک کیلو گرم آب
 میلی لیتر = یک سانتی متر مکعب = گنجایش یک گرم آب
 گرم = $۱۵/۴۳$ گرین = (تقریباً ۵ نخود)
 کیلوگرم = ۱۰۰۰ گرم = $۲/۲$ پوند = (تقریباً
 یک سوم من تبریز)

تن = ۱۰۰۰ کیلوگرم = (تقریباً سه خروار)
 من شیراز = ۷۲۰ مثقال = ۴۵ سیر

من تبریز = ۳ کیلو = ۴۰ سیر = ۶۴۰ مثقال
 خروار = ۱۰۰ من تبریز = تقریباً ۳۰۰ کیلو
 مثقال = ۲۴ نخود = $۴/۶۸$ گرم

سیر = ۱۶ مثقال = $\frac{۱}{۴۰}$ من تبریز

نخود = $\frac{۱}{۲۴}$ مثقال = ۴ گندم

مقایسه چند واحد وزن

واحد وزن	من	کیلوگرم	پوند انگلیسی
من	۱	۳	۶/۶۱۳۸
کیلوگرم	۰/۳۳۳	۱	۲/۲۰۴۶
پوند انگلیسی	۰/۱۵۱۲	۰/۴۵۳۶	۱
هندردویت امریکا	-	۴۵/۳۶	-

-	۵۰/۸۰	-	انگلیس
۱۷/۸۵۷	۹۰۷/۲	-	۱ تن امریکا
۲۰	۱۰۱۶	-	انگلیس

واحد قدرت

یک اسب بخار فرانسه = ۷۵ کیلوگرم متر در ثانیه =
۷۳۶ وات

$$\text{یک وات} = \text{یک ولت آمپر} = \frac{1}{736} \text{ اسب بخار} = \frac{1}{736}$$

۱۰۲/۰ کیلوگرم در ثانیه ۰/۲۴ کالری در ثانیه.

یک کیلووات = ۱۰۰۰ وات = ۱/۲۶ اسب بخار =

۰/۲۴ کیلوکالری در ثانیه تقریباً = ۱۰۲ کیلوگرم متر در
ثانیه .

یک اسب بخار انگلیسی و امریکائی = ۱/۰۱۴ اسب

بخار فرانسوی = ۷۶/۰۴ کیلوگرم متر در ثانیه = ۷۳۶ وات

واحد شتاب - متحرکی را گویند که در مدت یک ثانیه

باندازه یک سانتیمتر تغییر سرعت دهد .

واحد نیرو - مقدار نیروئی میباشد که اگر بجرم یک

گرم وارد شود بآن شتابی معادل یک واحد شتاب وارد میسازد

واحد کار - کیلوگرم متر میباشد و کاری است که یک

گرم نیرو وقتیکه نقطه اثر آن در استای خود باندازه یک متر

تغییر مکان یابد .

واحد جرم - در این سیستم مقدار جرمی است که وزن

آن برابر ۹/۸۱ کیلوگرم نیرو باشد .

عجایب هفتگانه جهان

هفت شاهکار معماری و مجسمه سازی دنیای قدیم بنام :
(عجایب هفتگانه دنیای قدیم) مشهور شده‌اند که به‌قرار زیر
است :

۱ - **اهرام ثلاثه مصر** : این اهرام از سال ۳۰۰۰ تا ۱۸۰۰ قبل از میلاد بنا گردید . مشهور ترین اهرام کثوپس ، کفزن و میکرینوس نام دارند. هرم کثوپس با ارتفاع ۱۴۸ متر بوده و یکی از عجایب هفتگانه بشمار میرود . (این هرم اکنون ۱۳۸ متر ارتفاع دارد).

۲ - **باغات معلق بابل** : این باغات را بخت النصر پادشاه بابل برای ملکه خود سمیرامیس در سال ۶۰۰ قبل از میلاد ساخت . از این بنا اکنون آثاری باقی نمانده است. ولی بطوریکه در داستانها گفته میشود این باغات عبارت از ۵ طبقه بود که بفاصله ۵۰ پادروی هم قرار داشت و در هر طبقه درختان بزرگ و گل‌های زیبا کاشته بودند.

۳ - **مجسمه زئوس (ژوپتر)** : مجسمه زئوس در المپ بوسیله فیدياس در سال ۴۳۲ قبل از میلاد بنا شد . این مجسمه از مرمر، عاج و طلا ساخته شده بود . و در جنگ‌هایی که اتفاق افتاد خراب گردید .

۴ - **معبد آرتمیس (دیان)** - معبد آرتمیس در سال پنجم قبل از میلاد در شهر افز واقع در جنوب سمیرنا ساخته شد. این معبد مساحتی به ابعاد ۴۲۵ پا را اشغال میکرد. ۱۲۷ ستون

ازمرمر در آن کار گذاشته بودند . ارتفاع ستون‌ها ۶۰ پا بود .
معبد در ۳۶۵ بعد از میلاد بوسیله (اروسترات) آتش زده شد .

۵- مقبره ماوزولوس : وقتیکه ماوزولوس پادشاه

کاریس (آسیای صغیر) مرد همسرش مقبره بزرگی در هالیکارناس
بسال ۳۲۵ قبل از میلاد بنا کرد . این مقبره در اثر زلزله از
ازین رفت در قرن ۱۹ قطعاتی از مقبره کشف و به موزه بریتانیا
فرستاده شد .

۶- مجسمه بزرگ رودز (آپولون) مجسمه آپولون در

مدخل خلیج رودز در آسیای صغیر در ۲۸۰ قبل از میلاد برپا
گردید . بلندی این مجسمه ۱۰۰ پا بود . مجسمه رودز در سال
۲۲۴ قبل از میلاد در اثر زلزله شدیدی ویران شد .

۷- فاراسکندریه (فانوس اسکندریه) - فاراسکندریه

در ۲۰۰ سال قبل از میلاد بوسیله پتولمی فیلا دلفوس ساخته شد
بر بالای این بنا همیشه آتش روشن بود . قسمتی از فاراسکندریه
در سال ۴۰۰ بعد از میلاد خراب شد و در سال ۱۳۷۵ این بنا در
اثر زلزله شدیدی با خاک یکسان گردید .

برخی دیگر از عجایب جهان قدیم

دیوار بابل - این دیوار دارای ۲۵ متر قطر و ۱۵

میل طول و ۹ متر بلندی و دوازده برج بود . و بنا بامر بخت‌النصر
پادشاه بابل بدور شهر بابل کشیده شده بود .

مسجد اقصی - یا معبد اورشلیم بنا بامر سلیمان نبی

در فلسطین ساخته شد . این معبد ۶۰ ذرع ط-ول ، ۲۰ ذرع

عرض ، رواقی بطول ۶/۲۵ ذرع و ۱۲۰۵ ذرع بلندی داشت و توسط ۵۰ هزار کارگر در مدت ۴۰ سال ساخته شده بود . ویرانه های این معبد عظیم امروز زیارتگاه یهودیان جهان است .

دیوار اکباتان - دیوار اکباتان هفت دیوار باکنگره در میان یکدیگر بود که شهر اکباتان را دربر داشت هر یک از این دیوارها برنگی مخصوص بود .

دیوار چین - این دیوار بدستور سی هونگ امپراطور چین بین منولستان و چین در طول ۱۸ سال بدست گروه کثیری کارگر و اسیر جنگی ساخته شد . دیوار چین ۶ متر بلندی و سیصد کیلومتر درازا داشت .

لوائح قانونی پیشنهادی شاهنشاه آریامهر

مصوب تصویب ملی ۶ بهمن ۱۳۴۱

شاهنشاه آریامهر در روز ۴شنبه ۱۹ دیماه ۱۳۴۱ در کنگره بزرگ دهقانان شرکت و طی یک جلسه پرشور و هیجان انگیز طرح شش ماده ای معروف خود را عنوان و تصویب آن را بر فراندوم عمومی گذاشتند. این فراندوم ملی در ۶ بهمن ۱۳۴۱ انجام و با ۷۱۱/۵۹۸/۵ رای موافق در مقابل ۴۱۱۵ رای مخالف بتصویب ملت ایران رسید . و در روز یکشنبه ۱۴ بهمن ماه فرمان شاهنشاه در باره اجرای لوائح ششگانه بشرح زیر انتشار یافت .

نظر باینکه اعتلاء کشور و ارتقاء اجتماعی و

اقتصادی ملت ایران بزرگترین هدف و منظور ما در تحولات اخیر ایران بوده است و از آنجا که شایسته ترین طریق نیل به آن هدف را شریک و سهیم ساختن ملت ایران در تعیین سرنوشت خود تشخیص داده ایم ، به این منظور با عنایت باصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی قوانینی را که برای تمهید مبانی ترقی و تعالی ملت ایران لازم بود انشاء کرده و طبق اصل بیست و ششم آن قانون که مقرر میدارد قواء مملکت ناشی از ملت است بـرای اظهار نظر ملت ایران بتصویب عمومی قرار دادیم . اینک چون لوایح مزبور مورد تأیید اکثریت قریب باتفاق رای دهندگان ملت ایران واقع شده است مقرر میداریم که لوایح قانونی زیر :

۱ - لایحه اصلاحی قانون اصلاحات ارضی مصوب ۱۹ دیماه ۱۳۴۵ و ملحقات آن و الغاء رژیم ارباب ورعیتی.

۲- لایحه قانونی ملی شدن جنگل ها در سراسر کشور

۳- لایحه قانونی فروش سهام کارخانجات دولتی بمنوان

پشتوانه اصلاحات ارضی.

۴- لایحه قانونی سهیم کردن کارگران در منافع کارگاهـ

های تولیدی و صنعتی .

۵- لایحه قانونی ایجاد سپاه دانش بمنظور تسهیل اجرای

قانون تعلیمات عمومی و اجباری.

۶- لایحه اصلاحی قانون انتخابات .

که بتصویب ملی استقرار و قطعیت یافته است

پس از توشیح ما بعنوان قانون مملکتی بموقع اجرا
گذاشته میشود .

رؤسای جمهور آمریکا

جوزج واشنگتن (۱۷۹۷ - ۱۷۸۹) - جان آدامس
(۱۷۹۷-۱۸۰۱) - طامس جفرسن (۱۸۰۹-۱۸۰۱) - جیمز
مدیسون (۱۸۱۷-۱۸۰۹) - جیمز مونرو (۱۸۲۵-۱۸۱۷)
جان کوئنسی آدامس (۱۸۲۹ - ۱۸۲۵) - آندریو جاکسن
(۱۸۳۷-۱۸۲۵) - مارتین وان بورن (۱۸۴۱-۱۸۳۷) - ویلیام
هنری هاریسون (۱۸۴۱-۱۸۴۱) - جان تایلر (۱۸۴۵-۱۸۴۱)
جیمز پولک (۱۸۴۹-۱۸۴۵) - زاخاری تایلر (۱۸۵۰-۱۸۴۹)
میلارد فیلمور (۱۸۵۳-۱۸۵۰) - فرانکلن پیرس (۱۸۵۷-
۱۸۵۳) - جیمز بوکانان (۱۸۶۱-۱۸۵۷) - آبراهام لینکلن
(۱۸۶۵-۱۸۶۱) - آندریو جانسون (۱۸۶۹-۱۸۶۵) - یولیسیس
گرانٹ (۱۸۷۷-۱۸۶۹) - رادرفورد هایرز (۱۸۸۱-۱۸۷۷)
جیمز گارفیلد (۱۸۸۱-۱۸۸۱) - چستر آرتور (۱۸۸۵-۱۸۸۱)
گروور کلیولند (۱۸۸۹-۱۸۸۵) - بنیامین هاریسون (۱۸۹۳-
۱۸۸۹) - گروور کلیولند (۱۸۹۷-۱۸۹۳) - ویلیام مک کینلی
(۱۹۰۱-۱۸۹۷) - تئودور روزولت (۱۹۰۹-۱۹۰۱) ویلیام
تاقت (۱۹۱۳-۱۹۰۹) - وودرو ویلسن (۱۹۲۱ - ۱۹۱۳)
وارن هاردینگ (۱۹۲۳-۱۹۲۱) - کولوین کولیج (۱۹۲۹-
۱۹۲۳) - هربرت هوور (۱۹۲۹-۱۹۳۳) - فرانکلن دلانور
روزولت (۱۹۳۴-۱۹۳۳) هاری ترومن (۱۹۵۳ - ۱۹۴۵)
دوایت آیزنهاور (۱۹۶۱ - ۱۹۵۳) - جان فیتزجرالد کندی

(۱۹۶۴-۱۹۶۱) - لیندن جانسون - نیلسون - جرالد فوردر

دانشتهای علم هیئت و نجوم و کیهان شناسی

منظومه شمسی - کره خورشید را با ۹ سیاره عطارد (تیر) ، زهره (ناهید) ، مریخ (بهرام) ، مشتری (برجیس) ، زحل (کیوان) ، زمین ، اورانوس ، نپتون ، پلوتون سیاره‌های منظومه شمسی مینامند .

محور - خط موهومی است که زمین حرکت دورانی خود را بدور آن انجام میدهد . انتهای شمالی محور را قطب شمال و انتهای جنوبی آنرا قطب جنوب مینامند . درازای این محور نسبت بقطر استوائی زمین $44/60$ کیلومتر کوتاهتر است .

خط استوا - دایره بزرگ فرضی است که عمود بر محور بوده و زمین را بدو نیمکره شمالی و جنوبی تقسیم میکند .

مدارات - دوایری هستند که بموازات خط استوا در زمین رسم می‌شوند و هرچه از استوا بطرف قطبین پیش می‌روند کوچکتر میگردند . مدارات مهم عبارتند از : مدار قطب شمال مدار قطب جنوب ، مدار رأس السرطان ، مدار رأس الجدی

نصف النهارات - دوایری عظیم فرضی هستند که از دو قطب گذشته عمود بر استوا می‌باشند و زمین را بدو نیمکره شرقی و غربی تقسیم می‌نمایند .

حرکت وضعی (دورانی) : زمین در مدت ۲۳ ساعت و ۵۶ دقیقه یکبار بدور خود از طرف مغرب بمشرق می‌چرخد و این حرکت را حرکت وضعی یا دورانی میگویند .

نتایج حرکت وضعی ؟ - مهمترین نتیجه حرکت وضعی پدایش شبانه روز است که بر سه گونه میباشد . شبانه روز ستارهای ، خورشیدی ، وسطی . نتایج دیگر حرکت دورانی عبارتند از اختلاف درجه حرارت میان شب و روز ، فرورفتگی قطبین و برآمدگی استوا ، انحراف بادهای آلیزه و کنترا آلیزه و پدایش جزر و مد دریا .

حرکت انتقالی ؟ زمین در مدت ۳۶۵ روز و ۶ ساعت ۴۸ دقیقه و ۴۶ ثانیه یک مرتبه بدور خورشید می چرخد و این حرکت را حرکت انتقالی میگویند . مدار حرکت انتقالی زمین ۹۳۵ میلیون کیلومتر است . و برای اینکه زمین این فاصله را طی کند لازم است با سرعت ثانیه ای ۲۹۰۶۰۰ متر راه بپیماید .

نتایج حرکت انتقالی : مهمترین نتایج حرکت انتقالی پدید آمدن فصول چهارگانه ، اختلاف مدت شبانه روز در طول سال و اختلاف نباتات و حیوانات در روی زمین است .

بادهای آلیزه ؟ - بادهائی هستند که ازدو نیمکره شمالی و جنوبی به سمت استوا میوزند .

عرض جغرافیائی - فاصله هر نقطه را از خط استوا بر حسب درجه عرض جغرافیائی آن نقطه نامند و چنانکه نقطه مفروض در شمال خط استوا باشد عرض را عرض شمالی و اگر در جنوب باشد عرض جنوبی میگویند .

طول جغرافیائی - فاصله هر نقطه از نصف النهار معین بر حسب درجه طول جغرافیائی آن نقطه نامند . اگر نقطه در مشرق نصف النهار باشد طول را شرقی و اگر در مغرب

باشد طول را غربی گویند.

شهرهائیکه روی يك مدار واقع هستند دارای آب و هوای يك نواختی می باشند.

شهرهائیکه در روی يك نصف النهار واقع می شوند مبدأ ساعاتشان یکی است .

کسوف؟ اگر ماه بین خورشید و زمین واقع شود چند ثانیه ای خورشید پوشیده می گردد که این عمل را کسوف می گویند در حقیقت پس گرفتگی خورشید را کسوف می نامند.

خسوف؟ گرفتگی ماه را خسوف گویند و آن موقعی است که زمین بین ماه و خورشید قرار گرفته و مانع رسیدن نور خورشید به ماه میگردد .

نور خورشید پس از ۸ دقیقه و ۱۶ ثانیه بزمین میرسد نزدیکترین ستاره بخورشید عطارد است و دور ترین ستاره ها بخورشید نپتون و پلوتون میباشند .

حجم زمین ۲۵۸ بیلیون کیلومتر مکعب می باشد
بزرگترین منظومه شمسی سیاره مشتری (برجیس) است .

کمر بندهای فرضی زمین عبارتند از آتمسفر، یونو-سفر، مانتیوسفر.

کهکشانشان مجموعه ستارگان سحابی یا ابری را که آنرا راه شیری و راه مکه میگویند کهکشانشان نامند.

ستارگان سحابی؟ مجموعه ستارگان ریز و نامشخص را که مثل ابر دیده میشوند ستارگان سحابی می گویند.

سال نوری؟ مسافتی را که نور با سرعت ثانیه‌ای سیصد هزار کیلومتر در مدت یکسال طی کند و برابر با ۹۴۶۰۸۰۰۰۰۰۰ کیلومتر باشد.

سیارات صغار؟ سنارگان کوچکی هستند که بین مشتری و مریخ قرار گرفته‌اند.

اتم‌سفر؟ هوایی است که کره زمین را احاطه کرده است.

درجه حرارت سطح خورشید تقریباً ۱۱۰۰۰ درجه فارنهایت است. ولی حرارت مرکزی آن به ۲۰ میلیون درجه فارنهایت می‌رسد.

خورشید ۱/۲۵۳/۰۰۰ مرتبه بزرگتر و ۳۳۳/۷۴۰ مرتبه سنگین‌تر از زمین است.

قطر خورشید ۱/۳۸۷/۲۰۰ کیلو متر و سطح آن ۶/۰۴۱/۰۰۰/۰۰ کیلومتر مربع است.

حرکت دورانی خورشید کندتر از زمین بوده و ۲۵ روز طول میکشد.

نصف قطر طول زمین ۶/۳۷۸/۳۹۳ متر و نصف قطر اقصی زمین ۶/۳۵۶/۵۴۹ متر و شعاع متوسط زمین ۶/۳۶۷/۴۷۹ متر و فرورفتگی نسبت بشعاع استوا $\frac{1}{۲۹۴}$ و محیط دایره استوا ۴۰ میلیون متر و وزن مخصوص آن ۵/۵ و فاصله زمین تا خورشید ۱۵۰ میلیون کیلو متر است که این فاصله را نور با سرعت ۳۰/۵۸۴/۵۳۶ متر در ثانیه و در مدت ۸ دقیقه و ۱۶ ثانیه طی میکند.

زمین در هر دقیقه ۱۵۰۰ کیلو متر بدور خورشید می چرخد .

سرعت نور در هر ثانیه $۳۰۵/۸۴/۵۳۶$ متر است .
فاصله متوسط زمین تا ماه $۴۰۶/۶۱۰$ کیلومتر و شعاع ماه ۱۷۱۹ کیلومتر است .

قطر قطبی زمین $۱۲/۷۱۳$ کیلو متر و محیط دایره نصف النهار $۴۰/۰۰۳$ کیلومتر است ، قطر استوایی زمین $۱۲/۷۵۶$ کیلومتر و محیط مدار استوایی آن $۴۰/۰۷۰$ کیلو متر می باشد ، حجم کره خورشید $۱/۳۰۰/۰۰۰$ برابر حجم زمین است .

حرکت وضعی خورشید ۶۵۰ روز طول دارد .
سال قمری : مدت زمانی که بین دو مقارنه متوالی ماه و خورشید میگذرد ماه هلالی نام دارد و زمان متوسط آن ۲۹ روز و ۱۲ ساعت و ۴۴ دقیقه و ۳۶ ثانیه است که ۱۲ ماه آن سال قمری را تشکیل میدهد و مدت سال قمری ۳۵۴ روز و ۸ ساعت و ۴۸ دقیقه میباشد .

جزر و مد دریا بر اثر کشش ماه بوجود می آید .
ماه در مدت ۲۷ روز و ۷ ساعت و ۴۳ دقیقه و ۱۱ ثانیه مدارش را بمسافت ۳۲ میلیون کیلو متر بدور زمین طی میکند .
قطر کره ماه ۳۴۷۶ کیلو متر و حجم آن $\frac{۱}{۴۹}$ حجم زمین است .

فاصله خط استوا تا هر یک از قطبین ۹۰ درجه است .
وزن مخصوص خورشید $۱/۴۱$ است .

دب اکبر و اصغر نام دو ستاره در قطب شمال است .

سرعت صوت در هر ثانیه ۳۳۳ متر است .

محیط زمین ۹۳۹/۱۲۰/۰۰۰ کیلومتر و مساحت آن

۵۱۰ میلیون کیلومتر مربع است که ۲۹ قسمت آن خاک و ۷۱

قسمتش آب میباشد .

طیف شمسی رنگهای هفت گانه‌ای را که در اطراف

خورشید دیده میشود طیف شمسی میگویند . و آن رنگها عبارتند

از بنفش، نیلی، آبی، سبز، زرد، نارنجی و قرمز .

دانستنیهای دیگر منظومه شمسی

زهرة : قطرش برابر با ۱۲۳۰۰ کیلومتر ، فاصله‌اش

از خورشید ۱۰۸ میلیون کیلومتر ، حجمش کمتر از حجم

زمین و بعد از ماه نزدیکترین سیاره بزمین است .

عطارد : قطرش ۴۸۰۰ کیلومتر ، نزدیکترین سیاره

بخورشید و حجمش $\frac{1}{۵۶}$ حجم زمین است .

زمین دارای قطری برابر ۱۲۷۵۶ کیلومتر ، فاصله‌اش

از خورشید ۱۵۰ میلیون کیلومتر ، و طول مدارش بدور خورشید

۹۳۰ میلیون کیلومتر است .

هریخ : قطرش ۶۸۸۰ کیلومتر ، فاصله‌اش از خورشید

۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ کیلومتر ، قوه جاذبه‌اش ۰.۳۶ ر. زمین و درجه

حرارتش ۵ سانتی گراد است .

مشتری : دارای قطری برابر ۱۴۲۰۰۰ کیلومتر ،

بزرگترین سیاره منظومه شمسی فاصله‌اش از خورشید ۷۷۸ میلیون کیلومتر ، قوه جاذبه‌اش ۲٫۶ برابر زمین و ۱۳۰۰۰ بار از زمین بزرگتر است .

زحل: قطرش ۱۲۰۰۰ کیلومتر ، دومین منظومه شمسی از حیث بزرگی، فاصله‌اش از خورشید ۱ میلیارد و ۴۲۸ میلیون کیلومتر ، قوه جاذبه‌اش ۱٫۲ برابر زمین و ۷۶۵ بار از زمین بزرگتر است .

اورانوس: دارای قطری ۵۴۰۰۰ کیلومتر، سوم منظومه شمسی از لحاظ حجم ، فاصله‌اش از خورشید ۱۷ میلیارد و ۸۲۸ میلیون میل ، حجمش ۵۹ برابر بزرگتر از زمین و قوه جاذبه‌اش برابر جاذبه زمین است .

نپتون: قطرش ۲۸۱۷۴ مایل ، چهارمین سیاره شمسی از لحاظ حجم ، فاصله‌اش از خورشید ۴۵۰ میلیون کیلومتر و جاذبه‌اش مساوی جاذبه زمین است .

پلوتون: دارای قطری ۶۰۰۰ کیلومتر، دورترین منظومه شمسی ، فاصله‌اش از خورشید ۵ میلیارد میلیون کیلومتر ، جاذبه ۰٫۲۵٪ جاذبه زمین و حجمش تقریباً نصف حجم زمین است .

حرکت سیارات

۱- زمین : ۲۳ر۵۶ ساعت حرکت وضعی ، ۳۶۵ روز حرکت انتقالی ، فاصله از خورشید ۱۵۰ میلیون کیلومتر .

۲- زهره : ۱۵ ساعت حرکت وضعی ، ۲۲۰ روز حرکت انتقالی ، فاصله از خورشید ۱۰۸ میلیون کیلومتر .

- ۳- عطارد : ۸۸ روز حرکت وضعی ، ۸۸ سال حرکت انتقالی ، فاصلہ از خورشید ۵۸ میلیون کیلومتر .
- ۴- مریخ : ۲۴۳۷ ساعت حرکت وضعی ، ۲۹۵ سال حرکت انتقالی ، فاصلہ از خورشید ۲۲۸ میلیون کیلومتر .
- ۵- مشتری : ۱۰ روز حرکت وضعی . ۱۲ سال حرکت انتقالی ، فاصلہ از خورشید ۷۷۸ میلیون کیلومتر .
- ۶- اورانوس : ۱۰۲۵ ساعت حرکت وضعی ، ۷۵ سال حرکت انتقالی ، فاصلہ از خورشید ۲۸۵۸ میلیون کیلومتر .
- ۷- نپتون : ۱۵۴۰ ساعت حرکت وضعی ، ۱۶۵ سال حرکت انتقالی ، فاصلہ از خورشید ۴۵۰۰ میلیون کیلومتر .
- ۸- پلوٹون : ۲۵ روز حرکت وضعی ، ۲۴۸ سال حرکت انتقالی ، فاصلہ از خورشید ۵ میلیارد میلیون کیلومتر .
- ۹- زحل : ۳۵ روز حرکت وضعی ، ۲۵ سال حرکت انتقالی ، فاصلہ از خورشید ۱ میلیارد و ۴۲۸ میلیون کیلومتر .
- ۱۰- خورشید : ۲۵ روز حرکت وضعی ، ۶۵۰ روز حرکت انتقالی .

درجہ حرارت سیارات

خورشید ۱۱۰۰۰ درجہ . زہرہ ۶۵ درجہ . عطارد ۱۷۸ درجہ . زمین ۳۷ درجہ . مریخ ۵ درجہ . مشتری ۱۶۸ درجہ زحل ۱۶/۵ زیر صفر . اورانوس ۱۷۰ درجہ زیر صفر . نپتون ۲۰۰ درجہ زیر صفر . پلوٹون ۲۳۰ درجہ زیر صفر .

بزرگترین رصدخانه های دنیا

مهمترین رصدخانه های دنیا دو رصدخانه (مونت ویلسون) و (مونت پالومار) در آمریکا هستند که دارای دوربین های عظیم نجومی می باشند . قطر آئینه رصد خانه پالومار ۵ متر (۲۰۰ اینچ) است . دوربین (مونت ویلسون) یکصد میلیون و دوربین پالومار یک میلیارد کهکشان نظیر همین کهکشانهای که بچشم خودمان می بینیم کشف کرده اند. که هر یک از آنها شامل میلیونها ستاره میباشند . بعضی از آن ستارگان فضائی معادل فضای همه سیارات منظومه شمسی را اشغال کرده اند . قطر عدسی دوربین (مونت ویلسون) ۲٫۵ متر است .

چینی ها و کلدانیها جزو اولین ملل دنیا بودند که دوهزار سال قبل از میلاد تقویم می نوشتند و کسوف و خسوف را پیش بینی میکردند .

مدت چهار فصل : بهار ۹۲ روز و ۲۱ ساعت . تابستان ۹۳ روز و ۱۴ ساعت . پاییز ۸۹ روز و ۱۹ ساعت و زمستان ۸۹ روز تمام است .

منجمین معروف جهان

پیرسیمون دولاپلاس	فرانسوی	محقق منظومه شمسی
ژوزف لاگرانژ	«	محقق حرکات نوسانی ماه
ژوزف دولاند	«	محقق در سیاره عطارد
ژوزف دولوریه	«	کاشف سیارات کوچک

کاشف سیاره اورانوس	انگلیسی	ویلیام هرشل
کاشف حلقه دوزخ حل	هلندی	هوی گنس
کاشف نپتون	انگلیسی	جان کردامس
تنظیم کننده فهرست ستارگان	آلمانی	گیوم درگلاندر
اندازه گیر نصف النهار جهان	فرانسوی	ژوزف دالامبر
واضع فرضیه حرکت زمین	لهستانی	نیکلا کوپرنیک
بدور خورشید		
واضع فرضیه مربوط به سیاره	آلمانی	یوهان کپلر
مریخ		
کاشف گردش زمین بدور	ایتالیائی	کالیوگالیله
خورشید		

سال میلادی

دارای ۱۲ ماه است باین ترتیب ۱- ژانویه ۳۱ روز ۲- فوریه ۲۸ روز ۳- مارس ۳۱ روز ۴- آوریل ۳۰ روز ۵- مه ۳۱ روز ۶- ژوئن ۳۰ روز ۷- ژوئیه ۳۱ روز ۸- اوت ۳۱ روز ۹- سپتامبر ۳۰ روزه ۱۰- اکتبر ۳۱ روز ۱۱- نوامبر ۳۰ روز ۱۲- دسامبر ۳۱ روز. (مجموع امام سال مسیحی ۳۶۵ روز است).

سال شمسی ایرانی

دارای ۱۲ ماه است باین ترتیب ۱- فروردین ۳۱ روز ۲- اردیبهشت ۳۱ روز ۳- خرداد ۳۱ روز ۴- تیر ۳۱ روز ۵- امرداد ۳۰ روز ۶- شهریور ۳۱ روز ۷- مهر ۳۰ روز ۸- آبان ۳۰ روز ۹- آذر ۳۰ روزه ۱۰- دی ۳۰ روز ۱۱- بهمن ۳۰ روز ۱۲-

۱۲- اسفند ۲۹ روز (مجموعاً ۳۶۵ روز)

سال هجری عربی

دارای ۱۲ ماه است باین ترتیب. ۱- محرم ۳۰ روز- ۲- صفر ۳۰ روز ۳- ربیع الاول ۲۹ روز ۴- ربیع الآخر ۲۹ روز ۵- جمادى الاول ۳۰ روز ۶- جمادى الآخر ۲۹ روز ۷- رجب ۳۰ روز ۸- شعبان ۳۰ روز ۹- رمضان ۲۹ روز ۱۰- شوال ۳۰ روز ۱۱- ذیقعده ۳۰ روز ۱۲- ذیحجه ۲۹ روز. (مجموع ایام سال هجری عربی ۳۵۴ روز است)

سال جلالی ایرانی

دارای ۱۲ ماه است باین ترتیب. ۱- فروردین ۳۰ روز ۲- اردیبهشت ۳۰ روز ۳- خرداد ۳۰ روز ۴- تیر ۳۰ روز ۵- امرداد ۳۰ روز ۶- شهریور ۳۰ روز ۷- مهر ۳۰ روز ۸- آبان ۳۰ روز ۹- آذر ۳۰ روز ۱۰- دی ۳۰ روز ۱۱- بهمن ۳۰ روز ۱۲- اسفند ۳۰ روز. (مجموع ایام سال جلالی ۳۶۰ روز)

سال خورشیدی ایرانی

دارای ۱۲ ماه است باین ترتیب. ۱- حمل ۳۰ روز ۲- ثور ۳۱ روز ۳- جوزا ۳۲ روز ۴- سرطان ۳۱ روز ۵- اسد ۳۱ روز ۶- سنبله ۳۱ روز ۷- میزان ۳۱ روز ۸- عقرب ۲۹ روز ۹- قوس ۳۰ روز ۱۰- جدی ۲۹ روز ۱۱- دلو ۳۰ روز ۱۲- حوت ۳۰ روز. (مجموع ایام سال خورشیدی ۳۶۵ روز است)

سال رومی

دارای ۱۲ ماه است باین ترتیب ۱- آزار ۳۱ روز ۲-

نیسان ۳۰ روز ۳- ایتار ۳۱ روز ۴- حزیران ۳۰ روز ۵- تموز
 ۳۱ روز ۶- آب ماه ۳۱ روز ۷- ایلول ۳۰ روز ۸- تشرین
 اول ۳۱ روز ۹- تشرین آخر ۳۰ روز ۱۰- کانون اول ۳۰ روز
 ۱۱- کانون آخر ۳۱ روز ۱۲- شباط ۲۸ روز (مجموع ایام سال
 رومی ۳۶۵ روز است)

سال نجومی

دارای ۱۲ ماه است باین ترتیب. ۱- ایتایل ۳۱ روز ۲-
 تنگوزایل ۳۱ روز ۳- اودایل ۳۱ روز ۴- بارسایل ۳۱ روز
 ۵- سیچقان ایل ۳۱ روز ۶- تخاقوی ایل ۳۱ روز ۷- توشقان-
 ایل ۳۰ روز ۸- پیچی ایل ۳۰ روز ۹- قوی ایل ۳۰ روز ۱۰-
 نویت ایل ۳۰ روز ۱۱- لوی ایل ۳۰ روز ۱۲- ایلان ایل ۲۹
 روزه (مجموع ایام سال نجومی ۳۶۵ روز است.)

سال ترکی

دارای ۱۳ ماه است باین ترتیب. ۱- ایکندی ۲۹ روز
 ۲- اوچونجی ۳۰ روز ۳- درطونجی ۳۰ روز ۴- بشنجی ۲۹
 روز ۵- آلتینجی ۳۰ روز ۶- یدینجی ۲۹ روز ۷- سکینجی ۳۰
 روز ۸- طوقونجی ۳۰ روز ۹- اونونجی ۲۹ روز ۱۰-
 اون بیرنجی ۲۹ روز ۱۱- حق شابط ۲۹ روز ۱۲- شیون ۲۹
 روز ۱۳- آرام ۳۰ روز . (مجموع ایام سال ترکی ۳۸۴
 روز است)

معانی ماههای ۱۲ گانه خورشیدی ایرانی

حمل (بره) - ثور (گاو) - جوزا (دوقلو) - سرطان

(خرچنگ) - اسد (شیر) - سنبله (خوشه گندم) - میزان (ترازو)
 عقرب (عقرب) - قوس (کمان) - جدی (بزغاله) - دلو (ظرف
 آب) - حوت (ماهی)

معانی ماههای ۱۲ گانه نجومی

ایت ایل (سال مک) - تنکو زایل (سال خوک) - اود ایل
 (سال گاو) - بارس ایل (سال خرچنگ) - سیپچان ایل (سال موش)
 تختاتوی ایل (سال مرغ) - توشقان ایل (سال خرگوش) - پیچی
 ایل (سال میمون) - قوی ایل (سال گوسفند) - نویت ایل (سال
 اسب) - لوی ایل (سال نهنگ) - ایلان ایل (سال مار).

البته ملل دیگر نیز دارای تقویم مخصوص بخود هستند
 مانند: تقویم هندوها، تقویم یهودیها، تقویم آرامنه، تقویم
 پرتستانها، تقویم ارتدوکسها، تقویم زردشتیها، تقویم بوداییها.

آنچه از هوا باید بدانیم

جو چیست؟ جو همان آسمانی است که دنیای ما را
 احاطه کرده است. ارتفاع حجم این هوا ۶۰ کیلومتر است.
 هوای جو خیلی سنگین است بطوری که در سطح زمین وزن هر
 يك لیتر هوا «۱/۲۹» گرم است. با این حساب هوایی که مادر
 آن زندگی می کنیم در حدود ۱۵ هزار کیلوگرم سنگینی دارد.
 هر قدر در فضا بالاتر رویم وزن هوا کمتر میشود بطوریکه در
 ۵ هزار متری وزن هوا نصف وزن هوای سطح زمین است و در
 طبقات بالا وزن هوا به صفر میرسد.

فضا نوردان جهان

نام فضا نورد	ملیت	مدت پرواز	نام سفینہ فضائی	تاریخ پرواز
۱ - گاگارین	روسی	۱ ساعت و ۴۸ دقیقہ	۱ وستوک	۱۲ آوریل ۱۹۶۱
۲ - تینوف	روسی	۲۵ ساعت و ۱۸ دقیقہ	۲ وستوک	۶ اوت ۱۹۶۱
۳ - گلن	امریکائی	۴ ساعت و ۵۵ دقیقہ	۷ دوستی	۲۰ فوریه ۱۹۶۲
۴ - کارپنٹر	امریکائی	۴ ساعت و ۵۶ دقیقہ	۷ طلوع	۲۴ مه ۱۹۶۲
۵ - نیکلائف	روسی	۹ ساعت و ۲۲ دقیقہ	۳ وستوک	۱۱ اوت ۱۹۶۲
۶ - پوپوویچ	روسی	۷۰ ساعت و ۵۷ دقیقہ	۴ وستوک	۱۲ اوت ۱۹۶۲
۷ - شیرا	امریکائی	۹ ساعت و ۵۷ دقیقہ	۷ سیکما	۳ اکتبر ۱۹۶۲

۱۹۶۳	۱۵مه	ایمان ۷	۳۴ ساعت و ۲۰ دقیقه	امریکائی	۸- کوپر
۱۹۶۳	۱۴ ژوئن	وستوک ۵	۱۹ ساعت و ۶ دقیقه	روسی	۹- بیکوفسکی
۱۹۶۳	۱۶ ژوئن	وستوک ۶	۷۰ ساعت و ۵ دقیقه	روسی	۱۰- تروشکوا
۱۹۶۴	۱۲ اکتبر	وسخود ۱	۷۰ ساعت و ۵ دقیقه	روسی	۱۱- فتو کیتسوف
۱۹۶۴	۱۲ اکتبر	وسخود ۲	۷۰ ساعت و ۵ دقیقه	روسی	۱۲- کوماروف
۱۹۶۴	۱۲ اکتبر	وسخود ۳	۷۰ ساعت و ۵ دقیقه	روسی	۱۳- یگوروف
۱۹۶۵	۱۸ مارس	وسخود ۴	۲۶ ساعت و ۲ دقیقه	روسی	۱۴- بلیانوف
۱۹۶۵	۲۳ مارس	جمینی ۳	۴ ساعت و ۵۳ دقیقه	امریکائی	۱۵- گریسام
۱۹۶۵	۲۳ مارس	جمینی ۳	۴ ساعت و ۵۳ دقیقه	امریکائی	۱۶- یانک
۱۹۶۵	۳ ژوئن	جمینی ۴	۹۷ ساعت و ۴۸ دقیقه	امریکائی	۱۷- مک دیویت
۱۹۶۵	۱۸ مارس	وسخود ۲	۲۶ ساعت و ۲ دقیقه	روسی	۱۸- لئونف
۱۹۶۵	۳ ژوئن	جمینی ۴	۹۷ ساعت و ۴۸ دقیقه	امریکائی	۱۹- ادواردوایت

- ۲۰- گوردون کوپر امریکائی ۱۹۱ ساعت و ۳۲ دقیقه جمینی ۵ ۲۱ اوت ۱۹۶۵
- ۲۱- چارلز کنراد امریکائی ۱۹۱ ساعت و ۳۲ دقیقه جمینی ۵ ۲۱ اوت ۱۹۶۵
- ۲۲- فرانک بورمن امریکائی ۳۳۶ ساعت و ۱۷ دقیقه جمینی ۷ ۵ دسامبر ۱۹۶۵
- ۲۳- جیمز لاول امریکائی ۳۳۶ ساعت و ۱۷ دقیقه جمینی ۷ ۵ دسامبر ۱۹۶۵
- ۲۴- والتر شیرا امریکائی ۴۹ ساعت جمینی ۶ ۱۵ دسامبر ۱۹۶۵
- ۲۵- استافورد امریکائی ۴۹ ساعت جمینی ۶ ۱۵ دسامبر ۱۹۶۵

اولین تیم دو نفری فضانوردی را اتحاد جماهیر شوروی در ۱۸ مارس ۱۹۶۵ بفضا فرستاد (بلیانوف و لئونوف) و اولین تیم سه نفری فضا نوردی را نیز باز روسیه شوروی در ۱۲ اکتبر ۱۹۶۵ بمدار زمین فرستاد . (کیتستوف ، یگوروف، کوماروف) . ولی اولین برنامه ملاقات فضائی را امریکائیهها در تاریخ ۱۶ دسامبر ۱۹۶۵ میلادی انجام دادند . (فرانک بورمن ، جیمز لاول با والتر شیرا و توماس استافورد).

آئین‌ها و مذاهب مختلف بعد از اسلام

به آفرید : در زمان ابومسلم خراسانی شخصی بنام «به آفرید» پسر ماه فروزین مذهبی آورد و هفت نماز برای اتباع خود فرض ساخت . و اساس مذهب خود را بر روی توحید و اعتقاد بمعاد و عبادت خورشید پایه گذارد . خلاصه مذهب او ترکیبی بود از آئین اسلام و کیش زرتشت . پیروان او را « به آفریدیه » می‌گفتند .

سند باد مجوس : وی یکی از طرفداران ابومسلم خراسانی بود که پس از قتل او علم طغیان برافراشت . گرچه سندباد آئین جدیدی نیاورد و معروف به مجوس بود و نحوه اعتقاد او هم به ابومسلم معلوم نیست معذک عده کثیری از پیروان مذاهب مختلفه در تحت لوای او درآمدند . سندباد از نیشابور خارج شده قم وری را فتح کرد و لشکری مرکب از یکصد هزار زرتشتی و مزدکی و شیعه فراهم آورد . شورش اوچندان طولی نکشید و در آخر دستگیر گردیده و بقتل رسید (۱۳۷ هـ.ق)

استادسیس : در زمان خلافت منصور شخصی موسوم به «استادسیس» دعوی نبوت کرد و عده کثیری را در اطراف خود گرد آورده درهرات و بادغیس و سیستان علم مخالفت برافراشت ولی در آخر شکست خورده و دستگیر گردیده و در بغداد کشته شد (۱۵۱ هـ.ق)

المقنع : در زمان خلافت مهدی شخصی معروف به المقنع و مرسوم به هاشم یا عطاء بن حکیم شورش عظیمی برپا کرد . المقنع

اهل مرو بوده و چنین ادعا می‌کرد که حق جل و علا ابتداء در ابوالبشر تجلی نمود و از این سبب ملائکه را امر بسجده او فرمود و بعد بصورت انبیای دیگر درآمد و آخرین تجلی - حق قبل از اینکه بصورت او در آید ابو مسلم خراسانی است . وی پس از تهیه و تدارك مقدمات کار از جیحون بگذشت وعده کثیری را در اطراف خود جمع آورده و در نخب اقامت گزید . المقنع قریب چهارده سال حکمرانی کرد و چندین بار لشکر خلیفه را متفرق ساخت ولی در آخر محاصره شد و چنانچه گویند خود و خانواده اش را طعمه حریق کرد (۱۵۹-۱۶۱ هـ . ق)

بابك خرم دین : بابك خرم دین در عهد مأمون قیام کرد و سرداران بزرگی را مانند یحیی بن معاذ ، عیسی بن محمد و محمد بن حمید طوسی بکرات شکست داده و مدت ۲۲ سال در کمال قدرت و اقتدار زیست کرد ، سرانجام ویرا افشین سردار ایرانی در زمان خلافت معتصم به حيله دستگیر و بیغداد اعزام و در آنجا او را بقتل رسانیدند - بابك دعوی مظهریت می نمود و میگفت روح ولینعمتش (جاویدان) نام که پیرو مذهب خرمی بوده در او حلول کرده است . (۲۵۱ - ۲۲۳ هـ . ق)

موسیقی دانان بزرگ جهان

اتریشی

۱- ژوزف هایدن

ایتالیائی

۲- آنتونیو ویوالدی

- ۳- جیوزپوردی «
- ۴- چارلز ماریاویر آلمانی
- ۵- ریچارد واگنر »
- ۶- فردریش هندل »
- ۷- وولفگانگ موزار اتریشی
- ۸- کلودیو مونتوردی ایتالیائی
- ۹- مندلسون آلمانی
- ۱۰- مورست و سرسکی روسی
- ۱۱- فرانز لیست مجارستانی
- ۱۲- ادوارد گریک نروژی
- ۱۳- گابریل فوره فرانسوی
- ۱۴- ایگور استراوینسکی روسی
- ۱۵- دومینکو واسکارلاتی ایتالیائی
- ۱۶- یوهان اشتراوس اتریشی
- ۱۷- ریچارد اشتراوس آلمانی
- ۱۸- یوهان سباستیان «
- ۱۹- لودویک، وان بتهون «
- ۲۰- یوهان برامس «
- ۲۱- ژان دو برانژه فرانسوی
- ۲۲- هکتور برلیوز «
- ۲۳- نیکولو پاگانینی ایتالیائی

- ۲۴- ژان باپتیست پرگلز ،
 ۲۵- هانری پورسل . انگلیسی
 ۲۶- ایوانویچ چالیپین روسی
 ۲۷- روسینی ایتالیائی
 ۲۸- آلبرت روسل فرانسوی
 ۲۹- ریمسکی کورساکف روسی
 ۳۰- لئوژا تاچک چکسلواکی
 ۳۱- فردریک شوپن لهستانی
 ۳۲- فرانز شوبرت اتریشی
 ۳۳- روبرت شوبرت آلمانی

سبک‌های نقاشی

سبک کلاسیسیسم : در این سبک نفوذ مذهب بخوبی آشکار است . بر رای شخصیت‌های مذهبی امتیازات خاصی در ترسیم از حیث رنگها و نور اضافی در نظر گرفته شده و در آن اختلافات مذهبی و طبقاتی بخوبی معلوم است . در این تابلوها نقاش ابتکارش بر پایه افکار ایده‌آلیستی قرار دارد . زشت را واقعاً زشت و زیبا را واقعاً زیبا نقاشی کرده است .

سبک رومانتیسم : نقاش جهش مثبت تری بسوی اجتماع دارد و با در نظر گرفتن حد و مقام روحانیت امتیازاتی را که نقاشی کلاسیسم برای امور مذهبی قائل بوده بکنار میگذارد . سبک رومانتیسم بدو قسمت رومانتیسم احساساتی و رومانتیسم

اجتماعی تقسیم میشود . در قسمت اول توجه نقاش بیشتر با تصورات ذهنی و در قسمت دوم توجه نقاش بیشتر با تصورات اجتماعی سروکار دارد .

ناتورالیسم: با قدرت روز افزون رومانتیسم کم کم رابطه

نقاش بانبروهای مافوق الطبیعه قطع شده و بسوی طبیعت روی آور میشود . در این سبک نقاش همه چیز را وابسته بطبیعت و درون طبیعت می پندارد . در سبک ناتورالیسم دروغ و اغراق وجود ندارد . هر چیز همانطور که هست نمایش داده میشود . این سبک تا حدی با رومانتیسم اجتماعی شباهت دارد .

سبک رئالیسم: اگر سبک ناتورالیسم یکسره نقاش را به

تجسم آنچه که در طبیعت وجود دارد مجبور میکند سبک رئالیسم او را وادار میکند که در سر نوشت طبیعت بدلخواه خودش مداخله کند و سعی کند طبیعتی را نقاشی کند که بهتر است و باید آنطور باشد و روی این اصل است که اغلب آثار رئالیستی در نقاشی جنبه تدریسی و آموزشی دارد .

سبک سوررئالیسم: سبک سوررئالیسم یک سبک از هنر

مدرن است . در این سبک تصورات و انگیزه های شخصی فارغ از تفکرات حقیقی و طبیعی است . نقاش سوررئالیست نه تنها بدنبال نمایش (آنچه که باید باشد) میرود بلکه خود را قادر به تجسم خصوصیات باطنی افراد نیز میداند . نقاشی از این خصوصیات باطنی را سبک سوررئالیسم نامیده اند .

سبک امپرسیونیسم: این سبک نمونه ای است از ریزگ

سبك سوررئالیسم از واقعیات و پناهنده شدن به تفکرات و تصورات. نقاش امپرسیونیست رنگهائی را بهم میریزد و چیزی، بوجود میآورد که بنظر خودش مجسم کننده افکار و ادراك و احساسات زودگذر اوست. و طبیعی است که از این تابلوها فقط خود او میتواند سردر بیاورد.

سبك كویسیم : این سبك تازه ترین سبك در نقاشی است. نقاش کویسیم مدعی است که قادر است علاوه بر دو بعد طول و عرض، بعد سوم (ارتفاع) و بعد چهارم یعنی (زمان نسبی) را نیز در تابلوها نمایش دهد و باین جهت اغلب تابلوهای کویسیم مرکب از اشکال هندسی هستند که بارنگهای مختلفه نقاشی شده اند و بنظر نقاش نمایش دهنده هر چهار بعد هستند بنظر بسیاری از منقدین آثار هنری کویسیم يك سبك فنی است و در آن هنر تنها نقش بسیار کوچکی بعهده دارد.

سبکهای ادبی فارسی

سبکهای ادبی فارسی را از زمان تکامل شعر فارسی و از لحاظ اصول بدین ترتیب تقسیم کرده اند.

سبك ترکستانی و خراسانی : این سبك تا اواخر دوره سلجوقیان امتداد داشته. نظم و نثرهای دوره سامانیان و غزنویان نمونه این سبك است. در آغاز این دوره تشبیه و استعاره و کنایه را در نظم و نثر راه نبود ولی بعدها بخصوص **هنوچمهر دامغانی** این نوع معانی را در اشعار خود آورده است. تعصب

دینی در ادب این دوره بچشم نمیخورد و لغات و اصطلاحات عربی در این دوره بکار نرفته است .

ابوشکور بلخی ، کسائی مروزی ، رودکی ،
عنصری ، فردوسی ، امیرمعزی ، فرخی ، منوچهری ،
وانوری از پیروان و سرایندگان این سبک بودند .

سبک عراقی : این سبک بعد از سبک ترکستانی و خراسانی مورد توجه قرار گرفت و تا عهد صفویان ادامه یافت . در این سبک لغات و اصطلاحات عربی در شعر و ادب ایرانی زیاد شد و به فنون و صنایع شعری بیش از معنی اهمیت داده میشد . نکات مذهبی در شعر وارد شده و تشبیه و کنایه و استعاره و فنون بدیع بحد افراط مورد توجه قرار گرفت .

سبک هندی : این سبک جانشین سبک عراقی است و تا دوره زندیه ادامه یافت . در این سبک بیش از وزن و قافیه بمعنی اهمیت داده شد و در عین حال صنایع شعری بحد وفور در شعر و ادب بکار رفت . **صائب تبریزی** از سرایندگان این سبک بود .

سبک بازگشت ادبی : از اواخر دوران زندیه شعرا از سبک هندی به تنگ آمدند و دوباره بسبک خراسانی و گاهی نیز بسبک عراقی باز گشتند . در همه دوران قاجاریه تا اوایل دوران مشروطیت این سبک در ایران رواج داشت . باین جهت آنرا سبک بازگشت ادبی گفتند . **نشاط مجمر اصفهانی و قآنی** از پیروان این سبک بودند .

سبک مشروطیت : این سبک را سبک دوره تحول و

انقلاب نیز میگویند . در این سبک بعثت نفوذ فراوان ادبیات اروپائی شعر ایرانی تحت تأثیر آن افکار قرار گرفت . تجدد طلبی و آزادی خواهی رواج یافت و اشعار بصورتی درآمد که تا بآن زمان سابقه نداشت . ادیب الممالک فراهانی . ادیب پیشاوری . ملک الشعراء بهار و پروین اعتصامی از شعرای پیرو این سبک اند .

ارزش ادبیات ایران

- ۱ - ادبیات ایران هم از جهت معانی و هم از جهت عبارت دلیل بارزیک تمدن عالی است .
- ۲ - ادبیات ایران اعم از قصیده و قطعه بسیار سودمند و مفید بوده و ارزشی تاریخی دارند .
- ۳ - ادبیات ایران بزرگترین سند و بهترین ضامن زمان ملی ما ایرانیان است .

مهر و فخرین تذکره نویسندگان ایران

امیر علیشیرنوائی	صاحب اثر	مجالس النفایس
امین احمد رازی	،	هفت اقلیم
ابوالفضل علامی	،	آئین کبری
اخلاصی	،	همیشه بهار
قدرت الله گویا	،	نتایج الافکار
میر حسین	،	تذکره حسینی
علی قلی والد	،	ریاض الشعراء

لب لباب	«	قوام الدین علی
خلاصه الکلام	«	علی ابراهیم خلیل
دلکشا	«	علی اکبر شیرازی
لباب الالباب	«	محمد عوفی
مرآة الصفا	«	علی بن محمد صادق
آتشکده آذر	«	آذر بیگدلی
مجمع النفائس	«	علی خان سراج الدین
خلاصه الافکار	«	ابو طالب تبریزی
تذکره دولتشاه	«	دولتشاه سمرقندی
ریاض العارفین	«	رضاقلی خان هدایت
تحفه سامی	«	سام میرزا
جوهر العجايب	«	فخری امیری
نفايس المآثر	«	علاء الدین قزوینی
زبدة الافکار	«	نقی الدین کاشی
خزینه گنج	«	الهی حسینی
مرآة العالم	«	محمد بقاء
مرآة الجنان	«	شیرخان لوری
مخزن الغرایب	«	علی احمد هاشمی
مجمع الفصحاء	«	رضاقلی خان هدایت

نشان معروف ایران

آشتیانی (۱۲۷۱)

دکتر اسمعیل آشتیانی متولد ۱۲۷۱ شمسی متخلص به

شعله از نقاشان برجسته ایران است . آثار : خواب درویش ،
قهوه‌خانه ، تریاکیها ، حافظ .

بهزاد هراتی (۱۸۵۳-۹۴۲)

کمال‌الدین بهزاد هراتی نقاش مشهور معاصر سلطان حسین
بایقراء و شاه اسمعیل صفوی بود . آثار : تصویر سلطان حسین
بایقراء ، تصاویری برای بوستان سعدی .

حسین بهزاد (۱۳۱۳)

استاد حسین بهزاد از نقاشان مشهور میناتورست ایران
است . آثار : صفی‌الدین ، رودکی و هزاران تابلوی نفیس میناتور .

رضا عباسی (۹۷۴)

رضا عباسی از نقاشان معروف معاصر شاه‌عباس کبیر بود .
آثار : ریسنده ، تصویر میناتور .

صنیع الملك کاشانی

میرزا ابوالحسن غفاری ملقب به صنیع‌الملک متولد ۱۲۲۹
از نقاشان مشهور معاصر محمد علی‌شاه قاجار بود . آثار : ۸۴
تصویر از رجال دوره قاجاریه ، کپیه‌ای از آثار افانیل . وی مؤسس
اولین مدرسه نقاشی در ایران است .

کمال‌الملک (۱۲۲۶-۱۳۱۹)

محمد غفاری ملقب به کمال‌الملک از استادان بزرگ هنر
نقاشی قرن معاصر بود آثار : تصویر سردار اسعد ، فالگیر بغدادی ،
زرگر بغدادی ، حوضخانه صاحبقرانه ، تصویر حکیم‌الملک ، تابلوی
کاخ گلستان . وی برادرزاده صنیع‌الملک است .

رضا کاشانی

آقا رضا کاشانی از نقاشان مشهور دوره صفویه و مقیم دربار جهانگیر شاه گورکانی پادشاه هند بود.

حیدریان (۱۲۷۵)

استاد علی محمد حیدریان هنرمند معروف نقاشی از شاگردان مرحوم کمال‌الملک است. آثار: تصویر محمد علی فروغی، تصاویری در کاخ‌های سلطنتی، تصویر مهندس بغایری.

صادق بیك افشار (۱۰۱۸)

صادق بیك از نقاشان و شعرای بزرگ معاصر شاه عباس کبیر است.

مظفر علی (۹۹۰)

وی از نقاشان مشهور دوره صفویه و معاصر با شاه طهماسب اول بود.

حسین شیخ (۱۲۸۹)

حسین شیخ ملقب به احیاء‌الملک از شاگردان کمال‌الملک و از نقاشان بنام قرن معاصر است. آثار: هفت‌سین، طبیب و مریض، سقا.

مصور الملکی (۱۲۶۹)

حسین مصور الملکی متولد ۱۲۶۹ شمسی از استادان بزرگ هنر نقاشی است. آثار: شکست‌محور، جنک نادر شاه با محمد شاه، سلام عید نوروز، داریوش کبیر، آبادی تحت جمشید.

شاعران و دانشمندان علم نحو و لغت اسلامی

حماد بن سائب الراءیه (شاپور) (وفات ۱۵۵ هـ) :
اصلا دیلمی است. وی قصاید عربی معروف به معلقات را جمع آوری
کرده و نشر داده است.

الفرأ (وفات ۲۰۷ هـ) عالم نحوی مشهور و شاگرد کسائی
است.

علی بن حمزه کسائی : عالم بزرگ نحوی و تربیت
کننده پسران هارون الرشید (امین و مأمون) است. کتاب (رساله
فی لحن العامه) از تألیفات اوست.

ابوعبیده معمر بن المثنی : شاعر و دانشمند بزرگ
یهودی مذهب ایرانی است. وی در علم لغت و صرف و نحو ید
طولائی داشته باشد.

ابوالفتح علی بستی (وفات ۳۹۹ هـ) این دانشمند از
مقریین دربار سبکتکین غزنوی بوده و در نظم و نثر فارسی و عربی
همتا نداشته است مشهورترین اثر او (قصیده البستی) نام
دارد.

ابوالحسن علی باخزری (وفات ۴۶۷ هـ) وی گذشته
از مرتبه شعر و شاعری یکی از علماء برجسته مذهب شافعی محسوب
میشود. کتاب **دمية القصر** که دنباله **یتمة الدهر** ثعالبی است از
آثار او میباشد.

محمد ایبوردی (وفات ۵۰۷ هـ) ابوالمظفر محمد ایبوردی از شاعران نامی قرن پنجم هجری است . اشعار او بسه قسمت منقسم میباشد . عراقیات ، نجدیات و وجدیات .

نصر بن ابرزی (وفات ۶۲۴ هـ) عمید الدین اسد بن نصر بن ابرزی در فارس بدنیا آمده و وزیر مظفرالدین سعد بن زنگی بوده است .

مسلم بن ولید (وفات ۲۰۸ هـ) معروف بصریع الفوانی از شاعران مشهور قرن دوم هجری است .

طغرائی (۵۱۳ هـ) ابواسمعیل حسن طغرائی از شاعران توانا و وزیر سلطان مسعود سلجوقی است . قصیده (**لامیه العجم**) او معروف است .

ابن الرومی (وفات ۲۸۳ هـ) پدرش یونانی بوده و در بغداد متولد شده است ، وزیر معتضد خلیفه او را مسموم کرد .
البحتری از قبیل طی بوده و در سنه ۲۸۴ در گذشته است
متنبی وی مقام بلندی در شعر و شاعری دارد و هنگامیکه عازم خدمت عضدالدوله دیلمی بود در راه شیراز بدست عده ای قطاع الطریق کشته شد (۳۵۴ هـ) .

ابوالعلاء معری (۳۶۳ هـ) یکی از بزرگترین شعراء و فیلسوف مشرب جهان اسلام است . وی در سن چهار سالگی قدرت بینائی خود را ازدست داده . آثار معروف او عبارتند از سقط الزند ، لزوم مالایلم .

ابوالفرج محمد دمشقی است و در فن شعر استعارات و تشبیهات زیاد بکار برده است .

شریف محمد (وفات ۵۰۴ هـ) (ابولیلی) از شاعران معروف معاصر خواجه نظام الملک بود. آثار او عبارتند از دیوان دوهزاربیتی اشعار و مجموعه قصص بنام (الصادح والباغم)

ابویکر خوارزمی (وفات ۳۹۲ هـ) وی در شرمسجع ادبی مهارتی بسزا داشت و معاصر سلطان محمود غزنوی و صاحب بن اسماعیل بن عباد بود .

معمر بن مثنی (وفات ۲۰۹ هـ) وی قریب دویست رساله در نحو و لغت عرب نوشته و از شاگردان ابونواس شاعر معروف است .
قاسم بن سلام (وفات ۲۲۲ هـ) از دانشمندان و فقهای بزرگ عصر عبدالله بن طاهر بود . مهمترین اثر او (غریب المنصف) نام دارد .

سهل بن محمد (وفات ۲۵۰ هـ) ابو حاتم سهل بن محمد از دانشمندان مشهور قرن سوم هجری است . آثار: معمر ، کتاب النخل .

ابوالفضل هروی (وفات ۳۲۸) وی در هرات متولد شده و صاحب کتاب «مفاخر المقاله» است.

حسن بن احمد فارسی (وفات ۳۷۷) از دانشمندان معاصر عضدالدوله دیلمی و صاحب آثار زیر است . کتاب ایضاح و تکمله .

ابن خالویه (وفات ۳۷۱) ابو عبدالله الحسین ابن خالویه از دانشمندان علم نحو و حدیث و لغت قرن چهارم هجری است . مهمترین اثرش کتاب (لیس) نام دارد .

ازهری (وفات ۳۷۰ هـ) ابو منصور محمد بن احمد ازهری

متولد هرات از دانشمندان بنام و مؤلف کتاب (تهذیب اللغة) در معنی لغات زبان عربی است .

ابن فارسی رازی (وفات ۳۹۵ هـ) از دانشمندان معروف دوره فخرالدوله دیلمی و مؤلف کتاب (مجمل فی اللغة و فقه اللغة) است .

احمد بن محمد هروی (وفات ۴۰۰ هـ) احمد اهل هرات و شاگرد ازهری بوده. کتاب (غریبین) راجع باصطلاحات مشکل قرآن و حدیث تالیف اوست .

ابوالحسن طاهر بن باباشاد (وفات ۴۷۰ هـ) وی ایرانی‌الصل بوده ولی عمر خود را در مصر گذرانده است . مهمترین اثرش کتاب (المقدمه) نام دارد.

ابوالقاسم حسین (وفات ۵۲۰ هـ) او مؤلف کتب (محاضرات الادباء) و (مفردات الالفاظ) قرآن است.

یحیی بن علی الخطیب (وفات ۵۲۰ هـ) این دانشمند متولد تبریز و از شاگردان ابوالعلاء معری است .

ابوالفتح ناصرالمطرزی (وفات ۶۱۰ هـ) این دانشمند گذشته از معلومات ادبی دارای اطلاعات فقهی نیز بوده. تألیفات او عبارتست از **مصباح** (درمعانی لغات فقهی) **المغرب فی ترتیب المعرب** (در لغات مترادف) **الاقناع** (شرح مقامات حریری) .

سراج المدین یوسف (وفات ۶۳۶ هـ) وی در خوارزم متولد شد و مؤلف کتاب (مفتاح العلوم) در صرف و نحو و علم بیان است .

محمد بن احمد المستنیر (وفات ۲۰۶ هـ) از موالی است و در بصره متولد شده کتاب (المثلث) تالیف اوست.
الاصمعی (وفات ۲۱۶ هـ) اصلا عرب بوده و دارای تألیفات متعددی است منجمله کتاب (الخمل)
ابوالعباس ثعلب (وفات ۲۹۱ هـ) مؤلف کتابهای (الفصیح) و (قواعد الشعر) است.

ابن اثیر (وفات ۶۳۷ هـ) ضیاءالدین فخرالاسلام از مقریین دربار صلاح الدین ومؤلف کتابهای زیر است. المثل السائر برهان، الازهار .

محمد نیشابوری (وفات ۴۰۶ هـ) حسن بن محمد نیشابوری گذشته از اینکه در معنی کلمات واصطلاحات مشکل قرآن وحدیث زحمت کشیده کتاب (المجستی) بطلمیوس را نیز شرح کرده است .

مورخین اسلامی و ایرانی

البلاذری (وفات ۲۷۹ هـ) احمد بن یحیی معروف به البلاذری از مورخین مشهور قرن سوم هجری ومعاصر بامستعین ومعتز خلفای عباسی بود. تألیفات او عبارتست از. کتاب فتوح البلدان، انساب الاشراف، عهد اردشیر.

طبری (وفات ۳۱۰ هـ) محمد جریر طبری در علوم مختلفه از قبیل حدیث، فقه وتفسیر و تاریخ ممارست کامل داشت . اهم آثار او عبارتند از کتاب **تهذیب الاخبار**، تفسیر کبیر، اخبار

الرسال والملوك (تاریخ مشهور).

ابوالفرج اصفهانی (وفات ۳۵۶ هـ) وی از مورخین مشهور قرن چهارم هجری است. مشهورترین اثرش (کتاب الاغانی) نام دارد.

کاتب الاصفهانی (وفات ۵۹۷ هـ) عماد الدین کاتب الاصفهانی هم عصر صلاح الدین ایوبی از مورخین مشهور است . آثار- تاریخ صلاح الدین ایوبی ، البرق الشامی ، نصره الفتره (تاریخ سلجوقیان)، خریده القصر (تذکره شعرای قرن ششم هجری).

حسن روملو : هolf (احسن التواریخ) است .

سام میرزا : سام میرزا پسر شاه اسمعیل بزرگ است . تذکره ای در شرح حال شعراء قرن نهم و دهم برشته تحریر در آورده که موسوم به (تحفة السامی) است.

عتبی (وفات ۴۲۷ هـ) ابونصر محمد عتبی در دربار سبکنکین و پسرش محمود غزنوی مشاغل مهمی داشته است . شاهکار او کتاب (الیمینی) است. در تاریخ یمین الدوله محمود.

حمزه اصفهانی (وفات ۴۸۵ هـ) حمزه از فرقه شعوبیه بوده و جدیت نموده است ام-لاء صحیح اسامی تاریخ ایران را بدست آورد. و تاریخ او از این حیث قابل توجه است.

سمعانی (وفات ۵۶۲ هـ) ابوسعید عبدالکریم سمعانی متولد بلخ ملقب به تاج الاسلام از مورخین برجسته قرن ششم هجری است . آثار - تاریخ بغداد و کتاب الانساب.

ابوسلیمان داود فناکتی : مولف کتاب تاریخ (بناکتی)

است .

محمد بن علی شبانکاره : صاحب تاریخ (مجمع الانساب) است .

ابن خلکان (وفات ۶۸۱) شمس الدین ابوالعباس از دانشمندان و مورخان شهیر قرن هفتم هجری است . آثار **وفیات الاعیان** (در شرح حال دانشمندان و بزرگان اسلام) **فوات الوفیات** (در شرح رجال و دانشمندان فراموش شده قرن اول هجری) .

محمد نساوی (وفات ۶۵۰ هـ) محمد بن احمد نساوی از مورخان و کاتبان دربار سلطان جلال الدین منکبرنی (خوارزمشاه) بود . مهمترین اثرش شرح حال (جلال الدین) است که بزبان عربی نگاشته .

الواقدی (وفات ۲۰۲ هـ) صاحب کتاب (المغازی) است . **منهاج سراج** : بسال ۵۸۹ در نزدیکی بلخ متولد شده و مولف تاریخ (طبقات ناصری) است .

ابوالشرف ناصح : وی از اهالی گلپایگان است و کتاب (تاریخ الیمینی عتبی) را در ابتداء قرن هفتم هجری از عربی بفارسی ترجمه کرده است .

محمد بن حسن بن اسفندیاری : مولف تاریخ (طبرستان) است .

فضل اله حسینی : صاحب (تاریخ المعجم فی آثار ملوک عجم) است .

نصیر الدین بیضاوی : مولف کتاب (نظام التواریخ) است .

موفق الدین (وفات ۶۶۹ هـ) موفق الدین ابوالعباس دردمشق بدینیا آمد و تالیفی دارد موسوم به (عیون الانبیاء) در تاریخ طب .

ابن الاثیر (وفات ۳۶۰ هـ) ابوالحسن علی عزالدین متولد کردستان و صاحب تالیفات معروف (**الکامل فی التاریخ**) و (**اسد الغایه**) در شرح حال اصحاب حضرت رسول و کتاب (**لباب**) است .

ابن عبری (وفات ۶۸۸ هـ) یوحنا ابوالفرج ازدانشمندان و مورخان یهودی مذهب عرب زبان است . مهمترین اثرش کتاب (**مختصر تاریخ الدول**) است که علاوه بر بحث تاریخ حاوی و اطلاعات طبی و ریاضی نیز هست .

ابن خردادبه : عبدالله ابن خردادبه در اول زردشتی مذهب بوده و بعداً بکیش اسلام درآمده است . وی از جغرافی-دانان مشهور قرن سوم هجری و صاحب کتاب (**المسالك والممالك**) است .

محمد بن موسی خوارزمی : دارای تالیفی است در جغرافی بنام (**صورة الارض**) .

جاحظ (وفات ۲۵۵ هـ) عمر بن یحیی معروف بجاحظ دارای تالیفات زیادی است منجمله (**کتاب البیان والتبیین**) و (**کتاب الحیوان**) .

مشاهیر علم حدیث و فقه ایرانی

بخاری (وفات ۲۵۶ هـ) ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بخاری از علماء مشهور علم حدیث است . آثار . (صحیح) و تفسیری بر قرآن .

مسلم (وفات ۲۶۱ هـ) ابوالحسین بن الحجاج معروف به مسلم در نیشابور متولد گردید . تالیف مشهور او که آنهم (صحیح) نام دارد یکی از کتب معتبر حدیث اهل سنت است .
ابوداود (وفات ۲۷۵ هـ) سلیمان بن الأشعث در سیستان متولد گردید . تالیف او موسوم به (سنن) دارای احادیثی است که جنبه فقهی دارد .

ترمذی (وفات ۲۷۹ هـ) ابو عیسی محمد ترمذی متولد ترمذ دارای ۲ تالیف معتبر است . بنام های (جامع) و (شمائل) .

دارمی (وفات ۲۵۵ هـ) عبدالله بن عبدالرحمن دارمی در سمرقند بدنیا آمده و کتاب (مسند) را تالیف کرده است .

ابن ابی حاتم (وفات ۳۲۷ هـ) عبدالرحمن ابی حاتم در ری بدنیا آمده و صاحب کتاب (الجرح والتعديل) است .

کلابادی (وفات ۳۹۸ هـ) ابونصر احمد کلابادی متولد بخارا و مولف کتاب (الحفاظ) است .

عبدالله البیع (وفات ۴۰۵ هـ) محمد بن عبدالله البیع متولد نیشابور معاصر سامانیان و صاحب کتاب (المستدرک) است .

ابوبکر اصفهانی (وفات ۴۰۶ هـ) ابوبکر محمد بن الحسن

اصفهان‌نی کتابی راجع به تعریف اصول حنفی دارد.

المغربی (وفات ۴۱۸ هـ) ابوالقاسم بن علی الوزير المغربی از دانشمندان قرن پنجم هجری و صاحب کتاب **(الانیاس)** است.

ابونعیم اصفهانی (وفات ۴۲۹ هـ) وی در اصفهان متولد گردید و یکی از علماء طراز اول شافعی است. تالیفات او عبارتند از **حلیة الانبیاء** (تاریخ اولیا و مقدسین) **طب النبی** (مجموعه احادیثی است راجع به طب)

بغوی (وفات ۵۱۶ هـ) ابومحمد الفراء البغوی متولد هرات و صاحب آثار زیر است. مصابیح السنه، شرح السنه و تفسیری بر قرآن.

سلفی (وفات ۵۷۶ هـ) ابوطاهر سلفی متولد اصفهان است و تالیفات او عبارتند از **بلدانیه** (تشریح وضع چهل شهر) و **تذکره شیوخ بغداد**

فاریسی (وفات ۵۲۸ هـ) عبدالنافرین بن اسمعیل فاریسی در نیشابور متولد شده و سپس بافغانستان و هندوستان مسافرت کرده است. تالیفاتش از اینقرار است. **کتاب الاربعین** (خلاصه احکام اسلام در چهل حدیث) **مجمع الغرایب**، **مفهم**، **شرح صحیح مسلم**.

رویانی (وفات ۵۰۲ هـ) ابوالمحاسن عبدالوحدید رویانی از علماء بزرگ شافعی است و تالیفات او **(بحر المذهب)** بزرگترین تالیفی است که در آن مذهب موجود است.

ابوشجاع اصفهانی : در قرن ششم هجری میزیسته و مؤلف کتاب **(تقریب)** در فقه شافعی است.

ابوالحسن کیا (وفات ۵۵۴ هـ) از دانشمندان معروف قرن ششم هجری و مولف کتابهای مذهبی زیر است (اصول الدین) و (احکام الدین) .

عبدالمکک جوینی (وفات ۴۷۸ هـ) از علماء و ناطقین مشهور هم عصر خواجه نظام الملک است . اهم آثار او عبارتند از نهایتهمطلب (در فقه شافعی) ثورقات (در احکام اسلام) مغیث الخلق (در ثبوت برتری مذهب شافعی بر سایر مذاهب اهل سنت) .

ابراهیم بن علی شیرازی (وفات ۴۷۶ هـ) از دانشمندان قرن پنجم هجری است . و مهمترین تالیفش دو کتاب (مذهب) و (النبیه) است در فقه شافعی .

دانشمندان ایرانی حکمت الهی و علم کلام و فلسفه

ماتوردی (وفات ۳۳۲ هـ) ابومنصور محمد بن محمود ماتوردی نزدیک سمرقند بدنیا آمده و آراء مذهبی او چندان فرقی با آراء شرعیها ندارد .

ابوليث سمرقندی (وفات ۳۸۳ هـ) ابوليث سمرقندی عالم حنفی مذهب است که در علم الهیات ، فقه . تفسیر و علم اخلاق اطلاعات کافی داشته است .

امام محمد غزالی شرح حال و آثار وی در بخش انسانهای جاویدان ذکر گردیده است .

نسفی (وفات ۵۳۷ هـ) نجم الدین ابو حفص عمر در نسف

ماوراءالنهر بدنیآمد و یکی از بزرگترین علماء حنفی عصر خود بشمار میرود. مشهورترین تالیفش کتاب (عقاید) نام دارد.

ابوعبدالله قزوینی (وفات ۶۵۶) جمال الدین ابوعبدالله قزوینی در حدود سنه ۶۲۹ کتاب (مفیدالعلوم) را که مجموعه ایست از مسائل دینی، اخلاقی، جغرافیائی و تاریخی برشته تحریر درآورده است.

ابن الجوزی (وفات ۵۹۶هـ) ابوالفرج عبدالرحمن ابن الجوزی از دانشمندان بنام و دارای تالیفات متعددی است. منجمله تقویم اللنة (در علم لغت) منتظم (در تاریخ) ذهب المسبوك (تاریخ سلاطین) اخبار الاذکیا، کتاب الحمقا، کتاب القصص، وفا، مناقب جامع المساند (در حدیث) منطق المفهوم (در حدیث) طب الروحانی، تبصرة الاخبار و غیره.

مفضل ابهری (وفات ۶۶۲هـ) اثیرالدین مفضل ابهری مولف هدایة الحکمة (در منطق و طبیعیات و ماوراءالطبیعه) و کتاب الايساغوجی است (در حکمت ارسطو).

نجم الدین علی الکاتب از دانشمندان قرن پنجم هجری و صاحب آثار زیر است. الرسالة الشمسیه (در منطق)، حکمة العین و جامع الدقائق (در طبیعت و ماوراءالطبیعه).

شمس الدین سمرقندی مولف رساله عین النظر (در منطق) صحایف (در شرعیات) اشکال التاسیس (در هندسه اقلیدس) است.

ابوالولید ابن الرشید (وفات ۵۹۳هـ) مولف کتابهای فصل المقال (در ایمان و علم) تحاققة التحاققة (در رده تحاققة عزالی)

کلیات (در طب) است.

عبدالقادر گیلانی (وفات ۵۶۱ هـ) از دانشمندان مذهب حنفی است. آثار: فتوح الغیب، جلال الخاطر، الفتح الربانی: **ضیاءالدین سهروردی** (وفات ۵۶۳ هـ) مولف کتاب (آداب المریدین) است.

رکن الدین العمیدی (وفات ۶۱۵ هـ) ابو حامد رکن الدین عمیدی سمرقندی از دانشمندان علم فقه و تصوف است. تألیف او موسوم به (مرآة المعانی) بحثی است در عالم صغیر (انسان) نسبت به عالم کبیر و دیگر تألیفات او عبارتست از: **طریقه العمیدیه**، ارشاد و رساله‌ای در طلسم.

نجم الدین کبری (وفات ۶۱۸ هـ) ابو الجذاب خبوی کبری از عرفای بزرگ است. آثار: فواتح الجمال، خائم الحائم صفت الآداب.

شهاب الدین عمر سهروردی (۵۳۹ - ۶۳۲) وی نوه ضیاءالدین سهروردی و از عرفای مشهور قرن هفتم هجری است. آثار: عوارف المعارف (در تصوف)، کشف الفضایح الیونانیة (در رد فلسفه‌های یونانی)، **سیر وسلوک**.

روزبهان (وفات ۶۰۶ هـ) شیخ ابو محمد روزبهان بن ابی نصر اهل شیراز و از عرفای نامی و صاحب تألیفات بسیار است از آن جمله لطائف البیان (در تفسیر عرفانی قرآن) مشرب الارواح منطلق الاسرار.

دانشمندان ریاضیات هیئت و نجوم و طب

ابوعبدالله خوارزمی : وی در ایام خلافت مأمون میزیسته و قدیمترین ریاضی‌دان معروف عالم اسلام است. تالیفات او در ریاضیات و جبر و مقابله بزبان (لاتین) ترجمه گردیده و در اروپا منتشر شده است.

جعفر بن محمد بلخی : (وفات ۷۷۲ هـ) ابومعشر بلخی اهل بلخ است و معلومات او در هیئت و نجوم در شرق و غرب یعنی آسیا و اروپا نهایت طرف توجه گردید. از تالیفات این دانشمند فقط چند رساله که مهمترین آنها (مدخل) نام دارد باقی مانده است.

عبدالرحمن صوفی رازی : (وفات ۳۷۶ هـ) ابوالحسین از منجمین معروف است که در خدمت عضدالدوله دیلمی بسر میبرده تالیفی راجع بستارگان ثابت (ثوابت) و رساله در اسطرلاب دارد.

محمدالبوزجانی : (وفات ۳۸۷ هـ) محمد در نیشابور بدنیا آمده و یکی از بزرگترین مهندسین است چه بعضی از قضایای هندسی را اودرک کرده و جمعی بر آنند که این دانشمند قبل از دیگران راجع بماه اکتشافاتی کرده است.

محمود خوارزمی : (وفات ۵۶۱۸ هـ) محمود خوارزمی در هیئت تالیفی دارد موسوم به ملخص فی الهیئة.

ابوریحان بیرونی و حکیم عمر خیام : از جمله دانشمندان ریاضی‌دان بوده و شرح حال آنان در بخش انسانهای

جاویدان آمده است .

ابوزکریا یحیی: وی از دانشمندان علم طب بوده و مهمترین اثرش (نوادرالطب) نام دارد .

علی بن عباس مجوسی : طبیب عضدالدوله دیلمی بوده و مهمترین تالیفش کتاب (کاملالصناعةالطیبه) است

علی بن سهل ربان : پزشک معتمد و متوکل خلفای عباسی بوده و محمد زکریای رازی نزد او علم طب آموخته است. آثار: کناش، و کتاب حفظالصحه .

عیسی بن یحیی: این طبیب از عیسویان گرگان بوده و در خراسان طبابت مینموده است . ابن سینا در نزد این دانشمند تحصیل علم طب کرده و تالیفات مهمی در این رشته دارد .

عبدالرحمن بن نصرالله شیرازی : ابوالفرج در حلب (دمشق) طبابت میکرده و اهم تالیفات او عبارتست از : الايضاج فی اسرار علم النکاح ، روضةالقلوب (در عشق) خلاصة الکلام (در تفسیر خواب) .

قدیمترین آثار نشر فارسی

طبری	خلاصة التاريخ الامم والملوك
-	تفسیر طبری
ابومنصور هراتی	الابنية عن حقایق الادویه
ابن سینا	دانشنامه علائی
بهرامی سرخسی	خجسته نامه
فرخی	ترجمان البلاغه

فرخی	غایة العرو ضیین
فرخی	کنتز القافیہ
اسپہبد مر زبان	مر زبان نامہ
خواجہ نظام الملک	سیاستنامہ
ناصر خسرو	سفر نامہ
ابوالفضل بیهقی	تاریخ بیهقی
علی اسدی	لغات فرس
ابی سعید ابی الخیر	اسرار التوحید
عنصر المعالی کیکاوس	قابوسنامہ
امام محمد غزالی	کیمیای سعادت
رشید الدین وطواط	حدائق السحر
نظامی عروضی سمرقندی	چہار مقالہ
اسمعیل جرجانی	ذخیرہ خوارزم شاہی
قاضی حمید الدین ابوبکر	مقامات حمیدی
نظام الدین ابوالمعالی	کلیلہ و دمنہ
انوشروان بن خالد	تاریخ سلجوقیان
ابوبکر محمد راوندی	راحة الصدور
فخر الدین رازی	اختیارات العلائیہ
خواجہ نصیر الدین طوسی	اخلاق ناصری
نجم الدین کبری	صفة الآداب
نجم الدین دایہ	مرصاد العباد
شیخ فرید الدین عطار	تذکرہ اولیا

معجم فی معاییر عجم شمس قیس رازی

خطاطان و خوشنویسان ایران

ابو عبدالرحمن بن اسحق همدانی: (وفات ۳۲۰)
وی از کاتبان و خوشنویسان معروف قرن چهارم هجری است. و دارای تالیفی نیز هست بنام کتاب (الالفاظ) که راجع بلغات مترادف نوشته است.

ابوعلی محمد بن مقله: (۲۸۲-۳۲۸) وزیر مقتدر بالله خلیفه عباسی از جمله خوشنویسان مشهور عصر خود بود.

ابو عبدالله حسن مقله: (۲۹۵-۳۶۰) برادر علی مقله است که خط نسخ و جلیل و فروع را باشکالی که امروزه متداول است در آورد و قواعد آنرا معین کرد ،

ابوالحسن علی بن مقله (۵۲۵)

معروف به بابن البواب از استادان خط قرن پنجم هجری است. وی قوائد خط را تکمیل کرده و قلمهای متعددی جهت نوشتن اختراع نموده است .

اشرف الکتاب (۱۳۰۰)

زین العابدین بن محمد تقی اصفهانی از کاتبان دربار ناصر-الدین شاه قاجار و از خطاطان بزرگ ایران مخصوصاً خط نسخ بود .

امیر الکتاب (۱۲۶۲-۱۳۲۸ شمسی)

حاجی میرزا عبدالحمید ملک الکلامی معروف به امیر الکتاب

متولد سنندج از استادان مسلم اقسام خط نستعلیق، ثلث، نسخ و شکسته بود و درحکاکی نیز مهارت کامل داشت.

بایسنقر میرزا (۸۰۲-۸۳۷)

فرزند شاهرخ تیموری از شاهزادگان هنرپرور و خوشنویس و از شاگردان شمس‌الدین محمد بود.

خواجه اختیاری منشی (وفات ۹۹۱)

از خطاطان مشهور خط تعلیق دوره صفویه است

علیرضا تبریزی (وفات ۱۰۸۴)

علیرضا عباس تبریزی از خوشنویسان بنام معاصر شاه عباس کبیر و کتابدار کتابخانه او بود که در نوشتن هفت‌قلم مهارت بسزا داشت.

عمادالکتاب (۱۲۴۵-۱۳۱۵)

میرزا محمد حسین عمادالکتاب سیفی قزوینی از خطاطان مبرز قرن معاصر بود. وی شاگردان زیادی را تعلیم داده است

درویش عبدالحمید (۱۱۵۰-۱۱۸۵)

وی از خوشنویسان مشهور قرن دوازدهم هجری است که در خط شکسته نویسی هم‌تا نداشت. از آثارش میتوان کلیات سعدی را که هم اکنون در کتابخانه سلطنتی نگهداری می‌شود نام برد.

کلههر (۱۲۴۵-۱۳۱۰)

میرزا رضای کلههر از معروفترین خوشنویسان دوره قاجاریه است.

کاوه

علی اکبر کاوه متولد ۱۳۱۲ شاگرد عمادالکتاب و از مشهورترین خطاطان معاصر است .

میر عماد (۱۰۲۴-۹۶۱)

میر محمد بن حسینی حسنی سیفی قزوینی از خوشنویسان عصر صفویه بود و در نوشتن خط تستعلیق استاد به شمار می رفت .

محمد تبریزی (وفات ۱۱۵۵)

میرزا احمد بن شمس الدین محمد تبریزی از مشهورترین خوش نویسان خط نسخ دربار شاه سلطان حسین صفوی بود .

سید علی اکبر گلستانه: (۱۲۷۴-۱۳۱۹) متولد اصفهان از استادان مسلم خط شکسته و نستعلیق بود .

یاقوت مستعصمی : (وفات ۶۷۷ هـ) از خطاطان برجسته قرن هفتم هجری و ملقب به قبلة الکتاب بود .

علی پرتوی (وفات ۱۳۰۶) : میرزا علیرضا بن محمد علی متخلص به پرتو از اساتید خط نسخ بود .

میر علی هروی : (وفات ۹۵۱) ملقب به کاتب السلطان از خوشنویسان دربار سلطان حسین بایقراء بود .

نورای لاهیجی : (وفات ۱۰۵۰) نورالدین محمد لاهیجی مشهور به نور از کاتبان خوش خط دربار شاه عباس کبیر بود .

کاتب السلطان : میرزا محمد حسین ملقب به کاتب-
السلطان از خطاطان دربار ناصرالدین شاه قاجار بود .
میرزا جعفر تبریزی: از خطاطان برجسته دربار شاهرخ بن
تیموری در تحریر هفت قلم استاد بود .

راز و رمز و نام گلها

از دیرباز تا کنون نویسندگان و سخن پردازان گلها را زبان
احساس نامیده اند و از زبان حال گلها تعبیراتی لطیف و شاعرانه
بوجود آورده اند بعقیده آنان هر گلی نماینده احساسی است و
می تواند مکنونات قلبی اهداء کننده گل را آشکار کند .

گل سرخ - عشق آتشین مرا بپذیر
غنچه گل - برای نخستین بار قلبم بخاطر تولد زید
گل میخک - قلبم را بتو تقدیم می کنم
گل شقایق - زندگی فقط بخاطر عشق توست
گل بنفشه - همیشه بیاد من باش
گل اطلسی - نمی دانم مرا دوست داری یا نه
گل محمدی - ترا از صمیم قلب می پرستم
گل شب بو - در شب مهتاب رویت را می بوسم
گل همیشه بهار - عشق تو برای همیشه در قلب من
رخنه کرده

گل داودی - از صدای دلپذیر تولدت می برم
گل اشرفی - این هدیه را از من بپذیر

گل اقا قیاسفید - عشق پاك، نتیجه ازدواج و خوشبختی

گل میمون - يك بوسه می خواهم نه بیشتر

گل یخ - از عشق تو نا امیدم

گل تاج خروس - ازدوریت سرگردان شده ام

گل لادن - گاهی از من یاد کن

گل سفید - میسوزم و میسازم

گل مینا - بی وفا بدلداده خود رحم نکری

گل کامیلیا - فداکاری در راه عشق خوشبختی می آورد

گل زرد - از تو بیزارم

گل نسترن - شهرت را بر عشق رجحان دادی

گل ساعتی - در واپسین دم زندگی ، خوشبختی تو را

می خواهم

گل پژمرده - افسوس که بهای عشقت را ناچیز پنداشتم

گل مریم - بپاکدامنی تو درود می فرستم

گل کوکب - چرا بیهوده قلبم را افسرده می سازی

گل رازقی - شفا و بهبودی ترا آرزو دارم

گل لاله - تو که دل مرا غم زده می خواهی، این من و

این دل دردمند من

گل سنبل - تو بمنزله باغ پرگلی هستی که دلدادگان

را از تو نتیجه ای نیست.

گل بیدمشك - اگر می سوزم و خاکستر میشوم ، گناه از

بخت نامساعد من است، ترا می بخشم

گل رازیانه - هر چند در کنارم نیستی ولی نگاهت در
تنهائی مونس منست

گل ناز - ناز و دلبری جامه ایست که بقامت تو دوخته اند
گل یاسمن - دستی است که دامن دلدار می گیرد و زبانی
است که تمنای میکند

گل یاس - از من نخواه که جز راستی سخن گویم ، من
شیفته تو هستم

گل چای - بختم بیدار و طالعم میمون است
گل هرزه - حساس و موشکاف و بر عشق گذشته جسرت می خورم
گل حنا - بیشتر از این دیگر فریب ترانمی خورم
گل شیپوری - بتو اطمینان میدهم که جنجال حسودان
در عشق ما اثری نخواهد داشت

گل مروارید - این آواز حزین دل داده ایست که برای
آخرین بار سخن میگوید

گل سوری - عزیزم با من مهربانتر از گذشته باش
گل عباسی - تو مایه امید و سرچشمه آرزوهای منی
گل شمعدانی - عشق لازمه زندگی است و بدون عشق
نمیتوان زنده بود

گل نرگس - خود را این همه سزاوار عتاب نمی بینم ،
دل از نامهربانی های تو بستوه آمده است

اعداد حروف ابجد

الف . ۱ - ب ، ۲ - ج ، ۳ - د ، ۴ - ه ، ۵ - و ، ۶ -
 ز ، ۷ - ح ، ۸ - ط ، ۹ - ی ، ۱۰ - ک ، ۲۰ - ل ، ۳۰ -
 م ، ۴۰ - ن ، ۵۰ - س ، ۶۰ - ع ، ۷۰ - ف ، ۸۰ - ص ، ۹۰ -
 ق ، ۱۰۰ - ر ، ۲۰۰ - ش ، ۳۰۰ - ت ، ۴۰۰ - ث ، ۵۰۰ -
 خ ، ۶۰۰ - ذ ، ۷۰۰ - ض ، ۸۰۰ - ظ ، ۹۰۰ - غ ، ۱۰۰۰

اصطلاحات و واژه‌های خارجی در زبان فارسی

آبونمان - پول اشتراك روزنامه یا مجله و یارزوجادر
 تماشاخانه

آپارتمان - بنا، عمارتی که مربوط بیک ساختمان بزرگ
 اما از آن جدا و مستقلاً دارای چند اطاق باشد.

آتاشه - وابسته، کارمند سفارتخانه که دارای مأموریت
 بخصوصی باشد.

آتلانتیک - مربوط باطلس، اقیانوس اطلس

آتمسفر - طبقه بخار یا جو، طبقه‌ها که گرداگرد کره زمین
 را احاطه کرده است،

آتو - ورق برنده، ضربه، وحق امتیاز.

آجودان - افسری که در خدمت افسر بالاتر از خود و
 مامور اجرای دستورها و هم‌چنین حفظ جان اوست .

آرتزین - چاه جهنده، چاهی که آب از دهانه‌ی آن فوران
 کند. این چاه را بیشتر میان دره‌بین دودمانه می‌کنند و بر اثر

فشار آب که از دو طبقه قوسی شکل طرفین آن وارد می آید آب از دهانه چاه فوران میکند.

آرتیست - هنرپیشه، بازیگر، کسی که در یکی از صنایع ظریفه، نقاشی یا موسیقی یا تئاتر استاد باشد.

آرتیکل - بند فصل، ماده، موضوع، فقره و در اصطلاح بازرگانی کالا، در اصطلاح تشریح مفصل.

آرشیدوک - لقب شاهزاده گان اطریش در خاندانهای پیشین امپراطوری.

آرشین - واحد مقیاس طول در روسیه معادل ۷۱ سانتی متر

آرشیو - بایگانی، جائیکه اسناد ادارات دولتی یا بنگاههای ملی نگاهداری میشود.

آرکئولوژی - باستانشناسی

آژانس - نمایندگی، کارگزاری، خبرگزاری، بنگاهی که نمایندگی بنگاههای دیگر کارهایی را انجام دهد.

آستیگماتیسم - اختلال بینائی، پیدایش لکه های سیاه در چشم.

آسم - تنگی نفس، یکی از بیماریهای ششی.

آسیستان - معاون، کمک، دستیار.

آکادمی نام باغی بوده است در آتن که افلاطون در آنجا درس می داد، اکنون انجمنی از سرآمدان علوم و فنون را

می‌گویند که برای تحقیق در مسائل علمی و ادبی تشکیل شود، در فارسی فرهنگستان نامیده میشود.

آکتیو- کاری، فعال، پرکار، موثر

اگراندیسمان- بزرگ کردن، گسترش دادن، بزرگ کردن عکس در عکاسی

اگرمان - پذیرش، رضایت، قبول، موافقت کردن و رضایت دادن از طرف دولت بآمدن سفیر یا وزیر مختار دولت بیگانه

آلامد- مطابق مد، پسندیده، ایده آل روز

آماتور- باذوق، شایق، کسی که کاری را از نظر شوق و رغبتی که بآن کار دارد انجام بدهد نه از نظر مزد گرفتن و پول پیدا کردن.

آنارشیست - هرج و مرج خواه، مفسده جو، کسی که خواهان اغتشاش در کشور باشد.

آنتراکت- فاصله بین دو پرده در تماشخانه که تماشاگران استراحت کنند، فاصله بین دو قطعه موسیقی.

آنتروپولوژی- مردم شناسی، تاریخ طبیعی انسان .
آنسیکلوپدی - دائره المعارف، کتابی که تمام واژه‌ها و اصطلاحات علمی و ادبی يك زبان به ترتیب حروف الفبا در آن درج شود.

ابستروکسیون- خودداری عده‌ای از نمایندگان مجلس

از حاضر شدن در جلسه بمنظور تعطیل کردن جلسه و جلوگیری از تصویب لایحه قانونی که در مجلس مطرح شده است.

اتنوگرافی - نژادشناسی .

اردنانس - دستور، حکم، فرمان ، افسریا سربازی که در خدمت افسر ارشد باشد برای انجام کارها و فرمان او ، گماشته .

ارکستر - در یونان قدیم محلی بوده است در تاتر جلوی صحنه که در آنجا چند نفر آوازه خوان، باهم بیک آهنگ میخوانده- اند، اکنون مجموع سازهایی را گویند که با آنها یک قطعه موسیقی نواخته شود .

اسپرما توزوئید - نطفه، یا خته‌ای که در نطفه حیوانات وجود دارد

استاندارد - نمونه، قاعده، اصل، مقیاس

استپ - جلگه‌ی پهناور و مسطح دارای آب و علف یا خشک

لم یزرع

استرلینک - مسكوك نقره در انگلستان

استودیو - اتاق کار، اتاق عکاسی، اتاق ضبط برنامه

شانتیون - نمونه، مسطوره، نمونه‌های کالا

اکنومی - صرفه‌جویی، اقتصاد

الکتروتراپی - معالجه بیماریها با برق

امپریالیسم - طرفداری از حکومت امپراطوری، سیاستی

که مرام آن گسترش نفوذ و تجاوز نیروهای یک کشور است بر

کشورهای دیگر

انترناسیونال - بین‌المللی، جهانی

اندکس - فهرست، دفتری که شماره نامه‌های ثبت شده در دفتر اندیکاتور را با شماره‌های خود نامه‌ها در آن ثبت میکنند
انستیتو - مؤسسه، انجمن، هیأت و یا انجمن ادبی و
یا علمی.

انیمفرم - متحدالشکل، یکنواخت، لباس رسمی

ایده آل - کمال مطلوب، دلخواه، منتهای آرزو

ایده‌ئولوژی - افکار، مسلک سیاسی و یا اجتماعی،
عقاید.

بلشویک - فراکسیون حزب سوسیال ودمکرات روسیه
شامل سوسیالیست‌های تندرو که برخلاف منشویکها مرامشان ایجاد
انقلاب و سرنگون ساختن دولت تزار بود.

بالماسکه - مجلس رقص که در آن بالباس مبدل و نقاب
شرکت کنند

بایکوت - تحریم، تهدید بمرک

بولوار - خیابان و میدانی که دارای سبزه و گل و درخت
باشد.

بیوگرافی - شرح حال نویسی، تذکره.

بیولوژی - زیست‌شناسی، بررسی موجودات زنده

پانسیون - مهمانخانه و جائی که کسی را مسکن و خوراک
بدهند و پول آن را ماه بماه بگیرند

- پرسانتاژ - دریافت صدی چند، تاحدودی دلالی
 پروتکل - صورت مجلس، مذاکرات سیاسی، عهدنامه
 پرولتاریا - طبقه کارگر، طبقه زحمتکش
 پسیکولوژی - روانشناسی، روانکاوی
 تکنیک - آزمایش، امتحان، کارگاه فنی
 تله پاتی - انتقال فکر، رابطه معنوی، الهام
 تیراژ - تعداد روزنامه یا مجله که در یک نوبت چاپ شود
 دگماتیسم - اعتقاد و اظهار عقیده قاطع، روش ثابت.
 دهنوسترسیون - تظاهرات دستجات سیاسی، اثبات.
 دیالکتیک - علم منطق؛ جدل، مناظره، محاوره.
 دیپلمات - سیاستمدار، شخص وارد در امور سیاسی.
 رادیو تراپی - معالجه با اشعه ایکس
 رادیوسکپی - پرتویینی
 رادیوگرافی - پرتونگاری، عکس برداری.
 رپتسیون - بازگوئی، تکرار، امتحان پس .
 رژیسور - مدیر، عامل، سرپرست، رهبر .
 رفرا اندوم - مراجعه بأراء عمومی
 رمانتیک - داستانی، شاعرانه، خیالپرور، قهرمانی.
 فئودالیته - ملوک الطوائفی
 فدراسیون - اتحاد چند کشور، اتحاد چند سازمان.
 فدرال - اتحادی مربوط با اتحاد ایالات.

فراکسیون- جمعی هم عقیده، شکستگی، دسته‌ای از اعضاء

يك حزب

فراماسونری- فراموشخانه، سازمانی که دارای مقررات

خاصی باشد.

فار- چراغ دریائی، راهنمای کشتیها.

فاکتور- سیاهه - صورت حساب.

فرمالیته- تشریفات، ظاهر سازی، مقررات اداری.

فستیوال- جشن و مهمانی بزرگ توأم با ساز و آواز.

فسیل- در اصطلاحات زمین‌شناسی عبارتست از آثار و

بقایای موجودات زنده قدیمی جانوری یا گیاهی.

فنون- پدیده، نمود، حادثه، چیز کمیاب و نادر

فوتوگرافی- ورقه عکاسی، عکس، جواب عکس.

فولکور - مجموعه عقاید و افسانه و ترانه‌ها محلی

وملی .

فونوگراف- دستگاه ضبط صوت.

فیزیولوژی- تشریح اعضاء بدن جانداران.

فیش- برگه، شاخص، نمودار، مدرک خرید.

فرس‌ماژور- قوه قهریه، قوه جبریه، زور و فشار.

فیلدهارشال- بالاترین رتبه نظامی در بعضی از کشورها.

فناٹیک- دلباخته؛ پابند، عشقی حد.

فیزیوکراتی - نظریه اقتصادی، ثروت و منبع طبیعی

يكشور.

- کاپیتال - سیستم سرمایه‌داری.
- کاردینال - کشیش بزرگ، اسقف، رهبر روحانی.
- کاردیوگراف - دستگاه ثبت حرکات قلب.
- کاپیتولاسیون - حق قضاوت کنسولی برای يك دولت در کشور دیگر.
- کارتل - دعوت بجنگ، قرارداد، قرارداد برای مبادله اسیران جنگی، ائتلاف صاحبان کارخانه‌ها یا موسسات برای ثابت نگاهداشتن بهای اجناس و محصولات خود.
- کامنولث - ثروت عمومی، جنس مشترك، مشترك المنافع بریتانیا .
- کاندیدا - نامزد، داوطلب.
- کاریکاتور - تصویر خنده‌آور، شکل مضحك.
- کازینو - قمارخانه، جای گردش و تفریح، کاباره.
- کالج - آموزشگاه، دبیرستان، مدرسه عالی.
- کالری - واحد اندازه‌گیری حرارت
- کلاسمان - طبقه بندی، رده بندی .
- کلکسیون - مجموعه، دسته، گردآوری شده.
- کلوپ - باشگاه، کانون، انجمن .
- کلینیک - مطب، بیمارستان .
- کلنی - مستعمره، مهاجرنشین .
- کپانی - شرکت؛ هیئت شرکا، دسته، مجمع.
- کمیته - انجمن خصوصی، عده برگزیده از يك حزب یا

جمعیت انجمن که برای مطالعه‌ی امور مالی و یا علمی و سیاسی تشکیل شود.

کمیسر - کلانتر، مباشر، عامل.

کمسیون - هیات یا انجمنی مرکب از چند نفر که بر رسیدگی بامری تشکیل شده باشد، هر یک از شعب مجلس شورایملى .

کمسیونر - دلال، گماشته، واسطه‌فروش.

کمینفرم - اداره اطلاعات و ضد اطلاعات کمونیستی.

کنرسیوم - شرکت، شرکت بزرگی که مرکب از ترکیب چند شرکت باشد و برای معاملات انحصاری تشکیل بشود .

کنسول - نماینده يك دولت در یکی از شهرهای کشور بیگانه که وظیفه اورسیدگی بکارهای هموطنانش باشد .

کنسولتاسیون - مشاوره، کنکاش، شور .

کنگره - انجمن . جلسهای که از نمایندگان چند دولت برای حل و فصل امور سیاسی و اجتماعی تشکیل شود، مجمع دانشمندان و متخصصین برای گفتگو و تبادل افکار در مسائل علمی و فنی .

کودتا - توطئه و قیام ناگهانی عده‌ای از سپاهان يك کشور برای برانداختن حکومت یا تغییر دادن رژیم .

کمپرس - دستمال آب گرم، کیسه آب گرم .

کمیک - خنده آور، خنده دار، بازیگر کمدی.

- کنتاک - مجاورت ، تماس تصادف ، برخورد .
- کنترل - بررسی ، ممیزی ، بازدید .
- کنکور - ازدحام و اجتماع عده ای از مردم که قصد یکجا دارند ، هم آهنگی ، همکاری ، همفکری ، مسابقه ، رقابت ،
- کوپه - قسمتی از واگن که جای نشستن مسافراست .
- کورس - دویدن ، رقابت ، مسابقه ، اسب دوانی .
- کوکتیل - مخلوطی از نوشابه های مختلف .
- کیوسک - مکان کوچک برای فروش روزنامه و اغذیه
- گاردن پارتنی - جشن در باغ ، وسائل تفریح و سرگرمی
- گرافیک - ترسیم ، نمودار ، نمایش خطوط .
- لاتن - طائفه ای از نژاد سفید شامل : ایتالیاییها ، رومانی ها ، اسپانیاییها ، پرتغالیها ، فرانسویها ، بلژیکیها .
- لاما - مرد روحانی یا کاهن مذهب بودائی .
- لژیون - یکی از تقسیمات ارتش روم که باختلاف اوقات از سه هزار تا شش هزار نفر میشد و هر یک از افراد آنرا لژیونر می گفتند .
- لژیون دونور - یکی از نشانهای افتخار فرانسه است
- ماکت - نمونه کوچکی از خانه و عمارت که پیش از آغاز ساختمان از چوب یا مقوا ساخته میشود .
- متافیزیک - ماوراء الطبیعه ، الهیات ، شناسائی اصول اولیه .
- میسوئر - مبلغ مذهبی ، کشیش مبلغ .

واترپولو - نوعی ورزش که در استخر بزرگی بین دو دسته هفت نفری صورت میگیرد . و مانند بازی فوتبال منتها با دست است .

ویستاویزیون - فیلمی که سطح پرده آن بین سینماسکوپ و سینمای معمولی باشد و فیلم هم رنگی باشد .

فخست وزیران ایران از آغاز مشروطیت تا امروز

۱۶ ذیحجه ۱۳۲۴ هجری	میرزا نصرالله خان شیرالدوله
۲۹ اسفند ۱۲۸۵ شمسی	وزیرافخم
۱۳ اردیبهشت ۱۲۸۶	میرزا علی اصغر خان اتابک اعظم
۱۶ شهریور ۱۲۸۶	میرزا احمدخان مشیرالسلطنه
۴ آبان ۱۲۸۶	ناصرالملک
۲۴ دی ۱۲۸۶	نظام السلطنه مافی
۱۷ خرداد ۱۲۸۷	میرزا احمدخان مشیرالسلطنه
۲ اردیبهشت ۱۲۸۸	ناصرالملک
۹ مهر ۱۲۸۸	محمد ولی خان سپهدار اعظم
اول مرداد ۱۲۸۹	مستوفی الممالک
۲۰ اسفند ۱۲۸۹	محمد ولیخان سپهدار اعظم
۳ مرداد ۱۲۹۰	مصصام السلطنه
۲۸ دی ۱۲۹۱	غلاء السلطنه
۲۶ مرداد ۱۲۹۲	مستوفی الممالک

۲۲ اسفند ۱۲۹۳	مشیر الدوله
۱۵ اردیبهشت ۱۲۹۴	عین الدوله
۲۶ مرداد ۱۲۹۴	مستوفی الممالک
۳ دی ۱۲۹۴	فرمانفرما
۱۴ اسفند ۱۲۹۴	سپهسالار اعظم
۷ شهریور ۱۲۹۵	وثوق الدوله
۱۵ خرداد ۱۲۹۶	علاء السلطنه
اول آذر ۱۲۹۶	عین الدوله
۲۷ دی ۱۲۹۶	مستوفی الممالک
۱۵ اردیبهشت ۱۲۹۷	صمصام السلطنه
۲۷ خرداد ۱۲۹۷	وثوق الدوله
۱۵ دی ۱۲۹۹	مشیر الدوله
آبان ماه ۱۲۹۹	سپهدار اعظم
۱۳ اسفند ۱۲۹۹	سید ضیاء الدین
۱۴ خرداد ۱۳۰۵	قوام السلطنه
۳ بهمن ۱۳۰۵	مشیر الدوله
۱۷ خرداد ۱۳۰۱	قوام السلطنه
۲۶ بهمن ۱۳۰۱	مستوفی الممالک
۲۶ خرداد ۱۳۰۲	مشیر الدوله
۶ آبان ۱۳۰۲	سردار سپه
۲۸ آذر ۱۳۰۴	محمد علی فروغی
۱۷ تیر ۱۳۰۵	مستوفی الممالک

۱۱ خرداد ۱۳۰۶	مخبر السلطنه
۲۶ شهریور ۱۳۱۲	محمد علی فروغی
۱۱ آذر ۱۳۱۴	محمود جم
۲۵ بهمن ۱۳۱۵	دکتر احمد متین دفتری
۳ آبان ۱۳۱۸	علی منصور
۵ شهریور ۱۳۲۰	محمد علی فروغی
۱۸ اسفند ۱۳۲۰	علی سهیلی
۱۸ مرداد ۱۳۲۱	احمد قوام السلطنه
۱۲ مرداد ۱۳۲۲	محمود ساعد
۴ آذر ۱۳۲۳	مرتضی قلی بیات
۲۳ اردیبهشت ۱۳۲۴	ابراهیم حکیمی
۲۳ خرداد ۱۳۲۴	محسن صدر
۱۲ آبان ۱۳۲۴	ابراهیم حکیمی
۲۵ بهمن ۱۳۲۴	احمد قوام السلطنه
۶ دی ۱۳۲۶	ابراهیم حکیمی
۲۷ خرداد ۱۳۲۷	عبدالحسین هژیر
۲۹ آبان ۱۳۲۷	محمد ساعد
۱۴ فروردین ۱۳۲۹	علی منصور
۶ تیر ۱۳۲۹	رزم آرا
۲۹ اسفند ۱۳۳۰	حسین علاء
۱۲ اردیبهشت ۱۳۳۰	دکتر مصدق
۲۵ تیر ۱۳۳۱	احمد قوام

۴ مرداد ۱۳۳۱	دکتر مصدق
۲۸ مرداد ۱۳۳۲	سپهد زاهدی
۱۷ فروردین ۱۳۳۴	حسین علاء
۲۳ خرداد ۱۳۳۵	دکتر اقبال
۹ شهریور ۱۳۳۹	مهندس شریف امامی
۲۸ تیر ۱۳۴۱	دکتر امینی
۳۰ بهمن ۱۳۴۱	علم
۱۷ اسفند ۱۳۴۲	حسنعلی منصور
	امیر عباس هویدا

وزرای معروف ایران قبل از مشروطیت

سلطان محمود غزنوی	وزیر	ابوالعباس احمد اسفرائینی
شاه عباس دوم	«	میرزا تقی خان اعتمادالدوله
سامانیان	«	ابوالمظفر ابراهیم بن مرعشی
تکش خوارزمشاه	«	نظام الملك مسعود هروی
سامانیان	«	ابو منصور یوسف بن اسحق
کریم خان زند	«	میرزا حسین قراہانی
سلطان مسعود غزنوی	«	احمد بن عبدالصمد
عزالدوله دیلمی	«	صاحب بن عباد
مظفرالدین شاه	«	عبدالحمید عین الدوله
ناصرالدین شاه	«	آقاخان نوری
«	«	میرزا حسین خان مستوفی الممالک

ناصرالدین شاه	«	میرزا علی اصغر خان اتابک
مظفرالدین شاه	«	امین الدوله
سامانیان	«	ابوعلی عیسی دامغانی
غازان خان	«	صدرالدین زنجانی
سلطان مودود غزنوی	«	خواجه ابوالفتح میمندی
شاه سلطان حسین	«	فتحعلیخان
رکن الدوله دیلمی	«	محمد بن ابن عمید
عضد الدوله دیلمی	«	نصر بن هارون
آل زیار	«	ابو عبدالله حسین بن محمد
گیخاتو مغول	«	عزالدین مظفر
شاه سلطان محمد	«	میرزا سلمان
انوشیروان عادل	«	بوذرگمر (بوذرجمهر)
نصر بن احمد سامانی	«	ابو عبدالله جیهانی
«	«	ابوالفضل بلعمی
منصور بن نوح	«	ابوعلی بلعمی
سلطان حسین بایقرا	«	خواجه امیر علیشیر نوائی
ابوسعید بهادر خان	«	خواجه علیشاه گیلانی
محمد شاه	«	قائم مقام فراهانی
آغامحمد خان قاجار	«	حاج ابراهیم کلانتر
محمد شاه قاجار	«	حاجی میرزا آغاسی
ناصرالدین شاه	«	میرزاتقی خان امیر کبیر
غازان خان مغول	«	خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی

«	خواجه نصیرالدین طوسی
«	شمس‌الدین محمد جوینی
«	عمید‌الملک کندی
«	جعفر برمکی
«	خواجه نظام‌الملک طوسی
«	حسنک وزیر محمد
«	سعدالدوله کلیمی
«	شیخ‌علی‌خان زنکنه
«	الله‌وردی‌خان
«	علی‌بن محمد علقمی
«	علیشاه دکنی
«	میرزا شفیع صدراعظم
«	محمد حسین‌خان نظام‌الدوله
«	میرزا بزرگ قائم‌مقام
«	نصر بن ابرزی
«	اسمعیل طفرائی
«	هلاکوخان
«	ابا‌قاخان منغول
«	طغرل سلجوقی
«	هارون الرشید
«	آلب‌ارسلان
«	سلطان محمود غزنوی
«	ارغون‌خان منغول
«	شاه سلیمان صفوی
«	شاه عباس کبیر
«	مستعصم
«	سلطان ابوسعید
«	فتح‌علیشاه
«	فتح‌علیشاه
«	«
«	مظفرالدین سعد بن زنگی
«	سلطان مسعود سلجوقی

مهمترین وقایع جهان از ۳۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح تا کنون

قبل از میلاد

۳۰۰۰- فراعنه مصر (خئوپس ، کفزن ، می کرینوس)
اهرام ثلاثه را بنا نهادند .

۲۹۰۰- تاریخ بنای ابوالهول .

۲۰۲۵ الی ۲۰۶۷ - دوران حکومت حمورابی در
کشور بابل .

۱۳۶۰- ایگناتون پرستش آمون خدای خورشید مصریان
قدیم را معمول داشت .

۱۱۸۴- شهر تروا پس از ده سال محاصره سقوط کرد

۹۳۳ الی ۹۷۳ - دوران سلطنت سلیمان پسر داود در
ایسرائیل .

۷۵۳- تاریخ بنای روم .

۶۱۲- بابلیها نینوا پایتخت آشور را ویران کردند .

۶۵۳- تولد گوتاما (بودا) در نزدیکی هیمالیا وی ۸۰

سال عمر کرد و بسال ۴۸۳ قبل از میلاد درگذشت . او بانی دین
بودا بود .

۵۵۰ الی ۴۷۸- تولد و وفات کنفوسیوس فیلسوف چینی

۴۹۰- حمله لشکر داریوش بسوی آتن . در نبرد معروف

ماراتن قشون ایران شکست خورد .

- ۴۸۵ الی ۴۸۴ - وقوع جنگ ترموپیل در زمان خشایار شاه و شکست یونانیها از لشکریان ایران.
- ۳۹۹ - حکومت آتن سقراط فیلسوف بزرگ یونان قدیم رامحکوم بنوشیدن جام شوکران کرد.
- ۳۵۶ - تاریخ تولد اسکندر کبیر.
- ۳۲۳ - تاریخ درگذشت اسکندر.
- ۳۲۲ - تاریخ وفات ارسطو فیلسوف یونانی و شاگرد افلاطون او در ۳۸۴ قبل از میلاد متولد شد و ۶۲ سال عمر کرد.
- ۲۶۴ - شروع جنگ پونیک اول رومیها علیه کارتاژها.
- ۱۴۶ الی ۲۱۸ - هانیبال سردار بزرگ کارتاژی جنگ انتقامجویانه علیه روم را شروع کرد وی در سال ۲۱۶ قبل از میلاد رومیها را در نزدیکی دریاچه ترازیمن شکست داد.
- ۱۸۳ - خودکشی هانیبال در بی‌تی‌نی.
- ۲۷ الی ۶۵ - تشکیل اتحادیه ثلاثه توسط ژول سزار، پمپه، کراسوس.
- ۴۴ الی ۴۶ - زندگی ژول سزار با کلئوپاترا ملکه مصر در روم.
- ۴۴ - کشته‌شدن ژول سزار در سنای روم توسط کاسیوس و بروتوس.
- ۴۴ - تشکیل اتحادیه ثلاثه آکتاوا، آنتوان، لپید.
- ۴۲ - شکست بروتوس و کاسیوس از آنتوان و ازدواج کلئوپاترا با آنتوان.

۳۱- خودکشی کلئوپاترا و آنتوان پس از شکست از اکتاودر آکسیوم.

بعد از میلاد

- ۲۹- تصلیب حضرت مسیح در ۷ آوریل.
- ۶۴- آتش زدن شهر روم و کشتار مسیحیان توسط نرون امپراتور روم .
- ۳۱۳- امپراتور کنستانتین با انتشار فرمان میلان دین مسیح را در روم قانونی ساخت.
- ۴۱۵- تسخیر روم بدست آلاریک و مارك او
- ۵۷۵- تولد حضرت محمد بن عبدالله (ص) در شهر مکه.
- ۶۲۲- مبدأ تاریخ هجری .
- ۱۰۹۹ الی ۱۰۹۶- جنگ صلیبی اول.
- ۱۱۴۹ الی ۱۱۴۷- « دوم .
- ۱۱۹۲ الی ۱۱۸۹- « سوم .
- ۱۲۰۴ الی ۱۲۰۲- « چهارم .
- ۱۲۲۱ الی ۱۲۱۹- « پنجم .
- ۱۲۲۷- تاریخ مارك چنگیز خان مغول.
- ۱۲۲۹ الی ۱۲۲۸- جنگ صلیبی ششم .
- ۱۲۵۴ الی ۱۲۴۸- « هفتم .
- ۱۲۵۴- تولد مارکو پولو جهانگرد معروف ایتالیائی
- ۱۲۷۵- شروع جنگ صلیبی هشتم .

- ۱۲۷۱ - مسافرت مارکوپولو بایران و دیگر نقاط آسیا و بازگشت او به ونیز .
- ۱۴۲۹ - قیام ژاندارک علیه انگلیسی‌ها و دستگیری او و سوزانده شدنش در ۳۰ مه ۱۴۳۱ و ۱۹ سال عمر کرد .
- ۱۴۵۳ - تصرف قسطنطنیه توسط عثمانیها و پایان جنگ یکصدساله فرانسه و انگلیس .
- ۱۴۵۶ - چاپ اولین کتاب تورات توسط گوتمبرگ آلمانی مخترع ماشین چاپ .
- ۱۴۹۲ - کشف قاره آمریکا توسط کریستف کلمب دریا نورد اسپانیائی .
- ۱۴۹۸ - واسکودوگاما دریا نورد پرتغالی بعد از گذشتن از دماغه امید راه دریائی هندوستان را کشف کرد .
- ۱۵۱۷ - مارتین لوتر (۱۴۸۳-۱۵۴۶) اصلاحات مذهبی را عنوان کرد
- ۱۵۲۰ - کشف تنگه ماژلان توسط فرناندو ماژلان
- ۱۵۳۴ - ژان کالون (۱۵۰۹-۱۵۶۴) دکترین پرتستان خود را درباره دین مسیح منتشر ساخت .
- ۱۵۶۸ - ایوان مخوف تزار روسیه صدها نفر را با تهاجم توطئه برای قتل ولیعهد اعدام کرد .
- ۱۶۱۸ - جنگ سی ساله بین قوای کاتولیک و پرتستان

درگرفت این جنگ در ۱۶۴۸ پایان یافت و طبق عهده نامه صلح وستفالی و آلزاس، بفرانسه واگذار گردید و هلند و سویس مستقل شدند .

۱۶۱۹ - ویلیام هاروی (۱۵۷۸-۱۶۵۷) پزشک انگلیسی گردش خون را کشف کرد.

۱۷۵۲ - اختراع برق گیر توسط بنیامین فرانکلین (۱۷۰۶-۱۷۹۰)

۱۷۶۹ - تولد ناپلئون بناپات در جزیره کرس.

۱۷۸۳ - ژوئن ۵ : برادران مونتگولیفه اولین بالون را بهوا فرستادند.

۱۷۸۵ - جان فیچ اولین کشتی بخار را ساخت

۱۷۸۹ - ۲۵ ژوئن : انقلاب کبیر فرانسه شد و در ۱۴ ژوئیه زندانیان باستیل آزاد گردیدند

۱۷۹۱ - مرکمیر ابو ناطق شهیر انقلاب فرانسه و در ۲۱ ژوئن توقیف شاه و خاندان سلطنتی فرانسه .

۱۷۹۲ - شروع کار دادگاه انقلابی فرانسه ۱۷ سپتامبر افتتاح کنوانسیون ملی فرانسه و ۲۲ سپتامبر تشکیل جمهوری اول فرانسه .

۱۷۹۳ - ۲۱ ژانویه : لوئی شانزدهم با گیوتین اعدام شد و در ۱۶ اکتبر نیز سرملکه ماری آنتوانت بزیر گیوتین رفت .

۱۷۹۴ - ۵ آوریل : دانتن از رهبران بزرگ انقلاب

فرانسه با گیوتین اعدام شد و نیز در ۴ ژوئن روبسپیر مردانقلابی فرانسه اعدام شد.

۱۷۹۵ - مرگ لوئی هفدهم در زندان - ۲۸ سپتامبر اتحاد مثلت روس وانگلیس، اتریش .

۱۷۹۹ - ناپلئون بوناپارت کنسول اول فرانسه شد .

۱۸۰۲ - ماه اوت: ناپلئون برای تمام عمر کنسول اول شد.

۱۸۰۴ - ۱۸ مه: ناپلئون امپراطور فرانسه گردید .

۱۸۰۵ - ۱۷ اکتبر: ناپلئون اتریش را در اولم شکست داد.

۱۸۰۶ - ۱۴ اکتبر: ناپلئون پروس را در نیا شکست داد.

۱۸۰۸ - فرانسویها در مارس ۱۸۰۸ مادرید و در آوریل

همانسال رم را اشغال کردند. ناپلئون برادرش ژوزف را با سلطنت

اسپانیا تعیین کرد، در ۶ ژوئیه ۱۸۰۹ ناپلئون اتریش را در واگرام شکست داد

۱۸۱۲ - حمله ۵۰۰۰۰۰ نفر لشکر ناپلئون به روسیه

۱۸۱۲ - شروع جنگ بین اتازونی وانگلستان .

۱۸۱۳ - ناپلئون با ۱۸۰۰۰۰ نفر قشون از سپاه متحدین

(آلمان - روسیه - اتریش) در ۱۹ اکتبر شکست خورد .

۱۸۱۴ - ۳۱ مارس: متحدین اروپائی وارد پاریس شدند

و در ۱۱ آوریل ناپلئون معزول گردید .

۱۸۱۴ - ۳ مه: لوئی هیجدهم با سلطنت رسید ۳۰

نوامبر کنگره وین افتتاح شده ، و ناپلئون به جزیره آلب تبعید گردید .

۱۸۱۵- اول مارس : برگشت ناپلئون از جزیره آلب به فرانسه و حرکت صدروزه او (۲۵ مارس تا ۲۲ ژوئن) ۱۸ ژوئن شکست ناپلئون در واترلو ، بعد از این شکست ناپلئون بجزیره سنت هلن تبعید گردید و در ۱۶ اکتبر وارد سنت هلن شد .

۱۸۲۱- مرگ ناپلئون در سنت هلن در ۵ مه .

۱۸۲۲- انقلاب پرتغال و استقلال برزیل

۱۸۳۳- پارلمان بریتانیا رژیم بردگی را غیرقانونی اعلام کرد.

۱۸۴۸- لوئی فیلیپ از سلطنت فرانسه خلع گردید و در ۲۶ فوریه جمهوری دوم فرانسه تشکیل شد.

۱۸۵۲- لوئی ناپلئون امپراتور فرانسه شد.

۱۸۵۳- ۱۴ اکتبر جنگ کریمه . ترکیه و انگلیس و فرانسه با روسیه وارد جنگ شدند. روسیه مولداوی و والاکیا را اشغال کرد، جنگ در شبه جزیره کریمه متمرکز شد در ۵ نوامبر ۱۸۵۴ روسها در اینکرمان شکست خوردند. طبق عهدنامه ۳۰ مارس ۱۸۵۶ کشتی رانی در رود دانوب آزاد گردید و ورود کشتی های جنگی بدریای سیاه ممنوع شد.

۱۸۶۰- یوسف گاریبالدی (۱۸۰۷ - ۱۸۸۲) میهن پرست معروف ایتالیائی وارد سیسیل شد.

۱۸۶۱- جنگهای داخلی اتازونی.

۱۸۶۷- ۳۰ مارس : روسها آلاسکارا را بمبلغ ۷۲۰۰۰۰۰۰ دلار بایالات متحده امریکا فروختند.

- ۱۸۷۱ - فتوٰد الیسم در ژاپن ملغی شد .
- ۱۸۶۹ - ۱۷ نوامبر: افتتاح کانال سوئز بطول ۱۶۸ کیلو -
متر از پرت سعید تا شهر سوئز .
- ۱۸۷۵ - جنگ پروس و فرانسه
- ۱۸۸۲ - کشف عامل بیماری سل توسط کخ دانشمند آلمانی
- ۱۸۸۹ - برج ایفل در پاریس بنا گردید طول این برج
۳۵۰ متر است .
- ۱۸۹۴ - ۲۵ ژوئیه: شروع جنگ چین و ژاپن .
- ۱۸۹۴ - کشف اشعه ایکس توسط ویلهلم کنراد رنتگن
آلمانی برنده جایزه نوبل ۱۹۰۱ .
- ۱۸۹۶ - کشف رادیو اکتیویته اورانیوم توسط
بکرل در پاریس . ۲۶ تا ۳۰ اوت قتل عام ارامنه بوسیله ترکها
- ۱۸۹۷ - جنگ یونانها و عثمانیها
- ۱۸۹۸ - جنگ اسپانیا و آمریکا و کشف رادیوم بوسیله
پیر کوری، مادام کوری و ژرژ بومون در پاریس .
- ۱۹۰۲ - افتتاح اولین دیوان داوری بین المللی در هلند
- ۱۹۰۵ - ۶ ژوئیه جنگ روس و ژاپن .
- ۱۹۰۵ - افتتاح دوها اولین پارلمان روسیه و شروع
انقلاب .
- ۱۹۱۱ - آتشفشان مسخوف فیلیپین و قربانی شدن
۳۰۰۰ نفر .
- ۱۹۱۴ - شروع جنگ جهانی اول بین متحدین اروپای

مرکزی (آلمان، اتریش، هنگری، و بعد ترکیه و بلغارستان) و (آنتانت) که مرکب از کشورهای فرانسه، امپراطوری بریتانیا، روسیه، بلژیک صربستان، ژاپن، ایالات متحده، ایتالیا و پرتغال و چند کشور دیگر، علت شروع جنگ جهانی اول قتل آرشیدوک فرانسوا فردیناند ولیعهد اتریش و زنی در ۲۸ ژوئن ۱۹۱۴ در سارایوو بوسیه **گاوریلو پرنسیپ** تروریست صربی بود. دولت اتریش - (هنگری) بوسیه وزیر خارجه خود در ۲۳ ژوئیه اولتیماتومی در ۱۵ ماده تسلیم صربستان نمود ولی دولت صربستان ۲ ماده از آنرا نپذیرفت و در نتیجه دولت اتریش در ۲۸ ژوئیه بدولت صربستان اعلان جنگ داد و پیرو عمل اتریش آلمان نیز در اول ماه اوت بفرانسه در سوم اوت بروسیه اعلان جنگ داد. دولت آلمان بیطرفی بلژیک را نقض کرده و وارد خاک آن کشور شد. در ۴ اوت دولت بریتانیا باین عمل آلمان اعتراض نموده و بآن کشور اعلان جنگ داد.

خلاصه وقایع مهم جنگی ۱۹۱۴

- ۷ اوت - آلمانها وارد لیژ شدند.
- ۱۶ اوت - قوای اعزامی انگلیس در فرانسه پیاده شد.
- ۲۵ اوت - اشغال بروکسل توسط آلمانها.
- ۲۳ اوت - اعلان جنگ ژاپون بآلمان.
- ۱۲۶ الی ۱۳۱ اوت - قوای آلمان بفرماندهی فون هیندلر نپورک سپاه روس را در تاتنبرک شکست داد و سامسونوف سردار روسی

گشته شد.

- ۱۹ اکتبر - اشغال آنتورپ بوسیله آلمانها.
۷ نوامبر - اشغال تسینک تائو توسط ژاپنها.

خلاصه وقایع مهم جنگ اول در سال ۱۹۱۵

- ۲۴ ژانویه - پیروزی بحریه انگلیس در دریای شمال
۱۸ فوریه - محاصره دریائی بریتانیا توسط زیردریائیهای
آلمان
۲۲ آوریل - نبرد ایپر برای اولین بار گاز سمی بکار
برده شد.

- ۴ مه - کناره گیری ایتالیا از پیمان مثلث.
۷ مه - کشتی لوزیتانیا بوسیله زیر دریائیها آلمان غرق
گردید در این واقعه ۱۱۹۸ نفر از بین رفتند که ۱۲۴ نفر آنها
آمریکائی بودند.

- ۱۵ اکتبر - نیروهای متحدین وارد سالونیک شدند

خلاصه وقایع مهم جنگی سال ۱۹۱۶

- ۲۱ فوریه - حمله آلمانها به ووردون
۲۴ آوریل - شورش در دوبلین و اعدام عده‌ای
۳۱ مه - جنگ دریائی ژوتلاند
۴ ژوئن - نبرد سوم ایپر
۶ دسامبر - داوید لوید جرج نخست‌وزیر بریتانیا گردید

۴۰ دسامبر - انتشار یادداشت صلح ویلسن

خلاصه وقایع سال ۱۹۱۷

۲ فوریه - آمریکا روابط سیاسی خود را با آلمان قطع کرد .

۶ آوریل - اعلان جنگ آمریکا به آلمان .

۱۵ مارس - خلع تزار روس .

۲۶ ژوئن - اولین گروه قشون آمریکا در فرانسه پیاده شد .

۱۵ سپتامبر - در روسیه حکومت جمهوری اعلام شد .

۱۵ اکتبر - مائاهاری رقاصه و جاسوس معروف آلمان در فرانسه اعدام شد .

۷ نوامبر - بلشکویکها برهبری لنین قدرت را در روسیه بدست گرفتند .

۳۰ نوامبر - نبرد معروف کامبری

۷ دسامبر - اعلان جنگ آمریکا به اتریش

خلاصه وقایع مهم سال ۱۹۱۸

۸ ژانویه - پرزیدنت ویلسون ضمن سخنرانی خود در کنگره

اصول صلح را اعلام داشت

۳ مارس - در لیتوسک بین بلشکویکها و آلمان و اتریش

وهنگری وبلغارستان وترکیه پیمان صلح بسته شد. طبق این پیمان روسیه ایالات کرانه بالتیک ولیتوانی و فنلاند را از دست داد.

۷ مارس - امضای پیمان صلح بین آلمان و فنلاند

۲۱ مارس - نبرد سوم

۴۳ مارس - بمباران پاریس بوسیله توپخانه

۳۷ مه - نبرد اسن

۲۶ سپتامبر - حمله فرانسه و آمریکا در آرگون

۱۹ ژوئیه - عت نشینی آلمان در مارن

۲۷ سپتامبر - حمله انگلیس برای درهم شکستن خط

هیندنبورک

۲۹ سپتامبر - تسلیم بلغارستان

۱۵ اکتبر - خلع فردیناند از سلطت بلغارستان

۱۳ اکتبر - ترک متارکه ترکیه از جنگ

۱ نوامبر - تشکیل جمهوری مجارستان در بوداپست و

جمهوری اتریش دروین

۸ نوامبر - درباواریا حکومت جمهوری تشکیل گردید

۲۱ نوامبر - تسلیم ناوگان آلمان به بریتانیا

۱۳ دسامبر - عبور قوای آمریکا از راین

۱۹۱۴ - ژوئیه: تشکیل انترناسیونال دوم سوسیالیستی

در بروکسل ۵ نفر از اعضای بوروی انترناسیونال سوسیالیستی

بعداً بحکومت پنج کشور رسیدند. لنین (روسیه) ابرت (جمهوری

آلمان) اشتائونینک (دانمارک) برانتیک (سوئد) ماکدونالد

(بریتانیا)

۱۹۱۵-۱۵ ژانویه: اولین مکالمه تلفنی از نیویورک به سانفرانسیسکو بین الکساندر گراهام بل و توماس و آستون.

۱۹۱۶ - گریگوری راسپوتین کشیش درباری تزار روسیه در پتروگراد بقتل رسید

۱۹۱۷- شروع انقلاب بلشویکی در روسیه.

۱۹۱۸- ۶ ژوئیه: تزار و امپراتریس روسیه و دختران و پسران آنها بدست بلشویکها بقتل رسیدند

۱۹۱۹- ۱۸ ژانویه: افتتاح کنفرانس صلح پاریس، ۲۸ ژوئن امضای پیمان ورسای.

۱۹۳۰- ۱۰ ژانویه: جامعه ملل در ژنو شروع بکار کرد. در ۱۰ ژانویه ۱۹۴۶ این جامعه منحل گردید،

۱۹۲۳ - نمایش اولین فیلم ناطق در نیویورک (ماه آوریل)

۱۹۲۳- ۸۰۹ نوامبر: در وقایع مونیخ که بوسیله ژنرال لوندورف و آدولف هیتلر رهبری میشد. لوندورف توقیف گردید و هیتلر زخمی شد و در ۱۲ نوامبر زندانی گردید. او در زندان کتاب مشهور خوردا بنام (نبرد من) نوشت.

۱۹۲۴- ۲۱ ژانویه: مرگ ولادیمیر ایلیچ اولیانف

ننین.

۱۹۲۵- ۱۶ اکتبر. طبق پیمان لوکارنو آلمان متعهد شد که ناحیه (راینلاند) را غیر نظامی کرده و امنیت سرحدات فرانسه و

آلمان و بلژیک و آلمان را حفظ کند .

۱۹۲۶ - ۸ سپتامبر : آلمان عضویت جامعه ملل

پذیرفته شد.

۱۹۳۱-۱۴ آوریل : سقوط رژیم سلطنتی در اسپانیا و تبعید

آلفونس سیزدهم و ریاست جمهوری آلکالوز امورا.

۱۹۳۱ - ۱۸ سپتامبر : ژاپن منچوری را اشغال کرد

۱۹۳۳ - ۳۰ ژانویه : آدولف هیتلر صدراعظم

آلمان شد.

۲۷ فوریه : نازیها عمارت رابشتاک (مجلس) را آتش

زدند. در این حادثه دولت (مارینوس وان در لوبه) را که کمونیست

بود مقصر شناخته و در ۱۰ ژانویه ۱۹۳۴ او را در لایپزیک

اعدام کردند .

۱۴ اکتبر- آلمان از جامعه ملل خارج شد.

۱۹۳۳ - ۱۶ نوامبر : پرزیدنت روزولت اتحاد جماهیر

شوروی را برسمیت شناخت .

۲ اوت : فن هیندنبورک رئیس جمهور آلمان مرد بعد از

مرک او هیتلر سمت ریاست جمهوری و صدراعظمی را منحل کرده

و خود را فوهرر (پیشوا) نامید .

۱۹۳۵ - ۱۰ مارس : هیتلر پیمان ورسای را نقض کرده

و فرمان تجهیز قشون و سربازگیری را داد.

۴ الی ۲ اکتبر: ایتالیا به حبشه حمله کرد .

۱۹۳۶ - ۲۰ ژانویه : جرج پنجم پادشاه انگلستان در

هفتاد سالگی مرد و پسر بزرگش بنام ادوارد هشتم بجای او نشست
ادوارد هشتم در ۱۱ دسامبر از سلطنت خلع شد و برادرش جرج
ششم پادشاه گردید .

۱۹۳۶ - قشون آلمان در ۳ مارس (راینلاند) را دو باره
اشغال نمود و باین ترتیب پیمان لوکارنو را نقض کرد .
اول مه : هیلاسلاسی امپراطور حبشه به فلسطین فرار کرد
۵ مه : جنگ بین ایتالیا و حبشه با تصرف حبشه پایان
یافت :

۴ ژوئن : اولین حکومت سوسیالیستی در فرانسه بریاست
(لئون بلوم) تشکیل گردید .

۱۱ ژوئیه : امضای پیمان آلمان و اتریش .

۱۷ ژوئیه : جنگ داخلی اسپانیا از مراکش شروع شد .

شورشیان ضد جمهوری وارد خاک اسپانیا شده و برای خود حکومتی
تشکیل دادند . اول اکتبر ژنرال فرانسیسکو فرانکو رئیس
حکومت شورشیان سلطنت طلب گردید، ۲۱ اکتبر مادرید بمحاصره
سلطنت طلبان در آمد و در ۶ نوامبر حکومت جمهوریخواهان
مادرید را ترک کردند.

۳۵ ژانویه : هیتلر پیشوای آلمان در (رایش تاک) اعلام داشت

که پیمان ورسای را برسمیت نمی شناسد.

۱۱ دسامبر: ایتالیا از جامعه ملل بیرون رفت

۱۹۳۸ - ۱۱ مارس : هیتلر با اتریش حمله کرد . در

۱۳ مارس صدراعظم اتریش، کورت فووت شو شنیک، و رئیس جمهور

ویلهم میکلاس استعفا کردند ، صدراعظم جدید آرتور سائیس اینکوآرت اتحاد سیاسی و جغرافیائی آلمان و اتریش را اعلام کرد. ۱۰ اکتبر: ناحیه سودت چکسلواکی به آلمان واگذار شد. ۱۹۳۹ - ۲۹ مارس: جنگ داخلی اسپانیا با پیروزی فرانکو پایان یافت .

۱۴ مارس: جمهوری چکوسلواکی منحل شد

۱۶ مارس؛ نازیها بوهم و مورای را اشغال کردند.

۷ مه: اتحاد نظامی و سیاسی آلمان و ایتالیا اعلام شد

۲۴ اوت: انعقاد پیمان عدم تجاوز ده ساله بین اتحاد

شوروی و آلمان نازی.

جنگ جهانی دوم (جنگ دول محور و متفقین)

۱۹۳۹-۱۹۴۵: مدت جنگ جهانی دوم . در جنگ دوم

دنیا بدو اردوی متخاصم تقسیم گردید: ۱ - متفقین عبارت بودند

از لهستان. انگلستان. فرانسه. شوروی و ایالات متحده

و چین و دول محور که در واقع جنگ را شروع کردند عبارتند

از آلمان، ایتالیا و ژاپن و اقمارانها یعنی مجارستان،

رومانی بلغارستان. جنگ جهانی دوم بدو دوره تقسیم میگردد.

دوره اول که از اول سپتامبر ۱۹۳۹ شروع و به آخر سال ۱۹۴۲

ختم می گردد دوره پیروزیهای دول محور بود و در دوره دوم

یعنی از ۱۹۴۳ تا ۱۹۴۵ متفقین سرزمینهای ازدست رفته را دو باره آزاد کردند و بالاخره دول محور را وادار به تسلیم بدون قید و شرط نمودند. در مرحله اول جنگ آلمان در عرض چهار هفته پیروزی‌های درخشانی بدست آورده و بترتیب لهستان، نروژ، بلژیک، هلند، لوگزامبورگ و سپس فرانسه را اشغال کرد. در فرانسه اشغال شده حکومت مارشال پتن در ژوئن ۱۹۴۰ قرارداد متارکه جنگ را امضاء کرد ولی در لندن حکومت فرانسه آزاد بریاست ژنرال دوگل تشکیل گردید که تا پایان جنگ با دول متفق همکاری نمودند. هنگامی که هواپیماهای آلمانی به بمباران انگلستان مشغول بودند دولت ایتالیا نیز در مستعمرات افریقائی انگلیس شروع بتجاوز کرد (۱۰ ژوئن) در قاره افریقا ارتش‌های ایتالیا و آلمان بفرماندهی مارشال رومل قوای متفقین را تا سرحدات مصر عقب راندند. در آوریل ۱۹۴۱ قوای محور کشورهای یوگسلاوی و یونان را در شبه جزیره بالکان اشغال کردند و در ۲۲ ژوئن همین سال حمله آلمان باتحاد شوروی شروع شد. در ۷ دسامبر ۱۹۴۱ دولت ژاپن حمله خود را به پرل هاربور در اقیانوس کبیر آغاز کرد و بدین ترتیب دولت آمریکا نیز عملا وارد جنگ بر علیه محور گردید، در این هنگام محور در اوج پیروزیهای موقتی خود بود. در ۲۵ اکتبر ۱۹۴۲ مونتگمری در افریقا حمله را شروع کرد و در ۲۲ ژانویه ۱۹۴۲ به تریپولی رسید. همزمان با رسیدن قوی مونتگمری لکلرک نیز که در ۱۹ دسامبر ۱۹۴۲ از چاد حرکت

کرده بود به آنجا رسید ، در ۸ نوامبر ۱۹۴۲ قوای امریکا و انگلیس در الجزیره و مراکش پیاده شدند. در روسیه آلمانها کریمه را اشغال کرده و تا قفقاز پیش آمده بودند در استالین گراد مواجه با مقاومت شدید ارتش سرخ گردیدند و در ۳۱ ژوئیه ۱۹۴۳ نیروهای نازی در استالین گراد تسلیم گردیدند در ژوئیه همان سال ارتش سرخ شروع با آزاد کردن زمینهای اشغال شده نمود . در مدیترانه و تونس بقوای محور ضربت شدیدی وارد آمد و نیروهای متفقین در جزیره سیسیل پیاده شدند ، در ۲۵ ژوئیه ۱۹۴۳ هوسولینی سقوط کرد و در ۸ سپتامبر ایتالیا تسلیم شد. از ماه نوامبر حمله هوایی متفقین علیه محور تشدید گردید. سال ۱۹۴۴ سال برتری جنگی متفقین بشمار می آید در این سال ارتش سرخ نیروهای ورماخت را از سرحدات شوروی بیرون رانده و بترتیب کشورهای لهستان. رومانی . چکسلواکی . بلغارستان. مجارستان و یوگسلاوی را از وجود ارتش آلمان پاک ساخت در ایتالیا نبرد ادامه داشت و در ۱۴ اکتبر قوای انگلیس در یونان پیاده شده و دشمن را عقب راندند از وقایع مهم این سال پیاده شدن نیروهای متفقین در نرماندی (۶ ژوئن) و پروونس (۱۵ اوت) میباشد: قوای متفقین بفرماندهی ژنرال آیزنهاور بکمک نیروهای مقاومت ملی پاریس تمام خاک فرانسه را آزاد ساختند و سپس آلاس ولورن و بلژیک و هلند آزاد گردیدند . در ۱۹۴۵ جنگ در داخل خاک آلمان ادامه یافت . در ۲۶ آوریل قوای متفقین در آلب با ارتش سرخ تلاقی کردند . در ۲ مه برلین

سقوط کرد و اعلام شد که هیتلر خودکشی کرده است
 موسولینی نیز در ۲۸ آوریل اعدام شد بالاخره در ۷ مه تسلیم
 بدون قید و شرط آلمان امضاء شد. ژاپن نیز که حملات قوای
 امریکا و انگلیس و چین آنرا بستوه آورده بود بتدریج
 فتوحات خود را اذ دست داد. و فیلیپین. مالزی. سنگاپور
 بیرمانی و جزایر اندونزی آزاد شدند. در ۶ اوت یک
 هواپیمای آمریکائی در هیروشیما بمب اتمی انداخت و
 سپس در ۹ اوت بمب اتمی دیگری در ناکازاکی بکار برده
 شد. در همین روز اتحاد شوروی با ژاپن وارد جنگ شد و منچوری را
 اشغال کرد. در ۱۴ اوت ژاپن تسلیم گردید و جنگ جهانی دوم
 خاتمه یافت.

۱۹۴۰ - ۱۲ مارس : پیمان صلح بین روسیه و فنلاند در
 مسکو امضاء شد .

۱۴ ژوئیه : الحاق - استونی ، لتونی و لیتوانی با اتحاد
 شوروی .

۴۰ اوت : لئون تروتسکی رهبر سابق شوروی در
 ویلای خود واقع در نزدیکی شهر مکزیکو مورد سوء قصد قرار
 گرفت و در ۲۱ اوت درگذشت .

۱۹۴۱ - ۷ ژوئیه : ناوگان آمریکا ایسلند را اشغال
 کردند .

۷ دسامبر : حمله ژاپن بناوگان آمریکا در پرل
 هار بور .

۱۹۴۴ - ۷ نوامبر: **فرانکلین روزولت** برای چهارمین بار بریاست جمهوری امریکا انتخاب شد.

۱۹۴۵ - ۱۱ - ۳ فوریه: کنفرانس **یالتا** در کریمه با شرکت روزولت، چرچیل و استالین. در این کنفرانس قرارداد شوروی علیه ژاپون وارد جنگ شود.

۱۴ آوریل: **پرزیدنت روزولت** در اثر خونریزی مغزی در ۶۳ سالگی درگذشت. بعدازاو معاونش **هارى ترومن** رئیس جمهور شد.

۲۸ آوریل: **دستگیری موسولینی** بوسیله پارتیزانها هنگامیکه میخواست به سوئیس فرار کند.

۳۰ آوریل: **هیتلر** در برلین خودکشی کرد. **گوبلز** و زنش فرزندان خود را مسموم کرده و خودکشی نمودند.

۲۶ ژوئیه: حزب کارگر در انتخابات انگلستان اکثریت را برد و **کلمنت اتلی** لیدر آن حزب نخست وزیر گردید.

۱۶ ژوئیه: انفجار اولین بمب اتمی در آلاموگوردو در ۶ اوت در **هیروشیما** و در ۹ اوت در **ناگازاکی**.

۳ سپتامبر: سنکاپور به بریتانیا پس داده شد

۲۳ اکتبر: **ویدکون کیسینک** نخست وزیر دست نشاندۀ نازیها در نروژ در اسلو اعدام شد.

۱۹۴۶ - ۱۵ ژانویه: اولین مجمع عمومی سازمان ملل متحد در لندن گشایش یافت.

۹ مه : ویکتور امانوئل سوم پادشاه ایتالیا خلع گردید و پسرش بجای او نشست .

۴ ژوئیه : جمهوری فیلیپین مستقل گردید .

۱۹۴۶ - ۳۰ سپتامبر . محاکمه سران نازی : دادگاه

نظامی بین‌المللی نورمبرگ در ۳۰ سپتامبر محاکمه ۲۲ نفر از رهبران نازی را شروع کرد ۱۱ نفر از آنان محکوم بمرگ شدند . هرمان گورینگ در ۱۵ اکتبر دو ساعت قبل از بدار آویخته شدن بوسیله سم در زندان نورمبرگ خودکشی کرد .

اسامی ده نفر دیگر که بدار آویخته شدند بشرح زیر

است . هانس فرانک ویلهلم فریک ، ژنرال آلفرد پوول ارنست کالتن برونر رئیس گشتاپو ، فیلدمارشال کاتیل آلفرد روزنبرگ ، فرتیس زائو-وکل ، آرتور سایش اینکوآرت ، بولیوس اشترايخر و فن رین تروپ وزیر امور خارجه .

بقیه جنایتکاران جنگی نیز در جاهای دیگر محاکمه و

محکوم باعدام یا حبس گردیدند .

۱۹۴۷ - ۱۵ مه : تصویب دکترین ترومن برای کمک

اقتصادی و نظامی به ترکیه و یونان بوسیله کنگره ایالات متحده

۱۹۴۸ - ۳۰ ژانویه : مهاتما گاندی رهبر ملت هند

بوسیله یکی از هندیهای متعصب در دهلی جدید بقتل رسید .

۱۹۴۹ - ۱۵ ژانویه : اشغال تین تسین توسط کمونیست

های چین .

۲۲ ژانویه : انقلابیون کمونیست چین پکن را تسلیم کردند .

۲۳ آوریل : کمونیستهای چین از رود یانگتسه عبور کرده ونان کینگ را بتصرف درآوردند .

۱۹۵۰ - ۵ ژانویه : بریتانیای کبیر روابط سیاسی خود را با **چیانگ کایشک** قطع کرد و در ۶ ژانویه حکومت چین کمونیست را برسمیت شناخت .

۱۴ مارس : دکتر **فوکس** دانشمند اتمی با اتهام دادن اسرار اتمی بروسها به ۱۴ سال زندان محکوم گردید.

۱۹۵۰ - ۱۹۵۳ : **جنگ کره** . در ۲۵ ژوئن ۱۹۵۰ متجاوزان ۶۰۰۰۰ نفر نیروی نظامی کره شمالی بایش از ۱۰۰ تانک بکره جنوبی حمله کردند . شورای امنیت سازمان ملل متحد خواستار قطع محاربه و عقب نشینی بمدار ۳۸ درجه گردید ۲۷ ژوئن پرزیدنت **ترومن** به ژنرال **مک آرتور** دستور داد تا بکمک کره جنوبی بشتابد . ضمناً ناوگان هفتم آمریکا نیز برای دفاع از فرمز در برابر حمله احتمالی کره شمالی آماده گردید .

نیروهای کره شمالی در ۲۹ ژوئن **سئول** پایتخت کره جنوبی را اشغال کردند . ۳۰ ژوئن نیروهای آمریکائی وارد **فیردباس** رازان کره شمالی گردیدند . در ۲۰ نوامبر ارتش آمریکا تا **سرحد منچوری** رسید در ۲۶ نوامبر ۲۰۰۰۰۰ نفر داوطلبان

چین از رودخانه یالو عبور کردند و نیروهای آمریکائی را عقب راندند ،

داوطلبان چینی از مدار ۳۸ درجه عبور کرده و در حدود ۷۵ میل در کره جنوبی نفوذ کردند . در اول ۱۹۵۱ مجمع عمومی سازمان ملل متحد چین کمونیست را متجاوز شناخت و نیروهای سازمان ملل چینی ها را تامدار تعیین شده عقب راندند ۱۱ آوریل ۱۹۵۱ ژنرال مک آرتور از فرماندهی برکنار گردید و در ۱۵ ژوئیه مذاکراتی برای متارکه جنگ شروع گردید . بعد از برکناری مک آرتور پرزیدنت ترومن ژنرال **ماتیو ریجوی** را بفرماندهی قوای امریکا تعیین کرد . ۲۷ ژوئیه ۱۹۵۳ قرارداد متارکه جنگ امضاء گردید و ۱۲ ساعت بعد رسماً بمتخاصمه پایان داده شد .

۸ سپتامبر : پیمان صلح با ژاپن در سانفرانسیسکو بوسیله ۴۹ کشور امضاء گردید .

۵ مارس : ژوزف استالین نخست وزیر شوروی در ۷۳ سالگی در مسکو درگذشت .

۲۶ مارس : مائوماو در کنیا عده ای را بقتل رسانید در این حادثه عده ای نیز مجروح شدند .

۱۶ ژوئن : دموکراسیون ضد کمونیستی کارگران در برلن شرقی .

۱۹ ژوئن : در مصر رژیم جمهوری اعلام شد و ژنرال **محمد نجیب پاشا** بعد از کودتای نظامی در مصر قدرت را بدست

گرفت و در ۲۶ ژوئیه **ملك فاروق** پادشاه مصر از سلطنت خلع گردید .

۱۹۵۲-۲۶ مه: قرارداد صلح بین آلمان غربی، آمریکا، انگلستان و فرانسه در بن امضاء شد .

۴ نوامبر : ژنرال **دوایت آیزنهاور** رئیس جمهور امریکا شد.

۴ نوامبر : **جمال عبدالناصر** در انتخابات ریاست جمهوری بر رقیب خود **محمد نجیب** رئیس جمهور پیروز شد. در ۱۸ آوریل ۱۹۵۴ **سرهنگ عبدالناصر** نخست وزیر شد و در ۲۶ اکتبر همان سال **نجیب** از کار برکنار گردید و تمام قدرت بدست ناصر افتاد.

۲۳سامبر : **لاورنتی بریا** باشش نفر از همدستان خود با **تهام خیانت و دشمنی با مرام کمونیستی** محاکمه و اعدام شدند .

۳۰ اوت : اولین آزمایش بمب هیدروژنی شوروی. ۱۹۵۴-۲۱ ژانویه: اولین زیر دریائی اتمی **ناتیلوس** در گروتون به آب انداخته شد.

۲۳ آوریل - اتحاد شوروی روابط سیاسی خود را با استرالیا قطع کرد علت قطع ارتباط این بود که دولت استرالیا به یکی از کارمندان سفارت شوروی بنام **ولادیمیر پتروف** پناه داده بود .

۲۹ آوریل - انعقاد پیمان **همزیستی** **مسالمت آمیز** بین چین کمونیست و هندوستان . طبق این پیمان هندوستان تبت را

جزو چین شناخته است

۸ سپتامبر: پیمان دفاع مشترك آسیای جنوب شرقی در مانیل امضاء گردید اعضاء این پیمان عبارتند از: آمریکا، انگلیس فرانسه، استرالیا، زلاند جدید، فیلیپین، تایلند و پاکستان.

۲۷ آوریل: کنفرانس ضد استعماری کشورهای افریقائی و آسیائی در باندونگ تشکیل گردید.

۱۴ مه: پیمان دفاع مشترك بمدت بیست سال در ورشو امضاء گردید. اتحاد شوروی، آلبانی، بلغارستان، چکسلواکی، مجارستان، لهستان، رومانی آلمان شرقی این پیمان را امضاء کردند.

۲۶ مه: ۶ نفر از رجال عالی رتبه شوروی بریاست بولگانین نخست وزیر و خروشچف دبیر کل حزب کمونیست برای دیدار ۶ روزه از مارشال تیتو به بلگراد رفتند و با رئیس جمهور یوگسلاوی مذاکراتی درباره بهبود روابط دو کشور بعمل آوردند

۱۷ مارس: رئیس جمهور فیلیپین بین رامون ماکسیسی دریک سانحه هوائی کشته شد.

۴ ژوئیه: ویاسلاو مولوتف، گئورگی مالنکف و کاگانویچ از حزب کمونیست و حکومت شوروی اخراج شدند

اول اکتبر: ژاپن بعضویت شورای امنیت سازمان ملل برگزیده شد.

۱۲۶ اکتبر : گئورگی ژوکف از وزارت دفاع شوروی برکنار گردید. اودر ۲ نوامبر تمام پست‌های حساس و عالی خود را در حزب کمونیست از دست داد،

۱۹۵هـ: داکت‌ها مرشوله دبیرکل سازمان ملل متحد موافقت آتش‌بس را از طرف اسرائیل ، مصر ، اردن ، سوریه و لبنان اعلام کرد .

۱۹۶هـ: دولت مصر چین کمونیست را برسمت شناخت

۲۲ ژوئیه : پرزیدنت آیزنهاور ۱۸۹ رئیس جمهور کشورهای نیمکره غربی در شهر پاناما اعلامیه‌ای دایر بر اصول سازمان کشورهای آمریکائی صادر کردند

۲۶ ژوئیه : جمال عبدالناصر کانال سوئز را ملی اعلام کرد .

۱۴ اکتبر : دانشمندان شوروی اولین قمر مصنوعی را بنام اسپوتنیک اول بفضا فرستادند. این قمر مصنوعی دارای ۱۸۴ پوند وزن بود و در هر ۱۰۵ ساعت یکبار بدور زمین می‌چرخید مدار آن بیضی شکل و فاصله‌اش از زمین از ۱۴۰ تا ۵۶۰ میل متغیر بود.

۲۱ اکتبر : رهبران کمونیست لهستان ولادیسلاو - گومولکا را برهبری حکومت برگزیدند.

۱۲۳ اکتبر : شورش ضد شوروی در مجارستان این شورش در ۴ نوامبر شکسته شد.

۴۹ اکتبر: اسرائیل بشبه جزیره سینا حمله کرد و سپس فرانسه وانگلیس نیز در ۳۱ اکتبر بحمله هوایی علیه مصر اقدام کردند. با مداخله سازمان ملل جنگ در ۷ نوامبر متوقف گردید.

۵ نوامبر: سازمان ملل متحد اولین پلیس بین‌المللی را تشکیل داد و برای نظارت در صلح خاورمیانه آنرا بکار گماشت.

۶ نوامبر: پرزیدنت آیزنهاور برای بار دوم بر رقیب دموکرات خود آدلای استیونس پیروز شده و به ریاست جمهوری انتخاب گردید.

۱۸ آوریل - ۱۹۵۵: آلبرت انیشتاین فیزیک‌دان مشهور در آمریکا درگذشت.

۱۹۵۷ - ۱۰ ژانویه: هارولد مک‌میلان بعد از استعفای سر-آنتونی ایدن نخست‌وزیر انگلستان شد.

۷ مارس: کانال سوئز بعد از چهار ماه که عبور و مرور کشتی‌ها در آن تعطیل شده بود. بوسیله دولت مصر دوباره افتتاح گردید.

۵ ژانویه: آیزنهاور رئیس‌جمهور آمریکا تقاضای مشترک کنگره واخذ اختیار برای دادن کمک نظامی و اقتصادی به کشورهای خاورمیانه نمود که به آئین آیزنهاور معروف شد.

۱۹۵۸ - ۱۴ ژوئیه: در کودتای خونین عراق برهبری عبدالکریم قاسم ملک فیصل پادشاه و شاهزاده عبدالولیعهد و نوری

السعيد نخست‌وزیر کشته شدند.

۳۱ ژانویه: ایالات متحده آمریکا اولین قمر مصنوعی خود را بنام **کاشف اول** توسط موشک **ژوپیترا (ث)** بمدار زمین فرستاد.

۱۱ فوریه: مصر و سوریه متحد شده و تشکیل **جمهوری متحده عرب** دادند.

۲۷ مارس: **نکیتا خروشچف** پس از استعفای بولکانین نخست‌وزیر روسیه گردید.

۱۲ اکتبر: **کاردینال رونکال** بنام جان بیستوسوم مقام پاپ را اشغال کرد

۱۹۵۹ - ۱ ژانویه: **باتیستا** رئیس جمهور کوبا استعفا داده و از کوبا فرار کرد و **شورش فیدل کاسترو** پیروز گردید.

۸ ژانویه: **شارل دوگل** برای یک دوره ۷ ساله ریاست جمهوری فرانسه انتخاب گردید.

۲ آوریل: **دالایی لاما** رهبر بوداییان از تبت بهند فرار کرد.

۱۹۶۰ - ۱۹ ژانویه: بین امریکا و ژاپن پیمان اتحاد نظامی متقابل بسته شد.

۱۳ فوریه: فرانسه اولین بمب اتمی خود را در صحرای آفریقا آزمایش نمود.

۴۶ آوریل: زینگمان ری رئیس جمهور کره جنوبی
بدنبال شورش وطنیان در کره استعفا داد.
۱۹۶۱-۳ ژانویه: امریکا روابط سیاسی خود را با کوبا
قطع کرد.

۳۱ ژانویه: آمریکا یک میمون با قمر مصنوعی خود
بفضای فرستاد.

۱ مارس: جان کندی رئیس جمهور آمریکا سپاه صلح
تشکیل داده و جوانان را دعوت کرد که در آبادی کشورهای عقب
افتاده کمک کنند.

۱۱ آوریل: آدولف آیشمن از سران نازی آلمان در
آمریکای جنوبی بدست مأمورین سری اسرائیل دستگیر و
باورشلیم انتقال داده شد. وی با اتهام قتل ۶ میلیون یهودی محاکمه
گردید.

۱۲ آوریل: شوروی اولین قمر مصنوعی حامل انسان را
بفضا فرستاد. این مرد سرگردیوری گاگارین بود
۵۵: آمریکا اولین انسان فضا نورد خود آلان شپرد را
بفضا پرتاب کرد.

۳۰ مه: رافائل تر و جیللو دیکتاتور جمهوری
دومینیکان ترور شد.

۴ ژوئن: کندی و خرو شچف دروین بایکدیگر ملاقات
کردند.

۲ ژوئیه: ارنست همینگوی نویسنده نامدار امریکائی.

خودکشی کرد .

۲۱ ژوئیه : ویرژنیل گریسون دومین فضا-ورد آمریکائی با ارتفاع ۱۱۸ میلرسید ومسافت ۳۰۳ میلرا باموشك برروی اقیانوس اطلس پیمود .

۶ اوت : گرمان استپانویچ تیتوف فضا نورد روسی توسط قمر مصنوعی وستوک ۱۱ در مدت ۲۵ ساعت ۱۷ دور و نیم بدور زمین گشته وجمعاً ۴۳۴۹۶۰میل پرواز نمود.

۳ اوت : آلمان شرقی دیواری بین برلن شرقی وغربی ساخت تا مانع فرار پناهندگان ازآلمان شرقی بغربی گردد.

۲۹ اکتبر : روسیه بمب ۵۰ مکاتنی خودرا منفجر کرد این بزرگترین انفجار تاریخ بود .

۳ نوامبر : اوتانت نماینده برمه بسمت دبیرکل سازمان ملل متحد انتخاب شد .

۱۴ دسامبر : دادگاه اسرائیل آدولف آیشمن را بجرم شرکت درقتل ۶ میلیون یهودی محکوم باعدام نمود .

۱۹۶۲ - ۳ فوریه : کندی هرگونه معامله تجارتي را با کوبا ممنوع کرد .

۱۰ فوریه : گاری پاورز جاسوس امریکائی هواپیمای یو-۲ ازطرف روسیه بامریکا اعزام وبا رودلف آبل جاسوس روسی درآمریکا مبادله گردید .

۲۰ فوریه : سرهنك جان گلن اولین آمریکائی بود که در ۴ ساعت و ۵۶ دقیقه سه مرتبه بدور زمین گشت .

۲۷ فوریه : هواپیماهای شورشی ویتنام قصر نگودین دیم رئیس جمهور را در سایگون بمباران کردند و رئیس جمهور فرار کرد .

۱۸ مارس : جنگهای هفت ساله بین شورشیان الجزایر و فرانسه در الجزایر طبق پیمان متارکه پایان یافت .

۲۸ آوریل : ملت فرانسه بوسیله رفراندوم با ۹۰٪ آراء متارکه جنگ در الجزایر را تأیید کرد .

۲۹ مارس : در کودتای نظامی آرژانتین فروندپزی رئیس جمهور سقوط کرد ،

۲۳ آوریل : آمریکا فضاپیما بماء پرتاب کرد که در ۲۶ آوریل به نیمکره پشت ماه اصابت کرد

۲۴ مه : اسکات کارپنتر فضا نورد امریکائی با قمر مصنوعی سه بار بدور زمین گردش کرد .

۱ ژوئیه : سرزمین راندا-اوروندی در افریقا که تحت الحمايه بلژیک قرار داشت تحت عنوان جمهوری رواندا و سلطنت بوروندی مستقل اعلام شد .

۱ ژوئیه : مردم الجزایر به استقلال خود وجدائی از فرانسه رای دادند .

۳ ژوئیه : فرانسه حق حاکمیت را به الجزایر واگذار کرد .

۹ ژوئیه : آمریکا در ارتفاع ۲۰۰ میلی بالای اقیانوس کبیر بمب هیدرژنی منفجر کرد .

۱۵ ژوئیه: قمرتل استار امریکائی در مدار زمین قرار گرفته و واسطه مخابرات تلویزیونی بین اروپا و امریکا گردیده و تصاویر را انتقال داد .

۱۸ ژوئیه : نیروهای نظامی در پرو قدرت را در دست گرفته و امانوئل پرادوا و گارتکه رئیس جمهور را زندانی کردند .

۲۳ ژوئیه : ۱۴ کشور در ژنو بیطرفی لائوس را امضاء کردند .

۳۱ : ژوئیه : فدراسیون مالزی با شرکت کشورهای انگلیس ، مالایا ، سنگاپور ، برونی ، ساراواک ، برنئوی شمالی تشکیل گردید .

۱۵ اوت : دونفر فضا نورد روسی که در دو قمر مصنوعی جدا گانه چند روز بدور زمین میگشتند سالمآ فرود آمدند . اندریان نیکلایف ۹۴ ساعت و ۳۵ دقیقه و پاول پوپوویچ مدت ۷۵ ساعت و ۵۹ دقیقه در فضا بودند .

۲۷ اوت : امریکا موشک مارینر ۲ را به طرف سیاره زهره پرتاب کرد .

۳۰ سپتامبر در شورش و اغتشاش دانشگاه می سی سی پی در آکسفورد امریکا دونفر کشته شدند .

۲ اکتبر : وائزسکیرا امریکائی با قمر مصنوعی در مدت ۹ ساعت و ۱۲ دقیقه $\frac{۳}{۴}$ مرتبه بدور زمین گشت .

۱۹ اکتبر : جایزه نوبل در رشته پزشکی نصیب دکتر
جیمز واتسن امریکائی و دکتر موريس ويل کنیز و دکتر
فرانسیس کریک انگلیسی گردید :

۲۵ اکتبر : نیروهای چین کمونیست حملات بزرگ خود
را بر ضد هند در هیمالیا آغاز کردند.

۲۲ اکتبر : کندی محاصره هوایی و دریائی کوبا را
برای جلوگیری از ادامه ارسال اسلحه شوروی بکوبا اعلام کرد.
۲۵ اکتبر : جایزه ادبیات نوبل به جان اشتین بک
تعلق گرفت.

۲۶ اکتبر : نیروی دریائی امریکا کشتی شوروی عازم
کوبا را متوقف داشته و پس از بازرسی اجازه حرکت داد .

۱ نوامبر : - جایزه نوبل ۱۹۶۲ در رشته فیزیک بدکتر
داویدویچ لاندو از روسیه، و جایزه شیمی بدکتر جان کن
دریو و دکتر ماکس پروتزانگلیسی داده شد.

۲ نوامبر : جان کندی اعلام کرد که پایگاههای موشک
شوروی در کوبا برچیده شده است .

۳ نوامبر : ارسال اسلحه امریکائی بهند شروع شد
۷ نوامبر اناالینور روزولت زوجه فرانکلین روزولت
رئیس جمهور فقید امریکا که از زنان مشهور جهان بود در گذشت
۱۹۶۳ - ۲۵ نوامبر : جان کندی رئیس جمهور امریکا
در شهر دالاس واقع در ایالت تکزاس توسط شخصی بنام هاری
اسوالد ترور گردید .

۱۹۶۴- برکناری خروشچف از نخست وزیری شوروی .
هیجدهمین دوره المپیک ژاپن- خودداری ژان پلسا تر از دریافت
جایزه نوبل .

۱۹۶۵- افتتاح تونل عظیم منبلان بطول ۱۰۰ / ۱۱ کیلومتر
مابین ایتالیا و فرانسه .

روانشناسی و انحرافات روانی

سادیسیم - سادیسیم یا انحراف دگر آزاری انحرافی است
که باعث می شود تا شخص منحرف تنها از زجر و آزار دیگران
امیال جنسی خود را ارضاء کند. در حقیقت بیماران سادیسیم فقط
از تخریب و تصدیع و ایجاد مزاحمت متلذذ می شوند .

مازوشیسم - یا انحراف خود آزاری عکس سادیسیم است.
در این حالت شخص مازوشیست تنها از شکنجه و عذاب وارد
شدن بخود کسب لذت میکند و میل دارد پیوسته مورد طعن و عذاب
و ناسزا و رنج قرار گیرد.

عشق به هم جنس - در این انحراف روانی شخص مبتلا
میکوشد تا امیال جنسی و حیوانی خود را بوسیله نزدیکی با جنس
موافق خود ارضاء کند، این انحراف سابقه قدیمی دارد .

انحراف خود نمایی - اشخاص مبتلا باین انحراف
سعی میکنند که خود را بناوین مختلف مورد توجه این و آن
قرار دهند. برخی بانمایش بدن خود و بعضی دیگر با انجام دادن

کارهای پرسر و صدا و پوشیدن لباسهای مضحك و جلف این میل خود را ارضاء می کنند.

انحراف چشم چرانی - انحراف چشم چرانی نقطه برعکس خود نمایی است شخص مبتلاباین انحراف تنها از نظاره و تماشای اندام برهنه دیگران احساس لذت جنسی می کند .

زنا با محارم - مبتلایان باین انحراف از نزدیکی با محارم خود نظیر دختر، مادر، خواهر کسب لذت میکنند.

فتی شیسیم - (انحراف پرستش) افراد مبتلا به انحراف فتی شیسیم بجای تماس عادی باجنس مخالف بیکی از اعضاء بدن او نظیر ساق، پا، گیسو، و چشم و غیره دل می بندند.

علاوه از انحرافات جنسی و روانی که فوقاً ذکر گردید انحرافات دیگری نظیر مرده بازی ، حیوان بازی ، استمناء ، شهوت دزدی بیمورد، درغگوئی بی جهت شهوت نزدیکی با اطفال نیز وجود دارد.

آنچه از سازمان ملل متحد باید بدانیم

مقر نیویورک، مبتکر روزولت، اعضای اصلی انگلستان فرانسه، چین ملی ، آمریکا و روسیه ، دول عضو کلیه ممالک صلح دوست و دموکرات جهان، ملل غیر عضو آلمان شرقی ، چین کمونیست، حقوق دبیر کل سالبانه ۵۵ هزار دلار، تأسیس ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵، افتتاح ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ - اولین اعلامیه اول ژانویه ۱۹۴۶ - اعضاء اولیه ۵۰ کشور - اعضاء فعلی

۱۳۴ کشور - بودجه سالیانه ۶۰ میلیون دلار - تنه‌هازی که تاکنون رئیس سازمان شده بانو ویجالایا پاکشمی پاندیت نهر و بود - ارگان رسمی سازمان مجمع عمومی، شورای امنیت، شورای اقتصادی و اجتماعی، شورای قیمومیت، دیوان بین‌المللی دادگستری. دبیرخانه سازمان ملل .

زبان‌های رسمی سازمان ملل: انگلیسی، روسی، چینی فرانسه - اولین دبیر کل سازمان (تريک‌ولی) نماینده نروژ بعداً کنت برنادوت نماینده سوئد و سپس داک‌هاهر شولد نماینده سوئد و اینک اوتانت نماینده برمه است - مدت خدمت دبیر کل ۵ سال است داک‌هاهر شولد رئیس قبلی سازمان در وقایع کنکو و موسی‌چومبه بر اثر سقوط هواپیما کشته شد - حق وتو بزبان لاتین یعنی مخالفم تاکنون بیش از همه نمایندگان شوروی ۱۲۲ بار و کمتر از همه نمایندگان چین ملی فقط یکبار از حق (وتو) استفاده کرده‌اند. فقط اعضای اصلی سازمان میتوانند از حق وتو استفاده کنند.

ممالک اتحاد جماهیر شوروی چند تا هستند؟

ممالکی که مجموعاً اتحاد جماهیر شوروی را تشکیل میدهند عبارتند از . لتونی . استونی ، لیتوانی ، بلوروسی ، بلوروسی مرکزی ، اوکراین ، آذربایجان شوروی ، ارمنستان ، گرجستان ترکمنستان ، قزاقستان ، ازبکستان ، قرقیزستان ، تاجیکستان ، داغستان ، مغولستان ، روسیه سفید .

۹ کشور کمونیست عضو سازمان ملل متحد

۱- روسیه شوروی ۲- اوکراین ۳- آلبانی ۴- روسیه سفید ۵- بلغارستان ۶- چکسلواکی ۷- مجارستان ۸- رمانی ۹- لهستان. با این ترتیب کشورهای کمونیستی جهان با ۲۸۶ میلیون از ۳۰۰ میلیون نفر که در جهان نماینده سازمان ملل متحد فرستاده اند دارای ۹ رأی بتوسط ۹ نماینده خود میباشند.

۱۱ پیشوای تاریخی و مشهور جهان

۱- گاندی پیشوای مردم هند ۲- هیتلر پیشوای آلمان ۳- اتاتورك پیشوای ترکیه ۴- فیدل کاسترو پیشوای کوبا ۵- جرج واشنگتن پیشوای آمریکا ۶- لنین پیشوای روسیه ۷- ۸- موسولینی پیشوای ایتالیا ۹- ژنرال فرانکو پیشوای اسپانیا ۱۰- ابن سعود پیشوای عربستان ۱۱- اعلیحضرت رضاشاه کبیر بانی ایران نوین.

اعلامیه جهانی حقوق بشر

در دهم دسامبر ۱۹۴۸ (۱۹ آذرماه ۱۳۲۸) مجمع عمومی سازمان ملل متحد اعلامیه جهانی حقوق بشر را بش-رح زیر تصویب کرد.

- ۱- تمام افراد بشر آزاد بدنیا آمده و دارای عقل و وجدان بوده و از لحاظ حیثیت و حقوق اجتماعی برابرند .
- ۲- همگان میتوانند بدون هیچگونه تمایز از حیث نژاد رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی، ثروت و یا هر موقعیت دیگر از تمام حقوق و کلیه آزادیهایی که در اعلامیه حاضر ذکر شده است بهره‌مند گردند.
- ۳- هر کس حق زندگی و آزادی و امنیت شخصی دارد.
- ۴- هیچکس رانمی‌توان در بردگی نگاهداشت و دادوستد بردگان بهر شکلی که باشد ممنوع است.
- ۵- احدی رانمی‌تواند تحت شکنجه و رفتار ظالمانه و خارج از انسانیت قرارداد.
- ۶- همه در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند بدون تبعیض و با السویه از حمایت قانون برخوردار شوند.
- ۷- احدی را نمیتوان خود سرانه توقیف ، حبس و یا تبعید کرد .
- ۸- هر کس با مساوات کامل حق دارد که شکایتش بوسیله دادگاه مستقل و بی‌طرفی منصفانه و علناً رسیدگی بشود .
- ۹- هیچ کس را نمیتوان به بزه کاری متهم کرد مگر اینکه بزه و جرم او در دادگاه محرز شده باشد.
- ۱۰- مهاخله یا حمله در زندگی خصوصی و امور داخلی و خانوادگی افراد و اقامتگاه و مکاتبات و نیز بشرافت و شهرت آنها نقض حقوق بشری است.

- ۱۱ - همگان حق دارند جای اقامتگاه خود را بالخصه تعیین کنند .
- ۱۲ - هر کس حق دارد آزاده کشور خود را ترك و یا بآن مراجعت نماید .
- ۱۳ - هر کس حق دارد در مقابل شکنجه و آزار بکشورهای دیگر پناهنده شود، مگر اینکه مجرم غیر سیاسی باشد .
- ۱۴ - احدی را نمی توان از حق تابعیت محروم کرد .
- ۱۵ - مرد وزن بالغ حق دارند آزادانه و بدون هیچ اجباری و بی هیچگونه محدودیتی از نظر نژاد و ملیت و مذهب زناشویی کنند .
- ۱۶ - زن و مرد دارای حقوق سیاسی و اجتماعی مساوی هستند .
- ۱۷ - ازدواج باید با رضایت کامل زن و مرد انجام گیرد .
- ۱۸ - هر شخص منفرداً یا بطور شرکت حق مالکیت دارد .
- ۱۹ - هیچ کس را نمی توان بدون دلیل از حق مالکیت محروم کرد .
- ۲۰ - هر کس حق دارد که از آزادی مذهب و حق تغییر مذهب و عقیده سیاسی و اجرای مراسم دینی بطور فردی و اجتماعی کاملاً برخوردار باشد .
- ۲۱ - همه کس حق آزادی بیان و عقیده دارد .
- ۲۲ - همه حق دارند کار کنند و کار خود را آزادانه انتخاب نمایند .

- ۲۳ - هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت‌های مسالمت آمیز تشکیل دهد.
- ۲۳ - هر کس حق دارد برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحاد تشکیل دهد و یا در اتحادیه‌ها عضو شود .
- ۲۴ - همه اطفال حق دارند از تعلیمات ابتدایی بطور مجانی بهره‌مند گردند و آموزش ابتدایی باید اجباری باشد.
- ۲۵ - همه کودکان باید یکسان شناخته شوند و همه حق دارند از يك نوع حمایت اجتماعی برخوردار گردند.
- ۲۶ - همه کس در مقابل جامعه خود دارای مسئولیت‌هایی است .

مهمترین وقایع و اصلاحات تاریخ معاصر ایران

- ۲۴ اسفند ۱۲۵۶ - تولد اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر
- ۴ آبان ۱۲۹۸ - تولد اعلیحضرت محمد رضا شاه (آریا مهر)
- ۳ اسفند ۱۲۹۹ - کودتای سوم اسفند اردیبهشت ۱۳۰۰ - تفویض مقام وزارت جنگ
- مهر ۱۳۰۰ - امنیت کامل در گیلان و فرار میرزا کوچک خان جنگلی
- آذر ۱۳۰۰ - انتزاع ساوجبلاغ ازید قدرت اشرار-عضویت ایران در جامعه بین الملل - تصویب عهد نامه های مودت بین ایران و چین و ایران و شوروی و ایران افغانستان

مرداد ۱۳۵۱ - فرار اسمعیل سیمیتقو و تصرف چهریق
 آبان ۱۳۵۲ - تفویض مقام ریاست وزرا به رضا شاه کبیر
 اسفند ۱۳۵۲ - تنفر ملت از سلسله قاجاریه و درخواست
 تغییر رژیم .

بهمن ۱۳۵۳ - تفویض ریاست کل قوای دفاعی (نیروهای
 هوایی ، دریایی) به رضا شاه کبیر .

۱۳۵۳ - نصب دستگاه تلگراف بی سیم با امواج بلند
 اردیبهشت ۱۳۵۴ - دستگیر شدن شیخ خزعل
 خرداد ۱۳۵۴ - تصویب قانون نظام وظیفه - انقراض
 سلطنت قاجاریه و تفویض حکومت موقتی به رضا خان (سردار سپه)
 ۹ آبان ۱۳۵۴ - افتتاح مجلس مؤسسان
 ۲۱ آذر ۱۳۵۴ - شروع سلطنت رضا شاه کبیر
 ۴ اردیبهشت ۱۳۵۵ - تاجگذاری شاهنشاه فقید
 اسفند ۱۳۵۵ - آغاز ساختمان راه آهن بین بندر شاه و
 بندر شاپور

اردیبهشت ۱۳۵۶ - اعلام الغاء کاپیتولاسیون
 ۱۳۵۶ - قرارداد شیلات
 خرداد ۱۳۵۷ - افتتاح بانک ملی
 آبان ۱۳۵۷ - افتتاح راه خرم آباد بدزفول
 فروردین ۱۳۵۸ - مشارکت ایران در عهد نامه تحریم
 جنگ (بریان دکلوک)
 اردیبهشت ۱۳۵۸ - برسمیت شناختن دولت عراق

۱۳۵۹ - افتتاح دستکاه تلگراف بی‌سیم با امواج کوتاه

آبان ۱۳۵۹ - قانون حفظ آثار ملی

اسفند ۱۳۰۹ - واگذار شدن انحصار تجارت خارجی

به دولت

۱۳۵۹ - تحویل خطوط تلگرافی هند و اروپا بدولت ایران

شهریور ۱۳۱۵ - عزیمت والا حضرت ولایتعهد (اعلیحضرت

شاهنشاه آریا مهر) به اروپا جهت تکمیل تحصیلات

۱۳۱۵ - افتتاح کارخانه قندسازی کهریزک و نخریسی‌شاهی

آبان ۱۳۱۱ - رسیدن کشتیهای جنگی خریداری دولت

ایران بیندر عباس

خرداد ۱۳۱۲ - تصویب قرارداد جدید نفت جنوب -

افتتاح بانک فلاحتی (کشاورزی)

تیر ۱۳۱۲ - تاسیس کارخانه سیمان سازی ، کرازت ،

گودرن و اشباع چرب

آذر ۱۳۱۲ - افتتاح راه چالوس

اسفند ۱۳۱۲ - اجازه تاسیس دانشسراهای مقدماتی و

عالی و دانشگاه

خرداد ۱۳۱۳ - مسافرت اعلیحضرت رضاشاه کبیر بترکیه

تیر ۱۳۱۳ - مراجعت شاهنشاه فقید

مهر ۱۳۱۳ - جشن هزارمین سال فردوسی

آبان ۱۳۱۳ - افتتاح نمایشگاه دائمی کالای ایران

دی ۱۳۱۳ - نمایش فیلمهای تربیتی

۱۷ دی ۱۳۱۵ - آغاز نهضت عظیم بانوان
اردیبهشت ۱۳۱۵ - مراجعت اعلیحضرت محمد رضا شاه
از خارج (ولیعهد)
۱۳۱۶ - رفع اختلافات سرحدی ایران و عراق
تیر ۱۳۱۶ - پیمان سعدآباد

الفبای کشورهای جهان

الفبای انگلیسی

ا - بی - سی - دی - ای - اف - جی - اچ - آی -
ج - ک - ال - ام - ان - ا - پی - کیو - آر - اس - تی
یو - وی - دبل یو - اکس - وای - زد،

الفبای یونانی

آلفا - بتا - گاما - داتا - اسیلون - زتا - اتا - تتا - یوتا
کاپا - لامبدا - مو - نو - کسی - اومیکرون - پی - رو - سیگما
توار - اپسیلون - فی - خی - پسی - اومکا.

الفبای آلمانی

آ - ب - ته - ده - اه - اف - گه - ای - یوت - کا - ال - ام
ان - او - پکو - اس - ت - او - ماوو - وه - ریکا - اپلسون -
تسه ت .

القبای روسی

آ - ب - و - که - ده - یه - زه - ای - ای - ای - کا -
 ال - ام - ان - او - پ - ار - اس - اف - خا - تسه - شا
 سنتسار - آی - پاتیه - اه - یو - یا - قتاد .

فرقه‌های مهم آئین اسلام

تشیع - یکی از مسائلی که موجب اختلاف مسلمانان شده است مسئله خلافت میباشد. شیعیان میگویند امامت از اموری نیست که بتوان بنظر امامت گذاشت بلکه رکن دین است. و امام باید معصوم باشد و چون هر پیغمبری جانشین خود را معین می کند ، حضرت رسول (ص) امیر مؤمنان (ع) را بجانشینی خود برگزیده است . مهمترین فرقه‌های شیعه عبارتند از زیدیه و امامیه . امامیه هم خود بچند فرقه تقسیم می شود که از همه مهمتر اسمعیلیه و اثنی عشریه است.

فرقه زیدیه - این فرقه منسوب به زید بن حسن بن علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب است . آئین شیعه زیدیه در ایام حکمرمائی علویان در طبرستان انتشار یافت.

فرقه اسمعیلیه - این فرقه تا امامت حضرت جعفر صادق (ع) را قبول دارند و چون این بزرگوار بسال ۱۴۸ هجری رحلت فرمودند در امامت اختلاف شد. گروهی اسماعیل بن جعفر را امام دانستند.

این فرقه هم خود بچند حزب منقسم شدند بعضی تصور کردند اسماعیل زنده است و برخی گفتند چون اسماعیل در زمان پدر مرد و دو امام در يك عصر محال است لذا امامت به محمد پسر او رسید و محمد بن اسماعیل امام هفتم است.

فرقه اثنی عشریه - معتقد به دوازده امام میباشند آنها میگویند پس از حضرت امام جعفر صادق (ع) حضرت امام موسی کاظم (ع) با امامت رسیدند و امام دوازدهم حضرت مهدی موعود در پرده غیبت بسر میبرند.

فرقه خوارج - پیدایش خوارج پس از جنگ صفین است این طایفه بر حضرت علی و اصحاب او خروج کردند. آنها معتقد بودند که لا حکم الا اله و هر شخصی اعم از قریش و یا حبشی با اختیار مسلمانان خلیفه شد رئیس آنها محسوب میشود.

فرقه هر جئه - در صدر اسلام که بین مسلمانان اختلاف افتاده بود طایفه ای پیدا شدند که می گفتند ما از حقیقت امر مطلع نیستیم و نمی دانیم حق با کیست . از این جهت داخل در جنگ نمی شویم و هیچ يك از فرقه ها را کافر نمی دانیم و کار همه را بروز رستاخیز محول می کنیم تا در آن موقع حق از باطل معلوم گردد. در نزد این طایفه، ایمان معرفت خدا و رسولان اوست و هر کس که گفت خدا یکی است و محمد (ص) رسول اوست مؤمن میباشد

فرقه حنفیه - این فرقه پیرو (ابوحنیفه) میباشد. او را . امام اعظم می خوانند ، ابوحنیفه اصلا ایرانی بوده و

دانشمندی وارسته بشمار میرفته است. شاگردانش گفتار او را تدوین کردند.

فرقه مالکی - پیروان (مالک بن انس) هستند. مالک حدیث را از دانشمندان انس فراگرفت. مهمترین اثر او کتابی است در علم حدیث و فقه بنام **الموطا**.

فرقه شافعی - پیروان (محمد ادریس الشافعی) هستند. شافعی در شیرینی گفتار و حسن بیان و استنباط و قدرت تفکر معروف است. از آثار او رساله ایست در اصول فقه که شاگرد مصری او (ربیع بن سلیمان مرادی) آنرا روایت کرده دیگر کتاب معروف **الام** است که آئینه افکار او در فقه و اجتهاد میباشد.

فرقه حنبلی - پیروان (احمد بن محمد بن حنبل) می‌باشند. وی مردی محدث بوده است و معتقد بود که قرآن (غیر مخلوق) می‌باشد.

فرقه معتزله - موسس این فرقه (واصل بن عطا) است. مذهب این فرقه در زمان بنی عباس اهمیت زیاد پیدا کرد و خلاصه‌ی عقیده آن این است که انسان در کارها مختار است و سزا و جزا از روی عدل الهی است. از این جهت پیروان این فرقه خود را اهل عدل و توحید می‌دانستند بعقیده آنان قرآن (مخلوق) میباشد.

اشعری‌ها - پیروان (حسن اشعری) می‌باشند که منکر اختیار بشر بودند امام محمد غزالی چون بمسلك تصوف گردید با اطلاعات وسیعی که در فقه و تفسیر و حکمت داشت از راه دلیل و برهان ضربت مهمی باین مذهب وارد ساخت.

برگزیده ترین کتب فارسی

شیخ عطار	تذکره اولیا	ابوالحسن غزنوی	کشف المحجوب
عبدالله بن ضحاک	زین الاخبار	، ،	اسرار التوحید
ابوریحان بیرونی	قانون مسعودی	ابوالفضل بیهقی	تاریخ بیهقی
راوندی	راحة الصدور	مسکویه	تجارب الامم
ابوحنیفه	فقه الاکبر	ابوعلی بلعمی	تاریخ طبری
نظام الملک	سیاستنامه	دهلوی	خسرو شیرین
اسدی طوسی	لغت نامه فرس	قابوس بن وشمگیر	قابوسنامه
محمدغزالی	کیمیای سعادت	اسکندر ترکمان	عالم آرای عباسی
نظامی عروضی	چهارمقاله	ابوالمعالی نصرالله	کلیه دمنه
ثنالبی	یتمة الدهر	میرزاتقی خان بهار	سبک شناسی
عمر بن محمود	مقامات حمیدی	رشیدالدین و طواط	حدائق السحر

جامی	لوایح ولوامع	ذخیره خوارزمشاهی جرجانی
اسپهبد مرزبان	مرزبان نامه	سلامان و ابسال جامی
حمدالله مستوفی	تاریخ گزیده	زبدة التواریخ حافظ ابرو
محمد عوفی	لباب الالباب	تحفة المراقبین خاقانی
نصیر الدین طوسی	اخلاق ناصری	المعجم شمس قیس رازی
واعظ کاشفی	انوار سهیلی	اخلاق محسنی واعظ کاشفی
خیام	نوروز نامه	حبیب السیر خواند میر
ملاهادی سبزواری	اسرار الحکم	جامع التواریخ فضل الله همدانی
کاشانی سروری	مجمع الفرس	جامع عباسی حسین عاملی
خان هدایت	انجمن آرای رضاقلی خان هدایت	برهان قاطع حسین خلف تبریزی
سنائی	کارنامه بلخ	کلیات سعدی مصلح الدین سعدی
سپهر	ناسخ التواریخ	تلویحات سپهر وردی

فردوسی	شاهنامه	سنائی	حدیقة الحقیقة
شبستری	گلشن راز	شیخ بهائی	تشریح الافلاک
صفی علیشاه	زبدة الاسرار	صبا	عبر تنامه
منشآت قائمقام فرهاانی	منشآت قائمقام	عماد فقیه	مونس الابرار
مولوی	مجالس سبعه	عنصری	وامق و عذرا
مجمع الفصحاء وضاقلی خان هدایت	مجمع الفصحاء وضاقلی خان هدایت	مجلسی	بحار الانوار
ملا صدرا	شرح هدایه	نظامی گنجوی	لیلی مجنون
قطب الدین شیرازی	فتح المنان	قطب الدین رازی	لوامع الاسرار
عین القضاة همدا نی	یزدان پاك	قاضی بیضاوی	نظام التواردیح

شعر و اقسام آن در ادبیات فارسی

شعر چیست؟ شعر مجموعه احساسات و عواطف شاعر است که از طبیعت الهام گرفته و آنها را در قالب کلمات تحت قاعده و اندازه معینی برشته تحریر درمیآورد.

شعر خوب؟ شعر خوب آن است که احساسات خواننده و یا شنونده را تحریک نماید.

مصراع؟ در لغت بمعنی لنگه درب است ولی اصطلاحاً نیمی از شعر را تشکیل میدهد. مانند :

توانا بود هر که دانا بود

بیت؟ يك شعر کامل را که از دو مصراع تشکیل شده باشد بیت می نامند. مانند:

دیشب ترا بخوبی تشبیه ماه کردم

تو خوبتر ز ماهی من اشتباه کردم

قطعه؟ اشعاری است که برای مقصود معینی از قبیل وصف الحال و توصیف طبیعت و غیره سروده شده و دارای وزن و قافیه یکسان باشد.

غزل؟ در لغت از غزال آمده و بمعنی جسته و گریخته است. یعنی اشعار آن از لحاظ معنی با اشعار ماقبل ما بعد ربطی ندارد. تعداد اشعار غزل معمولاً از ۷ الی ۱۵ شعر بوده و عموماً در آن احساسات عاشقانه بیان می شود. مانند غزلهای حافظ و

سعدی ،

قصیده؟ ابیاتی است که در مدح و یا ذم و یا توصیف طبیعت و غیره سروده شده و قافیه مصراع اول با مصراعهای دوم تمام ابیات متحد است. مانند قصائد خاقانی و قاضی شیرازی.

رباعی ؛ از دو شعر تشکیل شده است، که مصراع اول و دوم و چهارم آن هم قافیه بوده و هر مصراع آن بر وزن لاجول و لا قوه الا بالله است. معمولاً معنی مصراع چهارم مکمل سه مصراع قبل است مانند رباعی خیام.

دوبیتی - یا ترانه مانند رباعی بوده ولی وزنش معمولاً کوتاه تر است مانند

دلم خواهد اگر روی نو بینم   بدست باد گیسوی تو بینم
چو خم گردی برای چیدن گل   کمان سرو دلجوی تو بینم

مثنوی - داستان است که بشعر سروده میشود . اشعار هم وزن و هر شعر دارای قافیه جداگانه است . مانند ۵ گنج نظامی گنجوی و یوسف زلیخای فردوسی و مثنوی مولانا جلال الدین رومی .

مسمط ؟ در لغت بمعنی برشته کشیدن است . یعنی اشعار را به ترتیب خاصی نسبت بهم قرار میدهند، که ترکیبات زیر از آن بوجود میآید.

مربع ترکیب - اشعار دو بند و بوده و مصراعهای اول و دوم و چهارم هم قافیه اند.

مخمس - در این نوع اشعار دوبیت سروده شده و يك

مصراع بآن افزوده میشود و معمولاً در تعریف از طبیعت بکار میرود
مسدس - در این نوع دو بیت سروده شده و یک بیت دیگر
 بآن افزوده میگردد و همین طور ادامه می یابد. دو بینی ها دارای
 قوافی مختلف ولی يك بيتی تماماً متحد القافیه اند.
 ترجیع بند؟ در این نوع شعر اشعاری متحد القافیه سروده
 شده و یک بیت که معمولاً نقطه عطف مقصود شاعر است، تکرار
 میگردد، مانند ترجیع های هاتف اصفهانی.

ریاضی دانان برجسته جهان

فرانسوی	پیر دو فرما	نروژی	نیل هنریک آبل
«	امیل بورل	یونانی	ارشمیدس
«	گوستاو ایفل	سوئسی	لئونارد اولر
«	بلز پاسکال	آلمانی	آلبرت انیشتاین
«	پوانکاره	«	لایپ نیتز
«	دالامبر	لیتوانی	منکیفسکی
«	لازار کارنو	انگلیسی	نبه تون
«	پیر گاسندی	آلمانی	گوس
«	رنه دکارت	فرانسوی	گاسپارد مونژ
«	پل پتلوه	«	لئون فوکو
اسکاتلندی	جون نیر	«	لوئی لاگرانژ
ایرلندی	هامیلتون	آلمانی	فرسهوتر
فرانسوی	پیرمیشن	فرانسوی	کوندورسه

برنارد ریمان   آلمانی   کوشن   فرانسوی

خطبا و ناطقین معروف

فرانسوی	ژاک بوسوئه	یونانی	سولون
،	ماری پورتالیس	امریکائی	ژرژ گالوپ
،	کامبل دمولن	فرانسوی	لئون گامیتا
،	ژان ژوز	رومی	سیسرون
انگلیسی	چرچیل	یونانی	دموستن
ایتالیائی	موسولینی	آلمانی	هیتلر

دانشمندان علم اقتصاد و اجتماع جهان

آلمانی	فردریک انکلس	انگلیسی	رابرت اوون
آمریکائی	کارنگی	،	ژولیوس روپتر
فرانسوی	دوگورنه	فرانسوی	فرانسواکنه
،	ریکادو	آلمانی	کارل مارکس

مهمترین طبیعی دانان و شیمی دانان

و پزشکان جهان

قرن ۱۹	لوئیس آگاسیز سویسی زمین شناس
، ،	کلود برنارد فرانسوی طبیعی دان
۱۸ ،	لکلرک بوفن ، طبیعی دان
۱۷ ،	بیستون دو تورنفر ، گیاه شناس

- چارلز داروین انگلیسی طبیعی‌دان ، ۱۹
- ژرژ کوویه فرانسوی طبیعی‌دان ، ۱۸
- لامارک ، طبیعی‌دان ، ۱۹
- کارفون لینه سوئدی ، ۱۸
- ارنست هکل آلمانی زیست‌شناس ، ۲۵
- ویلیام هاروی انگلیسی کاشف گردش خون (۱۶۵۸)
- ژوزف پریستلی ایتالیایی کاشف گاز ازت (۱۸۰۴)
- لاوازیه فرانسوی کاشف اکسیژن (۱۷۴۳)
- یاستور فرانسوی کاشف میکرب (۱۸۲۲)
- کوخ آلمانی کاشف میکرب سل (۱۸۴۳)
- گرافورد انگلیسی فسیل‌شناس (۱۸۹۵)
- مندلیف روسی واضع جدول شیمی (۱۹۰۷)
- لوکی بر انگلیسی کاشف بخار هلیوم (۱۹۰۳)
- کاهور فرانسوی کاشف الکل اتیلیک (۱۸۹۱)
- برتلو فرانسوی بنیانگذار فیزیک و شیمی (۱۷۲۷)
- لوفلر آلمانی کاشف میکرب دیفتری (۱۹۱۵)
- نیکولا امر آلمانی ، کزاز (۱۸۸۴)
- یوس فرانسوی ، طاعون (۱۹۴۳)
- شارل ریشه فرانسوی کاشف سرم اولیه (۱۹۳۵)
- بهرنیک آلمانی ، ضد دیفتری (۱۹۱۷)
- روکن کاشف تزریق سرم دیفتری (۱۹۳۳)
- آلبرت کبیر آلمانی معروف پیدر شیمی

دوبرتولو فرانسوی کاشف خاصیت کلر
 هانری بسمر انگلیسی کاشف ذوب آهن
 ژوزف بلاک ، گاز کربنیک
 روبرت بونسن آلمانی مخترع پیل الکتریکی
 لوئی پروست فرانسوی کاشف گلوکز
 باپتیست دوم ، تعیین کننده وزن اتمی
 ژان شاتیال ، کاشف زاج سفید
 اوژن شورل ، مخترع شمع گچی
 فول لای بیك آلمانی کاشف فلز تیتان
 آلفرد نوبل سوئدی مخترع دینامیت
 ریپه پس فرانسوی مخترع فن عکاسی
 ویلهلم شل سوئدی کاشف کلر
 گیلوساک فرانسوی محقق تئوری گازها
 جون رالتون انگلیسی کاشف مولکول واتم
 بونسون آلمانی کاشف طیف خورشید
 وورترز فرانسوی کاشف شیمی آلی

مکتشفین و جهانگردان بزرگ دنیا

واسکودو گاما پرتغالی طی کننده راه اروپا به هند
 مارکوپولو ایتالیائی مسافر چین و آسیا
 ژان کارتیه فرانسوی کاشف کانادا
 کریستف کلمب ایتالیائی کاشف آمریکا

جیمس کوک انگلیسی کاشف اقیانوسیه
 امریکو و سپوس اسپانیائی کاشف آمریکا
 ابن بطوطه مراکشی جهانگرد دنیا قدیم
 دو بوگنویل فرانسوی مسافر دور دنیا
 بارنتس هلندی کاشف دریای بارتس
 ریچارد بیرد آمریکائی سیاح در قطب شمال و جنوب
 آموندسن نروژی کاشف قطب جنوب
 چیکلتون انگلیسی ، نقطه قطب جنوب
 رابرت اسکات ، قطب جنوب
 ناتسن نروژی ، قطب شمال
 دوگر لاش بلژیکی ، ارض گراهام در قطب جنوب
 رابرت پیری آمریکائی کاشف نقطه شمال
 سون همدین سوئدی ، سرچشمه های رود گنگ

و سند .

ویسمان بلژیکی ، کنگو
 برتاپنیتو پرتغالی ، آبشار ویکتوریا
 هانری استانلی انگلیسی ، جنوب آفریقا
 پریه والسکی روسی ، دشت گبی در مغولستان
 ناختیگال آلمانی ، صحرای آفریقا
 شوین قورت آلمانی کاشف شمال آفریقا
 برتن انگلیسی کاشف دریاچه های آفریقا
 ماک کلود ایرلندی کاشف جزایر شمالی کانادا

- هوك و كابه فرانسوی كاشف مناطق مجهول تبت
 لیونگستون انگلیسی كاشف افریقای جنوبی
 جیمز راس ، ، دریای راس
 جان ایر ، ، استرالیای مرکزی
 ورائزل روسی كاشف شمال سبیری
 ادوارد پاری انگلیسی كاشف جزایر قطب جنوب
 هومبولت آلمانی كاشف پرو در امریکای جنوبی
 بوگنویل فرانسوی كاشف اقیانوس کبیر شمالی
 دو لاسال ، ، دوره های می سی سی پی
 شامپلن ، ، اراضی کانادا.
 نیموهر دانمارکی كاشف نواحی مجهول یمن
 برینیک ، ، راه آبی میان اقیانوس منجمد
 شمالی و اقیانوس کبیر .
 ابل تاسمان هلندی كاشف جزیره تاسمانی .
 ویلیام بافن انگلیسی كاشف خلیج بافن در قطب شمال .
 هودسن ، ، جزایر استپتیز برک .
 در شمال نروژ و كاشف خلیج هودسن
 والتر رالی ، ، اراضی گویان در امریکای جنوبی
 فرانسیس دریک انگلیسی جهانگرد دور دنیا .
 دایز دو کورزا سپانیائی كاشف جزایر فیلیپین .
 دوارلبانا ، ، سرچشمه رود آمازون .
 دوسوتو ، ، نواحی جنوب اتازونی

آلماگرو ، ، قسمتهائی از پرو و شیلی و
 صحرای آتاگاما در امریکای جنوبی،
 فرناندو کورتز ، ، کاشف مکزیك و کالیفرنیا
 دوبالبوآ ، ، پاناما
 پونس دولئون ، ، شبه جزیره فلوریدا
 ماژلان پرتغالی مسافرت کننده بدوردنیا
 سباستین دالکانو پرتغالی مسافرت کننده بدوردنیا .
 دالبو کرک پرتغالی کاشف مالاکا
 آلوآرز کابرال پرتغالی کاشف برزیل.
 سباستین کابو ایتالیائی کاشف قسمتی از برزیل.
 ژان کابو ، ، سواحل غربی امریکا
 بارتلمی دیاز پرتغالی کاشف سواحل غربی افریقا .
 دروبروک هلندی کاشف قسمتی از مغولستان
 دتودلا فرانسوی سیاح خاور نزدیک
 اریک لوروژ سوئدی کاشف کروئین لند

فیزیکدانهای مشهور جهان

استفن گری انگلیسی کاشف قوانین پیل الکتریسته
 چارلز ویلسون ، ، مسیر اتمها و نوترونها
 ارنست رادفورد ، ، جهان اتم و هلیوم
 جوزف تامسون ، ، گردش الکترونها
 میشل فارادی ، ، قانونی باسم خودش در

فیزیک .

- ادینگوتون ، تکمیل کننده قوانین جرم و
 ساختمان ستارگان
 ژان دالتون ، تحقیق کننده درباره رنگها
 دیراک ، کاشف مکانیک کمیتی
 کلرک ماکسول ، واضع فرضیه نور والکترو-

مغناطیس .

- اوهم آلمانی کاشف مقاومت الکتریکی
 ماکس فون لو ، ، ارتعاشات الکترومانینیک
 انشتاین ، ، نیروی اتم
 فارنهایت ، مخترع نوعی میزان الحرارة
 گلازیوس ، کاشف ترمو دینامیک
 کرفش ، ، تجزیه نور خورشید
 کاوسر ، ، نیروی الکتریسته حیوانی
 ویکتور مہیر ، محقق گازها
 هایزنبرگ ، اتم شناس
 رودلف هرتز ، کاشف امواج الکتریکی
 گوستاو هرتز ، ، اشعه نورانی
 فردریک هرشل ، ، ، مادون قرمز
 اگوستین فرنل فرانسوی مخترع عدسی های مدرج
 کلمان آور فرانسوی سازنده ماشین های سنگین

- آراگو فرانسوی محقق تئوری سرعت صوت و انکسار نور
 دارسنوال فرانسوی تکمیل کننده گالوانومتر
 آندره آمپر ، کاشف الکترو دینامیک
 دنیس پاپن ، ، قوانین جدید اشعه
 شولسه رومر ، مخترع نوعی میزان الحراره
 دوکولومب ، محقق رشته مغناطیس
 ژوزف کوتیو ، مخترع کالسکه بخاری
 گئی لوساک ، واضع قوانین انبساط گازها
 هولوک ، کاشف اشعه ماوراء بنفش
 مارسل دوپرز فرانسوی سازنده موتورهای الکتریسته
 پل نژون فرانسوی محقق رشته مغناطیس
 ژلیو کوری ، کاشف رادیو اکتیویته مصنوعی
 فرانکلین آمریکائی مخترع برق گیر
 داوید آندرسن آمریکائی کاشف الکترون مثبت
 مورس ، مخترع تلگراف موری
 نیل بوهر دانمارکی واضع فرضیه اتم
 ویلیام تومسون آمریکائی سازنده کالوانومتر ، آمپر متر
 الکترومتر و تلگراف زیر دریائی
 سر تامسون ایرلندی محقق انرژی آفتاب
 توریچلی ایتالیائی کاشف نیروی فشار هوا
 چکاراتان هندی واضع قانون راتا
 شور دینگر اتریشی واضع مکانیک جدید

سالوانی ایتالیائی کاشف نیروی الکتریسته در بدن

جانوران

آنتوان نورتز هلندی محقق الکترونیک

ادیسون آمریکایی مخترع برق

اورستد دانمارکی کاشف الکترو دینامیک

پرجمعیت ترین شهرهای جهان

نیویورک در آمریکا ۱۱/۰۰۰/۰۰۰ نفر

توکیو در ژاپن ۸/۶۰۰/۰۰۰ نفر

لندن در انگلستان ۸/۴۰۰/۰۰۰ نفر

شانگهای در چین ۶/۳۵۰/۰۰۰ نفر

پکن در چین ۵/۵۰۰/۰۰۰ نفر

مسکو در روسیه ۶/۵۰۰/۰۰۰ نفر

پاریس در فرانسه ۵/۲۰۰/۰۰۰ نفر

بوئنس آیرس در آرژانتین ۴/۷۵۰/۰۰۰ نفر

کلمکته در هندوستان ۴/۶۰۰/۰۰۰ نفر

شیکاگو در آمریکا ۳/۷۰۰/۰۰۰ نفر

قاهره در مصر ۳/۴۰۰/۰۰۰ نفر

مکزیکو در مکزیک ۴/۰۰۰/۰۰۰ نفر

جاکارتا در اندونزی ۳/۰۰۰/۰۰۰ نفر

لنینگراد در شوروی ۲/۹۵۰/۰۰۰ نفر

بمبئی در هندوستان ۲/۹۰۰/۰۰۰ نفر

- اوزاکا در ژاپن ۲/۶۰۰/۰۰۰ نفر
 هنگ کنگ در چین ۲/۵۵۰/۰۰۰ نفر
 ریودوژانیرو در برزیل ۲/۴۵۰/۰۰۰ نفر
 برلن غربی در آلمان غربی ۲/۳۵۰/۰۰۰ نفر
 فیلادلفیا در آمریکا ۲/۰۵۰/۰۰۰ نفر
 ساؤپولو در برزیل ۲/۱۵۰/۰۰۰ نفر
 سیدنی در استرالیا ۲/۱۰۰/۰۰۰ نفر
 لوس آنجلس در آمریکا ۲/۵۰۰/۰۰۰ نفر
 رم در ایتالیا ۲/۲۰۰/۰۰۰ نفر
 تهران در ایران ۲/۵۰۰/۰۰۰ نفر
 بوداپست در مجارستان ۱/۹۱۰/۰۰۰ نفر
 دیترویت در آمریکا ۱/۸۰۰/۰۰۰ نفر
 هامبورگ در آلمان ۱/۹۰۰/۰۰۰ نفر
 ملبورن در استرالیا ۱/۸۰۰/۰۰۰ نفر
 دهلی نو در هندوستان ۲/۴۰۰/۰۰۰ نفر
 سئول در کره جنوبی ۲/۵۰۰/۰۰۰ نفر
 وین در اتریش ۱/۷۰۰/۰۰۰ نفر
 کانتون در چین ۱/۶۵۰/۰۰۰ نفر
 سنگاپور در سنگاپور ۱/۶۰۰/۰۰۰ نفر
 میلان در ایتالیا ۱/۵۰۰/۰۰۰ نفر
 بارسلون در اسپانیا ۱/۵۰۰/۰۰۰ نفر
 اسکندریه در مصر ۱/۴۵۰/۰۰۰ نفر

- آتن در یونان ۱/۸۵۰/۰۰۰ نفر
 سانتیاگو در شیلی ۱/۴۰۰/۰۰۰ نفر
 بخارست در رومانی ۱/۳۵۰/۰۰۰ نفر
 کپنهاگ در دانمارک ۱/۳۰۰/۰۰۰ نفر
 استانبول در ترکیه ۱/۳۰۰/۰۰۰ نفر
 هاوانا در کوبا ۱/۳۰۰/۰۰۰ نفر
 کاراکاس در ونزوئلا ۱/۳۰۰/۰۰۰ نفر
 یوکوهاما در ژاپن ۱/۲۵۰/۰۰۰ نفر
 ناپل در ایتالیا ۱/۲۰۰/۰۰۰ نفر
 کراچی در پاکستان ۱/۲۰۰/۰۰۰ نفر
 بیرمنگهام در انگلستان ۱/۱۵۰/۰۰۰ نفر
 کیف در روسیه ۱/۱۰۰/۰۰۰ نفر
 استکهلم در سوئد ۱/۱۰۰/۰۰۰ نفر
 برلن شرقی در آلمان شرقی ۱/۱۰۰/۰۰۰ نفر
 ورشو در لهستان ۱/۱۵۰/۰۰۰ نفر
 حیدرآباد در هندوستان ۱/۱۰۰/۰۰۰ نفر
 گلاسکو در انگلستان ۱/۱۰۰/۰۰۰ نفر
 ژوهانسبورگ در آفریقای جنوبی ۱/۱۰۰/۰۰۰ نفر
 مونیخ در آلمان غربی ۱/۰۵۰/۰۰۰ نفر
 بروکسل در بلژیک ۱/۳۰۰/۰۰۰ نفر
 مادرید در اسپانیا ۲/۲۵۰/۰۰۰ نفر
 دوبلین در ایرلند ۶۰۰/۰۰۰ نفر

- صوفیه در بلنارستان ۶۸۰/۰۰۰ نفر
 لیسبون در پرتقال ۸۵۰/۰۰۰ نفر
 پراگ در چکوسلواکی ۱/۳۰۰/۰۰۰ نفر
 برن در سوئیس ۱۷۰/۰۰۰ نفر
 هلسینکی در فنلاند ۶۰۰/۰۰۰ نفر
 تل آویو در اسرائیل ۶۲۰/۰۰۰ نفر
 رانگون در برمه ۸۲۰/۰۰۰ نفر
 داکا در پاکستان ۵۰۰/۰۰۰ نفر
 بانکوک در تایلند ۱/۴۰۰/۰۰۰ نفر
 بغداد در عراق ۵۵۰/۰۰۰ نفر
 مانیل در فیلیپین ۱/۰۵۰/۰۰۰ نفر
 سایگون در ویتنام جنوبی ۱/۳۵۰/۰۰۰ نفر
 هانوی در ویتنام شمالی ۱/۰۰۰/۰۰۰ نفر
 الجزیره در الجزایر ۹۰۰۰۰۰ نفر

۵۰ ایالت متحده امریکا

مساحت	مرکز	ایالت
۵۱۶۰۹ مایل مربع	مونتگمری	آلاباما
، ، ۱۱۳۹۰۹	فونیکس	آریزونا
، ، ۵۳۱۰۴	لینکلن	آرکانزاس
، ، ۱۵۸۶۹۳	ساکرامنتو	کالیفرنیا

،	،	۱۰۴۲۴۷	دنور	کلرادو
،	،	۵۰۰۹	ھارتفورد	کن نیک تیمکت
،	،	۲۰۵۷	دوور	دلوار
،	،	۵۸۵۶۰	تالاھاس	فلوریدا
،	،	۵۸۸۷۶	آتلانتا	جئورجیا
،	،	۸۳۵۵۷	بواز	ایداھو
،	،	۵۶۴۰۰	اسپرینگفیلڈ	ایلی نویز
،	،	۳۶۲۹۱	اینڈیانا پولیس	اینڈیانا
،	،	۵۶۲۹۰	موانس	ایووا
،	،	۸۲۲۷۶	توپہ کا	کانزاس
،	،	۴۰۳۹۳	فرانکفورت	کنتوکی
،	،	۴۸۵۲۳	باتون روژ	لوئیزیانا
،	،	۳۳۲۱۵	اگوستا	ماین
،	،	۱۰۵۷۷	انا پولیس	ماریلنڈ
،	،	۸۲۵۷	بوستون	ماساچوست
،	،	۵۸۲۱۶	لانسنیک	میشیگان
،	،	۸۳۰۶۸	پائول	مینہ سوتا
،	،	۴۷۷۱۶	جاکسون	میسسی سیپی
،	،	۶۹۶۷۴	جفرسون سیتی	میسوری
،	،	۱۴۷۱۳۸	ھلنا	مونٹانا
،	،	۷۷۲۲۷	لینکلن	نبراسکا
،	،	۱۱۰۵۴۰	کارسون سیتی	نوادا

«	«	۹۳۰۴	کنکورد	نیوهامپشایر
«	«	۷۸۳۶	ترنتون	نیوجرسی
«	«	۱۲۱۶۶۶	سانتافه	نیومکزیکو
«	«	۴۹۵۷۶	آلبانی	نیویورک
«	«	۵۲۵۱۲	رالی	کارولینای شمالی
«	«	۳۱۰۵۵	کلمبیا	کارولینای جنوبی
«	«	۷۰۶۶۵	بیسمارک	داکوتای شمالی
«	«	۷۷۰۴۷	پیر	داکوتای جنوبی
«	«	۴۱۲۲۲	کلمبوس	اوهیو
«	«	۶۹۹۱۹	اوکلاهاماسیتی	اوکلاهما
«	«	۹۶۹۸۱	سالم	اورگون
«	«	۴۵۳۳۲	هاریسبورگ	پنسیلوانیا
«	«	۱۲۱۴	پروویدانس	رودایسلند
«	«	۴۲۲۴۴	ناشویل	تنسی
«	«	۲۶۷۳۳۹	اوستین	تگزاس
«	«	۸۴۹۱۶	سالتسیتی	اوتاه
«	«	۹۶۰۹	مونت پلیمه	ورمونت
«	«	۴۰۸۱۵	ریچموند	ویرجینیا
«	«	۶۸۱۹۲	اولیمپا	واشینگتون
«	«	۲۴۱۸۱	چارلستون	ویرجینیا غربی
«	«	۵۶۱۵۴	مادیسون	ویسکونسن
«	«	۹۷۰۱۴	چهین	ویومینگ

آلاسکا	جونو	۵۸۶۴۰
هاوایی	هونولولو	۵۴۲۳

ایالات متحده کانادا

ایالت	مرکز	مساحت
نیوفوندلاند	سنت جانس	۴۲۷۳۴ مایل مربع
کبک	کبک	۵۲۳۸۶۰
نیوبرونزویک	فردریک تون	۲۷۴۷۳
نووا اسکاتیا	هالیفاکس	۲۰۷۴۳
اوتاریو	تورونتو	۳۶۳۲۸۲
مانیتوبا	وینیپگ	۲۱۹۷۲۳
ساسکاچوان	رژینا	۲۳۷۹۷۵
آلبرتا	ادموندتون	۲۴۸۸۰۰
کلمبیای انگلیس	ویکتوریا	۳۵۹۲۷۹
یوکون	وایت هورس	۲۰۵۲۴۶
تریتوری شمالی	اوتاوا	۱/۲۵۸/۲۱۷

ایالات متحده استرالیا

ایالت	مرکز	مساحت
کوئینزلاند	بریزبان	۶۷۰۵۰۰ مایل مربع
ولز جنوبی	سیدنی	۳۰۹۴۳۲
ویکتوریا	ملبورن	۸۷۸۸۴

تاسمانی	هوبارت	۲۶۲۱۵
استرالیا جنوبی	آدلاید	۲۸۰۰۷۰
تریتوری شمالی	داروین	۵۲۳۶۲۰
استرالیا غربی	پرت	۹۷۵۹۲۰

یازده کشور بزرگ جهان از لحاظ مساحت

روسیه شوروی	۲۲/۴۰۳/۰۰۰	کیلومتر مربع
کانادا	۹/۹۶۴/۰۰۰	،
ایالات متحده آمریکا	۹/۳۶۳/۰۰۰	،
چین کمونیست	۹/۸۰۰/۰۰۰	،
برزیل	۸/۵۲۷/۰۰۰	،
هندوستان	۳/۲۶۸/۶۹۲	،
آرژانتین	۲/۸۰۰/۰۰۰	،
مکزیک	۱/۹۷۰/۰۰۰	،
ایران	۱/۶۴۸/۱۹۵	،
لیبی	۱/۷۵۹/۵۲۰	،
اندونزی	۱/۹۰۴/۳۴۵	،

دریاهای بزرگ جهان

نام دریا	موقعیت جغرافیائی	۳
مدیترانه	در شمال افریقا و جنوب اروپا	،
آدریاتیک	در شرق ایتالیا و مغرب یوگسلاوی	،

درشمال روسیه	بارنتس
درجنوب دریای بارنتس	سفید
درشمال لهستان و جنوب سوئد	بالتیک
درمشرق انگلستان و شمال هلند	شمال
درمغرب انگلستان و مشرق ایرلند	ایرلند
درمغرب یونان و جنوب شرقی ایتالیا	یونان
درمغرب ترکیه و مشرق یونان	اژه
درشمال ترکیه و مشرق یونان	سیاه
درشمال دریای سیاه	آزوف
درمغرب ایتالیا و شمال جزیره سیسیل	تیرنین
درشمال غربی ایتالیا و شمال جزیره کرس	لیگوریا
در شمال شرقی دریای اژه و جنوب دریای سیاه .	مرمره
درجنوب دریای اژه	کرت
در شمال سیبری و جنوب اقیانوس منجمد شمالی .	کارا
درجنوب ایران و شرق خلیج فارس	عمان
درمغرب عربستان سعودی و مشرق افریقا	سرخ
درشمال سوماترا و مغرب مالاکا	اندامان
درشمال برنئو و جنوب چین	چین جنوبی
در شمال سیبری و جنوب اقیانوس منجمد شمالی .	لاپته و یخ

در شمال شرقی استرالیا	کورال
در جنوب شرقی آرژانتین	اسکوتیا
در شمال جاوه	جاوه
در شرق دریای جاوه	فلور
در شمال شرقی برنئو	سلب
در شمال دریای سلب	سولو
در شمال شرقی سیبری	اختسک
در شمال دریای اختسک	برینگ
در مغرب ژاپن و مشرق کره	ژاپن
در مشرق چین	زرد
در جنوب دریای زرد	چین شرقی
در شمال شرقی دریای فلور	باندا
در جنوب شرقی دریای فلور	سادو
در مشرق دریای سادو و شمال استرالیا	تیمور
در مشرق دریای تیمور و شمال استرالیا	آرافورا
در شمال دریای باندا	گرام
در شمال دریای گرام	ملوک
در مغرب زلاندنو و جنوب شرقی استرالیا	تاسمانی
در شمال غربی امریکای جنوبی	کارائیب
در شمال غربی کانادا	بوفورت
در مشرق جزیره گرینلند	گرینلند
در شمال غربی جزیره گرینلند	لینکلن

بلینک شوزن در اقیانوس منجمد جنوبی

بزرگترین دریاچه‌های جهان

دریای خزر در شمال ایران جنوب روسیه در آسیا

۱۵۲۲۳۹ میل مربع مساحت ۳۲۱۵ فوت عمق .

سوپریور در شمال امریکا جنوب کانادا در امریکای شمالی

۳۱۸۲۰ میل مربع مساحت ۱۳۳۳ فوت عمق .

ویکتوریا در شرق افریقای مرکزی در افریقا ۲۶۸۲۸

میل مربع مساحت ۲۷۰ فوت عمق .

آرال در شوروی در آسیا ۲۵۶۵۹ میل مربع مساحت،

۲۲۳ فوت عمق .

هوژن در شمال امریکا جنوب کانادا در امریکای شمالی

۲۳۰۱۰ میل مربع مساحت ۷۵۰ فوت عمق .

میشیگان در شمال امریکا در امریکای شمالی ۲۲۴۰۰

میل مربع مساحت ۹۲۳ فوت عمق .

تانگانیکا در شرق افریقای مرکزی در افریقا ۱۲۷۰۰

میل مربع مساحت .

بایکال در روسیه در آسیا ۱۲۱۶۲ میل مربع مساحت

۵۷۱۲ فوت عمق .

گریت لیک در شمال کانادا در امریکای شمالی ۱۲۰۰۰

میل مربع مساحت ۲۸۰ فوت عمق .

نیاسا در جنوب شرقی افریقا در افریقا ۱۱۶۰۰ میل مربع

مساحت ۱۲۲۶ فوت عمق .

گریت سلینو در کانادا در آمریکای شمالی ۱۱۱۷۰ میل
مربع مساحت ۵۳۵ فوت عمق.

چاد در آفریقای جنوبی در آفریقا ۹۹۴۶ میل مربع مساحت
۲۳۰ فوت عمق.

اری شمالی آمریکا جنوب کانادا در آمریکای شمالی
۹۹۳۰ میل مربع مساحت ۲۱۰ فوت عمق.

وی نیپک در جنوب کانادا در آمریکای شمالی ۹۰۹۴
میل مربع مساحت ۲۰۴ فوت عمق.

انتاریو در شمال آمریکا جنوب کانادا در آمریکای شمالی
۷۵۲۰ میل مربع مساحت ۷۷۸ فوت عمق.

بالخاش در روسیه در آسیا ۷۱۱۵ میل مربع مساحت ۸۷
فوت عمق.

لادوسا در شمال شرق روسیه در اروپا ۷۰۰۰ میل مربع
مساحت ۷۳۸ فوت عمق .

اونگا در شمال شرق روسیه در اروپا ۳۸۱۹ میل مربع
مساحت ۳۶۱ فوت عمق .

تی تی کاسا در مشرق پرو در آمریکای مرکزی ۳۱۴۱
میل مربع مساحت ۱۲۱۴ فوت عمق .

نیکاراگوا در نیکاراگوا کوه آمریکا در آمریکای مرکزی
۳۰۸۹ میل مربع مساحت ۲۳۰ فوت عمق .

آتاباسکا در کانادا در آمریکای شمالی ۳۰۵۸ میل مربع

مساحت ۴۰۷ فوت عمق .

رود وولف در آفریقای شرقی در آفریقا ۲۴۷۳ میل مربع

مساحت کم عمق .

رین دیر در کانادا در آمریکای شمالی ۲۴۴۴ میل مربع

مساحت کم عمق .

اورمیه در رضایه ایران در آسیا ۲۳۱۷ میل مربع

مساحت ۴۹ فوت عمق .

دانرن در سوئد در اروپا ۲۱۴۱ میل مربع مساحت ۳۲۲

فوت عمق.

گریت سالت در آمریکا در آمریکای شمالی ۱۸۰۰ میل

مربع مساحت ۱۵۰۲۵ فوت عمق .

کو کونور در چین در آسیا ۱۶۳۰ میل مربع مساحت

کم عمق .

آلبرت در اوگاندا در آفریقا ۲۰۴۶ میل مربع مساحت

۱۸۰ فوت عمق

وان در ترکیه در آسیا ۱۴۵۳ میل مربع مساحت کم عمق.

دریاهای رنگی جهان

دریای زرد منشعب از اقیانوس کبیر بین شبه جزیره

کره و ساحل چین و جزایر جنوبی ژاپن .

دریای سرخ منشعب از اقیانوس هند بین عربستان و آفریقا

دریای سیاه حد فاصل بین اروپا و آسیا در جنوب روسیه.

دریای سفید منشعب از اقیانوس منجمد شمالی که بدریای

بارنتس مربوط میشود .

مهمترین بنادر جهان

نام بندر	متعلق بکشور	موقعیت جغرافیائی
یوکوهاما	ژاپن	ساحل اقیانوس آرام
تریست	یوگسلاوی	« دریای آدریاتیک
یالتا	روسیه	« دریای سیاه
هامبورگ	آلمان	« رود الب
ناپل	ایتالیا	« مدیترانه
نانکینگ	چین	« رود تسه کیانگ
نیویورک	امریکا	« اقیانوس اطلس
ملبورن	استرالیا	« اقیانوس آرام
میلان	ایتالیا	« دریای مدیترانه
لنینگراد	روسیه	« دریای بالتیک
لوهاور	فرانسه	« رود سن
لیورپول	انگلستان	« رود مرسی
کازابلانکا	مراکش	« اقیانوس اطلس
کراچی	پاکستان	« دریای عمان
کلکنه	هندوستان	« رود گنگ
فوچئو	چین	« اقیانوس کبیر
فیلا دلفیا	امریکا	« اقیانوس اطلس

« دریای مدیترانه	مراکش	طنجه
« دریای مدیترانه	تونس	بیزرت
« دریای مانش	ایرلند	دوبلن
« اقیانوس اطلس	پرتغال	لیسبون
« دریای مدیترانه	اسپانیا	بارسلون
« « «	فرانسه	مارسی
« دریای بالتیک	سوئد	مالمو
« خلیج فنلاند	فنلاند	هلسینکی
« دریای شمال	هلند	آمستردام
« دریای مدیترانه	اسرائیل	حیفا
« دریای مدیترانه	ایتالیا	جنوا
« دریای سیاه	روسیه	اودسا
« دریای خزر	قفقاز	باکو
« دریای سرخ	عربستان	جده
« خلیج عدن	عدن	عدن
« خلیج فارس	عراق	بصره
« اقیانوس هند	هندوستان	بمبئی
« خلیج بنگال	هندوستان	مدرس
« دریای مدیترانه	لبنان	بیروت
« دریای مرمره	ترکیه	استانبول
« دریای زرد	چین	شانگهای
« دریای مدیترانه	مصر	اسکندریه

« دریای مدیترانه	لیبی	ترابلس
« دریای مدیترانه	الجزایر	الجزیره
« اقیانوس اطلس	افریقای جنوبی	کیپ تاون
« دریای مدیترانه	لیبی	بنغازی
« اقیانوس آرام	استرالیا	سیدنی
« اقیانوس آرام	استرالیا	بریزبان
« خلیج پاناما	پاناما	پاناما
« اقیانوس آرام	امریکای شمالی	سانفرانسیسکو
« اقیانوس آرام	امریکای شمالی	لس آنجلس
« اقیانوس اطلس	برزیل	ریودوژانیرو
« دریای کارائیب	کوبا	هاوانا
« دریای مدیترانه	الجزایر	اران
« دریای اژه	ترکیه	ازمیر
« اقیانوس اطلس	امریکای شمالی	بالتیمور
« اقیانوس اطلس	نروژ	برگن
« دریاچه اریه	امریکا	بوفالو

مهمترین و بزرگترین جزایر جهان

نام جزیره	موقعیت جغرافیائی	مساحت به میل مربع	مهمترین و بزرگترین جزایر جهان
گرین لند	شمال اقیانوس اطلس	۸۴۰۰۰۰	دانمارک
گینه نو	جنوب اقیانوس کبیر	۳۱۶۶۱۵	اندونزی
برنئو	اقیانوس کبیر	۲۸۶۹۱۴	انگلیس - اندونزی
ماداگاسکار	اقیانوس هند	۲۲۷۷۳۷	مالکاشی
بافین	، اطلس	۱۸۳۸۱۰	کانادا
سوماترا	شمال شرقی اقیانوس هند	۱۸۲۸۵۹	اندونزی
بریتانیا	دریای شمال	۸۸۱۴۰	جزء انگلستان
الس میر	اقیانوس منجمد شمالی	۸۲۱۱۹	کانادا
ویکتوریا	، ، ،	۸۱۹۳۰	،

اندونزی	۷۲۹۸۶	منرب اقیانوس کبیر	سلیس
کوبا	۴۴۲۱۸	دریای کارائیب	کوبا
ایسلند	۳۹۷۶۸	شمال اقیانوس اطلس	ایسلند
ایرلند	۳۲۵۹۵	اقیانوس اطلس	ایرلند
ژاپن	۳۰۳۷۲	دریای ژاپن	هوکایدو
دومینکن - هائیتی	۲۹۳۵۵	دریای کارائیب	هیسپانیولا
استرالیا	۲۶۲۱۵	استرالیا	تاسمانی
سیلان	۲۵۳۳۲	اقیانوس هند	سیلان
شوروی	۲۴۵۶۰	در شمال ژاپن	ساخالین
آرژانتین - شیلی	۱۸۶۰۵	انتهای امریکای جنوبی	تیررادل فوئکو
ژاپن	۱۶۲۲۳	دریای ژاپن	کیوشو
کانادا	۱۶۱۴۱	اقیانوس منجمد شمالی	ملویل

کانادا	۱۵۷۰۰	خلیج هودسن	سواتاپتون
ایران	۲۱۳	، فارس	بحرین
فراانسه	۳۳۶۷	دریای مدیترانه	کرس
ایتالیا	۹۳۰۱	، ،	ساردنی
،	۹۹۲۶	، ،	سیسیل
قبرس	۳۵۲۷	، ،	قبرس
انگلستان	۴۴۱۱	دریای کارائیب	جامائیکا
یونان	۳۲۳۲	جنوب دریای اژه	کرت
چین ملی	۱۳۸۸۵	اقیانوس آرام	فرمز
انگلستان	-	، هند	سنت هلن
کانادا	۲۳۲۳۰	، منجمد شمالی	بانکس
ژاپن	۸۸۹۲۵	دریای ژاپن	هون شیو

زландنو	۵۸۰۹۳	اقیانوس کبیر	سوت ایسلند
اندونزی	۴۸۹۹۰	، هند	جاوه
زландنو	۴۴۲۸۱	جنوب اقیانوس کبیر	فورت ایسلند
کانادا	۳۲۷۳۴	اقیانوس اطلس	نیو فوندلاند
فیلیپین	۴۰۴۲۰	مغرب اقیانوس کبیر	لوزون
،	۳۶۵۳۷	مغرب اقیانوس کبیر	هین داناو
کانادا	۲۰۸۶۱	اقیانوس منجمد شمالی	دوون
،	۱۵۷۷۹	، ، ،	آکسل
ایتالیا	-	مدیترانه	آلب
استرالیا	۷۷۰۴۰۰۰	اقیانوس آرام	استرالیا
دراقیانوس کبیر	مارشال	در اقیانوس کبیر	گوام
، اطلس	آنتیل	در خلیج بنگاله	اندامان

الیزابت	در اقیانوس منجمد شمالی	بل ایل	در فرانسه
پولنزی	، کبیر	پالمیرا	در اقیانوس کبیر
یاهاما	، اطلس	پرتوریکو	در آتازونی
مجمع الجزایر ژاپن	، کبیر	ساموس	در دریای اژه
قشم	در خلیج فارس	فرمز	در اقیانوس کبیر
کارلینا	در اقیانوس کبیر	کلمبیا	،
مالت	در دریای مدیترانه	گوام	،
هائیتی	در اقیانوس اطلس	کریسمس	،
هاوایی	در شمال آمریکا	هودسن	در کانادا

شبه جزایر مهم جهان

نام شبه جزیره	موقعیت جغرافیائی	شامل
اسکاندیناوی	شمال اروپا	سوئد- نروژ
کره	شرق آسیا	کره جنوبی - کره شمالی
کامچاتکا	شمال سیبری	جزء روسیه شوروی
کالیفرنیا	جنوب غرب آتازونی	جزء آتازونی
بالکان	جنوب شرق اروپا	آلبانی- یونان- رومانی
ایتالیا	جنوب شرقی اروپا	ترکیه
عربستان	جنوب غرب آسیا	ایتالیا
هند و چین	« شرق »	عربستان- یمن- عدن
فلوریدا	« شرقی آتازونی	تایلند- لائوس- کامبوج
ژوئلند	شمال اروپا	جزء آتازونی
ایبری	جنوب غربی اروپا	دانمارک
کریمه	شمال دریای سیاه	سوئد و اسپانیا
آلاسکا	« غربی کانادا	جزو شوروی
استونی	شامل کشورهای استونی	جزو امریکا
پاناما	در امریکای مرکزی	
دانمارک	در شمال اروپا	
مالاکا	شامل کشور مالاکا	
ماداگاسکار	در اقیانوس هند	

هندوستان
هندوراس
شامل هندوستان
در اقیانوس کبیر

مساحت اقیانوسها و دریاهای بزرگ جهان

نام	مساحت به میل مربع
اقیانوس کبیر	۶۴۰۰۰۰۰۰
« اطلس	۳۱۸۱۵۰۰۰
« هند	۲۵۳۰۰۰۰۰
« منجمد شمالی	۵۴۰۰۰۲۰۰
« « جنوبی	۲۱۶ میلیون کیلومتر مربع
دریای مدیترانه	۱۰۱۴۵۰۰
« کارائیب	۱۰۴۹۵۰۰
« جنوبی چین	۸۹۵۰۴۰۰
« برینک	۸۸۴۰۹۰۰
خلیج مکزیک	۶۱۵۰۰۰۰
« اختسک	۶۱۳۰۸۰۰
« شرقی چین	۴۸۲۰۳۰۰
« هودسن	۴۷۵۰۸۰۰
« ژاپن	۳۸۹۰۱۰۰
« اندامان	۳۰۸۰۰۰۰
« شمال	۲۲۲۰۰۰۰
« سرخ	۱۶۹۰۰۰۰

۱۶۳۰۰۰

ء بالتیک

۱۵۲۲۳۹

ء خزر

خلیج‌های مهم جهان

نام خلیج	موقعیت جغرافیائی	قاره
هودسن	شمال کانادا	آمریکای شمالی
گینه	جنوب آفریقا	آفریقا
عدن	جنوب عربستان	آسیا
پاناما	جنوب شرقی پاناما	آمریکای مرکزی
ونزوئلا	شمال ونزوئلا	آمریکای جنوبی
قره‌بغاز	شرق دریای خزر	آسیا
لیون	جنوب فرانسه شمال مدیترانه	اروپا
فارس	جنوب ایران	آسیا
بوتنی	مغرب فنلاند و مشرق سوئد	اروپا
فنلاند	جنوب فنلاند مشرق دریای بالتیک	اروپا
ترانتو	جنوب ایتالیا	اروپا
تونکن	جنوب چین	آسیا
آدالیا	جنوب ترکیه	آسیا
آلکساندرتا	جنوب ترکیه	آسیا
کامباس	مغرب هند	آسیا
مارتابان	جنوب برمه	آسیا
توسینی	مغرب دریای سلب	آسیا

آفریقا	شمال لیبی جنوب مدیترانه	سیدار
آفریقا	مشرق موزامبیک	سونالا
استرالیا	شمال استرالیا	کارپنتاریا
استرالیا	جنوب گینه شرقی	پاپوا
آمریکای شمالی	شرق کانادا	سنت لاورنس
آمریکای شمالی	شمال کانادا	آمون دسن
آسیا	جنوب سیام	سیام
آمریکای شمالی	مغرب مکزیک	کالیفرنیا
«	جنوب مکزیک	مکزیک
آسیا	مشرق هند	بنگال
اروپا	شمال اسپانیا و مغرب فرانسه	بیسکای
آفریقا	مشرق موزامبیک	سونالا
شرق کواتمالا و شمال هندوراس	آمریکای مرکزی	هندوراس
اروپا	جنوب پرتغال و مغرب فرانسه	کاریز
اروپا	شمال غربی فرانسه	سنت بالو
اروپا	شرق اسپانیا	والانسیا
اروپا	شمال روسیه	اوبسکایا
آمریکای مرکزی	مشرق کستاریکا	موسکیتوس
آمریکای جزیبی	مغرب کلمبیبای	دارین
آمریکای جنوبی	مشرق آرژانتین	سنت تالفا
آمریکای جنوبی	جنوب شرقی آرژانتین	سان ژرژ
آمریکای جنوبی	جنوب شرقی آرژانتین	گرازد

آمریکای شمالی

شمال کانادا

بوتیا

جمعیت پنج قاره جهان

آسیا ۶۰۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ نفر - اروپا ۶۰۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ نفر
نفر - امریکای شمالی و مرکزی ۲۸۱۰۰۰۰۰۰۰۰
نفر - امریکای جنوبی ۱۵۷۰۰۰۰۰۰۰۰ نفر - افریقا
۲۹۶۰۰۰۰۰۰۰۰ نفر - استرالیا ۱۷۰۰۰۰۰۰۰۰ نفر .

پر جمعیت ترین شهرهای پنج قاره

آسیا . توکیو ۸۰۵۰۰۰۰۰۰۰ نفر - اروپا . لندن
۸۰۳۵۰۰۰۰۰۰ نفر - امریکای شمالی و مرکزی . نیویورک
۱۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰ نفر - امریکای جنوبی . بوئنوس آیرس
۴۰۸۰۰۰۰۰۰۰ نفر .

کانالها و ترعه‌های معروف جهان

کانال سوئز در شمال مصر دریای مدیترانه را بدریای
سرخ متصل میکند .

کانال سنت جورج در انگلستان دریای ایرلند را
باقیانوس اطلس وصل میکند .

کانال مانس در جنوب شرقی انگلستان دریای مانس
را بدریای شمال متصل میکند .

کانال یوکاتان در مغرب کوبا دریای کارائیب را

بخلیج مکزیک وصل میکند .

کانال پاناما در مرکز پاناما اقیانوس اطلس را باقیانوس

کبیر وصل میکند .

کانال شمال در شمال شرقی ایرلند که اقیانوس اطلس

را بدریای ایرلند وصل میکند .

کانال موزامبیک در غرب ماداگاسکار اقیانوس هند

جنوبی را به اقیانوس هند شمالی متصل میکند .

کانال بل ایسلند در شمال شرقی کانادا اقیانوس اطلس

را بخلیج لاور وصل میکند .

قرعه کیل در شمال آلمان بندر کیل را به دریای بالتیک

و دریای شمال مربوط میکند .

قرعه نیاکاراگوا در امریکای مرکزی دریاچه نیکارگوا

را باقیانوس اطلس وصل میکند .

مساحت قاره‌های جهان

آسیا	۴۴۲۰۰۰۰۰	کیلومتر مربع
اروپا	۱۰۰۵۵۰۰۰	« «
امریکای شمالی و مرکز	۲۴۲۷۹۰۰۰	« «
امریکای جنوبی	۱۷۹۲۱۰۰۰	« «
افریقا	۲۹۸۰۰۰۰	« «
استرالیا و جزایر آرام	۹۰۰۰۰۰	« «

قطبین

، ، ۱۳۱۷۷۲۵۰۰

ارتفاع متوسط قاره‌های جهان از سطح دریا

آسیا ۹۶۰ متر- اروپا ۳۴۰ متر- امریکای شمالی
 و مرکزی ۷۲۰ متر- امریکای جنوبی ۵۹۰ متر- آفریقا
 ۷۵۰ متر - استرالیا و جزایر اقیانوس آرام ۳۴۰
 متر .

بلندترین نقطه‌های پنج قاره جهان

آسیا قله اورست ۸۸۸۴ متر - اروپا قله منبلان ۴۸۰۷
 متر- امریکای شمالی و مرکزی قله مک‌کنیلی ۶۱۹۰ متر-
 امریکای جنوبی قله آند ۶۹۶۰ متر - آفریقا قله
 کلیمانجارو ۵۹۳۰ متر - استرالیا قله ویلهمینا ۴۷۵۰ متر.

تنگه‌های مهم جهان

نام تنگه	موقعیت جغرافیائی	عرض تنگه
دریک،	بین امریکا جنوبی و قطب جنوب	۹۰۰ کیلومتر
موزامبیک	بین ماداگاسکار- آفریقا	۴۰۰ ،
دانمارک	بین ایسلند- کروئتلند	۲۶۰ ،
اسکارژاک	بین نروژ- دانمارک	۱۱۰ ،
فلوریدا	بین فلوریدا- کوبا	۸۰ ،
تایوان	بین فرمز- چین	۱۳۰ ،
هودسن	بین کانادا- بافین	۱۰۰ ،

«	۷۵	بین بالاکان-ایتالیا	اوترانتو
«	۵۶	بین ایران-عربستان	هرمز
«	۳۵	بین امریکا-آسیا	برینک
«	۳۳	بین فرانسه-انگلستان	پادوسگاه
«	۴۰	بین سوماترا-مالاکا	مالاکا
«	۲۵	بین جزیره جنوبی و شمالی زلاندنو	کوک
«	۱۷	بین عربستان-سومالی	باب المندب
«	۱۷	بین استرالیا-تاسمانی	باس
«	۱۴	بین اروپا-افریقا	جبل الطارق
«	۴	بین آمریکای جنوبی - فوئکو	ماژلان
«	۱۳	بین ترکیه آسیا و ترکیه اروپا	داردائل
	۵۶	ایران	هرمز
«	۶	بین ترکیه آسیا و ترکیه اروپا	بسفر
	۳۵	بین ایتالیا و سیسیل	مسینا
—		بین دریای جاوه و دریای سلب	ماکاسا
—		بین دریای ژاپن و چین شرقی	کره
—		بین دریای ژاپن و دریای اختسک	پروس
		بین دریای آرافورد و دریای کراال	تورس
		بین اقیانوس های اطلس و منجمد شمالی	داویس
		بین اقیانوس های کبیر و اطلس	کابو

طولترین رودهای پنج قاره

آسیا - یانگ تسه کیانگ بطول ۵۵۵۲ کیلومتر
 اروپا - ولگا د ۳۶۹۰ د
 امریکای شمالی و مرکزی - میسیسیپی بطول ۶۲۳۰
 کیلومتر .

امریکای جنوبی - آمازون بطول ۶۲۸۰ کیلومتر
 آفریقا - نیل د ۶۴۵۰ د
 استرالیا - مورای دارلینگ د ۳۴۹۰ د

جمعیت نسبی قاره های جهان

آسیا در هر کیلومتر مربع ۴۲ نفر
 اروپا د د ۶۰ نفر
 امریکای مرکزی و شمالی در هر کیلومتر مربع ۱۱ نفر
 امریکای جنوبی د د ۸۷ نفر
 آفریقا د د ۱۰ نفر
 استرالیا د د ۱۹ نفر

جمعیت جهان

طبق آخرین آمار سازمان ملل متحد در سال ۱۹۶۱

جمعیت جهان بالغ بر ۳ میلیارد و نوزده میلیون نفر بود.

کشورهای فقیرترین جهان

- ۱- اتازونی ۲- ونزوئلا ۳- روسیه ۴- کویت ۵- عربستان
- سعودی ۶- ایران ۷- عراق .

آبشارهای بزرگ جهان

انزل	در ونزوئلا	بارتفاع	۹۷۸ متر
ریوکان	در نروژ	»	۲۷۱
ویکتوریا	در زامبزی	»	۱۲۲
نیاگارا	در کانادا	»	۱۴۹
استرلینگ	در زلاندنو	»	۱۵۳
گریت فالس	در لابرادو	»	۶۱۰
سوئرلند	در زلاندنو	»	۵۷۹
یوزمیت	در کالیفرنیا	»	۴۹۰
کاورنی	در فرانسه	»	۴۲۱
مسیویلو	در تانگانیکا	»	۳۱۹
کایترر	در گویمان	»	۲۴۷
مارمور	در ایتالیا	»	۱۶۵
یلوستونی	در مونتانا	»	۱۲۲

» ۱۲۲	» مورکینرون در اوگاندا
» ۶۴	» ایگوازو در برزیل
« ۳۱	» شانپوز در سوئیس
» ۳۸۴	» لونیوئی در کنگو
» ۳۶۶	» تاساکاوا در کلمبیا
« ۳۰۵	» سستوباج در سوئیس

کوه های ایران

متر ارتفاع	۳۷۰۰	در آذربایجان	سهند
«	۴۸۴۴	«	سبلان
«	۲۹۲۳	«	آرارات
«	۳۴۷۸	«	دالامیر
«	۳۹۷۸	«	زاگرس
«	۳۳۵۰	در خراسان	آلاداغ
«	۲۵۷۹	«	الله اکبر
«	۲۸۷۸	«	آهنگران
«	۲۰۰۱	«	ملیکان
«	۲۱۶۳	«	دهزار مسجد
«	۱۹۹۷	در کرستان	آق داغ
«	۲۱۶۲	«	پنجه‌علی
«	۲۶۰۵	در خراسان	کلات

،	۲۱۶۲	در کردستان	چهل چشمه
،	۱۷۲۲	،	میان کوه
،	۱۹۹۷	،	ماکو
،	۲۰۲۶	در گیلان	پشته کوه
،	۲۰۲۶	،	تخت سلیمان
،	۲۰۲۶	،	دیلمان
،	۱۹۹۹	،	طالش
،	۲۸۱۷	،	طالقان
،	۱۹۹۷	در لرستان	اشتران کوه
،	۲۷۱۴	در قزوین	الموت
،	۳۸۷۰	در تهران	توچال
،	۳۵۴۸	در کرمانشاه	بیستون
،	۲۰۶۲	در بلوچستان	چهل دختران
،	۵۶۷۱	در تهران	دماوند
،	۴۵۴۲	در بختیاری	زرد کوه
،	۳۰۱۰	در البرز	سواد کوه
،	۴۷۰۰	،	فیروز کوه
،	۴۲۰۰	،	کلون بسته
،	۲۷۵۷	در قاین	شیر کوه
،	۴۰۷۵	در یزد	شیر کوه
،	۲۷۹۹	در تبریز	قرچه داغ

،	۲۰۶۰	در پشتکوه	کبیرکوه
،	۴۲۰۰	در مازندران	لار
،	۳۲۴۰	در طالش	ماسوله
،	۲۹۹۲	در کرمان	ماهان
،	۲۹۶۲	،	تفتان
،	۳۳۵۰	در فارس	ارسنجان
،	۳۷۴۶	کوه‌های مرکزی ایران	الوند
	۴۳۲۰	، فارس	بل
	-	در عرب سیستان	پلنگان
	-	در کره‌انشا	پیش‌کوه
	-	در خراسان	تخته‌پوش
متر .	۴۵۰۰	در نهاوند	چهل‌نابالغان
،	۳۰۱۰	در مازندران	نبدپی
،	۳۰۴۰	در گیلویه	دل

دریاچه‌های ایران

- رضائیه در رضائیه ، قم در قم . هامون در سیستان .
 باطلاق گماوخونی در اصفهان . بختگان در نیریز فارس .

رودهای بزرگ جهان

طول رود	مصب	سرچشمه	محل جریان	نام رود
۶۴۸۰ کیلومتر	اقیانوس اطلس	کوههای آند	امریکای جنوبی	آمازون
۶۴۵۰ ،	دریای مدیترانه	اروندی (ویکتوریا)	افریقا	نیل
۶۲۳۰ ،	خلیج مکزیک	کوههای رشوز	آمازون - امریکا	می‌سی‌سی‌پی
۴۸۴۰ ،	دریای چین	کوههای کوئن‌لن	آسیا	هوانگ‌هو
۵۵۵۲ ،	دریای زرد	فلات چین	،	یانگ‌تسه کیانگ
۴۵۰۰ ،	اقیانوس کبیر	فلات تبت	هندوچین - آسیا	مکونگ
۴۶۴۰ ،	اقیانوس اطلس	تانگانیکا	افریقا	کنگو
۴۳۲۰ ،	اقیانوس منجمد شمالی	کوه بایکال	آسیا	لنا
۴۱۶۰ ،	اقیانوس اطلس	فوتاجالون	افریقا	نیجر

۳۶۹۱	دریای مازندران	فلات والدائی	شوروی - آسیا	ولگا
۳۱۸۰	اقیانوس هند	همالیای غربی	هند - آسیا	سند
۲۹۸۲	دریاچه آرال	کوه‌های آلپ	آسیا	سیحون
۲۹۶۰	اقیانوس هند	همالیا	هند - آسیا	براهماپوترا
۲۸۵۰	دریای سیاه	آلپ شمالی	اتریش - اروپا	دانوب
۲۷۰۰	خلیج بنگال	فلات همالیا	هند - آسیا	گنگ
۲۶۶۰	اقیانوس هند	کاتانگا	رودزیا - افریقا	زامبزی
۲۶۰۰	دریاچه آرال	کوه‌های آلپ	شوروی - آسیا	جیحون
۱۸۶۰	اقیانوس اطلس	کوه‌دره اکنسبرگ	افریقا	ارانژ
۱۸۱۴	اقیانوس منجمد شمالی	کوه اورال	اروپا	پچورا
۱۱۰۰	دریاچه هامون	کوه کابل	افغانستان - آسیا	هیرمند
۷۷۶	دریای مانش	کوه‌های وژ	فرانسه - اروپا	سن

،	۳۳۸	دریای شمال	ولسجیل	انگلستان-اروپا	تیمز
،	۱۵۱۰	دریای خزر	کوههای قفقاز	شوروی-آسیا	کورش
،	۱۷۳۹	خلیج فارس	کوههای ترکیه	عراق-آسیا	فرات
،	۳۴۵۹	خلیج اوب	کوههای آلتائی	سیری-آسیا	اوب
،	۲۸۰۰	اقیانوس منجمد شمالی	کوههای منولستان	منولستان-آسیا	ینی سخی
،	۲۷۵۹	اقیانوس اطلس	کوههای پاراکوئه	آرژانتین-آمریکا	پارانا
،	۲۰۱۲	رود آمازون	بولیوی	برزیل-آمریکا	هاریرا
،	۱۵۷۴	دریای خزر	کوههای اورال	شوروی-آسیا	اورال
،	۱۴۴۰	خلیج کالیفرنیا	کوههای کلرادو	اتازونی-آمریکا	کلرادو
،	۱۸۸۵	خلیج مکزیک	، ، ،	، ، ،	ریو گراند
،	۱۱۶۰	اقیانوس هند	آپ استرالیا	استرالیا	دارلینگ
،	۲۴۶۶	رود میسیسیپی	کوههای کانادا	آمازون-آمریکا	میسوری

-	خلیج فارس	زردکوه	ایران- آسیا	کارون
، ۲۷۰۴	دریای اُختسک	کوههای منچوری	سیبری- آسیا	آمور
، ۱۹۹۳	رود آمازون	کوههای برزیل	برزیل- آمریکای جنوبی	لوردریس
، ۱۴۱۹	دریای سیاه	تپه‌های والدائی	روسیه- اروپا	دنی پیر
، ۱۳۰۰	خلیج بنگال	شمالی شرقی برمه	هند- آسیا	ایر اوواری
، ۱۲۲۳	دریای آزوف	دریاچه ایوان	روسیه- اروپا	دون
، ۱۱۸۰	خلیج فارس	کوههای ترکیه	عراق- آسیا	دجله
، ۱۰۷۰ کیلومتر	اقیانوس اطلس	کوههای مرکزی	فرانسه- اروپا	لوار
، ۱۰۷۰	خلیج دانتزیک	کراکوی	لهستان- اروپا	ویستول
، ۹۰۰	دریای مدیترانه	-	اروپا- نیاباروپا	ابر
	خلیج هودسن سیریزد	۱۰۰۰ میل		چرچیل
	منجمدشمالی،	۷۸۵ میل		پاکورا

«	سن لوران	در کانادا آمریکای شمالی
«	دنی ستر	بطول ۸۷۵ میل بدریای سیاه
«	آلب	بطول ۷۰۰ میل بدریای شمال
«	هامیلتون	بطول ۶۰۰ میل باقیانوس اطلس
«	رن	بطول ۲۴۰۰ میل بدریای شمال
«	رون	بطول ۱۷۰۰ میل بدریای سیاه
«	اردن	بطول ۲۰۰ میل بدریای شمال
«	نگرو	بطول ۱۳۰۰ میل برود آه ازون
«	گائز	بطول ۲۸۰۰ میل به خلیج بنگال

بلندترین قله‌ها و گوه‌های جهان

رشته کوه	محل	نام قله	ارتفاع قله
همالیا	نپال-هند	اورست	۸۸۸۴ متر
قراقوروم	کشمیر-هند	کادوئن-اوستن	۸۶۱۱ متر
پامیر	تبت	کونگور	۷۶۶۵ متر
آند	آرژانتین	آکونکاگوا	۶۹۶۰ متر
آند	شیلی	توپونگاتو	۶۸۰۰ متر
آلاسکا	آلاسکا	ماک کینلی	۶۱۹۰ متر
کاسکید	کانادا	لونگان	۵۹۶۵ متر

کلیمانجارو	تانگانیکا	کلیمانجارو	۵۹۳۰ متر
البرز	ایران	دماوند	۵۶۷۱ متر
قفقاز	شوروی	البروز	۵۶۳۳ متر
دینار	ایران	دنا	۵۲۰۰ متر
کنیا	کنیا	کنیا	۵۱۹۵ متر
نانشان	چین	هومبولد	۵۱۸۰ متر
ارمنستان	ترکیه	آرارات	۵۱۶۵ متر
اوگاندا	اوگاندا	رونزوری	۵۱۲۵ متر
مونت نوادا	گینه نو	کارستنز	۵۰۰۰ متر
کامجاتکا	شوروی	کلیوچیف	۴۹۱۶ متر
آلب	فرانسه	منیلان	۴۸۰۷ متر
اتیوپی	حبشه	راس‌دانشان	۴۵۶۰ متر
آلتائی	شوروی	بیلوکا	۴۵۴۰ متر
میستومبا	رواندا	ویرونکا	۴۵۱۷ متر
نوادا	اتازونی	ویتنی	۴۴۱۸
رشوز	کانادا	آلبرت	۴۴۱۵
رشوز	اتازونی	بلانکا	۴۳۸۶
کامرون	کامرون	فوکو	۴۰۷۰
اطلس	الجزایر	موسی (سالا)	۴۰۰۰
کوردوگواتمالا	کوردوگواتمالا	فونکو	۳۸۸۵
اسکامی‌شی‌سام	ژاپن	فوجی‌یاما	۳۷۷۵

آپزلاندنو	زلاندنو	كوك	۳۷۶۴
توروس	ترکیه	آلاداغ	۳۷۳۴
دراکنسبرک	افریقای جنوبی	کاتکین	۳۶۶۰
گروئنلند	گروئنلند	فورل	۳۵۰۵
پیرنه	اسپانیا	آنتو	۳۴۰۴
سیسیل	سیسیل	اتنا	۳۲۷۴
باریزان	سوماترا	دمپو	۳۱۵۹
اطلس	الجزایر	اهاگار	۳۰۰۰
آذربایجان	ایران	آرارات	۲۹۲۳
مرکزی ایران	همدان	الوند	۳۵۴۸
البرز	ایران	درفک	۲۷۷۰
آذربایجان	ایران	سبلان	۴۸۴۴
هیمالیا	نپال	ماکولو	۲۸/۱۶۸ فوت
هیمالیا	تبت	کانجونگا	۲۷/۷۹۰
هیمالیا	نپال	دائولاگیری	۲۶/۷۹۰
هیمالیا	هند	ناتکا پاربات	۲۶/۶۶۰
هیمالیا	تبت	گوسائینت	۲۶/۲۸۹
هیمالیا	هند	ناندادوی	۲۴/۶۴۵
هیمالیا	هند	راکاپوشین	۲۵/۵۵۰
هیمالیا	هندوتبت	کامت	۲۵/۴۴۷
هیمالیا	هندوتبت	ناپی باروا	۲۵/۴۴۵

۲۵/۳۵۵	گولارماند	هند	هیمالیا
۲۵/۳۴۱	اولوغ‌موزلع	هند	کوئن‌کن
۲۵/۲۳۶	توریچ‌میر	پاکستان	هندوکش
۲۴/۷۸۳	کولاکا	تبت	هیمالیا
۲۴/۷۵۷	موزتاغ‌آتا	چین	موزتاغ‌آتا
۲۳/۸۹۱	موزتنغ	چین	کوئن‌کن
۲۳/۱۸۵	اکون‌کائو	آرژانتین	آند
۲۲/۵۴۶	بونت		آند
۲۷/۳۵۹	توپون‌گاتو		آند
۲۲/۲۴۴	ولادرو		آند
۱۹/۸۵۰	لوگان	کانادا	سن‌الیاس
۱۹/۴۷۵	نارت‌پیک	آلاسکا	آلاسکا
۱۶/۹۹۵	بجالند	قطب جنوب	قطب جنوب
۱۶/۵۳۵	کارس‌تنز	گینه‌نو	ناسائو
۱۶/۵۲۳	بلك‌برن	آلاسکا	ورانگل
۱۶/۴۳۹	استیله	کانادا	سن‌الیاس
۱۶/۴۲۱	لوتا	آلاسکا	ورانگل
۱۶/۱۴۵	واده	قطب جنوب	قطب جنوب

وضع عمومی کشورهای آسیا

نام کشور	مساحت بر حسب كم. م	جمعیت	پایتخت	سیستم حکومت
ایران	۱۶۴۸۱۹۵	۲۵۰۰۰۰۰۰ نفر	تهران	مشروطه سلطنتی
افغانستان	۶۵۰۰۰۰۰	۱۴۰۷۵۰۰۰	کابل	«
اردن هاشمی	۹۶۰۵۰۰	۱۰۷۰۰۰۰۰	امان	«
اندونزی	۱۹۰۴۳۴۵	۱۰۳۰۰۰۰۰۰	جاکارتا	جمهوری
اسرائیل	۲۰۰۷۰۰	۲۰۵۰۰۰۰۰	تل آویو	«
برمه	۶۷۸۰۰۰۰	۲۲۰۷۰۰۰۰۰	رانگون	«
پاکستان	۹۴۴۰۶۲۹	۹۸۰۰۰۰۰۰	راولپندی. داکا	«
ترکیه	۷۸۰۵۷۶	۲۹۰۵۰۰۰۰۰	آنکارا	«
چین کمونیست	۹۸۰۰۰۰۰۰	۷۶۰۱۳۰۰۰۰۰	پکن	جمهوری کمونیستی

جمهوری چین ملی	۳۶۰۰۰۰	۱۱۱۷۰۰۰۰۰۰	تایپه
ژاپن	۳۶۹۰۸۱۴	۹۵۳۵۰۰۰۰۰	توکیو
سوریه	۱۸۴۰۴۸۰	۵۰۶۷۵۰۰	دمشق
سیام (تایلند)	۵۱۵۰۰۰۰	۲۸۰۰۰۰۰۰۰	بانگکوک
سیلان	۶۶۰۰۰۰	۱۱۱۰۰۰۰۰۰	کلمبو
عراق	۴۴۴۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰۰۰	بغداد
عربستان سعودی	۱۰۸۰۰۰۰۰۰	۸۲۰۰۰۰۰۰	ریاض
مجمع الجزایر فیلیپین	۳۰۰۰۰۰۰۰	۳۰۵۰۰۰۰۰۰	مانیل
قبرس	۹۰۲۵۱	۵۹۰۰۰۰۰	نیکوزیا
کامبوج	۱۸۱۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰۰	فنونمپنه
کره جنوبی	۹۹۰۲۰۶	۲۶۵۰۰۰۰۰۰	سئول
کره شمالی	۱۲۱۰۲۴۸	۱۲۵۰۰۰۰۰۰	پیونگ یانگ

جمهوری

امپراطوری

جمهوری

مشرطه سلطنتی

جمهوری

جمهوری

سلطنتی

جمهوری

جمهوری

مشرطه سلطنتی

جمهوری

جمهوری دموکراتیک

مشروطه	، اس کویت	۱۵۰۰۰۰	کویت
مشروطه سلطنتی	، وین تیان	۳۲۰۰۰۰۰۰	لائوس
جمهوری	، بیروت	۱۰۹۰۰۰۰۰۰	لبنان
فدراسیونی	، کوالالمپور	۷۲۰۰۰۰۰۰۰	مالزی
جمهوری	، اولان باتور	۱۰۵۰۰۰۰۰۰	مغولستان
جمهوری	، سایگون	۱۴۷۰۰۰۰۰۰	ویتنام جنوبی
جمهوری دموکراتیک	، هانویی	۱۶۰۰۰۰۰۰۰۰	ویتنام شمالی
جمهوری	، دهلی نو	۴۵۰۰۰۰۰۰۰۰	هندوستان
جمهوری	، صنعا	۵۰۰۰۰۰۰۰۰	یمن
سلطنتی	، پوناخا	۷۰۰۰۰۰۰۰	بوتان
سلطنتی	، کاتماندو	۹۵۰۰۰۰۰۰۰	نیپال

وضع عمومی کشورهای اروپا

جمهوری فدرال	ژنوا ، ۱۷۵۰۰۰ نفر	۸۴۰۰۰۰	اتریش
دیکتاتوری	مادرید ، ۳۰۹۰۰۰۰۰	۵۰۵۰۸۰۹	اسپانیا
جمهوری فدرال	بن ، ۵۷۰۰۰۰۰۰	۲۴۸۰۰۰۰	آلمان غربی
جمهوری دموکراتیک	برلین ، ۱۷۱۵۰۰۰۰۰	۱۰۷۴۵۹	آلمان شرقی
جمهوری	رم ، ۵۰۵۰۰۰۰۰۰	۳۰۱۰۰۰۰	ایتالیا
جمهوری توده‌ای	تیرانا ، ۱۷۰۰۰۰۰۰۰	۲۸۰۷۰۰	آلبانی
جمهوری	ریکیاویک ، ۱۹۰۰۰۰۰	۱۰۳۰۰۰۰	ایسلند
جمهوری	دوبلین ، ۲۸۵۰۰۰۰۰	۷۰۲۸۲	ایرلند
مشروطه سلطنتی	بروکسل ، ۹۲۰۰۰۰۰۰	۳۰۵۰۰۰	بلژیک
مشروطه سلطنتی	لندن ، ۵۳۰۰۰۰۰۰۰	۲۴۴۰۷۶۰	بریتانیا

جمهوری دموکراتیک	صوفیه ،	۸۰۲۵۰۰۰۰۰	۱۱۰۵۶۴	بلغارستان
جمهوری	لیسبون ،	۹۰۰۰۰۰۰۰۰	۹۱۰۷۰۰	برتقال
جمهوری سوسیالیستی	پراگ ،	۱۳۹۰۰۰۰۰۰	۱۲۸۰۰۰۰	چکسلواکی
مشروطه سلطنتی	کپنهاک ،	۴۰۷۰۰۰۰۰۰	۴۳۰۴۳	دانمارک
جمهوری سوسیالیستی	بخارست ،	۱۸۰۷۰۰۰۰۰۰	۲۳۷۵۰۰	رومانی
مشروط سلطنتی	استکهلم ،	۷۰۶۰۰۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰	سوئد
جمهوری	برن ،	۵۰۷۰۰۰۰۰۰۰	۴۱۰۳۰۰	سوئیس
جمهوری	پاریس ،	۴۷۰۸۰۰۰۰۰۰۰	۵۵۱۰۷۰۰	فرانسه
جمهوری	هلسینکی ،	۴۰۵۰۰۰۰۰۰۰	۳۳۷۰۰۰۰	فنلاند
جمهوری دموکراتیک	لوکزامبورگ ،	۳۳۰۰۰۰۰	۲۰۵۸۶	لوکزامبورگ
جمهوری دموکراتیک	ورشو ،	۳۰۵۰۰۰۰۰۰۰	۳۱۲۰۰۰۰	لهستان
جمهوری	والنا ،	۳۵۰۰۰۰۰۰	۳۱۶	مالت
جمهوری توده‌ای	بوداپست ،	۹۰۹۰۰۰۰۰۰۰	۹۳۰۰۰۰	مجارستان

وضع عمومی کشورهای آمریکای شمالی و مرکزی

رژیم	پایتخت	جمعیت	مساحت	نام کشور
جمهوری فدرال	واشنگتن	۱۹۵/۰۰۰/۰۰۰	۳۶۳/۰۰۰	ایالات متحده آمریکا
،	اتاوا ،	۱۸/۹۰۰/۰۰۰	۹/۹۶۴/۰۰۰	کانادا
،	مکزیکوسیتی ،	۳۷/۵۰۰/۰۰۰	۱/۹۷۰/۰۰۰	مکزیک
جمهوری	سان سالوادور	۲/۵۰۰/۰۰۰	۲۱/۴۰۰	السالوادور
جمهوری	پاناما ،	۱/۴۰۰/۰۰۰	۷۵/۰۰۰	پاناما
،	کینگستون ،	۱/۷۰۰/۰۰۰	۱۱/۴۲۵	جامائیکا
،	سانتادومینگو ،	۳/۲۳۰/۰۰۰	۴۸/۷۳۴	دومینیکن
،	سان ژوزه ،	۱/۳۱۰/۰۰۰	۵۱/۰۰۰	کستاریکا
، سوسیالیستی	هاوانا ،	۷/۰۶۰/۰۰۰	۱۱۴/۵۰۰	کوبا

، گواتمالا	، ۴/۱۰۰/۰۰۰	، ۱۰۹/۰۰۰	گواتمالا
، ماناکوآ	، ۱/۶۱۵/۰۰۰	، ۱۴۸/۰۰۰	نیکاراگوآ
، جاکمل	، ۴/۵۰۰/۰۰۰	، ۲۷/۸۴۰	هاییتی
، نکوسیکالپا	، ۲/۰۰۰/۰۰۰	، ۱۱۲/۰۰۰	هندوراس

کشورهای آمریکای جنوبی

جمهوری فدرال	، بوئنس آیرس	، ۲۱/۰۰۰/۰۰۰	، ۲/۸۰۰/۰۰۰	آرژانتین
جمهوری	، کیتو	، ۴/۶۰۰/۰۰۰	، ۲۷۵/۰۰۰	اکوادور
،	، مونتویدئو	، ۲/۸۰۰/۰۰۰	، ۱۸۷/۰۰۰	اروگوئه
جمهوری فدرال	، ریودوژانیرو	، ۷۵/۳۰۰/۰۰۰	، ۸/۵۲۷/۰۰۰	برزیل
جمهوری	، سوکر	، ۴/۲۰۰/۰۰۰	، ۱/۱۰۰/۰۰۰	بولیوی
،	، آسونسیون	، ۱/۸۷۰/۰۰۰	، ۴۰۷/۰۰۰	پاراگوئه

جمهوری	لیما ، ۱۰/۵۰۰/۰۰۰	۳۵۰/۰۰۰	پرو
،	ساتیباگو ، ۸/۰۰۰/۰۰۰	۷۴۲/۰۰۰	شیلی
،	بوگوتا ، ۱۵/۰۰۰/۰۰۰	۱/۱۴۰/۰۰۰	کلمبیا
،	کاراکاس ، ۷/۹۰۰/۰۰۰	۹۱۲/۰۰۰	ونزوئلا

وضع عمومی جزایر اقیانوس آرام

جمهوری	گانبرا ، ۱۱/۲۰۰/۰۰۰	۷/۷۰۴/۰۰۰	استرالیا
،	ولینگتون ، ۲/۵۰۰/۰۰۰	۲۷۰/۰۰۰	نیوزلند
،	آپیا ، ۱۱۸/۰۰۰	۲/۹۲۷	ساموای

وضع عمومی کشورهای افریقا

جمهوری	نمروتوریا ، ۱۵/۸۵۰/۰۰۰	۱/۲۳۴/۰۰۰	افریقای جنوبی
،	الجزیره ، ۱۱/۱۰۰/۰۰۰	۲/۳۸۲/۰۰۰	الجزایر

جمهوری	، انتب	۷/۲۵۰/۰۰۰	۲۴۱/۰۰۰	اوساندا
،	، بانگی	۱/۳۰۰/۰۰۰	۶۱۵/۰۰۰	افریقای مرکزی
،	، فورت لامی	۲/۷۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰	چاد
امیراطوری	، آدیس آبابا	۲۲/۵۰/۰۰۰	۱۰.۲۴/۳۲۰	حبشه
جمهوری	، پرتونوو	۲/۰۰۰/۰۰۰	۱۱۶/۰۰۰	داهومی
،	سالیسبوری			رودزیای جنوبی
،	کیگالی	۲/۷۰۰/۰۰۰	۲۳/۰۰۰	روآندا
،	لوزاکا	۲/۶۰۰/۰۰۰	۷۱۹/۳۶۰	زامبیا
،	، آبی جان	۳/۴۰۰/۰۰۰	۳۲۲/۰۰۰	ساحل عاج
،	، داکار	۲/۹۸۰/۰۰۰	۲۰۱/۰۰۰	سنگال
،	، خرطوم	۱۲/۳۰۰/۰۰۰	۲/۵۰۰/۰۰۰	سودان
،	، مکادیشو	۲/۱۰۰/۰۰۰	۶۳۷/۰۰۰	سومالی
،	، فری تاون	۲/۵۵۰/۰۰۰	۷۳/۰۰۰	سیرالئون

،	، آکرا	۷/۲۰۰/۰۰۰	۲۳۰/۰۰۰	غنا
جمهوری فدرال	، یائونده	۴/۴۰۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰	کامرون
جمهوری	، لئوپولدویل	۱۵/۰۰۰/۰۰۰	۲/۳۴۵/۰۰۰	کنگو
،	، برازاویل	۸۷۰/۰۰۰	۳۴۲/۰۰۰	کنگو مرکزی
،	، نایروبی	۸/۷۰۰/۰۰۰	۵۸۲/۰۰۰	کنیا
،	، لیبرویل	۴۵۵/۰۰۰	۲۸۰/۰۰۰	گابن
،	، کوناکری	۳/۰۰۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰	گینه
،	، باتورست	۲۹۰/۰۰۰	۱۰/۵۰۰	گامبی
،	، مونرویا	۱/۳۲۰/۰۰۰	۱۲۰/۰۰۰	لیبریا
مشروطه سلطنتی	، تریپولی	۱/۳۰۰/۰۰۰	۱/۷۵۹/۵۲۰	لیبی
«	، تاناناریو	۵/۵۰۰/۰۰۰	۵۹۰/۰۰۰	مالکاش
،	، باماکو	۴/۳۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰	مالی
مشروطه سلطنتی	« رباط	۱۱/۷۰۰/۰۰۰	۴۵۱/۰۰۰	مراکش

جمهوری	قاہرہ ،	۲۷/۳۰۰/۰۰۰	۱/۰۰۰/۰۰۰	مصر
،	نواکشست ،	۷۰۰/۰۰۰	۱/۱۰۰/۰۰۰	موریتانی
،	زومبا ،	۳/۰۰۰/۰۰۰	۱۲۲/۷۰۰	نیاسلند
،	لاگوس ،	۳۶/۵۰۰/۰۰۰	۸۷۷/۰۰۰	نیجریه
،	نیامی ،	۳/۲۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰	نیجر
،	اوگادوگو ،	۴/۴۰۰/۰۰۰	۳۰۵/۰۰۰	ولتای علیا
سلطنتی	اوزومبورا ،	۲/۶۵۰/۰۰۰	۲۷/۸۳۴	بوروندی
جمهوری	دارالسلام ،	۱۰/۲۰۰/۰۰۰	۹۳۹/۷۰۲	تانگانیکا و زنجبار
،	لومه ،	۱/۶۰۰/۰۰۰	۵۶/۶۰۰	توگو
،	تونس ،	۴/۳۰۰/۰۰۰	۱۶۴/۲۰۰	تونس

دانشتینهای گوناگون جهان

کشورهای آسیا

نژاد	پول رایج	زبان	دین	نام کشور
آریائی	ریال ایرانی	فارسی	اسلام (شیعه)	ایران
تاجیکی-ازبک	افغانی	فارسی	اسلام (سنی)	افغانستان
سامی	دینار اردنی	عربی	اسلام-مسیحی	اردن هاشمی
زرد	روپیه	هندی- مالایائی	اسلام (سنی)	اندونزی
سامی سفید	پوند اسرائیلی	عبری	یهودی	اسرائیل
زرد	کیات	برمه‌ای	بودائی- برهمنائی	برمه
آریائی-منولی	روپیه	اردو- بنگالی	اسلام (سنی)	پاکستان

سفيدزرد	ليره ترك	تركي	اسلام (سنی)	ترکیه
زرد	دولار چینی	چینی	بودائی-کنفوسیوس	چین کمونیست
زرد	دلار تایوان	چینی	بودائی	چین ملی
زرد	ین	ژاپونی	بودائی-شینتو	ژاپن
سامی	پوند سوریه	عربی	اسلام (سنی)	سوریه
زرد	بات	تاهی-چینی	بودائی-اسلام	سیام
سفیدزرد	روپیه	انگلیسی-محلی	بودائی-اسلام	سیلان
سامی-آریائی	دینار عراقی	عربی	اسلام (سنی)	عراق
سامی	ریال سعودی	عربی	اسلام (سنی)	عربستان
زرد-ایکورت	پزو	تاکانوک-انگلیسی	اسلام-مسیحی	فیلیپین
لا تین-زرد	پوند قبرسی	یونانی-ترکی	اسلام-مسیحی	قبرس
زرد	ریل	کامبوجی-فرانسه	بودائی-مسیحی	کامبوج
زرد	هوان	چینی-ژاپونی	فتی شیس-بودائی	کره شمالی

کره جنوبی	کنفوسیوس- بودائی چینی- ژاپونی	هوان	زرد
کویت	اسلام (سنی)	دینار کویتی	سامی- آریائی
لائوس	بودائی- مسیحی	کیپ	زرد
لبنان	اسلام- مسیحی	لیره لبنانی	سامی
مالزی	کنفوسیوس- اسلام	دولار مالایائی	زرد- مالہ
منوستان	بودائی- لامائی	توکرک	زرد- منغولی
ویتنام جنوبی	بودائی- مسیحی	پیاستر	زرد
ویتنام شمالی	بودائی- مسیحی	دونگ	زرد
هندوستان	هندو- اسلام	روپہ	سفید- زرد
یمن	اسلام (شیعہ)	ریال نقرہ	سامی
بوتان	هندو- بودائی	روپہ	زرد- منغولی
نپال	بودائی- هندو	روپہ	زرد

کشورهای اروپا

نژاد	پول رایج	زبان	دین	نام کشور
ژرمن	شلینگ	آلمانی	مسیحی (کاتولیک)	اتریش
لاتین	پستا	اسپانیایی	مسیحی (کاتولیک)	اسپانیا
ژرمن	مارک	آلمانی	مسیحی (پروتستان)	آلمان غربی
ژرمن	مارک	آلمانی	مسیحی (کاتولیک)	آلمان شرقی
لاتین	لیر	ایتالیایی	مسیحی (کاتولیک)	ایتالیا
سفید	لک	آلبانی	اسلام-مسیحی	آلبانی
سفید	پوند	ایرلندی	مسیحی (کاتولیک)	ایرلند
سفید-ژرمن	کرونا	ایسلندی	مسیحی (لوتری)	ایسلند
سفید-فلاماند	فرانک	فرانس-فلاماند	مسیحی (پروتستان)	بلژیک

اسکات-ساکسون	پوند	انگلیسی	انگلیکان-مسیحی	بریتانیا
اسلاو-ترک	لو	بلغاری	مسیحی (ارتدوکس)	بلغارستان
لاتین	اسکودو	پرتغالی	مسیحی (کاتولیک)	پرتغال
اسلاو	کورونا	چکی	مسیحی (کاتولیک)	چکوسلواکی
ژرمن	کرون	دانمارکی	مسیحی (پروتستان)	دانمارک
لاتین	لی	رومانی - آلمانی	مسیحی (ارتدوکس)	رومانی
ژرمن	کورنا	آلمانی	مسیحی (پروتستان)	سوئد
ژرمن - لاتین	فرانک	فرانسه	مسیحی (کاتولیک)	سوئیس
کلوا - فرانک	فرانک نو	فرانسه	مسیحی (کاتولیک)	فرانسه
زرد	مارکا	فنلاندی	مسیحی (پروتستان)	فنلاند
ژرمن	فرانک	آلمانی	مسیحی (کاتولیک)	لوکزامبورگ
اسلاو	زلوتی	آلمانی	مسیحی (ارتدوکس)	لهستان
سفید	-	انگلیسی	اسلام - مسیحی	مالت

مجارستان	مسیحی (پروتستان)	مجاری-آلمانی	فورینت	زرد-هون
نروژ	مسیحی (پروتستان)	نروژی-آلمانی	کورون	ژرمن
هلند	مسیحی (پروتستان)	هلندی-آلمانی	گیلدر	ژرمن
یوگوسلاوی	مسیحی (ارتدوکس)	سربی-اسلاوی	دینار	اسلاو
یونان	مسیحی (ارتدوکس)	یونانی	دراخما	لاتین
شوروی	مسیحی-اسلام	روسی-ترکی	روبل نو	اسلاو-زرد
آندورا	مسیحی (پروتستان)	فرانسه	فرانک	گلو
ترکیه اروپا	اسلام (سنی)	ترکی	لیره ترک	سفید-زرد
سان مارینو	مسیحی (کاتولیک)	ایتالیایی	لیر	لاتین
لیختن اشتین	، ،	آلمانی	مارک	ژرمن
موناکو	، ،	فرانسوی	فرانک	گلو-ژرمن
واتیکان	، ،	ایتالیایی	لیر	لاتین

کشورهای آمریکای شمالی و مرکزی

نژاد	پول رایج	زبان	دین	نام کشور
اقوام مختلف	دلار	انگلیسی	(کاتولیک) مسیحی	ایالات متحده آمریکا
سفید-سرخ پوست	دلار کانادا	فرانسو-انگلیسی	،	کانادا
سفید-سرخ	پزو	اسپانیولی	،	مکزیک
، ،	کلن	،	،	السالوادور
، ،	البواسه	،	،	پاناما
، ،	دلار	انگلیسی	،	جامائیکا
،	پزو	اسپانیولی	،	دومینکن
،	کلن	،	،	کستاریکا
، سیاه-سرخ پوست	پزو	،	،	کوبا

گواتمالا	،	،	اسپانیولی	،	کوتزال	سفید دورگه
نیکاراگوا	،	،	،	،	کوردوبا	سرخ دورگه
هائیتی	،	،	فرانسه	،	کورو	سفید-سرخ
هندوراس	،	،	اسپانیولی	،	لمپرا	سرخ - دورگه

کشورهای امریکای جنوبی

نام کشور	دین	زبان	پول رایج	نژاد
آرژانتین	مسیحی (کاتولیک)	اسپانیولی	پزو	سفید- دورگه
اکوادور	،	،	سوکرا	، - هندی
اروگوئه	،	،	پزو	، - سرخ
برزیل	،	پرتغالی و اسپانیولی	کروزیرو	، - سیاه
بولیوی	،	اسپانیولی	پزو	هندی- سفید

سفید-سیاه	گورادرائی	اِسپانِیولی-کارامی	«	پاراگوئه
« - هندی	سول	کیوچا-اِسپانِیولی	«	پرو
« - دورگه	واسکودو	اِسپانِیرلی	«	شیلی
« - دورگه	پزو	«	«	کلیپیا
هندی-سفید	بولیوار	«	«	ونزوئلا

جزایر اقیانوس آرام

نژاد	بول رایج	زبان	دین	نام کشور
سفید-سیاه	پوند	بومی-انگلیسی	مسیحی-کاتولیک	استرالیا
« - دورگه	«	«	«	نیوزیلند
سیاه-سفید	لیر-دلاندنر	انگلیسی-پولنیزی	« (پروتستان)	ساموای

کشورهای آفریقا

نژاد	بول رایج	زبان	دین	نام کشور
سفید-سیاه	راند	محلّی انگلیسی	مسیحی-تشی-شیسم	آفریقای جنوبی

سافی-سفید	فرانك الجزیره	فرانسه - عربی	اسلام- مسیحی	الجزایر
سیاه	شیلینك	انگلیسی- بانتو	، ،	اوگاندا
،	فرانك افریقائی	فرانسه - بومی	آ نیمسیت،	افریقای مرکزی
سفید	فرانك تونس	عربی- اسپانیولی	اسلام- ،	تونس
سیاه	فرانك افریقائی	، - بومی	، - بت پرست	چاد
سیاه-سافی	دولاراتیوپی	، - انگلیسی	، - مسیحی	جینه
،	فرانك افریقائی	بومی	مسیحی- بت پرست	داهومی
، دورگه	،	فرانسه - بومی	، (پرستان)	روآندا
، - سفید	لیره زامبیا	انگلیسی	، ،	زامبیا
، - دورگه	فرانك	فرانسه بومی	اسلام- فنی ششم	ساحل عاج
، - سفید	،	، ،	، - مسیحی	سنگال
، - سافی	لیره سودانی	عربی- انگلیسی	، ،	سودان
سافی- بانتو	شیلینك	کالا- عربی	، ،	سومالی

سیرالئون	، ، ،	انگلیسی- بانتو	لیره افریقائی	سیاه- سفید
غنا	فتی شیسم- اسلام	فانتنی- انگلیسی	لیره غنا	،
کامرون	اسلام - مسیحی	فولبه - فرانسه	فرانک افریقائی	سیاه- دورگه
کنگو	، ، ،	بانتو- بومی	کنگو	سیاه- سفید
کنیا	، ، ،	انگلیسی- بانتو	،	، - ماماٹو
گابن	فتی شیسم- اسلام	فرانسه - بومی	فرانک	، - دورگه
گامبی	اسلام- مسیحی	سودانی- انگلیسی	،	، ،
کینه	، ، ،	فرانسه - بومی	کینه	، - سفید
لیبریا	، ، ،	انگلیسی- محلی	دولار لیبیری	اقوام امریکائی
لیبی	، ، ،	عربی- ایتالیائی	پوند لیبی	سامی- حامی
مالکاش	فتی شیسم- اسلام	فرانسه- بومی	ماکروش	سفید- زرد
مالی	اسلام- مسیحی	فرانسه- بومی	فرانک	سیاه
مراکش	، - (سنی)	عربی- اسپانیولی	درهم	سامی- حامی

قبطی-سامی	لیبره	،	،	،	مصر
سیاه-سفید	فرانك	،	،	،	موریتانی
«	لیبره	انگلیسی-بومی	اسلام	مسیحی-اسلام	نپالساند
«	پوند	عربی-بانتو	مسیحی	اسلام-مسیحی	نیجریه
«	فرانك	فرانسه - بومی	(شیعه)	،	نیجر
«	،	فرانسه - بومی	اسلام	فتی شیسم-اسلام	ولتای علیا
«	،	فرانسه	اسلام	مسیحی-اسلام	بوروندی
آریایی-سفید	شیلنیک	عربی بانتو	مسیحی	اسلام - مسیحی	تانگانیکا
سیاه	فرانك	بانتو-عربی	اسلام	فتی شیسم-اسلام	توگو

کشورهای مستعمره جهان - مستعمرات انگلیس

نام کشور   مساحت بر حسب جمعیت   پایتخت   حدود جغرافیائی

کیلو متر مربع

جزایر مالدیو   ۲۹۸   ۹۲۰۰۰   ماله   اقیانوس هند در آسیا

شمال شرقی عربستان	دوحه	۵۷۰۰۰۰	۲۲۰۰۱۴	قطر
جنوب شرقی چین	ویکتوریا	۳۰۴۵۰۰۰۰	۱۰۰۱۳	هونگ کونگ
شرق عربستان	مسقط	۵۷۵۰۰۰۰	۲۱۲۰۴۰۰	مسقط و عمان
شمال شرقی عربستان		۱۲۰۰۰۰۰	۸۳۶۵۴	ابوظبی، دوبی، شارجه ۶۵۴
شمال برنو	برونئی	۵۶۰۵۰۰	۶۰۰۰۰	برونئی
جنوب اقیانوس اطلس	ژرژتاون	۳۵۰	۸۸	آسونسیون
در افریقا				
جنوب غربی افریقا	ویندهوک	۵۵۰۰۰۰۰	۸۲۳۰۰۰۰	افریقای جنوب غربی
جنوب افریقا	ماسرو	۷۱۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	باسوتولند
جنوب افریقا	مافکینگ	۳۴۲۰۰۰۰	۷۱۲۰۰۰۰	بجوآنالند
جنوب اقیانوس اطلس	هرالدیوان	۳۵۰	۸۷	ترستان داکو
جنوب افریقا	سالیسبوری	۴۰۰۰۰۰۰۰	۳۷۵۰۹۴۰	رودزیای جنوبی
اقیانوس اطلس جنوبی	جیمز تاون	۵۰۲۵۰	۲۱۰	سنت هلن

مغرب افریقا	باتورست	۳۱۵۰۰۰۰	۱۰۵۵۰۰	گامبی
اقیانوس هند	پرت لوئیز	۷۵۰۰۰۰۰	۲۰۰۹۶	جزیر موریس
جنوب افریقا	امبابان	۲۸۵۰۰۰۰	۱۷۰۳۰۰	سوازیلند
جنوب اسپانیا	جبل الطارق	۲۴۰۷۵۰	۶۰۰	جبل الطارق
غرب اقیانوس اطلس	بریج تاون	۲۴۰۵۰۰۰	۴۳۱	جزایر باربادوس
هند غربی	ناسائو	۱۱۰۰۵۰۰	۱۱۰۳۹۶	جزایر یوهاما
غرب اقیانوس اطلس	هامیلتون	۴۵۰۰۰۰	۵۳	جزایر مورا
غرب اقیانوس اطلس	پرت اسپانی	۹۰۰۰۰۰۰	۵۱۲۸	جزایر ترینیداد
غرب اقیانوس هند	سنت جونز	۱۲۵۰۰۰۰	۱۰۰۹۴	جزایر لیوارد
اقیانوس اطلس	سنت جورج	۳۱۵/۰۰۰	۲/۱۳۹	جزایر دینیدارد
امریکای مرکزی	بلیز	۹۱/۰۰۰	۲۲/۹۶۵	هندوراس
جنوب امریکای جنوبی	بندر استانیلی	۳/۱۰۰	۱۲/۰۰۰	جزایر فالکلند
شمال امریکای جنوبی	ژرژتون	۶۱۰/۰۰۰	۲۱۵/۰۰۰	گویان انگلیس

اقیانوس کبیر	حنیادرا	۱۹۵/۰۰۰	۳۵/۰۰۰	جزایر سلیمان
، ،	پرت ویلد	۶۲/۰۰۰	۱۴/۳۰۰	، هبیرید
، ،	سودا	۴۵۰/۰۰۰	۱۷/۸۰۰	، فیدز
، ،	نوکر آلوفا	۶۵/۵۰۰	۶۹۷	، تنکا

مستمرات پر تقال

جنوب شرقی چین در آسیا	ماکائو	۲۰۵/۰۰۰	۲۰۰	ماکائو
در جزایر اندونزی در آسیا	دیلی	۱۷/۵۰۰	۱۹/۰۰۰	تیمور
جنوب غربی افریقا	لوآندا	۴/۹۰۰/۰۰۰	۱/۲۴۶/۷۰۰	آنکولا
اقیانوس اطلس مغرب افریقا	ساو تومه	۶۴/۰۰۰	۹۶۵	پرنسیپ
، ،	دوپریا	۲۱۵/۰۰۰	۴۰/۳۳	جزایر کاپورد
مغرب افریقا	بیسائو	۵۰۰/۰۰۰	۳۶/۰۰۰	کینه پرتقال
اقیانوس اطلس شمال غرب افریقا	فونشال	۲۷۲/۰۰۰	۷۹۷	جزایر مادرا

جنوب شرقی افریقا ۶/۶۲۰/۰۰۰ مارکیز ۷۷۱/۰۰۰ موزامبیک

مستعمرات امریکا

جنوب ژاپن در اقیانوس کیبیر ناها ۸۸۵/۰۰۰ اوکیناوا
 امریکای مرکزی بالبوآ ۴۲/۵۰۰ پاناما
 دریای کارائیب، هند غربی سان ژوآن ۲/۳۵۰/۰۰۰ پورتوریکو
 « سن توماس ۳۲/۰۰۰ جزایر ویرجین
 اقیانوس کیبیر آگانا ۶۷/۰۰۰ ماریان
 « تزوک - مارشال
 « پاگو ۲۲/۰۰۰ جزایر ساواخاوری ۲۰۰

مستعمرات آسیا

مغرب افریقا سیدی ۵۰/۱۰۰ ایفنی ۱۵۰۰

«	«	باتا	۱۹۰/۰۰۰	۲۸/۰۰۰	کینه اسپانیا
«	«	ویلاسیس	۶۴/۰۰۰	۲۹۰/۰۰۰	صحرای اسپانیا
«	«	ساتا ایزابل	۶۳/۰۰۰	۲۰۰۰	جزایر فرناندو پو
شمال غرب افریقا		ساتاکروز	۷۹/۰۰۰	۹/۲۷۳	جزایر کاناری
مستعمرات فرانسه					
منرب اقیانوس هند		سن دنیس	۳۶۵/۰۰۰	۶۵/۱۱	جزایر ریونیون
مشرق افریقا		جیبوتی	۸۲/۰۰۰	۲۲/۰۰۰	سومالی فرانسه
منرب اقیانوس هند		دزائو دزی	۱۸۰/۰۰۰	۶/۱۷۱	جزایر کومور
منرب اقیانوس اطلس		سن پیر	۵۲/۰۰	۲۴۲	سن پیر و میکلون
دریای کارائیب هند غربی		باس تر	۶۳۰/۰۰۰	۱/۷۸۰	گوآدلوپ
«		دوفرانس	۲۴۸/۰۰۰	۱۰/۹۰	مارتینیک
شمال شرقی امریکای جنوبی		کاین	۵۰/۰۰۰	۹۱/۰۰۰	گویان فرانسه
اقیانوس کبیر		نومسا	۷۰/۰۰۰	۱۹/۰۰۰	جزایر لومبیتی

بزرگترین یخچال‌های دنیا

نام یخچال	متعلق به کشور	وسعت به ک.م.م.
واتنا	ایسلند	۸۰۰۰
هالاسپینا	آلاسکا	۳۸۰۰
مویر	امریکای شمالی	۱۲۰۰
ژوستدالسبرا	نروژ	۱۰۰
فچنکو	تبت	۶۰۰
آلش	الپ سوئیس	۱۱۵
گورنر گلشر	الپ سوئیس	۶۸
دریای یخ	الپ فرانسه	۵۵

طویلترین پل‌های جهان

نام پل	موقعیت	طول
سن فرانسیسکو	در آمریکا	۶۱۹۱ متر
دانوب	در اتریش	۳۸۵۰
زامبز	در آفریقا	۳۶۷۷
ونیز	در ایتالیا	۳۶۰۱
یلاستون	در آمریکا	۳۳۹۰
تای (اروندی)	در آفریقا	۳۲۱۴
گوداواری	در هندوستان	۲۷۷۲
سن لوران	در کانادا	۲۶۳۷

۲۳۱۹ ،	در آمریکا	اوهیو
۱۶۷۰ ،	در چین	یانگتسه
۶۵۶۱ فوت	در آمریکا	لیک واشنگتن
۶۵۰۰ ،	در آمریکا	هود کانال
۶۵۰۰ ،	سافر انیسکو	گولدین
۳۵۰۰ «	میشیگان	ماکیناک
۳۵۰۰ ،	نیویورک	جورج واشنگتن
۱۷۱۰ ،	اسکاتلند	فورت
۱۶۰۰ ،	نیویورک	ویلیامزبرک
۱۵۰۰ ،	کلکنه	هورا
۱۴۴۷ ،	نیویورک	مانهانتان .
۱۲۴۰ ،	آلمان	کولونی
۱۰۵۹ ،	کانادا	پل دورلئان
۸۵۵ ،	غنا	رودولنا
۸۰۰ ،	ژاپن	انپورا
۸۵۹ «	بلگراد	رودساوا
۸۶۶ ،	سوئد	ساندو
۱۵۹۵ ،	نیویورک	برکلین

دما فہ های جهان

متعلق بکشور
انگلستان

موقعیت جغرافیائی
دریای مانس

نام
البانز

ترکیه	« مدیترانه	انامور
کانادا	« بافن	ادابر
برزیل	اقیانوس اطلس	اورانث
نیوزلند	دریای تاسمانی	اگمونت
شوروی	دریای سیاه	تورخان
سوئد	خلیج بودنیا	اوستامار
ژاپن	اقیانوس کبیر	ایرو
فیلیپین	« «	انگانو
آفریقای جنوبی	اقیانوس اطلس	امید
آرژانتین	« «	انتونیو
لیبریا	خلیج گینه	بالماس
یونان	دریای ایونی	دوکاتو
سیلان	اقیانوس هند	دوندرا
فرانسه	دریای مانش	دوراز
ایرلند	اقیانوس اطلس	راسون
اسپانیا	« «	ترافالکار
انگلستان	« «	سنت جان
فرانسه	« «	سی سی
ماداگاسکار	اقیانوس هند	سنت ماری
انگلستان	دریای شمال	فلامیرو
اتازونی	اقیانوس اطلس	فلاتری
	دریای...	کدلونی

چین	دریای چین	کانوی
مکزیک	اقیانوس کبیر	کورنیت
کوبا	دریای کارائیب	کروز
ونزوئلا	، ،	گالیناز
گابون	اقیانوس اطلس	لوپز
کوبا	، ،	لوکریکا
ایتالیا	دریای تیرینن	لیکوزا
یونان	دریای ایونی	موتدا
ایرلند	اقیانوس اطلس	مالین
،	، ،	لوپ

نام قدیم کشورهای جهان

قاره	نام قدیم	نام جدید
آسیا	پرس	ایران
اروپا	روم	ایتالیا
اروپا	پروس	آلمان
آسیا	فلسطین	اسرائیل
آسیا	هندهلند	اندونزی
اروپا	نمسه	اطریش
آسیا	برمه	بیرمانی
،	سیم	تایلند
،	عثمانی	ترکیه

ترکستان روس	ماوراءالنهر	«
چین	ختمن-کاتا	«
اتیوپی	حبشه	افریقا
سوئیس	هلسینیا	اروپا
سیلان	سرانندیپ	آسیا
سوریه	شادات	«
ترکستان چین	سین کپانک	«
عراق	بین النهرین	«
غنا	ساحل طلا	افریقا
فرانسه	گل	اروپا
فنلاند	سوئومی	اروپا
عربستان سعودی	حجاز	آسیا
لیبی	طرابلس	افریقا
ماداگاسکار	مالکاشی	افریقا
ویتنام	اتام	آسیا
مجارستان	هنگری	اروپا
هلند	ندرلند	اروپا
هندوستان	بهارات	آسیا

نام قدیم بعضی شهرهای مشهور

کشور	نام قدیم	نام جدید
ترکیه	انقوره	انکارا

ترکیه	قسطنطنیه	استانبول
نروژ	کریشیا نا	اسلو
آلمان	اکسلاشایل	آخن
اسرائیل	بیت المقدس	اورشلیم
اسپانیا	اندالوزی	اندلس
ترکیه	اسمیرتا	ازمیر
تایلند	کرونک پت	بانکوک
چین	خان بالغ	پکن
ترکستان	چاچ	تاشکند
اندونزی	باتاویا	جاکارتا
یمن	عسیر	صنعا
اسپانیا	کوردوبار	قرطبه
افغانستان	نادرآباد	قندهار
مراکش	دارالبیضا	کازابلانکا
روسیه	نیژنی تو کورد	کورکی
روسیه	پترزبورگ	لنینگراد
آلمان	موبخ	مونخ

دانشتیبائی در باره گره زمین

- ۱- عمر زمین در حدود ۴ میلیارد ۵۰۰ میلیون سال.
- ۲- مساحت زمین ۵۱۰ / ۱۰۰ / ۰۰۰ کیلومتر مربع ، ۷۱ درصد آب و ۲۹ درصد خشکی است.

- ۳- مساحت کل اقیانوسها بالغ بر $۳۶۱/۵$ میلیون کیلومتر مربع است.
- ۴- مساحت کل خشکیها بالغ بر $۱۴۸/۶$ میلیون کیلومتر مربع است.
- ۵- حجم زمین $۱۰۸/۲۸۴/۱۳۱/۰۰۰/۰$ کیلومتر مکعب.
- ۶- وزن زمین در حدود ۶ کادریون تن، وزن مخصوص آن $۵/۵۲$ میباشد.
- ۷- قطر زمین از خط استوا ۱۲۷۵۵ کیلومتر و از قطبین $۱۲/۷۱۲$ کیلومتر است.
- ۸- طول خط استوا ۴۰۰۷۶ کیلومتر و طول نصف النهار زمین ۴۰۰۰۳ کیلومتر.
- ۹- شعاع متوسط زمین $۶/۳۷۰$ کیلومتر.
- ۱۰- بلندترین نقطه در سطح زمین قله اورست ۸۸۸۵ متر و گودترین نقطه دن روی زمین در کنار بحرالمیت ۳۹۱ متر و گودترین نقطه دریاها در اقیانوس آرام نزدیک مجمع الجزایر فیلیپین در حدود ۱۱۵۲۱ متر عمق دارد.
- ۱۱- فاصله متوسط زمین از خورشید $۱۴۹/۶۴۵/۰۰۰$ کیلومتر است.
- ۱۲- فاصله متوسط از ماه $۳۸۴/۴۴۶$ کیلومتر و طول یک درجه نصف النهار $۱۱۱/۱۱۹$ متر است.

کشورهایی که از سال ۱۹۵۱ تا کنون رسماً مستقل شده‌اند .

پادشاهی مراکش ۱۹۵۶	پادشاهی لیبی ۱۹۵۱
جمهوری سودان ۱۹۵۶	جمهوری تونس ۱۹۵۶
جمهوری مالکاش ۱۹۶۰	جمهوری سومالی ۱۹۶۰
ساحل عاج ۱۹۶۰	گابن ۱۹۶۰
جمهوری کنگو ۱۹۶۰	کنگو وسطی ۱۹۶۰
کامرون ۱۹۶۰	جمهوری افریقای مرکزی ۱۹۶۰
توگو ۱۹۶۰	داهومی ۱۹۶۰
ساحل عاج ۱۹۶۰	غنا
سیرالئون ۱۹۶۱	سنگال ۱۹۶۰
موریتانی ۱۸۶۰	جمهوری گینه ۱۹۵۸
مالی ۱۹۶۰	جمهوری نیجریه ۱۹۶۰
جمهوری چاد ۱۹۶۰	جمهوری نیجر ۱۹۶۰
الجزایر ۱۹۶۲	تانزان ۱۹۶۴
اوگاندا ۱۹۶۲	کنیا ۱۹۶۳
رواندا ۱۹۶۲	اروندی ۱۹۶۲
زامبیا ۱۹۶۴	تانگانیکا ۱۹۶۲
	مالاوی (نیاسالند) ۱۹۶۴

تقسیمات کشور ایران

کشورما ایران دارای ۱۴ استان و ۷ فرمانداریکل و ۱۴۱ شهرستان است.

۱- استان مرکزی (تهران) دارای ۱۴ فرمانداری :
تهران، کرج، قزوین، اراک، کاشان، دماوند، محلات، ساوه، قم، تفرش، شهرری، شمیرانات: گرمسار، خمین.

۲- استان گیلان مرکز رشت دارای ۱۱ فرمانداری:
رشت، بندرپهلوی، لاهیجان، رودسر، طوالش، فومن، زنجان، آستارا، لنگرود، رودبار، صومعه سرا.

۳- استان مازندران مرکز ساری دارای ۱۰ فرمانداری:
ساری، گرگان، بهشهر، شاهی، شهنسوار. نوشهر، بابل، آمل، آستارا نور، گنبد کاوس.

۴- استان آذربایجان شرقی مرکز تبریز دارای ۱۰ فرمانداری:
تبریز، مراغه، اردبیل، خلخال، میانه، سراب، مشکین شهر، اهر، هشترود.

۵- استان آذربایجان غربی مرکز رضائیه دارای ۷ فرمانداری :
رضائیه، نقده، ماکو، خوی، مهاباد، شاهپور، میاندواب.

۶- استان کرمانشاهان مرکز کرمانشاه دارای ۶ فرمانداری :
کرمانشاه، قصرشیرین، ایلام، شاه آباد غرب، پاوه، سنقر کلیائی.

۷- استان خوزستان مرکز اهواز دارای ۱۱ فرمانداری:
اهواز، آبادان، بندر معشور، مسجد سلیمان، خرمشهر، دشت -
میشان، دزفول، شوشتر، بهبهان، ایذه، رامهرمز.

۸- استان فارس مرکز شیراز دارای ۱۰ فرمانداری:
شیراز، آباد، کازرون، فیروزآباد، جهرم، نیریز، فسا،
اصطهبانات، داراب، لار.

۹- استان کرمان مرکز کرمان دارای ۶ فرمانداری:
کرمان، رفسنجان: جیرفت، سیرجان، بم، بافت.

۱۰- استان خراسان مرکز مشهد دارای ۱۵ فرمانداری:
مشهد، تربت جام، گناباد، کاشمر، بیرجند، قوچان، شیروان،
سبزوار، تربت حیدریه، نیشابور، درگز، اسفراین، فردوس،
طبس، بجنورد.

۱۱ - استان اصفهان مرکز اصفهان دارای ۱۵
فرمانداری: اصفهان، فریدن، شهرضا، اردستان، سمیرم، نائین،
نجفآباد، یزد، گلپایگان، نطنز،

۱۲ - استان سیستان و بلوچستان مرکز زاهدان
دارای ۵ فرمانداری: زاهدان، ایرانشهر، چابهار، زابل،
سراوان.

۱۳- استان کردستان مرکز سنندج دارای ۶ فرمانداری:
سنندج، مریوان، سقز، بانه، قروه، کروس (بیجار).

فرمانداریهای گل

- ۱- فرمانداری گل بنادر و جزایر عمان شامل ۳ فرمانداری: بندرعباس، بندلنگه، میناب.
- ۲- فرمانداری گل بنادر و جزایر خلیج فارس دارای ۲ فرمانداری: بوشهر و دشتستان، دامغان و شاهرود.
- ۳- فرمانداری گل بختیاری شامل ۲ فرمانداری: شهرکرد و بروجن.
- ۴- فرمانداری گل سمنان دارای ۳ فرمانداری: سمنان، دامغان و شاهرود.
- ۵- فرمانداری گل همدان شامل ۴ فرمانداری، همدان، ملایر نهاوند و توپسرکان.
- ۶- فرمانداری گل لرستان شامل ۳ فرمانداری: خرم آباد بروجرد و الیکودرز.
- ۷- فرمانداری گل بویراحمدی شامل ۲ فرمانداری: ممسنی، دهدشت .

رودهای ایران

- ۱- حوضه بحر خزر: رودارس درمرز ایران و ترکیه. گرگانرود. سفیدرود و شعب آن (شاهرود، قزلاوزن، زنجان رود). پلرود. هراز. چالوس. رودهراز. رودبابل. رودتالار رودتجن. رودنکا. قرهسو. اترك.

۲- حوضه خلیج فارس و دریای عمان: رود کرخه و شعب آن (گاماسب، قره سو، رود سمیره، کشکان). رود کارون و شعب آن (گرگر، شطیط، خراسان). رود جراحی. رود هندو یجان. رود شاهپور. رود الکی. رود مند. رود نایبند. رود مهران. رود شور. رود میناب. رود سرباز. رود دشتیاری. رود ناسه. رود نهنک.

۳- حوضه داخلی: حوضه دریاچه رضائیه. تلخه رود. صافی رود، رود مهاباد. سیمینه رود. زرینه رود. باراندوزچای. شهری رود نازلورود. **حوضه گاوخونی** زاینده رود و شعب آن **حوضه دریاچه نیریز** روکرو شعب آن. **حوضه کویر نمک** رودقم. ابهر رود رود کرج. جاجرود. جله رود. قره سو. رودخانه کال شور. پل ابریشم. **حوضه جازموریان** هلیل رود. رود جیرفت. روبمپور **حوضه دریاچه هامون** رود هیرمند. **حوضه دشت قره قوروم** رود جام. هری رود. کشف رود (تجن).

جزایر خلیج فارس

هرمز، قشم، لارک، کیش، خارک، خارکو، بحرین، هنگام، شیخ شعیب، تنب بزرگ و کوچک، ابوموسی. تنها جزیره مهم دریاچه خزر جزیره (آسوراده) است.

تست‌های طبیعی

- س - اطلس چیست و در کجای بدن قرار دارد؟
- ج - اطلس نخستین مهره گردن است.
- س - دریچه میترال در کجای بدن قرار دارد؟
- ج - دریچه میترال بین دهلیز چپ و بطن چپ قرار دارد.
- س - انسولین چیست؟
- ج - انسولین آرمونی است که در آسینوس‌های بسته پانکراس
 ساخته شده و در خون ترشح میشود
- س - دانه‌گرده چند هسته دارد ؟
- ج - دانه‌گرده گیاهان نهان‌دانه، دارای دو هسته است، هسته
 آینده و هسته روینده .
- س - قوه ثقل در کدام نقطه ساقه و ریشه اثر می‌کند؟
- ج - در ناحیه نموساقه و ریشه اثر میکند.
- س - فشار اسمزی با وزن مولکولی چه نسبتی دارد؟
- ج - فشار اسمزی با وزن مولکولی نسبت معکوس دارد.
- س - اعمال پوست را نام ببرید؟
- ج - محافظت بدن از عوامل خارجی مانند میکروب‌ها
 جذب مواد الکلی، ارسنیک، جیوه، تنفس جلدی، تولید ویتامین
 D، ترشح عرق، احساسات لمسی مانند درد، فشار، سرما و
 گرما .
- س - نمو ریشه در کدام قسمت سریعتر است؟

- ج - ۲ میلیمتر بالاتر از کلاهک .
- س - تفاوت میان حیوان خون گرم و خون سرد؟
- ج - در حیوان خون سرد حرارت بدن تابع محیط است در صورتیکه در حیوان خونگرم حرارت بدن ثابت است.
- س - کلروفیل چیست و در چه نوع از گیاهان وجود دارد؟
- ج - کلروفیل ماده ایست پروتئیدی که در کلروپلاست گیاهان سبز وجود دارد.
- س - اقسام تخمک؟
- ج - تخمک سه نوع است ، راست ، وژاگون و خمیده.
- س - اقسام آوندهای چوبی
- ج - آوندهای کامل منقوط ، مخروط ، مشبک و آوندهای ناقص حلقوی مارپیچی ترص و نردبانی
- س - آمونیت ها از کدام دسته جانوران اند؟
- ج - از دسته سرپائیان دوران دوم
- س - مصونیت چیست ؟
- ج - مصونیت عبارت از آنست که شخص از ابتلاء به بیماری واگیر مصون باشد. مصونیت ممکن است: طبیعی، اکتسابی، انتقالی، مادرزادی و مصنوعی باشد ،
- س - خون با چه وسائلی از بدن دفاع می کند؟
- ج - بوسیله گلبول های سفید.
- س - سلول چیست؟
- ج - کوچکترین واحد زنده بدن

س - میکروتوم چیست ؟
 ج - دستگاه مخصوصی است که با آن مقاطع نازک بافت‌های جانوری و گیاهی تهیه می‌کنند.

س - مناسبترین فشار محیط زندگی چه فشاری است ؟

ج - مناسبترین فشار بین ۱ تا ۱/۵ اتمسفر است.

س - دیاستاز چیست ؟

ج - کاتالیزورهائی محلول در آب و بحالت کلوئیدی

هستند .

س - سرم فرنگی چیست ؟

ج - قابلیت تحریک چیست ؟

- هرگاه عاملی بنام محرک بماده زنده اثر کند، ماده زنده

از خود واکنشی بروز میدهد که معرف یکی از تظاهرات حیاتی آن یعنی تحریک پذیری است.

س - از نظر ترشح چندقسم غده وجود دارد ؟

ج - غدد باز، غدد بسته، غده مختلط .

س - بچه موادی غذا گویند ؟

ج - موادی که در بدن بکار تولید انرژی ونمو بکار

می‌رود.

س - راشی تبسم چیست و چه عملی دارد ؟

ج - بیماری مخصوصی است که در نتیجه کمبود ویتامین

D بوجود می‌آید

س - حرکات روده باریک ؟

- ج - نوسانی، مالشی، دودی .
- س - حفرات قلب ؟
- ج - ۴ حفره و دو دهلیز و دو بطن
- س - چه نقاطی از بدن نسبت بگرما حساس تر است ؟
- ج - سینه و پرده‌های بینی، کنار پلك‌های پشت دست .
- س - لنف چیست ؟
- ج - مایعی است زلال . دارای حالت قلیائی
- س - باکتریها و جلبك‌های آبی چه شباهتی دارند ؟
- ج - هر دو دسته فاقد هسته مشخص هستند .
- س - اسمز چیست ؟
- ج - تراوش مواد محلول را از خلال پرده‌ها اسمز میگویند .
- س - گل‌نازا چه گلی است ؟
- ج - گلی است که فاقد نافه و مادگی است .
- س - تعداد اسپرما توزوئید در يك میلیمتر مکعب اسپرم چقدر است ؟
- ج - ۶۰۰۰۰ است و در يك عمل جماع قریب ۲۰۰ میلیون اسپرما توزوئید دفع میشود .
- س - تغذیه شامل چه اعمالی است ؟
- ج - گوارش، جذب، گردش خون و لنف، تنفس ، دفع و متابولیسم،
- س - دستگاه گردش خون شامل چه اندامهائی است ؟

ج - قلب، سرخ‌رگها، مویرگها، سیاهرگها .

تست‌های فیزیک

س - تعریف کالری؟

ج - مقدار حرارتی است که درجه یک گرم آب ۱۵ درجه را به ۱۶ درجه برساند.

س - چرا زیر ریل‌های راه آهن تراورس می‌اندازند؟

ج - تا فشار ریل روی زمین کمتر شود .

س - چرا فلزات زودتر از اجسام دیگر سرد یا گرم

میشوند؟

ج - زیرا گرمای ویژه آنها کم است،

س - صفر مطلق برابر است با..... سانتی‌گراد و T درجات

مطلق باشد رابطه ..... برقرار است؟

ج - صفر مطلق برابر است با ۲۷۳ درجه سانتی‌گراد و بین

درجه حرارت مطلق و سانتی‌گراد رابطه $T = 273 + T$ برقرار

است .

س - نقطه ذوب درجه حرارتی است که .....؟

ج - نقطه ذوب درجه حرارتی است که جسم در آن درجه

شروع بذوب شدن میکند.

س - علت بالا رفتن بالون چیست؟

ج - چون وزن بر هوای هم‌حجم بالن از وزن بالن بیشتر

است .

س- چرا در آزمایشگاه عکاسخانه‌ها از لامپ قرمز استفاده میکنند؟

ج- چون اثر شیمیائی اشعه قرمز خیلی کم است.

س- آیا اشعه ایکس از استخوان عبور میکند؟

ج- خیر چون عناصر سنگین نظیر کلسیم در آن وجود دارد.

س- امواج رادیو از چه امواجی است و طول موج آنها در چه حدود است؟

ج- از نوع امواج الکترومغناطیسی و طول موج آنها بین ۸۰۰۰ متر تا ۱۰ متر است.

س- کوچکترین ذره انرژی در تئوری کوانتم چیست؟
ج- ضریب ثابت پلانک است.

س- دیمانسیون $P \cdot \gamma$ را بنویسید.

ج- $M^2 T$

س- راندمان صنعتی یک لکوموتیو ۱۸٪ و مصرف آن ۱۰ کیلوگرم سوخت در هر ساعت است. اگر گرمای احتراق سوخت مصرفی ۸ کیلوگرم باشد توان لکوموتیو را پیدا کنید؟
ج- ۴ کیلووات.

س- آیا طول اطاق را با چه واحدی می‌سنجند؟

ج- یا سانتیمتر یا متر.

س- هر آنکستروم چند سانتیمتر است؟

$$\frac{1}{1/000/000/000}$$

- ج- سال نوری چقدر است؟
- ج- مسافتی که نور در ۳۶۵ روز طی میکند.
- س- هکتومتر مربع چقدر است؟
- ج- ۵ جریب است.
- س- هر جریب چقدر است؟
- ج- ۴۰۰ کیلومتر مربع.
- س- هر لیتر چقدر است؟
- ج- ۱۰ متر مکعب.
- س- حرارت از چه درست شده است؟
- ج- از حرکت سریع ملکولها درست شده است.
- س- مقدار گرما را بوسیله چه دستگاهی می‌سنجند؟
- ج- بامیزان الحرارة و کالریمتر.
- س- واحد شدت میدان مغناطیسی؟
- ج- گرم است، گوس است، آمپر است.
- س- آونگ ساده.
- ج- گلوله وزینی است که به نخ بی‌وزنی وصل شده.
- س- واحد نیرو در دستگاه C.G.S
- ج- دین است، کیلوگرم است، گرم است.

تست‌های شیمی

س- از نمک‌های زیر کدامیک در حالت محلول سبز رنگ هستند. کلروپتاسیم، سولفات روی، سولفات نیکل، نیترات باریم؟

ج- سولفات نیکل.

س- کدامیک از سولفورهای زیر سفید رنگند. سولفور نقره سولفور مس، سولفور روی، سولفور آرسنیک.

ج- سولفور روی.

س- یدبوسیله کدامیک از ترکیبات زیر بی‌رنگ میشود؟

س- هرگاه فلزی با... ترکیب شود تولید اکسید می‌کند.

ج - هرگاه فلزی با اکسیژن ترکیب شود تولید اکسید

می‌کند .

س - کلر گاز است . . . که از هوا ۲/۵ مرتبه . . .

و یک لیتر آب سرد می‌تواند . . . از گاز کلر را در خود حل کند.

ج - کلر گاز است زرد مایل به سبز که از هوا ۲/۵

مرتبه مسنگینتر و یک لیتر آب سرد می‌تواند ۲ لیتر از گاز کلر را

در خود حل کند.

س- یدورها با نیترات نقره تولید رسوب . . . می‌کند که

در . . . حل میشود.

- ج- یدورها با نیترات نقره تولید رسوب زرد رنگ می‌کند که در هیپوسولفیت سدیم قابل حل است .
 س - طرف دیگر این فعل و انفعال را بنویسید .

- س- در ترکیب گوگرد با اکسیژن، کدامیک اکسید و کدامیک احیاء میشود؟

- ج- $\text{S} + \text{O}_2 \rightarrow \text{SO}_2$. در اینجا چون گوگرد از صفر ظرفیت ۰ + و اکسیژن از صفر ظرفیت به ۲- رسیده است پس گوگرد اکسید، و اکسیژن احیاء شده است.
 س - اتم چیست؟

- ج- کوچکترین ذره یک جسم ساده است و از دو قسمت تشکیل یافته. هسته که در مرکز قرار دارد و الکترونها که در خارج اتم در مدارهای حرکت میکنند.

- س- در هسته اتم چه ذراتی وجود دارد؟
 ج- ذرات پروتون و نوترونها.
 س- در جدول مندلیف عناصر را بچه ترتیبی پشت سرهم قرار داده‌اند؟

- ج- به ترتیب جرم اتمی صعودی.

- س- ظرفیت الکترومنفی و الکترومثبت را تعریف کنید؟
 ج - تعداد الکترونهاي آخرین مدار خارجی عناصر را

ظرفیت مثبت و کمبود آنها تاهشت را ظرفیت منفی آن عنصر گویند .

س- اکسیدهای بازی را با ذکر يك فرمول بنویسید؟

ج- اکسیدهای بازی مانند Na_2O و K_2O

س- چه عناصری دارای ظرفیت است؟

ج - عناصری که در ستون هشتم از جدول تناوبی قرار گرفته است و دارای ظرفیت صفر است مانند . هلیوم ، نئون ، آرگن .

س- کاتالیزورها را تعریف کنید.

ج - اجسامی که بدون دخالت درکنشها و واکنشهای شیمیائی، سرعت فعل و انفعالات را زیاد میکند.

س - دو تا از معرف های معمولی اسیدها و بازها را نام

ببرید ؟

ج - معرف معمولی اسیدها مانند تورنسل ، هلیانتین .

معرف معمولی بازها مانند . تورنسل و فنل فتالین

س - کنش و واکنش اثر هیدرژن را بر Fe_3O_4

بنویسید ؟

ج- $\text{Fe}_3\text{O}_4 + 4\text{H}_2 \rightarrow 4\text{H}_2\text{O} + 3\text{Fe}$

س- سرب جزء کدام دسته از جدول تناوبی است؟

ج- دسته ژرماپیم.

س- در چه صورت جیوه با اکسیژن هوا ترکیب میشود؟

ج - اگر جیوه رامدتی تانقطه جوشش آن گرم کنند

چیوه با اکسیژن هوا ترکیب شده ته‌لید اکسید مرکوریک

س- ملقمه چیست؟

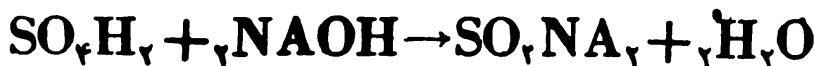
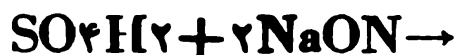
ج- انحلال فلزات در چیوه را ملقمه گویند، ما نند ملقمه نقره

وقلغ دردندان سازی برای پر کردن دندان.

س- چرا قاشق نقره در تخم مرغ سیاه میشود؟

ج- بعلت وجود گوگرد.

س- طرف دیگر این فرمول را بنویسید

س - در آب معمولی پس از افزایش چند CC اسید

نیتریک نترات نقره میریزیم و کدر میشود و علت آن چیست؟

ج- علت کدر شدن با وجود اسید نیتریک بعلت وجود کلرورها

میباشد که با نترات نقره تولید رسوب کلرور نقره محلول در

اسیدها میکند.

س- بر محلولی از نترات مس یک میخ آهنی قرار داده‌ایم

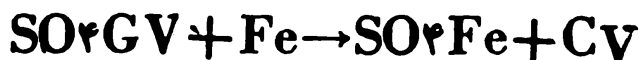
چه عملی انجام میگیرد و علت آنرا با ذکر فرمول بیان کنید.

ج - اگر در داخل املاح محلول مس میخ و یا قطعه آهن

تمیز قرار بدهیم مس با آهن بر طبق فرمول زیر جابجا

میشود و رنگ میخ یا آهن بواسطه پوششی از مس برنگ سرخ

تبدیل میشود.

س- سنگهای معدنی قلع را نام ببرید؟

ج- سنک معدن قلع بصورت کاسی تریت بفرمول SNO_2 یافت میشود.

س- فلزاتی که میتوانند در حرارت معمولی آب را تجزیه کنند نام ببرید.

ج- سدیم، پتاسیم، کلسیم، لنیوم، باریم.

س- فرق الکترون و پروتون را بگوئید؟

الکترون جزئی از اتم است که وزنش $\frac{1}{1846}$ وزن پروتون

و بارش الکتریسته منفی است ولی پروتون وزنش ۱۸۵۰ مرتبه از الکترون بیشتر و دارای الکتریسته مثبت و بهمان اندازه الکترون است.

س- مهمترین حلال نقره چه اسیدی است؟

ج- اسیدنیتريك .

س - ازت یعنی چی و نام دیگرش چیست و کاشف آن

کیست ؟

ج- ازت یعنی بدون زندگی و نام دیگرش نیتروژن است.

و کاشف آن لاووازیه است.

ترورهای مهم سیاسی جهان

ابراهام لینکلن رئیس جمهور آمریکا بتاريخ ۱۴ آوریل ۱۸۱۵ در سالن تاتر توسط یکی از هنرپیشگان کشته شد.

۱۷۶۷- ماکسمیلین اول امپراتور مکزیک در (کوتارو) مورد اصابت گلوله تفنگ قرار گرفت و کشته شد.

۱۸۷۶- عبدالعزیز سلطان عثمانی ترور گردید.

۱۹۳۴- آلکساندر اول پادشاه یوگسلاوی در (مارسی)

کشته شد.

۱۸۹۴- ساوی کارنو رئیس جمهور فرانسه در (لیون)

بقتل رسید.

۱۹۰۰ - هومبرت اول پادشاه ایتالیا در (موتنا)

کشته شد.

۱۹۰۷- کارلوس اول پادشاه پرتغال کشته شد.

۱۸۸۱- آلکساندر اول امپراتور روسیه در ۱۳ مارس

کشته شد.

۱۹۱۳- ژرژ اول پادشاه یونان در (سالونیک) کشته شد.

۱۹۱۸- نیکولای دوم تزار روسیه به اتفاق همسر و فرزندان

در ۱۶ ژوئیه بوسیله انقلابیون بالشویک کشته شد.

۱۹۳۴ - پل دومر رئیس جمهور فرانسه را به قتل

رسانیدند.

۱۹۰۴- آلکساندر اول پادشاه صربستان در بلگراد

بقتل رسید.

- ۱۹۵۱- ملك عبد الله پادشاه اردن در مسجد بقتل رسید.
- ۱۸۸۱- جمس کارفیلدرئیس جمهور امریکادر دوم ژوئیه کشته شد.
- ۱۸۹۴- ماری فرانسوارئیس جمهور فرانسه در ۲۴ ژوئن ترور گردیده کشته شد.
- ۱۸۰۱- ویلیام مک کینلی رئیس جمهور آمریکادر ۶ سپتامبر کشته شد.
- ۱۹۱۴- ارشیدوگ امپراطور اطریش در ۲۸ ژوئن باتفاق همبرش در شهر بوسنی (صربستان) کشته شد.
- ۱۹۴۰- تروتسکی وزیر دفاع شوروی در ۲۰ اوت در (مکزیک) ترور گردید.
- ۱۹۴۸- گاندی رهبر ملت هند در ۱۸ ژانویه توسط یکی از متعصبین هندی در دهلی نو کشته شد.
- ۱۹۵۸- ملك فيصل پادشاه عراق و عمویش عبد الله ولیمهد در نتیجه کودتای عارف وقاسم کشته شدند.
- ۱۹۶۱- پاتریس لومبانا نخست وزیر کنگو و یکی از وزیران کابینه اش در ۱۷ ژانویه کشته شدند.
- ۱۹۵۸- نوری السعید نخست وزیر عراق در ۱۵ ژانویه بقتل رسید.
- ۱۹۶۳- ژنرال قاسم نخست وزیر عراق در نتیجه کودتای عارف کشته شد.
- ۱۹۶۳- نکودین دیم دیکتا تور ویتنام جنوبی در نتیجه کودتای سران ارتش بقتل رسید.

۱۹۶۳- جان اف کندی رئیس جمهور آمریکا در ماه نوامبر توسط هاری اسوالد در شهر دالاس کشته شد.

تروورهای سیاسی ایران

۵۴۶۵. ق- آلب ارسلان پادشاه سلجوقی در ماوراءالنهر بدست یوسف کوتوال کشته شد.

۵۴۸۵. ق- خواجه نظام الملک وزیر اعظم سلطان ملکشاه سلجوقی بامر حسن صباح رئیس فرقه فدائیان اسمعیلیه کشته شد.

۵۱۱۶۰. ق- نادرشاه افشار در فتح آباد قوچان بدست چند نفر از صاحب منصبان لشکرش کشته شد.

۱۲۱۱- آغامحمدخان قاجار موسس سلسله قاجاریه در قلعه (شوشی) بدست دو نفر از خدمتکاران خود کشته شد.

۱۲۶۸- میرزا تقی خان امیر کبیر بامر ناصرالدینشاه قاجار در حمام فین واقع در کاشان بقتل رسید.

۱۷ ذی قعدة ۱۳۱۳- ناصرالدین شاه بضرط طبانچه (میرزا رضای کرمانی) در حرم حضرت عبدالعظیم کشته شد.

۱۳۲۱ - میرزا علی اصغر خان اتابک اعظم وزیر مظفرالدین شاه متقابل مجلس شورایی بوسیله (عباس سراف تبریزی)

تروور گردید

۱۴ اسفند ۱۳۲۹ - سپهبد
حاج علی رزم آرا نخست وزیر
ایران بدست (خلیل طهماسبی) در
مسجد شاه بقتل رسید.

۱۳۴۴ - احمد کسروی
نویسنده معروف و رهبر فرقه پاک
دینان در دادگستری توسط جوانی
بنام (سید حسن امامی) ترور گردید.
۱۳۳۱ - عبدالحسین هژیر
نخست وزیر و وزیر دربار شاهنشاهی
بقتل رسید.

اول بهمن ۱۳۴۳ -
حسنعلی منصور نخست وزیر

ایران در برابر ورودی مجلس شورایی بدست شخصی بنام
(محمد بخارائی) بقتل رسید.

کتابخانه های ایران

کتابخانه مجلس شورای ملی

این کتابخانه در سال ۱۳۰۲ بهمت (ارباب کیخسرو) و
(اعتصام الملك) و رئیس وقت مجلس شورای ملی (احتشام السلطنه)
تاسیس گردیده و اکنون در حدود ۷۰۰۰۰ جلد کتاب دارد.

کتابخانه ملی

کتابخانه ملی در سال ۱۳۱۶ تأسیس شده و در حال حاضر ۴۵۰۰۰ جلد کتاب دارد.

کتابخانه ملك این کتابخانه توسط حاج حسین آقا - ملك التجار تأسیس گردیده و حالیه در حدود ۴۰۰۰۰ جلد کتب خطی و چاپی نفیس دارد.

کتابخانه سپهسالار

کتابخانه سپهسالار دارای ۲۷ هزار جلد کتاب چاپی و ۷ هزار جلد کتاب خطی است.

کتابخانه دانشگاه

در کتابخانه دانشگاه تعداد زیادی کتب خطی و غیر خطی نفیس وجود دارد.

کتابخانه سلطنتی

این کتابخانه در زمان ناصرالدین شاه تأسیس یافته و در حدود ۲۵۰۰۰ جلد کتاب دارد.

کتابخانه آستان قدس رضوی

قدیمی‌ترین کتابخانه ایران در قرن چهارم هجری تأسیس گردیده و شامل ۱۴۳۵۰ جلد کتب مذهبی است.

کتابخانه بانك ملی

این کتابخانه در سال ۱۳۱۷ با ۳۷۰۰۰ جلد کتاب تأسیس شد و در حال حاضر ۲۶۰۰۰ جلد کتاب دارد.

کتابخانه تربیت

کتابخانه تربیت در تبریز قرارداد دارد و شامل ۱۱۰۰۰ جلد کتاب است.

اوضاع سیاسی جهان

پیمان ناتو: (پیمان دفاعی آتلانتیک شمالی)

این پیمان در ۴ آوریل ۱۹۴۹ بین کشورهای بلژیک، کانادا، دانمارک، فرانسه، ایسلند، ایتالیا، لوگزامبورک، هلند، نروژ، پرتغال، بریتانیا، آمریکا، یونان، ترکیه و آلمان غربی بسته شد. مقر این پیمان شهر پاریس است. و اعضا آن متعهد شده اند که در صورت حمله یکی از کشورهای عضو، سایر اعضا بمساعدت آن کشور برخیزند.

پیمان بالکان:

این پیمان بموجب موافقت نامه سه جانبه یونان ترکیه، یوگسلاوی در ۲۸ فوریه ۱۹۵۳ با امضاء رسید. امضاء کنندگان این پیمان تعهد کرده اند که برای حل و فصل مشکلات مشترک و توسعه همکاری در موارد دفاعی و نیز در زمینه امور اقتصادی و فرهنگی بایکدیگر بمشورت پردازند.

پیمان بروکسل (اتحاد کشورهای اروپای غربی)

این پیمان در سال ۱۹۵۴ بوجود آمد و اعضا آن عبارتند از:

بلژیک، هلند، لوگزامبورک، آلمان غربی، ایتالیا، فرانسه، انگلستان و مقر آن شهر لندن است و اعضا آن متعهد شده اند در زمینه امور دفاعی، اجتماعی، فرهنگی همکاری نزدیکی با بایکدیگر داشته باشند.

سیتو (پیمان آسیای جنوب شرقی)

سیتو یک پیمان دفاعی است که در سال ۱۹۵۴ بین کشورهای استرالیا و ولاندنو، فیلیپین، انگلستان، فرانسه، پاکستان، تایلند، امریکا منعقد گردیده است. مقر آن شهر بانکوک پایتخت تایلند است.

سنتو (سازمان پیمان مرکزی) CENTO

هدف از تاسیس این پیمان فراهم کردن امنیت مشترک و شرایط دفاعی برای کشورهای عضو میباشد. اعضاء آن عبارتند از امریکا، ترکیه، ایران، پاکستان، انگلستان، مقر آن انکارا پایتخت ترکیه است.

اتحادیه عرب

هدف تشکیل این اتحادیه تقویت مناسبات بین کشورهای عضو هم‌آهنگ کردن سیاست و فعالیت اعضاء فعلی این پیمان که در سال ۱۹۵۴ با اعضاء رسیده است عبارتند از: مصر، عراق، یمن، سوریه، اردن، لبنان، عربستان سعودی، لیبی، سوئدان، مراکش و تونس

بازار مشترک

بازار مشترک در سال ۱۹۵۷ بوسیله آلمان غربی، ایتالیا، هلند، بلژیک و لوگزامبورک بوجود آمد. مقصود از تشکیل این اتحادیه هماهنگ کردن اوضاع اقتصادی کشورهای عضو و نزدیک شدن روابط سیاسی آنها در آینده میباشد و قرار است با ازین بردن موانع گمرکی این منظور حاصل شود. در سال ۱۹۶۱ یونان عضویت بازار مشترک درآمد.

اتحادیه تجارت آزاد

این اتحادیه در سال ۱۹۶۹ از کشورهای انگلیس، سوئد، نروژ، دانمارک، پرتغال، اطریش و سویس تشکیل شد و هدف آنها تقلیل حقوق گمرکی است ولی هیچ گونه هدف سیاسی در نظر ندارند. در سال ۱۹۶۱ فنلاند به عضویت آن درآمد.

پیمان ورشو:

این پیمان در ۱۴ ماه مه سال ۱۹۵۵ در ورشو با امضاء رسید. مقر فرماندهی مشترک آن مسکو است و اعضاء آن عبارتند از کشورهای آلبانی، بلغارستان، چکسلواکی، آلمان شرقی، مجارستان، لهستان، رومانی، شوروی. جمع نیروهای مشترک این ستاد ۴۷۶۶۰۰۰ نفر است.

علوم اجتماعی

تعریف ملت؟: گروهی از مردم که در یک سرزمین گرد آمده‌اند. وزیر سلطه یک دولت اداره میشوند. و آداب و رسوم و سوابق تاریخی و ایده‌آلهای مشترک دارند.

عوامل عمده ملیت؟: وحدت در زبان، وحدت در نژاد، وحدت در دین و مذهب، وحدت در آب و خاک، وحدت در رسوم و آداب و عادات و سوابق تاریخی و ملی.

انواع حکومتها؟: استبدادی، مشروطه، جمهوری

حکومت مشروطه چیست؟: مشروطه رژیم حکومت مردم بر مردم است. که بوسیله نمایندگان مجلسین قوانینی برای اداره امور کشور وضع میشود.

قوایسه گانه؟: قوه مقننه، قوه مجریه، قوه قضائیه

انقلاب مشروطیت ایران؟ در تاریخ ۱۴ جماد الثانی

سال ۱۳۲۴ قمری مقارن ۱۴ مردادماه ۱۲۸۵ شمسی پس از يك انقلاب خونین مظفرالدین شاه قاجار خطاب بصدر اعظم میرزا نصرالله خان مشیرالدوله فرمان مشروطیت را صادر نمود.

عده نمایندگان مجلس شورایملى؟: ۲۰۰ نفر بوده

و برای چهار سال انتخاب میشوند. و سن آنها باید بین ۳۰ الی ۷۰ سال باشد.

تعداد نمایندگان مجلس سنا؟: ۶۰ نفر (۳۰ نفر

انتخابی - ۳۰ نفر انتصابی) و دوره آنها ۶ سال بوده و سن آنها باید حداقل ۴۰ سال باشد.

طرح؟: پیشنهاد تصویب يك قانون از طرف یکی از

نمایندگان.

لایحه؟: پیشنهاد تصویب يك قانون از طرف دولت

محاکم حقوقی داد گستری؟: داد گاه بخش، داد گاه

تهرستان، داد گاه استان، دیوان کشور،

محاکم جزائی؟: داد گاه بخش کیفری، داد گاه جنحه،

دیوان جنائی.

وزارتخانه های ایران؟: آب و برق، آبادانی و مسکن،

دارائی، اطلاعات، امور خارجه، اقتصاد، بهداری، پست و تلگراف

و تلفن، جنگ، داد گستری، دربار، راه، آموزش و پرورش، فرهنگ

و هنر، کار، کشاورزی، کشور.

اصول قانون اساسی ایران؟: دارای ۵۱ اصل و ۱۰۷

متمم است.

قرابت نسبی؟: آن است که خویشان از یک نسل باشند مانند

پدر و فرزند.

قرابت سببی؟: آن است که بوسیله ازدواج بین زن و شوهر

برقرار شود.

اولین مجلس شورای ملی؟: در تاریخ ۱۴ مهر ماه ۱۲۸۵

مطابق با شعبان ۱۳۲۴ اولین مجلس شورای ملی با عضویت ۱۶ نفر از نمایندگان در کاخ گلستان تشکیل یافت.

ملکه‌های معروف جهان

ایرانی	توران دخت ملکه ساسانی
»	»
»	پوران دخت »
»	ترکان خاتون مادر سلطان محمد خوارزمشاه »
انگلیسی	الیزابت اول دختر هانری سوم
انگلیسی	ایزابل دو فرانس زوجه ادوارد سوم
انگلیسی	آن استوارت دختر ژاک دوم
فرانسوی	آن دو تریش زوجه لوئی ۱۳
اتریش	الیزابت دو تریش امپراتور و ملکه
فرانسوی	الیزابت دو تریش زوجه شارل نهم
فرانسوی	ایزابل دو فرانس مادر هانری-هشتم
فرانسوی	ایزابل دو باویر زوجه شارل ششم
اتریش	ایزابل دختر فیلیپ دوم ملکه

فرانسوی	مارگریت دو پروانس زوجه لویی نهم
انگلیسی	کاترین وارگون زوجه هانری هشتم
فرانسوی	کاترین دو مدیسی زوجه هانری دوم
روسیه	کاترین اول زوجه پتر کبیر ملکه
انگلیسی	ماری استوارت دختر ژاک پنجم
فرانسوی	ماری آنتوانت زوجه لویی ۱۶
فرانسوی	ماری تیز زوجه لویی چهاردهم
فرانسوی	ماری دو بورین زوجه فیلیپ
فرانسوی	کاری دو انثرو زوجه شارل هفتم
فرانسوی	ماوی دو مدیسی زوجه هانری چهارم
ایرانی	مهد علیا مادر ناصرالدین شاه
فرانسوی	ماری لویز زوجه ناپلئون اول
مصری	کلئوپاترا زوجه آنتوان
فرانسوی	ژوزفین زوجه ناپلئون
موناکو	گریس کلی ملکه
بابل	سمیرامیس ملکه قدیم
هلند	ژولیا نا ملکه
روم قدیم	مسالینا ملکه
مصر قدیم	نقرتی تی ملکه

زنان تاریخی و مشهور جهان

او ابراون	همسرهیتلر	آلمانی
فرانسوا ساگان	نویسنده	فرانسوی

فرانسوی	شاعر و نویسنده	ژرژ ساندر
پاکستانی	همسر آقا خان	بیگم آقا خان
آمریکائی	نابغه نابینا	هلن کلر
آمریکائی	نویسنده	مارگارت میچل
فرانسوی	پانوی انقلابی	ژاندارک
آمریکائی	سیاستمدار	الگنور و زولت
ایتالیا	هنرمند	ماریا کالاس
انگلیسی	اولین پرستار دنیا	فلورانس نایتینگل
روسی	دختر تزار روسیه	آناستازیا
هندی	سیاستمدار	ایندیرا گاندی
الجزایری	پارتیزان سیاستمدار	جمیله بوشاشا
لهستانی	شیمیدان	ماری کوری
آلمانی	جاسوسه	ماتاهاری
سیلانی	سیاستمدار	باندرا نانیک
ایتالیائی	معشوقه موسولینی	کلارا پتاچی
انگلیسی	نویسنده	آگاتا کریستی
انگلیسی	نویسنده	دفنه دوموریه
روم قدیم	سیاستمدار	لوکرس بورژیا
یونانی	معشوقه اسکندر	تائیس
ایتالیائی	مدل تابلوژو کوند	مونالیزا
فرانسوی	نویسنده انقلابی	مادام دو اشتال
	قهرمان فاجعه مایرلینگ اتریشی	ماری وسترا
فرانسوی	سیاستمدار	مادام رولان

فاطمه جیناح سیاستمدار پاکستانی

پادشاهان جهان

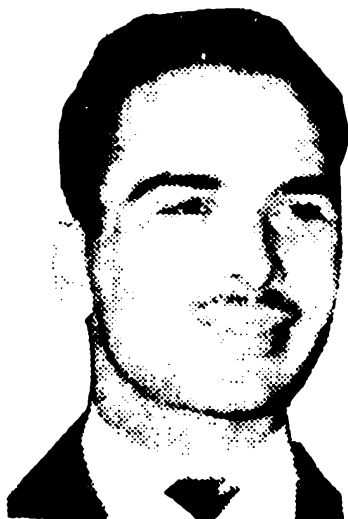

ایران - محمدرضا شاه پهلوی
 شاهنشاه آریا مهر پادشاه ایران
 متولد ۱۲۹۸ هجری شمسی هستند
 ایشان بعد از استعفای پدر تاجدار
 خود اعلیحضرت رضا شاه کبیر در
 روز بیست و ششم شهریور ۱۳۲۰
 به تخت سلطنت جلوس فرمودند
 ولیمهد محبوب ایران (رضا پهلوی)
 در روز نهم آبان ۱۳۴۰ متولد شده
 است.

حبشه (اتیوپی) - امپراطور کنونی حبشه اعلیحضرت
 (هیلاسیلاسی) اول در ۲۳ ژوئیه ۱۸۹۲ متولد گردیده و در
 ۲ نوامبر ۱۹۳۰ رسماً تاجگذاری نموده است
 تونکا - پادشاه تونکا ملکه (آن سالوت توبو) متولد
 ۱۹۱۸ است

مالایا - پادشاه مالایا حسام الدین عالم شاه است که متولد
 سال ۱۹۰۰ می باشد

اردن هاشمی - اعلیحضرت (ملک حسین) پادشاه

اردن هاشمی متولد ۱۴ نوامبر ۱۹۳۵ در ۲ مه ۱۹۵۲ پس از برکناری پدرش ملک طلال توسط پارلان اردن به سلطنت رسید .

سوئد - اعلیحضرت گوستاو ششم پادشاه سوئد متولد سال ۱۸۸۲ است .

یمن - امام احمد بن یحیی محمد بن حمید الدین فرمانروای یمن است که در سال ۱۹۴۸ باین مقام رسید .

نیپال - اعلیحضرت ماهندرا بیر بیگرم متولد ۱۸ مارس ۱۹۲۰ در تاریخ ۱۳ مارس ۱۹۵۵ پس از درگذشت پدرش تریبھوبانا پادشاه سابق نیپال بجای او نشست . وی در ۲ مه ۱۹۵۶ رسماً تاجگذاری کرد .

کویت - امیر کویت شیخ (آن الصباح سالم الصباح) متولد ۱۸۸۹ است .

هلند - ملکه (ژولیاننا لوئیز اماماری ویلهلمینا) متولد ۳۰ آوریل ۱۹۰۹ بعد از مرگ مادرش ملکه ویلهلمینا در ۶ سپتامبر ۱۹۴۸ به سلطنت رسید .

بلمژیک - اعلیحضرت بودوون
 اول پسر لئوپولد اول و پرنس
 آسترید سوئدی متولد ۷ سپتامبر
 ۱۹۳۰ پس از کناره گیری پدرش
 در ۱۶ ژوئیه ۱۹۵۱ سلطنت رسید.
 بوتانی - حکومت این سر
 زمین بدست (مهاراجا جیک، مه
 دورجی وان چوک) متولد ۱۹۱۹ میباشد .

موناکو - پرنس راینر
 سوم بعد از مرگ پدر بزرگش پرنس
 لوئی دوم در ۹ مه ۱۹۴۹ سلطان
 موناکو شد و در ۹ نوامبر همان سال
 رسماً تاجگذاری کرد . پرنس راینر
 در ۱۸ آوریل ۱۹۵۶ با ستاره سینمای

امریکا بنام گریس کلی ازدواج کرد و از او صاحب دو فرزند شد .
 ولیعهد موناکو پرنس آلبرت آلکساندر لوئی پیر متولد ۱۴
 مارس ۱۹۵۸ است .

لیبی - پادشاه لیبی (امیر سیرنائیک) است که در ۳
 دسامبر ۱۹۵۰ بنام سلطان آدر اول سلطنت رسید .
 تایلند (سیام) - رژیم ایر نیز مشروطه سلطنتی

بوده و پادشاه آن اعلیحضرت بو مبیول متولد ۱۸ دسامبر ۱۹۲۶ می باشد که در ۱ نوامبر ۱۹۵۶ سلطنت رسیده است .

عربستان سعودی - پادشاه
عربستان سعودی ملک فیصل متولد ۱۹۰۱ است که پس از بر کناری ملک سعود سلطنت رسید .

نروژ - طبق قانون اساسی ۱۷ مه ۱۸۱۴ رژیم حکومتی

نروژ مشروطه سلطنتی می باشد .
پادشاه کنونی نروژ اولاف پنجم متولد ۱ ژوئیه ۱۹۰۳ فرزند هاگن هفتم است . که بعد از مرگ پدرش در ۱۱ سپتامبر ۱۹۵۷ سلطنت رسید .

بریتانیا یای کبیر - (الیزابت دوم) ملکه انگلستان متولد ۱۹۱۶ پس از استعفای ژرژ ششم پادشاه سابق انگلستان سال ۱۹۵۱ سلطنت رسیده است .

کامبوج - پادشاه کامبوج
نورو دوم سوراماریت نام دارد

که در ۲ مارس ۱۹۵۵ به سلطنت این کشور رسید . رئیس دولت کامبوج پرنس نورودوم سیهانوک میباشد .

افغانستان - اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان متولد ۱۵ اکتبر ۱۹۱۴ در ۸ نوامبر ۱۹۳۳ پس از کشته شدن پدرش محمد نادر شاه به تخت سلطنت نشست .

یونان - ژرژ اول پادشاه سابق یونان در اول آوریل ۱۹۴۷ در گذشت و پس از او برادرش پل اول

بسلطنت رسید . پادشاه فعلی یونان کنستانتین اول نام دارد که فرزند پل اول می باشد .

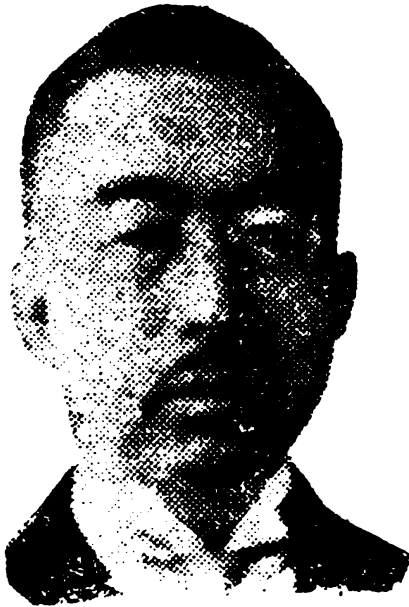

دانمارک - پادشاه دانمارک فردریک نهم متولد ۱۱ مارس ۱۸۹۹ است که پس از مرگ پدرش کریستیان دهم در ۲۰ آوریل ۱۹۴۷ به سلطنت رسید .

لوگزامبورگ - پادشاه لوگزامبورگ اکنون ملکه آن گراندوشس شارلوت متولد

۲۳ ژانویه ۱۸۹۶ است که در تاریخ ۹ ژانویه ۱۹۱۹ جانشین خواهرش ملکه آدلاند شد

ژاپن - امپراتور هیروهیتو در ۲۹ آوریل ۱۹۰۱

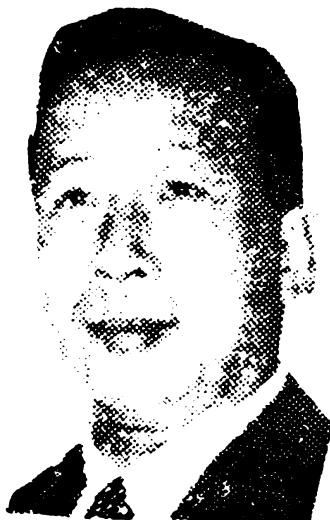

متولد شده و در ۱۴ نوامبر ۱۹۲۸
تاجگذاری کرده است او در ۱۶
ژانویه ۱۹۲۴ با پرنس (ناکاکو
کونی) ازدواج نمود . ولیمهدژاپن
پرنس (آکی هیتوتسوگونومیا) پسر
ارشد امپراطور است که در ۱۳ دسامبر
۱۹۳۳ متولد شده است .

مراکش - در ۱۹ نوامبر
۱۹۲۷ (محمد بن یوسف) فرزند

(ملایوسف) بسطنت مراکش رسید و در زمان سلطنت او
بتاریخ ۲ مارس ۱۹۵۶ مراکش استقلال یافت . و در ۹ ژوئیه
۱۹۵۷ **مولاحسن دوم** فرزند ارشد سلطان محمد بجانشینى او
انتخاب گردید . اکنون پادشاه مراکش سلطان (حسن دوم)
نام دارد .

لیختن استاین - سلطان لیختن اشتاین پرنس فرانتس

ژوزف دوم است که بعد از کناره
بیر عمویش پرنس فرانتس اول در
۳۰ مارس ۱۹۳۸ جانشین او گردید .
لائوس - کشور لائوس در
سال ۱۸۹۳ تحت الحمايه فرانسه
شد و در سال ۱۸۹۹ جزو اتحادیه
هندوچین در آمد و در ۱۱ ماه مه
۱۹۴۶ باستقلال رسید . پادشاه لائوس

سوندت پراچائوسیساووانک است .

تست های مختلف

در ادبیات

س - مترجم کلبله دمنه از پهلوی عبری کیست ؟

ج - ابن مقفع

س - معروفترین آثار ابن سینا را بگوئید ؟

ج - قانون ، شفا ، اشارات ، دانشنامه ء لائی

چند اثر از امام محمد غزالی را بگوئید ؟

ج - کیمیای سعادت ، نصیحة الملوك ، احیاء العلوم .

س - مؤلف کتابهای لوائح و مناسک حج کیست ؟

ج - نورالدین احمد جامی

س - معروفترین آثار خواجه نصیرطوسی را

بگوئید ؟

ج اخلاق ناصری ، اوصاف الاشراف ، تحریر مجسطی ،

معیار الاشعار ، تحریر العقاید .

س - عوفی مؤلف چه کتابهایی است ؟

ج - لباب الالباب ، لوامع الروایات ، جوامع الحکایات .

س - بحار الانوار از کیست ؟

ج - از مجلسی

س - اثر مهم نظامی عروضی سمرقندی ؟

ج - چهارمقاله عروضی (مجمع النوادر)

پرسوناژ - در سینما و ادبیات و تئاتر بمعنی آدمهای تئاتر، داستان و سینماست .

پروداکسیون - اصطلاحی است، که شامل عملیات تهیه و بعمل آوردن يك فیلم می باشد .

پان - حرکت افقی دوربین را از يك نقطه ثابت گویند .

تکنی کالور - طریقه ایست مخصوص رنگ آمیزی فیلم ها .

تروکاژ - حقه های سینمایی را گویند .

توشات - اصطلاحی است برای صحنه ای که در آن دو نفر از شانه بیالا نشان داده میشوند .

تراک این - حرکت اساسی و ساده دوربین را گویند .

تایتل - نوشته ای که در روی پرده سینما ظاهر می شود و شامل قسمتی از صحنه اصلی نباشد را تایتل (تیتراژ) گویند .

تیلت - حرکت دیگری از دوربین و شبیه پان است .

در این حرکت دوربین از يك نقطه ثابت بطور عمودی حرکت میکند .

دکومانتر - نوعی از فیلم است که ترجمان زندگی حقیقی

است .

دالی - عبارتست از يك عرابه كوچك چهارچرخه ، که

دوربین را روی آن قرار میدهند و صحنه های گردان فیلم را با آن بر میدارند .

دایرکتور - بمعنی کارگردان است .

دایسینگ - تطابق حرکات لب (دوبلر) را، با صدای هنرپیشه

فیلم گویند .

دکور - عوامل تزئینی فیلم را گویند .

دکوراسیون - ترتیب جای گرفتن ائانه و اشیاء در يك

- صحنه از فیلم یا تآثر را گویند .
- دلوس کالور - طریقه است برای رنگ آمیزی فیلم‌ها .
- دکوپاژ - تنظیم و ترتیب سناریو برای فیلم برداری را «کوپاژ» گویند .
- دکوراتور - طراح تزئینات صحنه‌ها را گویند .
- دراماتیک - بمعنای هیجان انگیز است .
- دیالوگ - بمعنای گفتگوی هنرپیشگان است .
- رواستاک - یعنی فیلم خامی که هنوز استعمال و فیلم برداری نشده است .
- ریل - مقدار فیلمی است که در حدود ده دقیقه بر روی پرده سینما نشان داده میشود .
- رلایز - فیلمی است که برای نمایش آماده میباشد ،
- ریورس - زاویه‌ای از دوربین را گویند .
- رژیسور - بمعنی کارگردان است .
- سانسور - تفتیش و مراقبت از موضوع فیلمها را گویند .
- سوژه - موضوع : فیلم ، کنفرانس و مقاله را گویند .
- سناریو - نمایشنامه مخصوصی که کارگردان فیلم را از روی آن می‌سازد .
- سناریست - کسی که سناریو را می‌نویسد .
- سینه کلوپ - محلی است که علاقمندان سینما در آن برای دیدن و مشاهده فیلم‌های هنری گرد می‌آیند .
- سکانس - عبارت از واحدی از عملیات ممتد و مداوم است که در آن مکث و توقفی در زمان مشاهده نشود .
- سینماتوگرافی - بکلیه امور تکنیکی ، فنی ، هنری

- و تجارتی مربوط به سینما گفته میشود .
- سوباستاندارد** - تمام فیلمهایی را که اندازه آنها از ۳۵ میلیمتر کمتر باشد «سوباستاندارد» میگویند .
- ساپرتینک پللی پر** - به هنرپیشگان کمکی اطلاق میشود .
- شات** - ترکیب و کمپوزیسیون يك صحنه را گویند .
- فیلم** - رشته نوار نرمی است، که از سلولوئید ساخته شده و شامل يك سری عکسهای پشت سرهم می باشد .
- فوکوس** - شفافیت و روشن بودن صحنه را گویند .
- کارتون** - به فیلمهای نقاشی شده متحرك گفته می شود .
- کمپوزیسیون** - به معنی ترکیب است ، ولی در سینما عبارتست از بالانس و توازن تصویرهای مجرد فیلم .
- کامرا** - به دوربین فیلمبرداری گویند .
- کاستینگ** - روابط کارگردان و آکتور فیلم را گویند .
- گریم** - به آرایش صورت هنرپیشگان اطلاق میشود .
- گریمور** - کسی که از گریم کردن با اطلاع است .
- گابو** - تخته چوبی سیاه رنگی است که در جلوی چراغ در استودیو گذارده میشود تا نور مستقیماً داخل عدسی نشود .
- گافر** - کسی که مسئول روشن کردن چراغها در محل فیلمبرداری است .
- لژ** - محل مخصوص و مجزائی در سینما و تئاتر .
- لاکی** - غلبه نواحی تاریک به روشنائی را گویند .
- لنز** - عدسی دوربین فیلمبرداری .
- لید** - به هنرپیشگان درجه اول اطلاق میشود .
- لوت** - قطعه زمین نزدیک استودیو را که اغلب صحنه های

خارج در آن تهیه میشود لوت گویند .

مدیومشات - حد فاصل لانكشات و كلوزآپ است .
مونتاز- یعنی بریدن (بطور کلی ترکیب عکس و فیلم را گویند .)

میزانسن- بطور کلی به اجراء و نظارت کلیه امور فنی و هنری مربوط به يك فیلم یا نمایش را میزانسن گویند .
مگنتیک- طریقه ای است برای دربله فیلم .

شرح اعداد رومی

I=۱ — II=۲ — III=۳ — IV=۴
V=۵ — VI=۶ — VII=۷ — VIII=۸
IX=۹ — X=۱۰ — XX=۲۰ — XXX
=۳۰ — XL=۴۰ — L=۵۰ — LX=۶۰
LXX=۷۰ — LXXY=۸۰ — I =۹۰
G=۱۰۰ — D=۴۰۰ — M=۱۰۰۰

مکتب های مختلف تاآتر

تاآتر کلاسیک- به اثری گفته می شود که از هر جهت از داستانهای استاطیر یونانی الهام گرفته باشد .

تئاتر رومانتيك- سبك رومانتيك دنیای کهنه کلاسیک را در هم ریخت در سبك کلاسیک تقلید از احساسات مذهبی یونان و روم قدیم بود اما در سبك رومانتيك نویسنده به تشریح حالات و تأثیرات فردی انسان همت می گماشت .

تئاتر اومانيست- در این سبك تشریح حالات و جریانات

روحی و نفسانی را مورد توجه قرار می‌دهند .

تئاتر رئالیست - سبک رمانتیک جنبه تحلیلی و احساساتی داشت ولی عده‌ای پیدا شدند که تئاتر را به جنبه حقیقت گوئی و واقعیات زندگی کشاندند نمایش حقیقت از جنبه حقیقی تئاتر رئالیست است .

تئاتر ناتورالیست - این سبک تقریباً جزئی از سبک رئالیست است یعنی در یک سبک ناتورالیست جنبه‌های خوب و بد طبیعت انسان روی پرده می‌آید .

تئاتر سمبولیست - سمبول در اصطلاح مفهوم علامت یا نماینده است و سمبولیسم رابطه مخفیانه اشیاء و مظاهر طبیعت را با روح آدمی نشان می‌دهد هر یک از مظاهر طبیعت را سمبول یک چیز قرار می‌دادند .

تئاتر دراماتیک - مخلوطی از رئالیسم و ناتورالیسم و اومانیزم می‌باشد در این سبک خصوصیات احوال خانواده‌ها را با موشکافی تجزیه و تحلیل می‌کنند .

اکسپرسیونیست - این سبک در تئاتر مانند ادبیات است و هنرمند بیان احساسات و تمایلات درونی خود را با حرکات مجسم می‌سازد و در این سبک دکوراسیون و میزانشن (صحنه گردانی) در تحریک احساسات تماشاچی موثر است و معایب و مفاسد اجتماع را با زبان طنز و نیشخند نشان می‌دهد .

تئاتر ساکت یا میمیک - این نوع تئاترها شبیه اکسپرسیونیست است با این تفاوت که صحنه تئاتر ساکت و آراست است و بازیگر با حرکات صورت و عوامل دیگر منظور خور را نشان می‌دهد .

آلات موسیقی قدیم کدامند

کرنا، چنگ، کوس، بربط، غزک، رباب، کمانچه، تار، سه تار، دوتار، سرنا، نقاره، گورکه، دهل، سنتور، قانون، طنبور.

آلات موسیقی متداول امروز

ارک، آکوردئون، ترومپ، ترومپت، پیانو سارسوفون، ساکسوفون، فلوت، گیتار، ویولن، ماندولین، کونترباس، هارمونیم، لیز

اصطلاحات و فرمهای موسیقی

موزیک - به معنای تعلیمات روحی است.
نت - الفبای مخصوص موسیقی است که مرکب از هفت گام، میباشد.

موزیکال - یعنی همراه با موسیقی.
تن - واحد فاصله صوتی بین دو نت متوالی را «تن» میگویند.

مقام یا تنالیتته - هر گاه يك قطعه موسیقی با نت‌های معینی اجراء شود، گویند که آهنگ دارای تنالیتته است.

مدولاسیون - تغییر دادن مقام را گویند.
اکرد - مجموع چند صوت را که تحت قاعده معینی ترکیب شود «اکرد» گویند.

نوا (ملودی) - مایه اصلی موسیقی است.
همفون - ملودی یا نوائی است که با ساز و آواز تنها

اجراء شود .

پولیفون - ملودی است که از چند ساز و آواز متشکل شده باشد .

اكتاو چیست - وقتی فاصله دوصوت برابر واحد باشد گویند آن دوصوت اکتاو یکدیگرند .

گام - عبارت است از هفت صوت متوالی که بطور طبیعی در فواصل معین واقع شده باشد ، هر يك از اصوات گام را با يك نت موسیقی تعیین می کنند .

گام طبیعی بر چند نوع است - بر دو نوع : گام بزرگ یا «ماژور» و گام کوچک یا «مینور» .

ضرب یا ریتم - در موسیقی عبارت از توالی ضربات آهنگ است و برای موزون کردن نوای موسیقی بکار میرود .
تقسیم نوتها - فاصله بین دو اکتاو ، نت های (دو ، سه ، می ، فا ، سل ، لا ، سی) قرار دارد که فواصل آنها باهم متفاوت است .

اوورتور - بمعنی درآمد است و در موسیقی کلاسیک اوورتور يك قطعه موسیقی سازی است که در مقدمه اپرای دسته جمعی اجرا می شود .

الگرو - قسمتهایی تند و سبک در موسیقی سنفونیک «الگرو» نامید . میشود .

آرانژمان - در موسیقی چنانچه آهنگی را برای ارکستر مشخصی نوشته باشند و بصورت دیگر تنظیم شده باشد ، آنرا «آرانژمان» گویند .

ارگان نیست - کسی است که «ارك» می نوازد .

- کمپوزیتور - ساز و آهنگ را گویند .
- اوباد - قطعات جالب موسیقی را گویند .
- باریتون - صدای بم، را در موسیقی باریتون گویند .
- انتم - موسیقی آواز مذهبی را گویند .
- بالت - فرمی از موسیقی کلاسیک اطلاق می شود که يك عده با حرکات رقص و باقاعده همراه با موسیقی معانی و مفاهیم خاص یکداستان و سرگذشت را بیان می کنند .
- باس - در موسیقی بم ترین صدا را گویند .
- تنور - صدای مرد جوان را گویند .
- کنتر آلتو - صدای بم زن را گویند .
- متسو پرانو - صدای متوسط زن را گویند .
- سپرانو - صدای زیر و ظریف زن را گویند .
- سویت - عبارت از يك رشته رقص های کلاسیک است که بطور منواتر و پی در پی نواخته شود .
- سونات - فرمی از موسیقی را گویند که توسط يك یا دو ساز اجراء شود و شامل سه قسمت است .
- سنفونی - آهنگی است که برای يك ارکستر بزرگ تصنیف شده باشد . سنی دارای چهار قسمت است .
- اپرا - نمایشی است که با آواز و به همراهی ارکستر اجرا میگردد ، اپرا به سه قسمت «اپرا سریا» ، « اپرا بوفا» و «کمیک» تقسیم میشود .
- دستگاههای موسیقی ایرانی عبارتند از: شور، ماهور، همایون، سه گاه، چهارگاه، نوا، راست پنجگاه
- آوازهای ایرانی بر چند قسم است - بر سه قسم :

دستگاه نغمه و گوشه .

آوازه‌های فرعی دستگاه موسیقی ایرانی کدامند-
عبارتند از ابوعطا، بیات ترك، افشاری، دشتی، بیات اصفهان و بیات کرد .

موسیقیدانان ایرانی

آقا حسین قلی- (۱۲۲۴-۱۲۹۴) پدر استاد عالی اکبر شهنازی از نوازندگان مشهور تار دوره ناصرالدین شاه بود .

میرزا عبداللّه- برادر آقا حسین قلی و پدر احمدعبادی، استاد سه تار (معاصر) نیز از نوازندگان دربار ناصرالدین شاه بود .

ابن سینا- فیلسوف قرن پنجم که علاوه بر کتابهای فلسفی دو رساله یکی بفارسی جزو کتاب «دانشنامه علائی» و کتاب دیگری به عربی جزو کتاب «شفا» در فن موسیقی نوشته است .

اره‌وی- صفی‌الدین ارموی از آهنگسازان مشهور قرن هفتم هجری بود . مهم‌تر اثر وی درباره موسیقی کتاب «ادوار» نام دارد .

ابراهیم موصلی- از اهالی کوفه بود که سیصد نغمه ساخته و عود خوب می‌نواخته است .

اسحق بن ابراهیم- فرزند ابراهیم موصلی نوازنده و خواننده و سازنده و شاعر بود .

ابوالفرج اصفهانی- مؤلف کتاب «اغانی» در باره موسیقی‌دانها و آوازخوانان است .

ابو نصر فارابی- اولین مؤلفی است که در دوره اسلامی در فن موسیقی کتاب نوشته و کتاب او «کتاب الموسیقی الکبیر»

نام دارد .

حسین خان اسماعیل زاده - فرزند اسماعیل خان کمانچه کش از اولین نوازندگان ویلون در ایران بود که شاگردان زیادی منجمله ابوالحسن صبا و رضا محجویی را تعلیم داد .
روح الله خالقی (۱۲۸۵ - ۱۳۴۴) از شاگردان استاد وزیری بود . وی دو جلد کتاب بنام «نظری بموسیقی» در تئوری موسیقی ایرانی تألیف کرده است .

غلامحسین خان درویش (۱۲۵۱ - ۱۳۰۵) فرزند حاج بشیر از نوازندگان مشهور تار دوره شماع السلطنه پسر مظفرالدین شاه قاجار بود .

ابوجعفر رودکی - شاعر و نوازنده و خواننده بزرگ دوره نصر بن احمد سامانی بود .

ابوالحسن علی بن نافی زریاب - از شاگردان اسحق موصلی بود .

عنصور زلزلی - شاگرد ابراهیم موصلی و استاد اسحق فرزند ابراهیم بود .

مشیرهما یون شهر داز - متولد ۱۲۶۴ از بزرگترین پیانیست های ایران بشمار میرود .

ابوالحسن صبا (۱۲۸۱ - ۱۳۳۶) فرزند کمال السلطنه از بزرگترین موسیقیدانان عصر حاضر بود .

احمد عبادی - متولد سال ۱۲۸۵ فرزند میرزا عبدالله و برادرزاده آقا حسین قلی از نوازندگان مسلم سه تار در ایران است .

مرتضی محجویی - (۱۲۷۹ - ۱۳۴۴) فرزند عباسعلی

ناظر از نوازندگان منحصر بفرد پیانو بود.
جوانویه - از ایرانیان زردشتی و استاد ابراهیم بن ماهان
 موصلی بود .

جواد معروفی - متولد ۱۲۹۱ از پیانیست‌های بزرگ
 ایران و شاگرد مکتب وزیری است .

کنل علینقی وزیر - متولد ۱۲۶۶ خورشیدی از
 استادان مسلم و بی نظیر موسیقی است و شاگردان زیادی منجمه
 «جواد معروفی و روح‌الله خالقی» را تعلیم داده است .

بانو قمرالملوک وزیری - (۱۲۸۴ - ۱۳۳۸)
 بزرگترین و معروفترین خواننده آوازهای ایرانی است .

ابویوسف یعقوب کندی - متولد اوایل قرن سوم
 هجری اولین کسی است که کتابی درباره موسیقی بزبان عربی ترجمه
 کرد . وی در سال ۲۶۰ میلادی درگذشت .

نایب اسدالله - از استادان مسلم «نی» از شاگردان
 ابراهیم آقا باشی است .

مهدی نوائی - شاگرد نایب اسدالله از نوازندگان مشهور
 نی و استاد حسن کسائی است .

نست‌های مختلف

س - عشاق تاریخی را نام ببرید .

ج - ادوارد هشتم و مادام سمپسون ، اتلو و دزد مونا، بیژن
 و منیژه، امیر ارسلان و فرخ‌لقا، بهرام و گلندام، رمثو و ژولیت،
 رابعه و بکتاش، سلیمان و ملکه صبا ،سلامان و ابسال ، سامسون و
 دلبله ، قیس و لیلا، کلثوپاترا و آنتوان، کلارا و موسولینی، مادام

کاملیا ، ماری‌وسترا و اورونف ولیعهد اتریش که در ناحیه‌ای بنام «مایرلینگ» خودکشی کردند ، ناپلئون و ژوزفین ، جهانگیر و نورجهان ، وامق و عذرا ، همای و همایون ، خسرو شیرین ، شیرین و فرهاد .

س- سرداران معروف جنگ جهانی اول را نام ببرید

ج- مارشال «فوش» سردار فرانسه ، فیلدمارشال «ژوفر» فرانسوی ، مارشال «پتن» فرمانده کل نیروهای اروپا ، «سرجان فریچ» فرمانده نیروهای انگلیسی ، «وینستون چرچیل» فرمانده نیروی دریایی انگلیس ، «فون هندنبِرگ» لودوندورف ، هوفمان فرماندهان آلمانی .

س- لوايح انقلابی شاه و ملت را نام ببرید :

ج - ۱- الغای رژیم ارباب و رعیتی از طریق اصلاحات ارضی . ۲- ملی‌شدن جنگلها در سراسر کشور . ۳- فروش سهام کارخانجات دولتی به عنوان پشتوانه اصلاحات ارضی . ۴- مهیم‌شدن کارگران در منافع کارگاههای تولیدی . ۵- ایجاد سپاه دانش برای اجرای تعلیمات عمومی و اجباری . ۶- اصلاح قانون انتخابات . ۷- تأسیس سپاه بهداشت . ۸- تأسیس سپاه ترویج و آبادانی . ۹- تأسیس خانه‌های انصاف . ۱۰- ملی‌شدن آبهای کشور . ۱۱- نوسازی کشور در تمام مظاهر زندگی در شهرها و روستاها . ۱۲- انقلاب اداری و آموزش .

س- مترجم کلیله و دمنه از پهلوی به عربی کیست:

ج ابن مقفع

س- آثار معروف ابن سینا را نام ببرید :

ج- قانون ، شفا ، اشارات ، دانشنامه‌علائی ؛ رساله‌کیمیا .

- س- آثار خواجه نصیر طوسی را بگوئید:
- ج- اخلاق ناصری، تحریر مجسطی، معیار الاشعار.
- س- کتاب بحار الانوار از کیست:
- ج- از مجلسی.
- س- چهار مقاله عروضی از کیست:
- ج- از نظامی عروضی.
- س- چند اثر از لامار تین را نام ببرید:
- ج- نغمه‌های شاعرانه، گرازبلا، رازها، رافائل، دریاچه
- س- چند کتاب از همینگوی را بگوئید:
- ج- وداع با اسلحه، ستون پنجم، براه خرابات، زندگانی خوش، ناقوسها، مردان بی‌زن، انسان در جنگ، داشتن و نداشتن.
- س- شاعران ترجیع بند ساز ایرانی کدامند:
- ج- جمال‌الدین اصفهانی، هاتف، عبیدزاکانی
- س- قطعه دانوب زیبای آبی از کیست:
- ج- از موسیقیدان معروف آلمانی (اشترواس).
- س- آثار معروف استان‌دال کدامند:
- ج- سرخ و سیاه، معبد پارم، راهبه کاسترو، هایدن.
- س- چند اثر از اسکار وایلد را نام ببرید:
- ج- سالومه، بادبزن خانم ویندرمیر، تصویر دوربین گری شوهر ایده‌آل، دیو خودخواه، زن بی‌ارزش، شاهزاده خوشحال
- س- آثار معروف چخوف کدامند:
- ج- باغ آلبالو، اطاق شماره ۶، زندگی من، اندوه، ۲۵ روبل، در میان گودال، دعقانان، تمشک، جنایتکار.
- س- بوریس پاسترناک اهل کدام کشور بود:

- ج- نویسنده کتاب دکتر ژیاگو اهل شوروی بود .
 س- آثار **خواجه نظام الملك** را نام ببرید:
 ج- سیاستنامه، وصایای نظام الملك .
 س- آثار **معروف بالزاک** کدامند .
 ج- باباگوریو ز نسی‌ساله، اوژنی گرانده، چرم‌ساغری
 دختر عموبت، در اوج قدرت، زنبق‌دره، دختر زرین‌چشم.
 س- تاگور اهل کجاست و نمونه آثارش چیست:
 ج- تاگور نویسنده و شاعر هندی است و آثار او عبارتند
 از: ناسیونالیسم، امید دهقان، خاطرات، مذهب بشر. اخلاق
 س- آثار برجسته **جک لندن** کدامند:
 ج- سپیددندان، گرک دریا، آشتی‌ناپذیر، دزدان خلیج،
 حماسه شمال؛ ندای جنکل، کشتی شکسته‌ها، پاشنه آهنین.
 س- آثار **جان اشتاین بک آمریکائی** کدام است:
 ج- موشها و آدمها، ولگردان، ماه پنهان است، بخدای
 ناشناخته، اتوبوس سرگردان، خوشه‌های خشم، درنبردی مشکوک.
 س- **جنگ‌های معروف ایران** را نام ببرید:
 ج- ۱- **جنگ «چالدران»** بین شاه اسمعیل اول و
 سلیم خان پادشاه عثمانی که در این جنگ شاه اسماعیل شکست خورد.
 ۲- **جنگ‌های مهمان دوست و مورچه خورت** بین نادرشاه
 و اشرف افغان که به شکست افغانها منتهی گردید. ۳- **جنگ جسر**
 بین ایرانیان و اعراب در این جنگ فرمانده سپاه ایرانیان رستم
 فرخزاده نام داشت. ۴- **جنگ قادسیه**- بین ایران و اعراب
 به سرداری رستم فرخزاد از ایران و «سعدوقاص» از اعراب .
 جنگ **جلو** بین ایران و اعراب، سپاه اعراب به سرداری

سعدوقاص و سپاه ایران بسرداری مهران. ۶- جنگ نهاوند
 یافتح الفتوح بین ایرانیان و اعراب به سرداری نعمان از عرب
 و فیروزان از ایران. ۷- جنگ‌های ایران و روسیه
 در زمان سلطنت فتح‌علیشاه که منجر به بستن قراردادهای فنکین
 عهدنامه گلستان و عهدنامه ترکمن‌چای گردید.
 ۸- جنگ گرناال جنگی بود بین نادرشاه و محمدشاه گورکانی
 که به شکست هندیان انجامید.

س- جنگ جمل چه جنگی بود:

ج- جنگی بود بین حضرت علی و طلحه و زبیر و عایشه زن
 پیغمبر که به پیروزی حضرت علی (ع) انجامید و چون عایشه به هنگام
 جنگ بر شتر سوار بود آنرا جنگ جمل گفتند.

س- جنگ پلتاوا چه جنگی بود:

ج- نبردی بود بین پطر کبیر و شارل ۱۲ پادشاه سوئد
 که به شکست دولت سوئد پایان یافت

س- جنگ تر واکدام است:

ج- نبردی بود بین یونان و کشور تر و واقع در آسیای صغیر.

س- جنگ پونیک کدام است:

ج- جنگ بین آنیبال سردار کارتاژ و رومیان به جنگ‌های
 پونیک مشهور است.

س- ابوعلی سینا وزیر کدام پادشاهان بود:

ج- شمس‌الدوله و علاءالدوله دیلمی.

س- کتاب جنایات و مکافات از کیست:

ج- از فتودور داستایوسکی نویسنده روسی.

س- کاشف حرکت زمین کیست:

ج- کالیلو گاليله ستاره شناس و فيزيك دان ايتاليائي.

تست در تاريخ

س- منقرص كننده عباسيان و اسمعيليان كي بود:

ج- هلاكو خان منقول

س- موسس سلسله سامانيان چه نام داشت:

ج- اسد بن عبدالله پدر نصر بن احمد ساماني

س- آخريين پادشاه سلسله زنديه كه بود :

ج- لطف عليخان زند.

س- موسس سلسله سر بداران كي بود :

ج- عبدالرزاق .

س- امضاء كننده فرمان مشروطيت كي بود :

ج- مظفر الدين شاه قاجار در چهاردهم جمادى الثانى.

س- معاهده هاي گلستان و ترکمن چاي .

ج- معاهده هاي گلستان و ترکمن چاي در سالهاي ۱۲۲۸

و ۱۲۴۳ پس از شكست ايران از روسها در زمان فتح عليشاه بسته شد.

س- سالار ملي لقب چه كسي بود :

ج- لقب باقر خان كه از سران مشروطه طلب بود .

س- وا تيكان كجاست:

ج- مقر پاپ رهبر كاتوليك هاي جهان در رم است.

س- مسجد اقصى در كجاست :

ج- از بناهاي (سليمان نبى) در اورشليم است .

س- خاندان برامكه بفرمان چه كسي كشته شدند:

ج- بفرمان هارون الرشيد خليفه عباسى

س- سومنات کجاست :

ج- معبدی است در شبه جزیر کاتین واقع در هند که در سال ۴۶۲ هجری بدست سلطان محمود غزنوی تصرف شد.

س- انقلاب کبیر فرانسه؟

ج- انقلابی است که در سال ۱۷۸۹ بر علیه حکومت استبدادی لوئی شانزدهم رخ داد و پادشاه و ملکه (ماری اتوانت) در این انقلاب بقتل رسیدند .

س- خلفای راشدین چند نفر بودند:

ج- چهار نفر: ابوبکر، عمر، عثمان و علی (ع)،

س- وزیرای مظفرالدین شاه را نام ببرید :

ج- امین السلطان، امین الدوله، عین الدوله و مشیرالدوله.

س- سلطنت مغولان بدست چه کسانی منقرض شد:

ج- بدست امیر شیخ حسن ایلکانی و بزرگ جلایری .

س- سلسله افشاریه بدست چه کسی منقرض شد :

ج- بدست فتح علی شاه قاجار بسنه ۱۲۱۸

س- مجلس را چه کسی به توپ بست :

ج- محمدعلی شاه قاجار در سال ۱۳۲۶

س- آخرین پادشاه سلسله اشکانیان چه نام داشت:

ج- اردوان پنجم (اشک بیست و هشتم).

س- موسس سلسله طاهریان کی بود :

ج- طاهر بن حسین (ذوالیمینین) در سال ۲۵۰ هجری.

س- آخرین خلیفه عباسی چه نام داشت:

ج- المستعصم بالله

س- اثر ارژنک از کیست:

- ج- از مانی
- س- آخرین پادشاهان خوارزمشاهی که بودند:
- ج- سلطان محمد خوارزمشاه و جلال‌الدین خوارزمشاه .
- س- اولین رئیس مجلس ایران چه نام داشت:
- ج- صنیع‌الدوله .
- س- مروان ثانی که بود :
- ج- آخرین خلیفه بنی‌امیه بود که از ابو مسلم خراسانی در نزدیکی رود زاب شکست خورد :
- س- ابو مسلم خراسانی با امر چه کسی کشته شد :
- ج- بدستور منصور خلیفه عباسی در سال ۱۳۷ هجری
- س- قانون اساسی ایران در چه سالی تصویب شد:
- ج- در ۱۱ دیماه سال ۱۲۸۵ .
- س- آخرین رئیس فرقه اسماعیلیه چه نام داشت:
- ج- رکن‌الدین خورشاه .
- س- انقلاب سفید ایران در چه سالی بتصویب رسید:
- ج- در ششم بهمن ۱۳۴۱ .
- س- سه اصل انقلابی دیگری که شاهنشاه در سال ۱۳۴۶ به اصول نه‌گانه اضافه فرمودند کدامند :
- ج- ملی‌شدن آبهای کشور ، نوسازی کشور در تمام مظاهر زندگی در شهرها و روستاها ، و انقلاب آموزشی و اداری .
- س - فرمان تأسیس سپاه بهداشت و ترویج و آبادانی در چه سالهایی از طرف شاهنشاه آریامهر صادر گردید :
- ج- سپاه بهداشت در سال ۱۳۴۲ و سپاه ترویج و آبادانی

ر سال ۱۳۴۳

س- شاهنشاه آریامهر در چه سالی تاجگذاری فرمودند :
ج- در چهارم آبان ۱۳۴۶ .

نست در جزایر

س- ترعه سوئز در کجاست :
ج- در کشور مصر بین دریای سرخ و مدیترانه .
س- بزرگترین مجمع‌الجزایر جهان کدام است .
ج- مجمع‌الجزایر اندونزی مرکب از هفت هزار و صد جزیره .

س- دریاچه تانگانیکا در کجاست :
ج- در شرق آفریقای مرکزی بمساحت ۱۲۷۰۰ میل مربع .
س- دریای سیاه کجاست :
ج- حد فاصل بین اروپا و آسیا در جنوب روسیه .
س- جزیره برنثو در کجاست :
ج- جزیره برنثو در اقیانوس کبیر واقع بوده و مساحت آن ۲۸۶۹۱۴ میل مربع و متعلق بکشورهای انگلیس و اندونزی است .

س- جزیره فرمز در کجاست :
ج- در اقیانوس آرام که شامل چین ملی است .
س- شبه جزیره اسکاندیناوی کجاست :
ج- در شمال اروپا مشتمل بر کشورهای سوئد و نروژ .
س- شبه جزیره هندوچین کجاست :

ج- در جنوب شرقی آسیا، شامل: تایلند و لائوس و کامبوج است.

س- خلیج هودسن در کجاست :

ج- در شمال کانادا واقع در آمریکای شمالی

س- کانال پاناما در کجاست:

ج- در مرکز پاناما بین اقیانوس اطلس و کبیر

س- ترعه نیاکارا گوادری کجاست:

ج- در آمریکای مرکزی بین دریاچه نیکاراگوا و اقیانوس

اطلس .

س- بلندترین قله جهان کجاست:

ج- قله اورست در آسیا با ارتفاع ۸۸۴۴ متر

س- تنگه موزامبیک در کجاست:

ج- بین ماداگاسکار و آفریقا به عرض ۴۰۰ کیلومتر.

س- آبشار استرلینگ در کجاست:

ج- در زلاند نو با ارتفاع ۱۵۳ متر.

س- رود آمازون در کجا جاری است :

ج- در آمریکای جنوبی بطول ۶۴۸۰ کیلومتر.

س- بحر المیت در کجاست:

ج- در فلسطین واقع در آسیا .

س- پوناخا پایتخت کدام کشور است:

ج- پایتخت کشور بوتان در آسیا.

س- رژیوم و پایتخت کشور نپال چیست :

ج- رژیوم سلطنتی و پایتخت شهر (کاتماندو) است.

س- دارالسلام پایتخت کدام کشور است :

- ج- تانگانیکا واقع در افریقا.
 س- زبان کشور مالت چیست:
 ج- عربی و انگلیسی.
 س- پایتخت ایسلند چه نام دارد:
 ج- ریکیاویک .
 س- گواتمالا در کدام قاره قرار دارد:
 ج- در آمریکای مرکزی.
 س- مونت کارلو در کجاست :
 ج- در پرنس نشین موناکو در اروپا .
 س- ریودو لاپلاتا در کجاست:
 ج- در آرژانتین در آمریکای جنوبی .
 س- جزیره کیش در کجاست:
 ج- در خلیج فارس .
 س- مصب زاینده رود در کجاست:
 ج- باتلاق گاوخونی در اصفهان .
 س- کدام دریا بین فرانسه و انگلستان است :
 ج- دریای مانش
 س- بغداد در کنار چه رودی قرار دارد.
 ج- رود دجله .
 س- چه سالی ۳۶۶ روز است.
 ج- سال کبیسه .
 س- مشتری دارای چند قمر است.
 ج- ۱۱ قمر
 س- مرکز نفت آمریکا کجاست .

- ج- تگزاس.
- س- بزرگترین کشورهای دارنده طلا:
- ج- اتحادیه آفریقای جنوبی و روسیه شوروی.
- س- بندر پالروم در کجاست.
- ج- بندر ایتالیا در سیسیل است.
- س- بادهای الیزه چیست.
- ج- بادهائی هستند که در دو نیمکره شمالی و جنوبی زمین از سمت قطب بطرف استوا می‌وزند.

دانستنیهای عمومی

- س- عمر زمین چقدر است
- ج- در حدود ۴ میلیارد و پانصد میلیون سال.
- س- کاشف جزیره تاسمانی کی بود
- ج- ابل تاسمانی اهل کشور هلند بود.
- س- کاشف مجمع‌الجزایر فیلیپین کیست
- ج- دائز دو کورز اسپانیائی است.
- س- کاشف حرکت زمین کیست
- ج- گالیلو گالیله ستاره‌شناس و فیزیکدان ایتالیائی.
- س- الغای کاپیتولاسیون یعنی چه
- ج- کاپیتولاسیون یا قضاوت کنسول‌های خارجی در ایران که بموجب معاهده ترکمن‌چای به ایران تحمیل شده بود. در سال ۱۳۰۶ از طرف رضاشاه کبیر لغو گردید.
- س- روزنامه دیلی اکسپرس در کجا منتشر میشود
- ج- در انگلستان با تیراژی بیش از ۴ میلیون شماره.

- س- مکتب‌های مختلف تا آت‌را نام ببرید
- ج- کلاسیک، ناتورالیست، اکسپرسیونیست، میمیک، سمبولیست، اومانیست، روماتیک، رئالیست، دراماتیک.
- س- قائم مقام فراهانی وزیر کدام پادشاه بود
- ج- محمدشاه قاجار.
- س- گروه‌های خونی بر چند قسمند
- ج- ۴ قسم: گروه‌های A، B، AB و O.
- س- فقدان ویتامین C باعث چه بیماری میشود
- ج- سبب بیماری اسکوربوت میشود.
- س- کار بصل‌النخاع چیست
- ج- هدایت پیام‌های عصبی، کندکننده حرکات قلب، تنظیم قند خون و اعمال گوارشی مانند: بلع، سرفه و عطسه.
- س- ترشح غده هیپوفیز چه نام دارد
- ج- سوماتوتروپ که باعث رشد قد انسان میشود.
- س- کار کبد در بدن چیست
- ج- تنظیم قند خون (یک درهزار خون)، خاصیت ضدسمی (تبدیل آمونیاک به اوره)، ساختن گلبول، ذخیره کردن چربی.
- س- کار دیاستازها چیست
- ج- دیاستازها (آنزیمها) موادی هستند که تحت شرایطی بر روی مواد غذایی اثر کرده و باعث هضم آنها می‌گردند.
- س- نویسنده کتاب منطق‌العشاق کیست
- ج- اوحدی مراغه‌ای.
- س- مؤلف کتاب «البلدان» کیست
- ج- ابن‌فقیه همدانی.

- س- نویسنده فرهنگ مجمع الفرس کیست
 ج- محمد قاسم کاشانی متخلص به سروری
- س- مؤلف احسن التواریخ کیست
 ج- اسکندر بیک روملو معاصر صفویان.
- س- کتاب انوار سهیلی از کیست
 ج- از حسین واعظ کاشفی
- س- کتابهای بحر الحقایق و سفر نامه از کیست
 ج- از رضاقلی خان هدايت .
- س- مؤلف کتاب مجمع النساب کیست
 ج- محمد شبانکاره ای .
- س- معروفترین اثر ابو الحسن بن المسعودی چه
 نام دارد .
- ج- مروج الذهب نام دارد
- س- کتاب سبک شناسی از کیست
 ج- از میرزا محمد تقی خان بهار
- س- نویسنده کتاب من لایحضره الفقیه کیست
 ج- ابن بابویه ملقب به شیخ صدوق.
- س- آثار الباقیه عن القرون الخالیه از کیست
 ج- از ابوریحان بیرونی.
- س- کتاب الابنیه عن حقایق الادویه از کیست
 ج- از امام موفق هروی .
- س- نویسنده اشارات و تنبیهات کیست
 ج- شیخ ابوعلی سینا .
- س- اثر الاربعین فی اصول الدین از کیست

- ج- از امام فخر رازی
 س- کتاب احیاء العلوم از کیست
 ج- از امام محمد غزالی.
 س- کتاب اساس الاقتباس از کیست
 ج- از خواجه نصیرالدین طوسی.
 س- اثر اختیارات العلایه از کیست
 ج- از امام فخر رازی.
 س- التلویحات اللوحیته العرشیه از کیست
 ج- از شهاب‌الدین سهروردی.
 س- کتاب تهذیب الاخلاق از کیست
 ج- از ابوعلی مسکویه
 س- معروفترین اثر خواندمیر چه نام دارد
 ج- حبیب‌السیر.
 س- سازهای موسیقی چند دسته‌اند
 ج- ۴ دسته سازهای زهی، سازهای بادی، سازهای
 ضربی و سازهای کلاویه .
 س- تقویم جلالی منصوب به کیست
 ج- جلال‌الدین ملک‌شاه سلجوقی.
 س- صحرای گبی در کجاست
 ج- در آسیای مرکزی .
 س- ایران چند استان و چند فرمانداری کل و
 چند شهرستان دارد
 ج- ایران ۱۴ استان و ۶ فرمانداری کل و ۱۴۵ شهرستان
 و ۴۶۳ بخش دارد

- س- سرچشمه رود «پو» کجاست
- ج- از کوههای آلپ .
- س- بر قدیم کدامند
- ج- آسیا ، اروپا ، افریقا .
- س- رئیس دین بودا چه نام دارد
- ج- دالایی لاما که در شهر لاسا مرکز تبت اقامت دارد.
- س- جزایر ژاپن چه نوع جزایری هستند
- ج- جزایر آتشفشانی.
- س- کوچکترین کشور جمهوری دنیا
- ج- جمهوری سان مارینو در مشرق ایتالیا .
- س- بلغارها از چه نژادی هستند
- ج- از نژاد زرد و اسلاو.
- س- سد میانکنگی در کجاست
- ج- در بلوچستان.
- س- حفیض چیست
- ج- نزدیکترین نقطه مدار زمین به خورشید است .
- س- واحد پول کشور ژاپن و آلمان
- ج- ژاپن «ین» و آلمان «مارک» است.
- س- آثار تاریخی دوره هخامنشیان
- ج- تخت جمشید ، نقش رستم ، کتیبه بیستون ، مقبره کوروش ، آثاری در شوش .
- س- ژاندارک در چه زمانی قیام کرد
- ج- در زمان سلطنت شارل هفتم پادشاه فرانسه.
- س- مبدأ تاریخ هجری چیست

ج- هجرت حضرت محمد از مکه به مدینه مبدأ تاریخ هجری است .

س- کدام ایرانیان بر علیه اعراب قیام کردند

ج- بابک خرم‌دین، به‌آفرید، سنباد، المقنع، مازیار، استاذسیس، راوندیه، حسن بن زید، یعقوب لیث .

س- مؤسس پست‌خانه ایران کیست

ج- «ریدر» اتریچی .

س- نام اولین فرعون مصر چه بود

ج- منس یامنا .

س- پایتخت کشور لیدی چه نام داشت

ج- شهر سارد .

س- وزیر ارغون‌خان مغول چه نام داشت

ج- سعدالدوله یهودی .

س- آخرین فرعون سلسله بطالسه مصر

ج- ملکه کلئوپاترا .

س- موسس بانک شاهلی ایران کیست

ج- ژولیوس رویتر انگلیسی است .

دکتر بهروز فاضلی - صادق تبریزیان

مهدی شکیب آزاد

پایان

چاپ جدید

توجه فرمائید کتاب حاضر کہ در ۵۱۲ صفحہ تنظیم
شدہ با بررسی بیش از دو ہزار نسخہ مجلات خارجی
و ایرانی تھیہ و تدوین گردیدہ و شامل دانستنیہا
و اطلاعات ہمگانی مورد استفادہ دانش آموزان و
دانش طلبان شرکت در کنکور دانشگاهہا و مسابقات
رادیو و تلویزیون و برنامہ اطلاعات عمومی جوانان
و عموم طبقات دانش پژوه است

این کتاب تحت شمارہ ۶۰۷ در دفتر مخصوص کتابخانہ ملی بنام
انتشارات افشار بہ ثبت رسیدہ است

ناشر :

موسسہ چاپ و انتشارات افشار

سہ زاہ اکبر آباد - تلفن ۵۱۳۵۱۹۶

بہاء جدید ۲۷۵ ریال